

DEMO

vrijzinnig democratisch jongeren magazine

jaargang 7 no.1

Bestaat er zoiets als een tijdgeest die met de regelmaat van een eeuw de maatschappij bestookt? En zal dat aan het eind van een millennium (duizend jaar) ongeveer tien keer zo sterk optreden als normaal? Dan worden de jaren '90 op zijn minst dramatisch. (zie pagina 4.)

COLOFON

DEMO is het officiële orgaan van de vrijzinnig democratische jongerenorganisatie 'Jonge Democraten'. DEMO verschijnt zes keer per jaar. Leden ontvangen de DEMO gratis. Voor abonnementen, stort f20,- op giro 701385 t.n.v. penningmeester JD, Den Haag, onder vermelding van 'abonnement DEMO'. Losse nummers zijn te bestellen door een briefje te sturen aan het secretariaat van de JD (f1,75 per stuk exclusief verzending).

Plaatsingsregels

DEMO heeft een redactiestatuut dat deel uitmaakt van het HR van de JD. Bijdragen kunnen worden geplaatst indien ze zijn getypt en voorzien van kop, auteursnaam, tussenkoppen en illustratie (indien mogelijk). De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen in te korten of in het geheel niet te plaatsen. Bijdragen die na de deadline binnen komen worden hoogstens in de volgende DEMO geplaatst. Wil je zeker zijn van plaatsing bel dan de hoofdredacteur om jouw artikel alvast aan te kondigen, zodat er rekening meegehouden kan worden bij het berekenen van de ruimte in het blad.

Redactie

Adrie van der Luijt (hoofdredacteur)
Michel Verschoor (eindredacteur)
Sibrand Hofstra (secretaris)
Saskia Daru (lay-out)
Rikco Pardoën
Margreet van Uffelen
Martin van Amersfoort
Millicent Kruis
Ivo Veenkamp
Kees de Kooter

redactieadres:
Adrie van der Luijt
Boerslaan 29
2221 TL Katwijk aan Zee
01718-27015

Adreswijzigingen

Leden en abonnees worden verzocht adreswijzigingen door te geven aan het landelijk secretariaat van de Jonge Democraten.

secretariaat:
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag
tel: 070-3858109

Van de hoofdredactie

Het leven gaat eigenlijk gewoon door. Nee, ik bedoel niet nu ik hoofdredacteur ben geworden. In de jaren negentig, bedoel ik, de laatste tien jaar van de eeuw, van het millennium. Historische jaren, ongetwijfeld, maar heb jij er iets van gemerkt tot nu toe?

En toch, wie weet wat ons nog allemaal te wachten staat, in de komende tien jaar. Een met lichtsnelheid naar het oosten uitdijend Europa zonder grenzen, waarin ministers en presidenten het woord voeren en vorstinnen als de onze gevalueerd lijken te worden tot plaatselijke fruitkoninginnen. Waar God nog steeds met ons zal zijn, ook al staat Hij niet op de rand van de ECU vermeld. Jaren waarin we via de Kanaaltunnel naar het ontwikkelingsland Groot-Brittannië reizen, of met de TGV in twee uur naar het EuroDisneypark bij Parijs. Maar waarin we nog altijd met een boemeltje hortend en stotend van Leiden naar Utrecht zullen gaan.

Jaren waarin Nederland een socialistische minister van Financien zal hebben die oproept tot soberheid en een man op Buitenlandse Zaken die "verheugd" is als het goed gaat en "bedroefd" als het slecht gaat. Jaren die ons het eind van het Lubberstijdperk brengen, maar ook de verkiezing van de eerste zwarte president in de nu al voor meer dan de helft Spaanssprekende Verenigde Staten. Universiteiten zullen ook zonder Ritzen overgaan op Engelstalig onderwijs, we zullen weten of er leven in de ruimte is en het gat in de ozonlaag zal verder groeien. Maar we zullen ook commerciële televisie krijgen, en Hans van der Togt terug.

Nederlanders zullen meer Kerst gaan vieren, ten koste van Sinterklaas, en voor Aids zal uiteindelijk een medicijn gevonden worden. In Egypte zal de Aswandam doorbreken en in Californië vindt een aardbeving plaats. We zullen steeds meer gaan bingoën, voor Ethiopië en Zuid-Amerika, en het Wereld Natuur Fonds zal het zonder de prins niet kunnen bolwerken tegen de oerwoudkappende hamburgergiganten. Waterlelies en zonnebloemen zullen nog slechts te zien zijn op de 96e verdieping van een Japans warenhuis en de Sint Jan in Den Bosch wordt definitief overkapt.

De JOVD zal ontdekken dat zij zich uitstekend thuisvoelt bij de Jonge Democraten onder leiding van konijnenfokker v.d. Poort. De DEMO zal maandelijks in full-colour verschijnen en sex wordt weer een taboe. We spreken elkaar nog wel, over tien jaar. Kom eens langs bij Rikco en mij, als we vijf jaar getrouwd zijn of zo. Dan kun je gelijk onze kinderen zien; want ook dat kan, in de komende tien jaar.

Adrie van der Luijt

Inhoud

3	18
Wissels op de eeuwigheid	Twee pagina's lang regio- en afdelingsnieuws, scholing en vormingsactiviteiten en ander verenigingsnieuws
5	
Het Theater van de Wreedheid	
9	20
Wankelen over de drempel van de jaren negentig (andere beschouwingen)	Ziedende bintjes en andere manipulaties in een verslag van het DJD-JD seminar over gentechnologie
11	22
Westerse hulp essentieel voor wetslagen perestroika	VMV-dag: een verslag
12	23
De Beer is los in Roemenië	Fusie VVD-D66 onwenselijk
14	
Laatste Brief uit 't Harde	
15	
Het LB zet de bloemetjes buiten	
DEMO 7.2	DEMO 7.3
Thema: Ethiek	Thema: Seksualiteit
Deadline: 1 februari	Deadline: 12 april

Verval, decadentie en doemdenken?

Wissels op de eeuwigheid

door Millicent Kruis

Eeuwende en wanhoop lijken trouwe compagnons. Een collectief gevoel van machteloosheid en doelloosheid en idealisering van het fatalistisch denken keren met de regelmaat van een eeuw terug volgens sociaal-historici. Hun argumenten lijken zich te concentreren op de sfeer aan het eind van de negentiende eeuw. De term "fin de siècle", oorspronkelijk bedoeld om de periode 1890-1900 te begrenzen, is synoniem geworden voor het einde van een beschaving. Het fin de siècle van onze overgrootouders werd gekenmerkt door decadentisme in kunst, wetenschap en maatschappij. Honderd jaar later.

Enkele opvallende ontwikkelingen in de wetenschap van het einde van de negentiende eeuw duiden erop dat een belangrijke perspectiefwisseling plaatsvond. Wetmatigheden zoals in de natuurkunde waren tot dan heilig in alle uithoeken van de wetenschap. Maar het angstvallig zoeken naar oorzaak en gevolg werd fel bekritiseerd. In de menswetenschappen is dat goed zichtbaar. Men zocht niet langer naar verklaringen in termen van Race, Moment, Milieu, maar onderzocht in navolging van Sigmund Freud en Nietzsche het bewustzijn en onbewustzijn van de mens. Gedrag, zo stelde Freud vast, is slechts camouflage voor gevoelens, het is een vervalsing, voortkomend uit zelfbedrog. Het bewustzijn is verdrongen en bedorven, daarom is het beter het onbewuste te onderzoeken.

Freud introduceerde een nieuwe methode van onderzoek: zijn zoeken naar driften en dromen bij patiënten op de sofa staat nog steeds model voor het beeld van veel mensen over psychologen.

Ook in de kunst gaat het onbewuste een grote rol spelen: kunstenaars scheppen vanuit het onbewuste een boek, muziekstuk of beeld. Daarbij wordt natuurlijk een beroep gedaan op het onbewustzijn van het publiek. Dat er daarbij veelvuldig van miscommunicatie sprake is, zal geen verbazing wekken. Het gat tussen burger en kunstenaar wordt steeds groter wanneer de laatste zegt: de kunst moet niet de werkelijkheid uitbeelden - de werkelijkheid beeldt het wezen van de kunst uit. De kunstenaar gebruikt symbolen die elementen uit die werkelijkheid verbeelden, maar die zijn nauwelijks herkenbaar voor de lezer, luisteraar of kijker.

Afstandsbediening

Waarschijnlijk zijn onze overgrootouders minder onder de indruk geraakt van het symbolisme in de kunst dan van een nieuw verschijnsel op straat: de toenemende industrialisatie en de stijgende welvaart gaven het licht aan een nieuw fenomeen, reclame. Grote affiches gingen het stadsgezicht bepalen. Theatervoorstellingen en spiritus-gloeilicht werden in Art-Nouveaustijl aangeprezen. Het einde van de negentiende eeuw kan daarom ook worden gezien als het begin van de beeldcultuur, die in onze tijd haar eerste analfabetenslachtoffers maakt. Waar vroeger een affiche hing, pijnigen nu lichtreclames in schitterende kleuren de

ogen. De mens van de jaren negentig is daar immuun voor geworden. Zij is gewend aan korte flits-reportages, aan versnipperende videoclipps en fragmentariserende afstandsbediening. Protesten van onderzoekers die waarschuwen voor het effect van televisie en video zijn misschien net zo invloedloos als protesten tegen negentiende eeuwse affiches die overdreven vaak blote vrouwen toonden, zelfs wanneer de afbeelding in de verste verte geen raakvlakken had met het te verkopen product. In honderd jaar lijkt soms niet veel veranderd. De visie van kunstenaars op de vrouw is in het algemeen typisch mannelijk te noemen in deze tijd, wanneer de eerste vrouwenverenigingen voor rechtsgelijkheid worden opgericht. De vrouw in de Jugendstilschilderijen is meestal een godinachtig type met ornamentale haardracht

De vrouw als femme fatale (ill. A. Beardsley)

of ze wordt afgebeeld als femme fatale die de mensheid ten gronde richt. De keuze van onderwerpen van theatervoorstellingen en boeken is vaak van mythische of mythologische aard; het zwart-witbeeld dat van de vrouw wordt gegeven heeft zeker met die keuze te maken. Het mythische krijgt vooral in de letterkunde veel aandacht. De symbolen, die al eerder aan de orde gesteld zijn, zijn dragers van het raadselachtige. Deze benadering is een poging om de wetten die in de letterkunde golden te ontlopen. In de periode daarvoor moest kunst een hyperindividuele beleving zijn. Dat resulteerde onder andere in bombastisch taalgebruik waarin de schrijver of dichter voor elke gevoelsbeleving een nieuw woord uitvond. Als afschrikwekkend voorbeeld mag het volgende dienen, een citaat uit De Haans Pijpelijntjes: "Dan wilde ik weer werkturen op 't boek en staarde denkloos op de regelrijende letters, en 't zwartwitte regelgerij grijsde egaal samen tot een tinkeltrillend grauw". (Waarbij kan worden opgemerkt dat het voorkomen van bijv. grijzen als werkwoord in de Japanse taal een heel normaal verschijnsel is.) Het symbolisme van de jaren '90 kan worden gezien als een overgang van dat hyperindividualisme naar een meer gemeenschappelijke benadering aan het begin van onze eeuw.

Doemdenken

Bestudering van gebeurtenissen aan het eind van de vorige eeuw roept natuurlijk de vraag op welke parallellen te trekken zijn naar onze tijd. Bestaat er zoiets als een tijdgeest die met de regelmaat van een eeuw de maatschappij bestookt? En zal dat aan het eind van een millennium (duizend jaar) ongeveer tien keer zo sterk optreden als normaal? Dan worden de jaren '90 op zijn minst dramatisch.

Door literatuurhistorici wordt het symbolisme, doordat het niet meer klakkeloos de natuur uitbeeldt, wel de ontkenning van de natuur genoemd. Dichters en schrijvers van deze tijd zijn niet eens meer in staat om op enige wijze de natuur uit te beelden: zij moeten het doen met wat er van de natuur over is. Maar eerder kiezen zij ervoor om de mens en intermenselijke relaties uit te beelden en in de ogen van veel hedendaagse schrijvers en dichters is dat minstens even treurigmakend als een blik op de "natuur". Waar Freud honderd jaar geleden het bewustzijn bedorven zag, zien moderne wetenschappers een verstoorde beleving van relaties en een bedorven sociaal-cultureel leven als symptomen van (psychische) instabiliteit. Literatuur van deze tijd weerspiegelt deze opvatting.

De welvaartsgroei voorafgaand aan het fin de siècle vertoont, ondanks veel ontkenningen, zeker parallellen met de afgelopen tijd. Noemde iedereen de jaren '70 van deze eeuw de periode van enorme welvaartsgroei, de huidige toename van het autopark, de vervanging van platen door compact-disc die bijna onopgemerkt plaatsvindt en het bij voortduring breken van verkooprecords in tijden van Sinterklaas, Kerst en nieuwjaar kan toch moeilijk worden opgevat als een tegendeel van welvaartsgroei.

Net als honderd jaar geleden is het belangrijk dat wij beseffen dat deverschillen tussen armoede en rijkdom in zo'n welvaartsexplosie snel groter kunnen worden zonder dat dat beheersbaar is. Op mondiaal niveau blijkt dat pijnlijk duidelijk.

Valt het wel mee met het verval, de decadentie en het doemdenken? Liedjes over atoombommen zijn al lang uit de ether verdwenen. Een voorspelbare trend is echter de

nieuwe machteloosheid: de roep om oplossingen voor de milieuproblemen, het wereldvoedselprobleem en werkloosheid lijkt niet te worden gehoord.

De wetenschap, in de vorm van kunstmatige intelligentie en manipulatie op erfelijk materiaal, lijkt het menselijk bestaan te bagataliseren. De juichstemming over de grenzen van het menselijk kunnen zullen spoedig vervangen zijn door waarschuwingen omdat een oppervlakkige houding tegenover de ethische aspecten van deze technieken gevaarlijke gevolgen kan hebben.

Een belangrijke overeenkomst tussen de periode vòòr het einde van de negentiende eeuw en de jaren tachtig die we net achter ons gelaten hebben is het individualisme. Heette het in de negentiende eeuw de allerindividueelste expressie van het allerindividueelste gevoel, in de jaren tachtig is de Yup (Young Urban Professional) het ideaal. Zelfs de kunstenaar voldoet aan het model van de snelle, rijke en vooral oppervlakkige carrièrejager, op weinig anders gericht dan op geld en zichzelf.

Het lijkt er niet op dat de komende jaren negentig een doorbraak zullen brengen in het individualisme. We gaan de laatste jaren van het millenium in met een bevolking van vijf miljard zielen, en concentratie op het unieke "ik" lijkt de enige manier om aan de collectiviteit van de massa te ontkomen. Tegen de tijd dat de JD haar puberleef tijd begint te naderen, zullen we wellicht pas toe zijn aan een zinnige analyse van de ontwikkelingen van de afgelopen tien jaar.

Komt dat zien! Komt dat zien!

H e t T h e a t e r v a n d e W r e e d h e i d

door Martin van Amersfoorth en Kees de Kooter

Voor een verklarende woordenlijst zie pagina 9.

Titel: Het Theater van de Wreedheid
Chapeau: De verwording van de werkelijkheid in het fin de siècle
Motto: Die Lust der Zerstörung ist zugleich eine schaffende Lust (Bakoenin, 1842), d.w.z. het genot van de afbraak is tegelijk een creatief genot.

PROLOOG

Terwijl men onlangs in de media 'en masse' terugkeek op de jaren tachtig, besloot de DEMO-redactie (tegendraads als zij is) vooruit te kijken: wat zal het einde van de twintigste eeuw ons brengen? Maar ja, futurologie is altijd 'tricky business', want de toekomst is contingent: we weten namelijk niet of A dan wel B gaat gebeuren; alleen maar dat er 'iets' gaat gebeuren. Hopelijk wordt U niet al te zeer teleurgesteld wanneer wij ons om deze reden onthouden van concrete voorspellingen. In plaats daarvan trachten wij enige 'orde' te scheppen in de chaos van trends, die reeds nu hun schaduw vooruitwerpen op het komende tijdsgewricht. Maar let op! Het betreft hier geen voorstelling van de werkelijkheid... slechts een voorstelling, punt. Het bestaan wordt dus op theatrale wijze benaderd (zoals overal, eigenlijk: alles is tekst). Bereidt U zich alvast voor op een lange zit.

EERSTE BEDRIJF: De realiteit

Waar in het verlies aan zingeving in de hyperrealiteit van de jaren negentig ons duidelijk wordt, het relativisme welig tiert en de incommensurabiliteit van waarden ons in grote vertwijfeling brengt.

1. DE DIALOOG

Het was een zwoele zomeravond. Amerskoterides en zijn medestudenten vonden dat een mooie gelegenheid om weer eens ouderwets door te zakken in een pittoresk dranklokaaltje.

SOCRATES: Waarde vrienden! Het doet mij deugd U hier te treffen.

ERMENIDES: Ach, hou je mond, ouwe nicht. Niet zeuren, zuipen!

AMERSKOTERIDES: Kom, kom, Ermenides. Dat is niet de manier om jouw vrienden te begroeten. Schuif aan, Socrates. Vertel een mop.

SOCRATES: Jullie weten toch dat ik niet van humor hou? De werkelijkheid stemt mij droevig. Ik hou mij uitsluitend bezig met serieuze zaken.

PHILIPPIDES: Ach, de werkelijkheid. Je loopt achter op de trend: wij leven nu in de hyperrealiteit. Gunst, het

enige waar ik nog houvast aan heb is deze pot bier.

SOCRATES: De hyperrealiteit? Dat is me inderdaad even ontgaan. Ik ben slechts een eenvoudige vroedvrouw: Ik weet niets... Maar ik help graag om de kennis ter wereld te brengen.

AMERSKOTERIDES: Dan stel ik voor dat je assisteert bij de volgende bevalling: Ga er eens van uit dat het object de spiegel is van het subject. Wanneer wij in de huidige consumptiecultuur een produkt aanschaffen, dan vindt een symbolische investering plaats: Het object weerspiegelt de identiteit van het subject.

PHILIPPIDES: Dus als ik een Grolsch biertje drink, dan verkrijg ik naast de nodige alcohol ook een lifestyle?

AMERSKOTERIDES: Percies! Je identificeert jezelf met dat object. Neem nu jouw Ferrari, Philippides. Het geeft je een gevoel van macht. Of het bevredigt jouw lust. Maar bovendien onderscheidt het object jou van de anderen: het geeft je prestige.

SOCRATES: Dus het object is een teken geworden, een teken met expressieve waarde?

AMERSKOTERIDES: Juist. Ik durf zelfs zover te gaan door te stellen dat de gehele samenleving een 'semiotische totaliteit' is: alles bestaat uit tekens, alles is tekst. En die semiotische totaliteit wordt geschapen door de reclamemakers, de marktonderzoekers, de mediaconsultants. Enfin, is er nog iemand die - ik noem maar wat - de politiek ziet als iets reëls? Het is een door de media in stand gehouden spel.

SOCRATES: Maar wat te doen met de realiteit van het individu, het lichaam? En ontken je het bestaan van jouw lichaam, die stinkende zak met drek en knoken?

AMERSKOTERIDES: Hier raak je de essentie van de hyperrealiteit: de enorme verwevenheid van werkelijkheid en fictie. Je bent je natuurlijk wel bewust van de realiteit van de wil, jouw behoeften. Maar die worden gestuurd door de reclamemakers; je kunt de behoeften slechts uiten binnen de semiotische totaliteit. Individuen zijn er nog wel, maar het 'zelf' is opgelost in de rollen die ze in de hyperrealiteit speelt.

SOCRATES: Dat is verschrikkelijk! Je schildert individuen af als rollenspelers die verzuipen in hun decadentie. Dat betekent dus dat je nergens meer houvast aan hebt. Is het werkelijk zo dat het zingevingsaspect geheel verdwijnt?

AMERSKOTERIDES: Inderdaad, de bronnen van de tekens zijn verloren gegaan. De zingeving achter de hyperrealiteit ontbreekt. Wat overblijft is geïnstitutionaliseerde ironie...

PHILIPPIDES: ...en alle serieuze zaken zullen vaporiseren in de leemte van het hedonisme.

SOCRATES: Wil dat zeggen dat ik dan onbekommerd kan gaan zuipen, mijn platonische liefdesverhoudingen kan verbreken en meteen zonder schuldgevoel met kleine jongens naar bed kan gaan? Dat is een ondraaglijk lichte bevalling!

ERMENIDES: Precies! En bestel nog een paar biertjes, want d'r wordt kut gezopen!

Plato - Phaedo revisited (?), blz. 23.

2. DE ROMAN

Pas in 1980 konden we in de Sunday Times lezen over de dood van Stalins zoon Iakov. Als krijgsgevangene tijdens de Tweede Wereldoorlog zat hij samen met Engelse officieren in een Duits kamp. Ze hadden een gemeenschappelijke w.c. en Stalins zoon liet die altijd vies achter. De Engelsen vonden het niet prettig te kijken naar een w.c. besmeurd met stront, al was die stront van de zoon van de in die tijd machtigste man ter wereld. Ze maakten hem verwijten. Hij was beledigd. Ze maakten hem keer op keer verwijten en dwongen hem de w.c. schoon te maken. Hij werd boos, maakte ruzie met hen, vocht. Hij wilde dat de kampcommandant een oordeel zou uitspreken. Maar de zelfingenomen Duitser weigerde over stront te praten. Stalins zoon kon die vernedering niet verdragen. Onder het tot de hemel uitroepen van de verschrikkelijkste Russische scheldwoorden rende hij naar de onder spanning staande draden om het kamp heen. Hij stortte zich ertegenaan. Zijn lichaam dat de w.c. van de Engelsen nooit meer zou bevuilden, bleef eraan vastzitten.

(...) Stalins zoon gaf zijn leven voor stront. Maar sterven voor stront is geen zinloze dood. Duitsers die hun leven offerden voor de uitbreiding van hun rijk verder naar het oosten, Russen die stierven om de macht van hun vaderland verder naar het westen uit te strekken, ja, die stierven voor iets stompzinnigs en hun dood had geen zin ena geen algemene geldigheid. De dood van Stalins zoon was daarentegen, midden in de algemene stompzinnigheid van de oorlog, de enige metafysische dood.

Milan Kundera - De ondraaglijke lichtheid van het bestaan (1983), Ned.vert. (1985), blz. 277-279.

3. DE CASE-STUDY

Een van de merkwaardigste gevallen uit mijn praktijk betreft de patient Epi Kouros. Deze man is reeds vanaf het begin van de jaren '80 in analyse. Toch wordt na elke sessie het ziektebeeld, dat ik aanduid met de term "manisch-depressieve decadentie", raadselachtiger. Aanvankelijk was ik er van overtuigd dat het hier een uniek geval betrof. Echter, in de loop der jaren trof ik in de literatuur soortgelijke gevallen aan. Sommige vakgenoten voorspellen zelfs een epidemie van manisch-depressieve decadentie in de jaren negentig.

et meest opvallende aspect in de ziektegeschiedenis van Epi Kouros is een telkens terugkerende droom die hem in grote vertwijfeling brengt. In zijn droom bevindt hij zich in een bijzondere supermarkt; hij noemt 'm de Supermarkt van de Cultuur. Op de schappen staat een breed scala aan Boodschappen: de waarden van de cultuur. Aanvankelijk kan Epi zich goed uitleven: zijn dwangmatige kooplust kan worden bevredigd door juist datgene te kiezen wat er lekker uitziet. Echter, al snel komt hij tot het besef dat hij slechts voort kan leven door zingeving: zijn keuzevrijheid wordt een dilemma, zijn extase de vertwijfeling; hij kan niet achterhalen of de boodschappen die er verleidelijk uitzien ook de nodige zingeving kunnen verschaffen. Dan hoort hij het klappen van een zweep. Achter hem staat een duiveltje met schele ogen en een uilebril, die roept: "Je bent veroordeeld tot de vrijheid, je MOET kiezen!" Epi heeft

geen ander referentiekader dan dat hij weet wat hij lekker vindt. Hij zoekt naar een consumentengids, maar een vergelijkend warenonderzoek is niet mogelijk. Het christendom had zich als vanouds opgeworpen als de consumentenbond, maar die werd opgeheven wegens een sterfgeval. Een eeuw geleden werd de Grote Voorzitter doodverklaard, en zijn vertegenwoordiger kwam nooit meer opdagen. Ten einde raad gooit Epi maar weer wat lekkers in zijn booschappenwagentje en geeft zijn creditcard aan de kassiere-met-sardonische-glimlach. Tot zijn grote schrik merkt hij dat niet zijn geld, maar een deel van zijn ziel van zijn rekening wordt afgeschreven.

Dr. Annie Stuur-Loos - Het faustiaanse drama (1990), blz. 80-89.

Exegese: Amerskoterides zegt, even getourmenteerd als opgewekt: met de opkomst van de consumptiecultuur wordt onze beleving van de werkelijkheid op zijn kop gezet. In een hyperrealiteit (Supermarkt) waarin met codes wordt gespeeld, treedt verlies aan zingeving op, omdat de bronnen voor die codes verdwijnen (bv. door opheffing van de consumentenbond) nl. regels en voorschriften omtrent goed en kwaad, verheven en laag, etc. Kundera betoogt: Als de Zoon van God (Stalin) berecht wordt omwille van stront, als er geen verschil is tussen verhevenheid en laagheid, verliest het menselijk bestaan zijn afmetingen en wordt ondraaglijk licht. Einde citaat. Wanneer de incommensurabiliteit van waarden (d.w.z. een vergelijkend warenonderzoek is niet mogelijk) duidelijk wordt, rest ons slechts zinledigheid, paranoia en twijfels; toch MOETEN we

kiezen, zegt Sartre dan, doelend op onze verantwoordelijkheid. Dus, wat te doen? Sommige optimisten denken het te weten: kirrend van genot ontlopen zij juist hun verantwoordelijkheid door zich over te geven aan de filosofie van het epicurisme: in de Supermarkt van de Cultuur pakt ieder wat hij lekker vindt. Zo leeft de decadent van het ene moment van kortstondig geluk naar het andere. Het besef dat hij hiermee zijn ziel (zelfbewustzijn) verkoopt, dringt pas door wanneer het reeds te laat is: om en nabij de preterminale fase van de waanzin.

TWEDE BEDRIJF: De schepping

Waar in de waarheid ten grave wordt gedragen, geëngageerde journalisten het ook niet meer weten, en daarom een fictieve werkelijkheid (of een werkelijke fictie) scheppen, daarbij verkerend in het "goede" gezelschap der geleerden. De Macht, tenslotte, verschijnt en verdwijnt als lachende derde.

1. HET OPSTEL

Over de rol van de massamedia in de manipulatie van de publieke opinie zijn talrijke verbeterde kritieken verschenen. Er werd dan vaak verondersteld dat het hierbij zaak is te voorkomen dat aperte onwaarheden worden verspreid. Volgens wat meer diepgaande kritieken op de massacultuur is het daarentegen duidelijk dat met de opkomst van de massamedia de categorieën "waarheid" en "onwaarheid" irrelevant worden bij de beoordeling van haar invloed. Geloofwaardigheid kwam in de plaats van waarheid. Feiten worden ingeruild voor gezaghebbende klinkende beweringen die echter geen gezaghebbende informatie uitdrukken. (...) Dit alles dient ertoe het onderscheid tussen waarheid en onwaarheid te laten oplossen in een mist van aannemelijkheid. Deze claims zijn "waar" maar tegelijkertijd zeer misleidend. Ron Ziegler, woordvoerder van President Nixon, demonstreerde destijds de politieke toepassing van deze technieken, toen hij toegaf dat hij zijn eerdere uitspraken over Watergate "niet langer van kracht" (inoperative) achtte. Veel politieke commentatoren meenden dat Ziegler op eufemistische wijze probeerde te zeggen dat hij had gelogen. Wat hij echter bedoelde, was dat zijn eerdere uitspraken niet langer geloofwaardig waren. Niet hun onjuistheid, maar hun onvermogen om goedkeuring af te dwingen, maakte ze "niet van kracht". De vraag of uitspraken waarheden of leugens waren, was irrelevant.

Christopher Lasch - *The culture of narcissism* (1979), blz 74-75.

2. DE MEMOIRES

Met pijn in mijn hart nam ik afscheid van de verloren tijd. Een tijd waarin de Grote Evenementen nog deel uitmaakten van de dagelijkse praktijk. Zo herinner ik mij nog de fascinatie die ik voelde voor de gebeurtenissen in 1969: de Katholieke Hogeschool Tilburg werd omgedoopt tot Marxistische Hogeschool; studenten daagden door middel van ludieke 'aksies' het Establishment uit, om zodoende de Januskop van de macht te onthullen. Confrontatie-politiek, zo noemden ze dat, geloof ik. Jaren later, keurig afgestudeerd, hield de illusie stand, toen ik mij voornam in de voetsporen te treden van Woodward en Bernstein. Ik geloofde dat ik

als "Investigative Reporter" de taktiek van de oppositie kon voortzetten. Langzamerhand besefte ik evenwel dat de Macht sinds 1969 een fundamenteel andere vorm heeft aangenomen: in de realiteit van de Westerse samenleving bewandelt de Macht onduidelijke paden, hij is ongrijpbaar geworden. Elke vorm van oppositie vond haar uiteindelijke perversivering in het straattoneel; ik als journalist ondervond hetzelfde. Als je vecht tegen spoken, is de schwing eruit. Toch is het noodzakelijk dat de journalist zijn publiek een concreet beeld geeft, wil hij collectieve verontwaardiging oproepen. Mensen geloven immers niets totdat ze het met hun eigen ogen hebben aanschouwd. Indien ik dan toch die Januskop wilde onthullen, moest ik de Macht met zijn eigen middelen bestrijden, in casu: het bestaan op theaterlijke wijze benaderen. Concreet wil dat zeggen: het (re-)construeren van de werkelijkheid. De keuzen voor mijn eerste experimenten in het nieuwe genre bestond uit een willekeurige greep uit de maatschappelijke misstanden: een XTC-laboratorium, een hoofdenhandel. "Wat is lekker en smeug?", dat was het criterium. Ik zeg maar zo: Mundus vult de cipi, ergo decipiatur (d.w.z. de wereld wil bedrogen zijn, derhalve worde zij bedrogen).

Willibrord Frequin - *Op zoek naar de verloren tijd*, deel IV (1991), blz. 89.

3. DE LEZING

Vanuit de filosofie van een rationeel en efficiënt georganiseerd bestuur is een bestuurskunde ontstaan die met een heel speciale bril de werkelijkheid bekijkt. Zij ontwikkelt eigen theorieën en een begrippenkader dat bepaalde aspecten van de werkelijkheid zichtbaar maakt en beheersbaar wil maken. Met deze begrippen en theorieën wordt niet alleen een wetenschap geschapen, maar ook een nieuwe werkelijkheid geschapen. Door de sociale wetenschappen, waaronder de bestuurskunde, wordt een beheersbare, bestuurbare werkelijkheid geschapen. Dit is een nieuw gegeven, dat vaak niet wordt opgemerkt.

Door een theoretisch kader te scheppen, om van daaruit beleidsaanbevelingen te doen, wordt een andere werkelijkheid geconstrueerd.

Drs. H. Salman - Bestuurskundige filosofie (lezing bij de Landelijke Bestuurskunde Dag in de Pieterskerk te Leiden, 18 maart 1988).

4. HET GEDICHT

De som

Voor een witgekalkte wand die niemand ons let als oneindig voor te stellen is een man gezeten die zich voorneemt op die wand met vaste hand de hele wereld te penselen: deuren, weegschalen, Tataar, hyacint, engelen, bibliotheken en het labyrint, ankers, Uxmal, het oneindige, de nul. Hij bevolkt de wand met vormen. Het lot, niet karig met bijzondere gaven, stelt hem in staat zijn waagstuk te voltooien. Juist op het moment dat de dood aan zijn deur komt kloppen ontdekt hij dat die omslachtige wartaal van lijnen het beeld is van zijn gelaat.

Jorge Luis Borges - De gezworenen (1985), Ned. vert. (1986).

Exegese: Wat is er gebeurd met ons historisch bewustzijn? Vroeger, toen de werkelijkheid nog herkenbaar was als werkelijkheid (bijvoorbeeld: het rijkelijk vloeiende bloed van Robespierre) beschikten wij over categorieën van waarheid en leugen voor de instandhouding van onze realiteitszin. Door die realiteitszin konden wij nog weleens de Januskop van de Macht zien, bijvoorbeeld bij de toepassing van bot geweld.

Nu wordt die Januskop subtiel verhuld: in de consumptiecultuur wordt via de massamedia de werkelijkheid opgebouwd uit datgene wat wij kunnen en willen vreten, uit beweringen die geloofwaardig klinken. Werkelijkheid en fictie worden zo enorm met elkaar verweven; de Macht wordt ongrijpbaar.

De werkelijkheid wordt ook met behulp van de wetenschap opgebouwd, verkondigde Salman van de kansel in de Pieterskerk, en verwees de geleerden die nog geloofden in de waarheid naar het rijk der sentimentalia. Zo dringt het rationaliseringsproces door tot diep in onze leefwereld. En zodoende wordt onze realiteitszin in toenemende mate beheerst door technocraten, therapeuten, adviseurs en dergelijke.

Ook Borges signaleert een bewustzijnsvernauwing als gevolg van de invloed van het kwantitatief denken op een kwalitatieve wereld. Met betrekking tot het scheppen van een andere werkelijkheid haalt Borges elders nog een aardige anekdote op: een keizer wil een perfect kloppende kaart van het keizerrijk hebben. Het resultaat is de ondergang van het land: de gehele bevolking wijdt al haar energie aan de cartografie.

Welnu, de wrede conclusie van dit verhaal luidt dan ook: het einde van de geschiedenis is daar! Het is alleen jammer dat niemand dat schijnt te beseffen.

DERDE BEDRIJF: Het zelfbewustzijn

Waarin het individu wordt gecoopteerd, geexcommuniceerd en daardoor tot wanhoop gedreven de banaliteit van het

zelfbewustzijn ervaart.

1. DE NOTULEN

Directievergadering
Pigeaud & van Ruiven & Doorackers & Zethoven/Legierse & McCarthy & Lowe & partners
24 oktober 1989, in "Dikker & Thijs" te Amsterdam
Aanwezig: Joyce Pigeaud (voorz.), John van Ruiven, Charl Doorackers, Arie Zethoven, Mathilde Kneedwater (secr.)

Onder het genot van de eerste gang, "Lamelles de Foie et de Homard en Salade", opent Joyce Pigeaud de vergadering. Ze snijdt meteen het eerste discussiepunt aan: de strategie voor de jaren negentig. Aanleiding is de nota "The Choice of a New Generation", geschreven door mediastrategus Arie Zethoven. Hij is er van overtuigd dat wij in het komende decennium de komst van de "decadente consument" kunnen begroeten. Terwijl de overige aanwezigen zich tegoed doen aan de overheerlijke "Bar Braise apres Fumage" geeft hij een uiteenzetting van zijn denkbeelden. Voorwaarde is wel dat de strategie moet bestaan uit het creëren van een collectiviteit met een universeel kenmerk. De mediastrategus: "Zoals het proletariaat voorheen volgens Marx gekarakteriseerd werd door gedeeld lijden, zo moeten de dekadenten in het fin de siècle onder een noemer gebracht worden door gedeeld genot".

Copywriter John van Ruiven haalt het aloude adagium van de legendarische Thomas Legierse aan: "Als het lekker is, verkoopt het wel", en met de opmerking "consumenten zijn geile beren die als collectief een orgie beleven", schaaft hij zich achter de mening van Zethoven.

Communicationsexpert Charl Doorackers is een andere mening toegedaan: hij voorziet grote problemen omtrent het begrip "collectiviteit". Elke collectiviteit (als die al bestaan) is onderhevig aan een enorme differentiatie. Wanneer je bij een zorgvuldig opgezet marktonderzoek uitkomt op 372.000 verschillende lifestyles, zoals de collega's van Wehkampdochter MOSAIC onderscheiden, dan wordt de situatie onwerkbaar. "Elk diertje zijn pleziertje", zo luidt het motto van Doorackers.

Van Ruiven (duidelijk geïnspireerd door de excellente "Sancerre Rouge Les Cailleberies 1985") acht dit in het geheel niet problematisch. Van Ruiven: "Don't worry, be happy, m'n beste Charl. Het werkt andersom. We moeten die verschillende diertjes juist gelijkschakelen onder begrip "dekadent": dat wordt de megatrend van de jaren negentig als wij dat willen. Zo hebben wij van PvVRDZ/LMcCL & partners destijds ook de yup gelanceerd in Nederland."

Zethoven voegde daaraan toe dat een dergelijke geste naar-de-consument-toe zeer humaan is: "Individueel deze days moeten hun identiteit aan teveel groepen ontnemen. Daar worden ze hartstikke schizo van. Geef Mien uit Assen een identificatiegroep; dat vindt ze gewoon lekker."

Joyce Pigeaud stelt voor deze discussie op de volgende vergadering voort te zetten, en terwijl het hoofdgerecht ("La Cote Boeuf aux Truffes") wordt geserveerd...

2. DE HANDLEIDING

Six ways to make people like you

1. Become genuinely interested in other people
2. Smile

3. Remember that a person's name is to that person the sweetest and most important sound in any language
4. Be a good listener. Encourage others to talk about themselves
5. Talk in terms of the other person's interests
6. Make the other person feel important - and do it sincerely

Dale Carnegie - How to win friends and influence people, revised edition (1981).

3. DE CATALOGUS

* De cynicus [afg. Grieks: kynos = hond]: gaat er van uit dat individuen een voorgestructureerde rol spelen; twijfelt dan ook aan de oprechtheid van anderen. De meest uitgekauwde rol van de jaren tachtig is die van de yup. Dit ras is reeds uitgestorven. In het streven naar volmaaktheid door carrière maken was de yup gedoemd te mislukken. Zijn cultivering van de wanhoop vinden wij in het cynisme. Een aardig voorbeeld is Leo de Dogman. Een gewezen bedrijfskundige, cynisch geworden door de zinledigheid van zijn overigens uitstekende job, besloot er de brui aan te geven. Hij zag een gat in de markt, sprong daarin en begon een nieuw leven. Leo is nu directeur/eigenaar van een hondenuitlaatservice.

(...)

* De fraudeur [ook: witte-boorden-crimineel]: geschoold als bedrijfseconoom (acad./heao), gefrustreerd door de down-grading van zijn beroepsstand. Vervreemd van de samenleving, onderhoudt hij zijn sociale contacten slechts via de faxpost. Hoopt in een keer binnen te zijn, maar bewerkstelligt dat door misbruik te maken van zijn kennis van en toegang tot het systeem. Vaak voorkomende rechtvaardigingen voor zijn dwaling: "Maar het was zo gemakkelijk", en "het systeem vroeg er gewoon om".

(...)

* Het kuddedier [vgl. Uebermensch]: niet gehinderd door een persoonlijke moraal, kruipt dit wezen uit het vacuum dat onstond door de ideologiecrisis in het postmoderne tijdperk, door zich over te geven aan idolatrie. Ruilt zelfbewustzijn in voor bijgeloof; geeft vrijheid op ten gunste van een nieuwe rol, geleid door extern diktaat (politiek leider, goeroe, popzanger). (etc.etc.)

dr. A. Heydacker (red.) - Decadenten van de jaren negentig; 300 cultiveringen van de wanhoop (1995).

Exegese: hier culminerende de uiteenzettingen tot een complot-theorie. We zien nu hoe de hyperrealiteit inwerkt op het individu. De mensen van het reclamewezen trachten een beheersbare werkelijkheid te scheppen door megatrends in gang te zetten. Er wordt een collectiviteit bedacht waarin mensen naar believen kunnen worden gecoopteerd en geëxcommuniceerd, al naar gelang zij hun voorgestructureerde rol goed vervullen. Individuen die zicht onttrekken aan de handleidingen worden schadelijk geacht voor de collectiviteit en worden er welgevoeglijk uitgeknikkerd. Wil je er bij horen, dan zul je de verschillende rollen moeten accepteren en perfectioneren. Maar dat laatste is gedoemd te mislukken (immers, niemand is perfect). Als het masker hem ontglipt beseft het individu dat hij in feite is verworden tot 'mens zonder eigenschappen'. In de hieruit resulterende wanhoop en de cultivering

daarvan, wordt de banaliteit van het zelfbewustzijn ervaren.

EPILOOG

Een van de meer briljante exponenten van het Surrealisme, Antonin Artaud, omschreef in zijn toneelstukken de realiteit als "Het Theater van de Wreedheid". Het absurde van de werkelijkheid trof hem zozeer dat hij er letterlijk gek van werd. In al zijn luciditeit kon hij echter niet bevroeden dat zijn verschrikkelijke lot zich als een olievlek over de toekomst zou uitspreiden: we leven nu in een periode van collectieve waanzin. Artaud is een intrigerende figuur. Nota bene Ivo Niehe, mens zonder eigenschappen bij uitstek, is afgestudeerd op een scriptie over Artaud. Kunnen wij nog ontsnappen aan het Theater van de Wreedheid? Het voorgaande in aanmerking nemend moet het antwoord luiden: Neen. We worden nu eenmaal gedwongen te leven onder de voorwaarden van de symbolische orde. Mensen die het Theater van de Wreedheid ontkennen worden onzichtbaar. Je kunt hoogstens proberen het voor jezelf een beetje leefbaar te maken. Leefbaar wil dan zeggen: zinvol. Een zekere mate van zingeving kun je bereiken door er een sterke persoonlijke moraal op na te houden, gekenmerkt door verantwoordelijkheidsbesef, verbeeldingskracht en historisch bewustzijn. Nee, het is zeker niet de Oplossing van het Wereldraadsel. En toegegeven: het is wat vaag, maar dat is juist om elk misverstand te voorkomen: verre van de bedoeling om weer de zoveelste handleiding te introduceren, gaat het hier slechts om een denkrichting.

Enfin, dergelijke overwegingen vinden we ook terug op het niveau van de politiek. Onlangs was in de PvdA een discussie gaande over de partijstructuur: een gesloten, hiërarchische organisatie waar technocraten overheersen. Om het verloren gegane contact met de samenleving te herstellen werd ervoor gepleit om tegendraads filosofen en sociologen in te schakelen. Dit voorbeeld geeft in ieder geval aan dat de technocraten ons niet kunnen verlossen van het Theater van de Wreedheid. De roep om individuen met verbeeldingskracht is dus duidelijk. Maar helaas, deze onafhankelijke instelling is slechts voor weinigen weggelegd. Evenwel, als iedereen in staat is er een persoonlijke moraal op na te houden, dan zou dat de ondergang van het Theater van de Wreedheid betekenen.

Verklarende woordenlijst bij Het Theater van de Wreedheid

coöpteren = zichzelf nieuwe leden kiezen

culmineren = het hoogtepunt bereiken

exegese = verklaring

epicurisme = genotzucht

excommuniceren = in de ban doen, uitsluiten

getourmenteerd = gekweld

hedonisme = leer dat genot het hoogste doel moet zijn

idolatrie = afgoderij

incommensurabiliteit = onvergelijkbaarheid

sardonisch = schamper

vaporiseren = verstuiven

Wankelen op de drempel van de jaren negentig

(twee andere beschouwingen)

DEMO 6.6 had als thema kunst, cultuur en politiek. De redactie ontving een tweetal reakties op de inleiding door Michel Verschoor; beide worden hieronder in hun geheel afgedrukt.

Stevig op de drempel

door Pieter D. Wezeman

In de vorige DEMO hield Michel Verschoor een betoog over de opkomst van een nieuw cultuurpatroon. "Alles kan, alles mag en niets is zeker," zo stelde hij ondermeer. Radicale ontwikkelingen op wetenschappelijk, technologisch en levensbeschouwelijk terrein zouden achter ons liggen. Er zou sprake zijn van een periode van verval van het oude cultuurpatroon. Het zal allemaal best, maar is dit nu zo bijzonder? Veranderd er werkelijk zo veel? Ik denk van niet. Een commentaar op Michel Verschoor.

Michel noemt in het begin van zijn betoog kunstenaars (interessant is trouwens dat hij filosofen ook onder die categorie rekent) sensoren van een cultuur. Dit roept bij mij twijfels op. Hoe zo, sensoren? Zijn het niet juist kunstenaars, filosofen die de cultuur scheppen? Zijn zij het niet die nieuwe trends zetten? Zijn zij het niet die proberen bestaande culturen als het ware te ontwijken, die proberen heilige huisjes omver te trappen? Natuurlijk loop ik op deze manier het gevaar te generaliseren. Veel kunstenaars werken natuurlijk wel volgens de "regels", de "normen" van de bestaande cultuur. Ze zijn daarmee onderdeel van de cultuur, maar sensoren?

Aanwijzingen

Michel constateert vervolgens dat er de vele aanwijzingen zijn die er op wijzen dat wij ons in een periode van verval bevinden. Voor "aanwijzingen" wil hij ook wel "symbolen" invullen. Het wordt me echter niet geheel duidelijk wat hij bedoelt met symbolen in dit verband en ook niet waarom hij het heeft over de aanwijzingen. Dit laatste doet vermoeden dat hij wel zeer zeker van zijn zaak is.

Wanneer Michel vervolgens uit de doeken doet wat deze aanwijzingen eigenlijk zijn verbaas ik mij wederom. Hij heeft het over veranderingen in het oostblok en in Zuid-Afrika, hij heeft het over het verdwijnen van vijandsbeelden en internationale grenzen en over de milieucrisis die twijfels over de economische orde doet ontstaan. Hij doet het voorkomen alsof er hier sprake is van grootse veranderingen die een nieuw, totaal veranderd tijdperk inluiden. Men kan zich ten eerste afvragen of vijandsbeelden en internationale grenzen daadwerkelijk verdwijnen. Zo verdwijnen oude grenzen tot op zekere hoogte binnen de EG, maar dienen zich in bijvoorbeeld de Sovjet-Unie al weer potentiële nieuwe aan (nationalisme in de Baltische staten, Armenië). Ten

tweede kan men zich afvragen of deze veranderingen daadwerkelijk zo anders zijn. Of zich in de loop der tijden niet constant veranderingen van dezelfde aard zich hebben voorgedaan.

Dit is echter niet de hoofdmoot van Michels verhaal. Het belangrijkste gedeelte daarvan gaat over de veranderingen op microniveau. Dat zijn er nogal wat, volgens Michel, en het zouden ook zeer drastische zijn. Het individualisme tiert welig. Gezinnen, huwelijken, verenigingen en religies zijn uit, zo maak ik uit het betoog op. Eenieder leeft voor zich.

Michel komt met een lawine van woorden, die wel mooi is, maar naar mijn mening slechts bestaat uit stuifneeuw. Vooral de we-vorm die hij gebruikt ergert mij. Hij heeft het over de gehele samenleving. Alsof er niemand meer trouwt in Nederland, alsof verenigingen niet meer bestaan (terwijl hij zelf nota bene in de JD actief is). Alsof iedereen eenzaam is. Hij heeft het over verouderde levensstijlen, alsof oude levensstijlen niet meer goed zijn of zo.

"Niemand maakt ook ergens meer een probleem van. Zolang het Zelf voortvarend en ongedwongen de eigen lichamelijke, geestelijke dan wel materiële behoeften kan bevredigen." Ja, ik maak ook nergens een probleem van zolang ik dat krijg wat ik wil hebben. Alsof dat iets nieuws is. Probleem is echter dat de meeste mensen niet krijgen wat ze willen. Alleen al het bestaan van de politiek is daar een sterke aanwijzing voor.

Chaos

Vervolgens blijkt Michel chaos te constateren die gesymboliseerd zou worden in mode- en muziektrends (alweer duikt het voor mij vreemde gebruik van het woord "symbool" op; ik zou eerder spreken van "geuit worden" in dit verband). Iedereen zou alle stijlen en vormen door elkaar aantrekken. Als ik echter om mij heen kijk, zie ik bijvoorbeeld massa's studenten die duidelijk "conventionele" mode dragen: duurdere spijkerbroek, leren schoenen, "donkerbruine" trui, streepjesoverhemd en een vlot kapsel. Schrap dat iedereen dus maar. Muziek zou een mengelmoes van stijlen zijn die ongelimiteerd met elkaar worden vermengd. Alsof dat niet al jarenlang het geval is. Een eeuw geleden werden al symfonieën vermengd met volksliedjes, als we het toch over vermengen van muziek hebben.

Tussen neus en lippen door merkt Michel dan ook nog even op dat tien jaar geleden mensen nog in een vooruitstrevend of een conservatief hokje te plaatsen waren. Om dit te illustreren heeft hij het over iemand die Groen Links stemt en toch auto rijdt. Alsof dergelijke hypocrisie tien jaar geleden niet voorkwam. Alsof er toen niet (net zo als nu trouwens) hopen mensen waren die PvdA stemden en Telegraaf lazten (om maar wat te noemen).

Concluderend vraagt Michel zich af of "we na de koele 'no nonsens'-jaren tachtig weer vriendelijk, lief en gevoelvol tegenover elkaar worden", en of er niet een samenleving op komst is van "Nieuwe Mensen". In de jaren tachtig waren we allemaal zo hard tegenover elkaar, nou, nou. Let ook vooral op dat woordje "weer". We worden

"weer" vriendelijk. Ondanks het feit dat mensen elkaar al eeuwen afmaken, waren we blijkbaar ooit toch eens vriendelijk tegen elkaar.

Kortom, Michels betoog leest dan wel lekker, maar is verder volgens mij voor een groot gedeelte "humbug". Volgens mij heeft Michel een te ongenueanceerde en nauwe

visie op de hedendaagse samenleving. Datgene wat hij schrijft heeft misschien betrekking op een kleine groep westerse, of zelfs maar Nederlandse mensen. Maar dat de gehele samenleving zo in elkaar steekt, nee, daar geloof ik niet zo hard in. Ook de algemene teneur die ik (misschien ben ik de enige) in het verhaal voel, alsof de huidige samenleving zo (essentieel) verschilt met de voorgaande en alsof er bijzondere veranderingen op til zijn, staat mij niet aan. In de geschiedenis hebben zich al zoveel grote veranderingen voorgedaan die niet geleid hebben tot een "Nieuwe Mens" dat ik eigenlijk geen reden zie om uit de huidige veranderingen te concluderen dat dat nu wel zou gebeuren.

Een reden om nu al een loflied te zingen op de jaren negentig zie ik dan ook niet. Laten we eerst maar eens afwachten wat die jaren negentig ons gaan brengen.

Wandelen over de drempel van de jaren negentig (een andere beschouwing)

door Hetty Smit

Soms kan het moeilijk zijn te accepteren, dat er een einde komt aan een bepaalde periode. Dat is te merken aan de vele beschouwingen, die dan in de media naar voren komen. Vaak zijn ze nogal negatief, maar - zou je je dan af moeten vragen - zijn die beschouwingen werkelijk een juiste weergave van wat komen gaat? Of valt het allemaal wel mee?

Het inleidende artikel van Demo 6.6, door Michel Verschoor, was weer zo'n negatieve beschouwing. (Voor de duidelijkheid: hiermee zeg ik niet, dat die slecht was!) Is er sprake van angst voor een nieuw tijdperk?

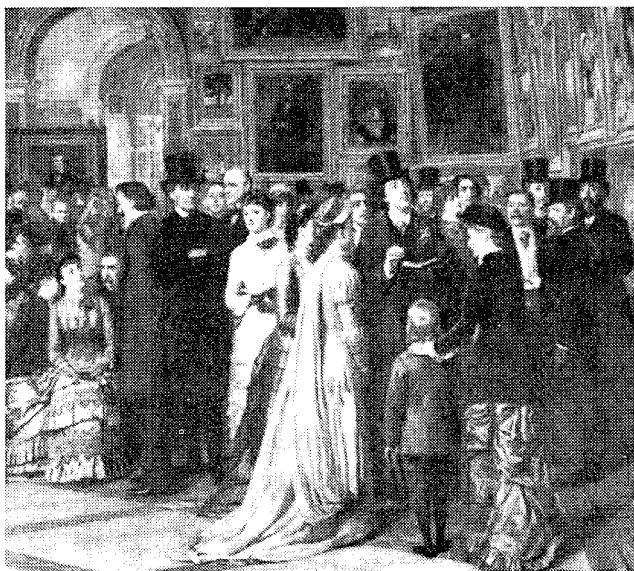
Vernieuwing van normen en waarden, doorbreking van (oude) tradities, de groei van het individualisme en de vereenzaming lijken wel samen te gaan met een toenemende onzekerheid. Niemand echter, die dat uit. Dikdoenerij wordt dit genoemd. In werkelijkheid zijn de meesten onzeker, rusteloos en eenzaam. We bevinden ons wel degelijk in een fase van verval in dit cultuurtijdperk. Ik wil hier toch een aantal vraagtekens bij plaatsen. Bijvoorbeeld vraag ik me af of er echt sprake is van vereenzaming en onzekerheid. De hokjes uit het verzuilingstijdperk beginnen te vervagen. Eindelijk kan iedereen weer zelf bepalen hoe inhoud te geven aan het leven. Dit lijkt mij een oplossing.

"Goed, vrijheid, dat klopt wel, maar in volstreekte eenzaamheid," zou Verschoor zeggen. Weer dat woord eenzaamheid. Waar komt dat toch vandaan? Hebben we niet juist meer mogelijkheden om ons ergens bij aan te sluiten dan voorheen? (Voor vervaging van de hokjes hoeven we dus niet meer bang te zijn; er blijven groepen waarmee we ons kunnen identificeren. Het is alleen geen must meer.) We zijn ons aan het losbreken van het massale kuddegedrag, maar dat is naar mijn mening de eigen vrije keus van "de massa jongeren" van tegenwoordig. Als ze het niet wilden, zou die trend er niet zijn. Kijk eens naar de vraag van studenten naar solitaire units. De rust is belangrijk geworden in een drukke wereld. Een mens moet de gelegenheid hebben zich in rust terug te trekken. Dit mag niet verward worden met eenzaamheid.

Mode en trends worden in het artikel ingevoerd als bewijzen van verwarring en chaos. Allerlei stijlen lopen door elkaar. Je hoeft je niet perse aan een rol te

houden. Je bent vrij, mag zelf kiezen. Je bent een individu, uniek. Je kunt jezelf naar voren brengen in plaats van de rol die je speelt.

Ik geef toe dat we in die zin in toenemende mate egocentrisch zijn geworden. Maar zolang je jezelf niet op de voorgrond zet ten koste van anderen, lijkt mij dat geen kwalijke ontwikkeling - voorop gesteld, natuurlijk, dat er wel een redelijk besef is van de situaties van anderen. (Iets waaraan het in de tachtiger jaren niet ontbrak.) Natuurlijk is er altijd wel gemor over de samenleving. Er is ook altijd wel een groep (let wel: groep) die zich buitengesloten of achtergesteld voelt. En daar zal soms ook best iets aan te doen zijn. Toch denk ik dat we redelijk op weg zijn naar een goede samenleving. "Alles kan, alles mag en niets is zeker," aldus Verschoor. Hier sluit ik me graag bij aan. Ik ervaar het als zeer prettig. Alles zou maar zeker zijn! Ik geloof niet in de angst voor de tijd die komt, maar misschien ben ik wel het prototype van de nieuwe mens.

W e s t e r s e h u l p e s s e n t i e e l v o o r p e r e s t r o i k a

door Frank van Krevel

Bij het aantreden van Gorbatsjov enkele jaren geleden had niemand kunnen vermoeden welke historische rol deze Russische jurist zou spelen. Hervormingen in de economie, buitenlandse politiek en kiesstelsel van de Sovjet-Unie.

Maar het blijft een rol. Een rol, waarvan het script al lang geschreven was door de rampzalige economische situatie, de corruptie en bureaucratie in de samenleving in de Sovjet-Unie.

Laten we er blij mee zijn. Vreugde is op zijn plaats, maar dat niet alleen. Zoals Van Mierlo in de Kamer onlangs formuleerde, is er niet alleen plaats voor vreugde, maar ook opluchting over de verdwijnende schuldgevoelens over de onmacht, die het Westen sinds Jalta heeft geregeerd. Er was onmacht omdat we de Oost-Europeanen nooit te hulp konden schieten. Er ligt, aldus Van Mierlo, een ereschuld.

Het is juist dat er een verantwoordelijkheid voor het Westen, in eerste instantie West-Europa, ligt om de Europese deling ongedaan te maken. Bezorgdheid om de status quo mag niet leiden tot het niet te hulp schieten bij de hervormingen in Midden- en Oost-Europa.

Zeker nu de perestroika in de Sovjet-Unie is vastgelopen in bureaucratische chaos en onvoldoende resultaten boekt, moet er concrete hulp geleverd worden. Voor zover de hervormingen in de Sovjet-Unie en Midden-Europa omkeerbaar zijn, is een stabiele en hervormende Sovjet-Unie noodzaak.

Vanuit de gedachte dat het proces van politieke liberalisering op termijn alleen te handhaven is wanneer er een stabiele renderende economie is, is economische steun van westerse landen aan de hervormers nodig.

Problemen bij de herstructurering van het economische systeem in Oost- en Midden-Europa zijn er legio. Al wint de westerse liberaal-democratische ideologie in de Sovjet-Unie terrein (het idee dat er ontideologisering plaatsvindt is onjuist), een radicaal liberaliseren van de doodzieke economie is onmogelijk. Alleen al de vele werklozen die dat zou opleveren, zouden maatschappelijke onrust veroorzaken. Er ontbreekt in "het reëel bestaande socialisme" immers enig stelsel van sociale zekerheid. Voor Middeneuropese landen als Hongarije en Polen geldt dat er wel een begin is gemaakt met economische liberalisering. Dit heeft geleid tot een instabiele situatie. In Polen bijvoorbeeld is er een grote maatschappelijke crisis die moeilijk in de hand te houden zal zijn, zonder brede internationale economische en politieke steun. Steeds vaker duikt het voorstel op over te gaan tot het ontwikkelen van een gemengde economie. De Europese Gemeenschap zal daarbij zeker een belangrijke rol spelen (coördineren steunmaatregelen, oprichten Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling, openstellen interne markt voor Poolse producten).

Er is een revolutie ontketend. Waar toeterende Trabantjes en Praagse sleutelbossen al niet goed voor zijn. Hereniging van de Duitslanden is al een aanvaarde mogelijkheid. De integratie binnen de EG staat op een beslissend punt: wordt het versneld om de BRD binnen boord te houden of zal het proces stagneren, omdat de aandacht wordt opgeslokt door de ontwikkelingen in Midden- en Oost-Europa? Het realiseren van de Economische en Monetaire Unie (dat moet leiden tot een Europese Bank en een munt in de EG) komt misschien op

losse schroeven te staan.

Het concept van een Europees Huis is al aanvaard. De discussie richt zich op de inrichting ervan. Cruciaal is de rol die de verschillende organisaties gaan spelen. Zal de EG nieuwe leden (Oostenrijk) toelaten? Zal de Raad van Europa een andere functie krijgen nu Hongarije, Polen, Joegoslavië en de Sovjet-Unie een gaststatus hebben verkregen? Hoe zal de vooruitgang zijn in de Conferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa (CVSE)? Wordt het CVSE-proces versneld, zoals Gorbatsjov heeft voorgesteld? Het lijkt een goed idee. Paneuropese integratie heeft immers maar een raamwerk: de CVSE.

Een belangrijke kwestie, die wordt onderschat, is de nationaliteitenkwestie in Europa. Niet zozeer Duitsland, maar de Sovjet-Unie en Joegoslavië kunnen voor grote instabiliteit zorgen.

Wanneer de democratie in de Sovjet-Unie echt "uitbreekt" ligt partijvorming op nationale basis voor de hand, niet op federale basis. Dit zal ongetwijfeld leiden tot een verzwakking van de Federatie. Voor Joegoslavië geldt min of meer hetzelfde, hoewel de situatie nog labiel is omdat er geen dominante macht (zoals de Russen in de Sovjet-Unie) aanwezig is. Ondanks het streven van de Servische nationaal-communisten onder leiding van Milosevic naar centralisering heeft dit niet geleid tot een almachtig Servië.

Voor het Westen is er het dilemma een keuze te maken tussen de prioriteit van "territoriale integriteit" (hetgeen meer stabiliteit belooft) enerzijds en het steunen van democratisering anderzijds.

Europa staat op zijn kop. Of onze Europese medeburgers in Praag en Leipzig een gevoel hebben voor zoiets als fin de siècle zou ik niet weten. En vermoeden kan ik het evenmin. In elk geval geeft deze speculatieve gedachte een beetje hoop en goede moed aan het eind van een toch enigszins vermoeiend millennium...

(Frank van Krevel studeert Rechten en Slavistiek; Hij is secretaris van het Internationaal Secretariaat van de JD en vervuld hiernaast vooraanstaande functies in diverse internationale organisaties, red.)

" Q u o V a d i s , R o m a n i a ? "

JD'ers bezoeken Roemenië kort voor machtsovername

door Ingrid de Beer

Knoflook, vlermuizen en Dracula: dat is Transsylvanië voor de meeste westerlingen. Tezamen met achtendertig andere jongeren reisde ik naar het noordwestelijke deel van Roemenië en moest soms constateren dat de alledaagse werkelijkheid van Ceausescu's land niet onderdeel voor de beklemming van de horrorstories.

De Roemeense Volksrepubliek heeft zich sedert het aantreden van partijleider Ceausescu in 1965 doorgaans kunnen verheugen in sympathie van westerse zijde. Deze sympathie is vooral bedoeld voor het eigenzinnige en onafhankelijke karakter van het buitenlandse beleid. De Roemeense leiders voerden bij tijd en wijle een politiek die haaks staat op de buitenlandse belangen van de Sovjet-Unie. Wellicht het meest spectaculair was de scherpe Roemeense kritiek op de militaire beeindiging van de Praagse Lente in 1968. Een wat recentier voorbeeld is de deelname aan de Olympische Spelen in Los Angeles (Roemenië was het enige deelnemende land aangesloten bij het Warschaupact).

Ceausescu preekte vrede tussen en soevereiniteit van de staten en wierp zich op als verdediger van het "socialistisch humanisme". De westerse politici werden verblind door de schijn van deze buitenlandse politiek. De laatste jaren werd het echter steeds duidelijker dat er een grote kloof bestond tussen Ceausescu's mooie woorden en de binnenlandse werkelijkheid van Roemenië. Steeds vaker verschenen er berichten in de westerse pers over voedselrantsoenen, energietekorten en politieterror. Ceausescu's regime zou trekken vertonen van een absoluut regime, wat zich met name uitte in een ongekeerde verheerlijking van zijn persoon. Andere verontrustende berichten vertellen ons van een vergaande verslechtering van de situatie van de Hongaarse minderheid in Transsylvanië.

Het plan

Het Tweede Wereld Centrum in Amsterdam houdt zich al geruime tijd bezig met informatievoorziening over en hulpverlening aan landen in Oost-Europa. De laatste tijd hebben zij moeten constateren dat met name het brengen van eerste levensbehoeften aan landen als Roemenië onmogelijk was geworden. Het plan om een symbolische actie in Roemenië te houden door in het centrum van Cluj, de hoofdstad van Transsylvanië, kerstpakketten te gaan uitdelen werd door de verschillende jongerenorganisaties positief ontvangen. Op 15 december 1989 reisden 39 jongeren van 17 verschillende organisaties naar Transsylvanië.

Schaarste

Wanneer de trein tot stilstand komt in het eerste Roemeense station na de Hongaarse grens wordt het al duidelijk dat bepaalde produkten moeilijk te verkrijgen zijn in Roemenië. Het is vijf uur in de ochtend, maar het perron staat vol met wachtende mensen. Ze moeten

daar al een hele tijd staan, want de trein heeft bij de grens een fikse vertraging opgelopen van zo'n vier uur. Gestommel in de gangen. Een grote groep Polen, die gelijk met ons in Hongarije op de trein is gestapt, blijkt een enorme hoeveelheid koffie te hebben meegenomen om in Roemenië op de zwarte markt te verkopen. Tachtig dollar is een gangbare prijs, maar als "de gek" er maar bijstaat wordt er soms snel tachtig dollar per pak betaald. De Roemeense staat heeft zichzelf gedefinieerd als een socialistisch ontwikkelingsland. Een toepasselijke naam wanneer men de voedselvoorziening in ogenschouw neemt. Op het eerste gezicht lijkt de voedselsituatie mee te vallen. De etalages van de levensmiddelenwinkels in Cluj zijn gevuld met ingeblikte groentes en fruit. De winkel inkijkend blijkt al gauw dat de schappen totaal leeg zijn. Noodzakelijk voedsel als vlees, suiker, olie, brood en meel staan dan ook, mits verkrijgbaar, op de bon. Doodgewone aardappels worden per stuk verkocht en moeten meestal in keiharde Amerikaanse dollars betaald worden. Melk voor de zuigelingen is alleen op doktersrecept verkrijgbaar bij apothekers. Regelmatig zijn er lange rijen te zien voor de winkels waar iets eetbaars te verkrijgen is. Het grote tekort aan dergelijke essentiële voedingsmiddelen is te wijten aan een geforceerde export van agrarische produkten. Op deze manier probeerde Ceausescu de staatskas te spekken om in de vorm van gigantische bouwwerken weer meer uiting te geven aan zijn persoonsverheerlijking. Ook het zware accent op industrialisering is ten koste van de agrarische ontwikkeling gegaan.

Aan een product is er echter beslist geen gebrek in Roemenië: alcohol. In een café waar enkele Friezen van onze groep gaan zitten gaat de drank dan ook grif over de bar en komen de tongen al snel los. Steen en been wordt er geklaagd over Ceausescu's regime. Een man durft zelfs te beweren dat hij erger is dan Hitler: "Die had het tenminste nog goed voor met zijn eigen volk". Het is erg kil in de cafés. Ook gas en stroom staan op rantsoen. De centrales lassen af en toe moedwillig een stroomonderbreking in. Op straat is het bij de schaarse verlichting ook erg donker en koud.

Luxe

Anders is het in ons hotel. Gelegen op een behoorlijke heuvel doet het een beetje dracula-achtig aan. Binnenin kun je je ogen nauwelijks geloven. Een overdaad aan luxe straalt je tegemoet. Het moet er ook tegen de dertig graden Celsius zijn. De kamers zijn uitgerust met een heerlijk ligbad en warm water. Aan voedsel ook geen gebrek, al beseffen we wel goed dat we een vermogen naar binnen slikken bij het eten van een ei. Het is ook niet verwonderlijk dat enkelen van onze groep besluiten 's avonds in het hotel te blijven. Op de grote kleurentelevisie in de kamers kan men kijken naar de twee uren televisie per dag. De dagelijkse verrichtingen van Ceausescu worden daarin breed uitgemeten. Daarna volgt er een programma over de succesvolle

te hebben van een Roemeen en zijn vrouw. Hij vertelt hoeveel hij ervoor over zou hebben om naar het westen te kunnen emigreren. Hij kan er nauwelijks meer tegen te moeten leven met een constante schending van de mensenrechten. Zijn vrouw bijvoorbeeld heeft onlangs onder groot gevaar een illegale abortus laten plegen. Preventieve geneesmiddelen zijn streng verboden. Abortus wordt gestraft met enkele jaren gevangenisstraf. Bij een niet-succesvolle abortus komt er geen professionele hulp van artsen. Terwijl de vrouw kan doodbloeden moet de procureur haar eerst ondervragen. Ceausescu wil namelijk van iedere vrouw tenminste vier kinderen voor zijn grote plannen. "Ik ben een te uitzonderlijk persoon voor zo'n kleine natie," zou hij gezegd hebben.

Securitate

Ik ga samen met Femke Hohmann van JEF de stad in. Het blijkt deze dag een nationale feestdag te zijn en wij lopen richting een soort minikermiss. We hebben nog veel Lei's, Roemeens geld, over en kunnen er bijna niets mee doen. We besluiten daarom de gehele jeugd te trakteren op een snoepachtig kleefspul, maar niemand wil of durft het van ons aan te nemen. Mensen vinden ons verdacht. Vier Roemeense studenten besluiten plots de sprong te wagen door een gesprek met ons aan te knopen. Een onderneming, want het spreken met buitenlanders is verboden, en verraden worden kun je door iedereen. De Securitate, de Roemeense geheime politie, loert. We praten wat over muziek, maar wij willen meer horen en vragen over de val van de Berlijnse Muur en het regime van Ceausescu. Heel zachtjes geven ze wat vage antwoorden, beginnen schichtig om zich heen te kijken en zenuwachtig met elkaar in het Roemeens te praten.

Plotseling blijft er een donkere gestalte om ons heen draaien; dit geeft voor ons de doorslag om afscheid te nemen. "We are sorry," zegt de oudste nog, "but this is Romania." Bij ons zit de schrik er de verdere nacht goed in.

Kerstpakketten

Het uitdelen van kerstpakketten gebeurt de volgende dag in kerken. De mensen zijn zichtbaar geroerd en dankbaar, maar zien er zo zwak uit. Een kindje dat nog nooit een manderijn heeft gezien wil hem bijna met schil en al opeten. Wij verliezen bijna de moed. Hoe kan een volk dat zo ondervoed is nu sterk genoeg zijn om nog te vechten tegen het onrecht dat ze wordt aangedaan door het regime. We besluiten dat iedereen op de hele wereld moet weten wat er in Roemenië gebeurt. Er moet een sterke politiek druk worden uitgeoefend; Roemenië moet uit het isolement raken.

Bloed

Een paar dagen later zitten we thuis in ons kikkerlandje aan het kerstdiner. Onze angstige vermoedens over de verloren vechtlust van de Roemenen waren onterecht. Al een paar dagen volgen we de berichten op de radio over de zware gevechten in Transsylvanië. "Ceausescu is dood, gefusilleerd na een kort proces." De bevolking is massaal in opstand gekomen. Ceausescu's schreeuwerige chauvinisme werd niet meer geaccepteerd als vervanging voor koffie, vlees, warmte en menselijkheid. Zij moesten het doen en hebben het gedaan. Ceausescu is dood. Over de manier waarop kan men twisten. Maar ach, hij had in ieder geval toch een bloedhekel aan mensenrechten.

DEMO is het dynamische verenigingsblad van de Jonge Democraten, met een sterk groeiende lezerskring van Moskou tot Washington. Naast verplichte publikaties biedt DEMO een breed scala aan informatieve en opiniërende artikelen met een vrijzinnig-democratische grondslag. DEMO verschijnt zesmaal per jaar.

Voor dit jaar staan nog de thema's grenzen aan groei, seksualiteit, jongeren, pressie- en actiegroepen en informatietechnologie op het programma.

In verband met de toegenomen werkdruk van de huidige redactie bestaat op korte termijn behoefte aan een

LAY-OUTREDACTEUR (V/M)

Functie:

- het in overleg en samenwerking met de huidige lay-outredactrice vorm geven aan ons blad;
- deelnemen aan intern overleg;
- kennis en ervaring met redactioneel werk en desktoppublishing (mn. MacIntosh) strekt tot aanbeveling.

Van deze functionaris verwachten wij dat zij/hij beschikt over een enthousiaste werkhouding en een grote dosis humor. Zij/hij dient open te staan voor kritische reflectie op de taakuitvoering en bereid te zijn 's avonds en in het weekeinde te werken. Gezien het werk in teamverband strekt ervaring met randgroepjongeren tot aanbeveling.

Wij bieden zelfstandig en afwisselend werk, waarbij ruime aandacht wordt gegeven aan werkbegeleiding en deskundigheidsbevordering. Naast volledige reiskostenvergoeding worden goede secundaire arbeidsvoorwaarden geboden.

Voor nadere inlichtingen kun je contact opnemen met Saskia Daru, tel. 020-957720.

Schriftelijke reacties dien je te richten aan de hoofdredacteur van dit blad.

Brief uit 't Harde (slot)

door Sibrand Hofstra

Wie met mij de opvatting huldigt, dat hetero's niet zoveel anders zijn dan homo's, behalve dan dat ze op het andere geslacht verliefd plegen te worden, zal het met mij bevreemden dat zij op hun sexuele geaardheid niet afgekeurd kunnen worden voor militaire dienstplicht. Voor homo's die voor de dienstplicht in aanmerking komen, werkt de keuring wel als een zeef. Erg fijnmazig kan deze volgens mij nooit zijn, maar ik heb toch bijzonder weinig roze makkers tussen het groen mogen begroeten.

Tijdens mijn kortstondige journalistencarrière in Kampen bleek niemand problemen te hebben met homosexualiteit en kon ik er vrijuit over praten, wat ik dan ook veelvuldig deed. Toen ik na twee jaar nog niet voor de propadeuse geslaagd was, nam ik naast het besluit om de dienstplicht niet langer uit te stellen ook het voornemen terughoudender te zijn over mijn gevoelens voor jongens. Hieraan was tijdens de diensttijd eigenlijk ook niet te ontkomen.

De eerste twee maanden, de opleidingstijd in Breda, is achteraf gezien de mooiste tijd geweest. Alles is nieuw en spannend, Breda is een mooie stad en we hadden een leuke groep. Je ontkomt er niet aan je enigszins aan de groep aan te passen, en dat is mij, als solist pur sang, vrij goed gelukt. Volgens mij had men wel door dat ik anders was, maar dat werd op de een of andere wijze geaccepteerd.

Paraat en voor de resterende tien maanden geplaatst in 't Harde, begon ik er geleidelijk aan, tijdens een serieus gesprek, over te praten. Dat ik hierbij selectief was spreekt voor zich, maar die openhartige gesprekken en de binding die je hierdoor met iemand krijgt, behoren tot de hoogtepunten in mijn diensttijd. Echt voor langere tijd zwijgen over mijn homo-zijn kan ik toch niet; daarvoor heb ik eenvoudigweg te veel de neiging tot (zelf-)spot. Bestaat er dan toch zoiets als "nichtenhumor"?

Het verbaasde mij tijdens die gesprekken altijd weer, dat de ander het blijkbaar zo intrigerend vond, dat hij onophoudelijk vragen afvuurde. Men bleek wel een bepaald (zwart/wit) beeld van homo's te hebben, maar het was vaak de eerste keer dat men er zo dichtbij en direct meer geconfronteerd werd. Vragen die veel gesteld werden zijn: hoe is het om homo te zijn, wat voel je? Wanneer merkte je het? Hoe doen jullie het? Hoe reageerden je ouders? Heb je het wel eens met een meisje geprobeerd? Ik probeer er dan altijd de nadruk op te leggen dat homo's niet anders zijn dan hetero's, maar dat zij alleen op jongens verliefd worden in plaats van op meisjes, dat dit hetzelfde gevoel van vlinders in de buik geeft en dat als je van iemand houdt het ook een logische stap is dat je dit door knuffelen, vrijen etc.

wilt laten merken. Dit verhaal wordt dan meestal wel beaamd, maar het blijft toch gek, want men kan er "niet inkomen". En ziet, dit hebben we dan weer gemeen, want ik kan ook niet echt goed de (lichamelijke) schoonheid van een vrouw inzien.

Mijn "coming-out" beleefde tijdens de laatste oefening, begin november in Duitsland, zijn hoogtepunt. Met zo'n acht man in onze tent hebben we er tot in de nachtelijke uurtjes open en vrij serieus over gepraat. Dit lijkt mij toch vrij uniek binnen de krijgsmacht. Dat het hier wel kon heeft gedeeltelijk te maken met het feit dat er aardig wat jongens met een hogere opleiding bij ons in de compagnie zitten. Maar ook enkele andere factoren hebben de "perestroika" mogelijk gemaakt, namelijk het feit dat ik thuis slaap, dat ik er binnenkort uit mag en, wat mij het meest heeft beschermd, mijn nonchalance. Omdat ik er zo makkelijk over praat (en nu schrijf) en er zoveel gekheid over maak, zijn er aardig wat lui die het niet geloven of er sterk aan twifelen. Ze denken kortom dat ik het speel en iedereen voor de gek houdt. Tot slot wil ik eindigen met de vaststelling dat ik geen rottige diensttijd heb gehad. Ik ben nooit afgeknepen, heb gevarieerd en zelfs een beetje verantwoordelijk werk mogen doen en heb leuke jongens (en enkele meisjes) leren kennen. Mijn heimelijke hoop, om in dienst een leuke vriend te ontmoeten, is niet bewaarheid geworden. Ondanks dat ik mijn zesde zintuig en journalistieke vaardigheden volop in de strijd heb gegooid, heb ik nauwelijks iets roze tussen het grauw kunnen ontwaren. Leer je je in dienst echt zo goed camoufleren of is de keuringszeef echt zo "safe"?

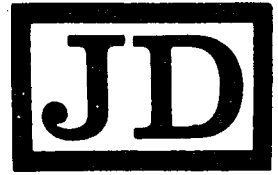
Met deze wat vertwijfelde vraag wilde ik deze reeks dienstbrieven besluiten. Op 8 januari mag ik wegens het aanvangen van een nieuwe studie vervroegd uit dienst. Ik heb het leuk gevonden om jou, als JD-lid, wat ervaringen uit dienst te vertellen. We horen vast nog wel eens iets van elkaar.

Met hartelijke groet,

Sibrand Hofstra.

Het beleidsplan voor 1990 zoals vastgesteld door de 14e ALV van de Jonge Democraten:

De bloemetjes buiten zetten

De Jonge Democraten hebben op basis van hun vrijzinnig-democratische uitgangspunten voor 1990 een beleid geformuleerd dat de volgende prioriteiten bevat:

- a. het beter op elkaar afstemmen van de verenigingsactiviteiten, onder andere door middel van de invoering van een jaarthema;
- b. het ontwikkelen van activiteiten met een meer actiegericht en minder partijgebonden karakter;
- c. een actieve profilering van de JD.

Naast deze prioriteiten worden enige wijzigingen in de financiële regelingen gemaakt. Doel is om te komen tot een flexibele organisatiestructuur, waarbij de continuïteit en groei van onze vereniging in het hele land gewaarborgd blijft.

Hierbij benadrukt de vereniging dat samenwerking en overleg tussen alle JD-geledingen een basisvoorwaarde is voor het succes van onze vereniging. Het LB zal dit onderlinge contact en de wederzijdse afstemming waar nodig en nuttig stimuleren en als algemeen beleidsuitgangspunt hanteren.

A. Inhoudelijke samenhang, stimulering en coördinatie

Om te komen tot een betere coördinatie en afstemming zal met name de communicatie tussen de diverse JD-geledingen (LB, regio's, afdelingen, werkgroepen, InSec, S&V-commissie, redacties) en in het LB flink moeten verbeteren. Er zal daarom een vaste plaats op kaderdagen worden ingeruimd voor het uitwisselen van regionale en lokale ervaringen. Tevens zal het LB het proces van wederzijdse stimulering en ondersteuning in interregionaal verband intensief begeleiden.

Deze afstemming en coördinatie kan ook verbeterd worden door te gaan werken met een jaarthema. Zo'n jaarthema moet breed zijn en goed aansluiten bij de belangstelling van jongeren. Daarom is voor 1990 gekozen voor het jaarthema "Grenzen

aan groei".

Op landelijk niveau zal een deel van de activiteit en van het Politiek Bureau, het InSec en Scholings- en Vormingsactiviteiten in het teken staan van dit jaarthema. Op beide congressen zal in 1990 op afwisselende wijze (bijv. forum, presentatie van milieu-organisaties, resoluties en dergelijke) aandacht aan het jaarthema gegeven worden. Om regionale activiteiten in het kader van het jaarthema te stimuleren zal er in 1990 een speciaal fonds worden ingesteld.

B. Meer actiegericht, minder partijgebonden

De JD is geen actiegroep, maar een politiek jongerenorganisatie waarin de nadruk ligt op politieke scholing en vorming. Dit laat echter onverlet, dat velen niet of nauwelijks van het bestaan van onze organisatie afweten. Mocht men de JD al enigszins kennen, dan wordt haar vaak verweten "vaag" te zijn. Om de JD uit de sfeer van de onbekendheid te halen is het dan ook noodzakelijk meer op de actualiteit in te springen. Een en ander is mogelijk door uitspraken te doen naar aanleiding van actuele politieke gebeurtenissen. Tevens zou er af en toe een ludieke actie kunnen worden georganiseerd, waarmee de vrijzinnig-democratische houding tot uiting wordt gebracht. Hierbij valt te denken aan het aanklaarten van milieuproblemen of het vestigen van de aandacht op het bestaan van democratische wantoestanden. Daarnaast is het zeer zinvol meer activiteiten van een minder partijgebonden aard te ontplooien. Samenwerking met andere (jongeren-)organisaties vergroot de financiële mogelijkheden en kan een omvangrijker publiek aanspreken. Bovendien verlevendigen de discussies door de confrontatie met andere opvattingen en kan aldus het eigen standpunt beter geformuleerd worden. Deze samenwerking is zowel op landelijk als op regionaal of lokaal niveau nastrevenswaardig.

Het benaderen van jongeren moet op grond van de beginselen van de JD

gebeuren zonder onderscheid te maken tussen groepen jongeren. Voor zover mogelijk moet dus voorkomen worden dat voornamelijk jongeren in hogere opleidingen bereikt worden.

De organisatiestructuur

Als vrijzinnig-democratische organisatie kiezen wij ervoor om verantwoordelijk- heden, taken en bevoegdheden zo laag mogelijk in de organisatie te leggen. Daarom blijft een doelmatige decentralisatie van scholings- en vormingsactiviteiten een belangrijk aandachtspunt. Het landelijk bestuur heeft naast een aantal eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden, vooral een taak in de stimulering en ondersteuning van regio's en eventuele interregionale samenwerkingsverbanden (direct) en afdelingen (indirect).

Evenmin als voor de maatschappij hanteert de JD voor haar eigen organisatie een blauwdruk. Om een doelmatige decentralisatie van de scholings- en vormingsactiviteiten naar regionaal- en afdelingsniveau mogelijk te maken, mag niet te star worden vastgehouden aan de huidige organisatiestructuur, maar is een soepeler benadering nodig. Daarom worden landelijk enkele financiële drempels weggenomen die fusie van regio's en de oprichting van afdelingen bemoeilijkten. De vaste afdracht per regio wordt afgeschaft en de variabele afdracht wordt verhoogd. Tegelijkertijd wordt het bestaansrecht van kleinere regio's zeker gesteld door een landelijk minimumbijdrage te garanderen. Tevens is de hoogte van de bijdrage uit de regionale scholings- en vormingsfondsen onafhankelijk van de grootte van de regio of afdeling waaraan zijn uitgekeerd worden.

C. De profilering

De Jonge Democraten komen, zeker landelijk te weinig in het voetlicht. De profilering moet in al zijn facetten verbeterd worden. Het gaat hierbij om de profilering van de JD als (politieke) jongerenorganisatie en de politieke

profilering. Het LB hoopt hiermee de betrokkenheid van de leden met de JD te vergroten en de ledenwerving te versterken. Praktisch betekent dit een intensievere benadering van de pers en een hierop gerichte begeleiding en opleiding van de vereniging. Daarnaast moet het door de JD te produceren materiaal (folders, brochures, DEMO enz.) beter op elkaar, de wensen van de vereniging en de te onderscheiden doelgroepen afgestemd worden. De JD moet bekend (komen te) staan als dynamische jongerenorganisatie met duidelijke politieke stellingnames.

D e

b l o e m e t j e s

b u i t e n z e t t e n (de uitwerking van het JD-beleidsplan)

**door Roel van der
Poort**

Op ALV 14 is het beleidsplan met de fraaie titel "De bloemetjes buiten zetten" door het congres, bijeen op 11 en 12 november te Apeldoorn, aangenomen. De definitieve versie wijkt op een aantal punten af van de tekst die het LB als concept had geformuleerd. Over deze geamendeerde tekst heeft het LB een aantal keren gesproken. In die gesprekken heeft zij een soort "actieplan" geformuleerd. Dit om een en ander te concretiseren. Dit artikel is bedoeld om dit ook voor de vereniging helder te krijgen en dus ook toetsbaar te maken.

In dit schrijven wil ik vijf thema's nader uitwerken; deze zijn:

- betere afstemming activiteiten
- jaarthema
- meer actiegerichte en minder partijgebonden activiteiten
- profilering
- vertrouwen en communicatie

Betere afstemming activiteiten

Deze prioriteit is nodig omdat JD-organisatoren vaak geheel vanuit eigen perspectief te werk gaan. Nu hoeft de JD geen grijze muis te worden, maar het is wel belangrijk dat er een zekere eenheid en herkenbaarheid komt van de JD en haar activiteiten.

Het LB denkt die afstemming te bereiken door onder andere de belangrijke communicatiefunctie van het kaderblad Orgi beter te benutten. Er moet vaker bericht zijn van de werkgroepen. Ze zouden dan uiteen kunnen zetten waar ze mee bezig zijn en wat ze voor de regio's en afdelingen kunnen betekenen. Verder moet de Orgi ook meer een platform worden om "organisatie-ervaringen" uit te wisselen.

Ook streven we naar een intensievere relatie van de LB-portefeuillehouder met zijn of haar regiocollega's, om op die manier daar eveneens tot een zekere eenheid te komen. Die extra aandacht beschouwen wij ook van toepassing voor de regiocontactpersoon in relatie met zijn of haar regio.

Op de kaderdagen (drie stuks in 1990) zal veel ruimte worden ingelast voor overleg tussen verenigingskader. Er zal met name gelegenheid moeten zijn om te brainstormen hoe het jaarthema op regionaal danwel plaatselijk niveau inhoud te geven.

Tevens vindt het LB het belangrijk dat mogelijkheden van interregionale samenwerking (indien gewenst) goed benut worden. De regiocontactpersonen willen graag een begeleidende rol in deze vervullen.

Binnen het LB wordt ook aandacht besteed om de communicatie tussen en met de vereniging goed te laten verlopen maar ook zeker intern het LB.

Jaarthema

In 1990 zal er gewerkt worden met het thema "Grenzen aan groei". Om dit jaarthema organisatorisch en inhoudelijk te concretiseren zal er een breed samengestelde commissie komen. Deze zal politiek-inhoudelijk gecoördineerd worden door Marc Roza (landelijk vice-voorzitter politiek). Dit betekent dat een aantal subthema's zullen worden uitgewerkt. Dit m de vereniging de mogelijkheid te bieden zowel discussie alsook activiteiten een duidelijk vertrekpunt te geven.

Het LB zelf heeft voor de volgende subthema's gekozen:

- grenzen aan groei (derde wereld problematiek, milieu)
- grenzen aan economische groei (tegenover verbetering van milieu e.d.)
- grenzen aan groei van kennis (ethische kwesties)

De vertaling van die inhoudelijke kaders naar (landelijke) activiteiten zal geschieden door diezelfde commissie, maar dan onder coördinatie van Ellen Kleverlaan (landelijk secretaris scholing en vorming). Die commissie zal ook "activiteiten" uitwerken die eventueel op regionaal danwel plaatselijk niveau uitgevoerd kunnen worden.

Ook op onze congressen zal het jaarthema doorklinken. De resolutie "Genetische informatie / Getherapie" past zeer goed in jaarthemaperspectief.

Tevens is het belangrijk dat het jaarthema in de profilering van onze organisatie goed en inhoudelijk prikkelend doorklinkt.

Meer actiegerichte en minder partijgebonden activiteiten

Het LB kiest ervoor om het jaarthema gedeeltelijk te koppelen aan deze prioriteit. Motivatie hiertoe is om de herkenbaarheid van onze organisatie ook in deze te laten doorklinken.

Het is ons streven om in de periode 22 oktober tot en met 29 oktober een zogenaamde actieweek in samenwerking met de regio's te organiseren. We willen dan proberen om op diverse plaatsen in het land met verschillende activiteiten (onder andere ludieke acties) de discussie in onze vereniging een belangrijke impuls te geven en tevens de aandacht van de media en potentiële leden op ons te vestigen.

Tevens ligt het in de bedoeling om dit jaar (bijvoorbeeld) een enquête te organiseren over een typisch vrijzinnig-democratisch thema. Denk bijvoorbeeld aan de wenselijkheid van een gekozen burgemeester. Tot slot willen we ook stimuleren om samen met andere (politieke en maatschappelijke) organisaties activiteiten te organiseren. Dit om ook voor een breder publiek meer toegankelijk te worden.

Profilering

De profilering van onze vereniging willen we energiek ter hand nemen. Allereerst willen we in het LB zelf intensiever bezig te zijn met de politieke actualiteit. Vervolgens willen we meer en sneller reageren op die actualiteit. Ook denken we met bijdrages als discussiestuk voor opiniepagina's van kranten kansen te krijgen om door te dringen in de media.

Ook zien wij op dit gebied een duidelijke rol voor regio's en afdelingen weggelegd. Indien nodig zullen wij dat proces dan ook intensief begeleiden.

Naast die profilering van onze vereniging zullen we ook via ledenwervingsacties proberen onze ledental en naamsbekendheid te vergroten. Het LB ziet hiertoe in 1990 twee belangrijke momenten, te weten: de gemeenteraadsverkiezingen en de start van het Academisch jaar. Bij die laatste zal het promotieteam er weer op uit trekken

om samen met de regio's op alle introductiemarkten aanwezig te zijn. Het is dan wel noodzakelijk dat ons materialenaanbod kwalitatief en kwantitatief op orde is. De al eerder genoemde actieweek heeft natuurlijk ook een belangrijk ledenwervend element in zich.

Vertrouwen en communicatie

Tot slot wil ik een beroep op eenieder doen om zo direct en eerlijk mogelijk met elkaar te communiceren. Het is niet goed oudzeer te kweken. Het is beter

eerlijk tegen elkaar uit te spreken wat je goed vindt en waar je teleurgesteld over bent. Het landelijk bestuur zal proberen hier zo goed mogelijk voor open te staan maar ook die openheid en eerlijkheid uit te stralen en uit te spreken naar andere JD-geledingen en hun functioneren.

Genoeg uitdagingen dus om aan de hand van het beleidsplan en deze concretisering er een goed JD-jaar van te maken. Ik heb daar vertrouwen in.

O v e r A L V 1 4

Op 11 en 12 november jl. vond de veertiende Algemene Leden Vergadering (ALV) van de Jonge Democraten plaats in Apeldoorn. Op dat congres werden de resolutie emancipatie, de jaarrekening 1988, enkele wijzigingen in het Huishoudelijk Reglement, het beleidsplan voor 1990, de begroting voor 1990, enkele organisatorische moties en enkele actueel politieke moties behandeld. Tevens werden er zes landelijk bestuursleden gekozen en de hoofdredacteur van de DEMO.

De geagendeerde resolutie Europees Huis werd niet in behandeling genomen. De besluitenlijst van de betreffende vergadering tref je hierbij aan.

Zoals altijd bij congressen is er weer het een en ander blijven liggen, variërend van slaapzak tot toiletta's en van t-shirt tot gym schoenen. Mocht je iets vergeten hebben, informeer dan even bij het landelijk secretariaat (070-3858109). Dit kan tot 1 maart, daarna worden de gevonden

voorwerpen van het secretariaat verwijderd.

Petra Nypels,
vice-voorzitter organisatie (VVO)

Over ALV 15

Per abuis heeft zo hier en daar een verkeerde datum van ALV 15 gepubliceerd gestaan. Let dus even op: ALV 15 valt in het weekend van 21 en 22 april 1990.

B e s l u i t e n l i j s t A L V 1 4

11 en 12 november 1989 te Apeldoorn

Voorzitter: Roel v.d. Poort
Vice-voorzitter organisatie (VVO): Petra Nypels
Algemeen secretaris (AS): Edy Mulié
Penningmeester: Arjan Bos
Secretaris public relations (SPR): Henk Gossink
Secr. ledenwerv. & mater. (SLWM): Paul Leenards
Hoofdredacteur DEMO: Adrie v.d. Luijt

verklaring van de afkortingen:
A=aangenomen
V=verworpen
O=overgenomen
I=ingetrokken

De volgende besluiten zijn met voorbehoud van goedkeuring van de notulen commissie geplaatst. Vanaf twee maanden na het congres zijn de notulen op te vragen bij het secretariaat.

amende- menten	15 V	31 I	47 V	amende- menten	67 O	80	beleids- plan A	(amende- ment 97a	amende- menten
1 A	17 V	33 V	48 O	57 A	69 A	81	90	A)	109 t/m
2 V	18 O	34 A	50 A	58 A	70 A	vervallen	91 V	97 A	123
3 V	19 I	35 I	51 O	59/60 A	71 O	82	92	98 A	vervallen
4 A	20 V	36 A	52 A	61 I	72 I	vervallen	93 A	99 I	
5 V	21 A	37 O	53 V	62 V	73 A	83	94 A	100 A	APM's
6 O	22 I	38 O	54 A	63 A	74 I	vervallen	95 A	101 A	124 A
7 I	23 A	39 A	55 O	64 A	75	84	96 A	102 A	125 V
8 I	24 V	40 O	56 A	65 V	76 A	vervallen	97 A	103/104	126 A
9 V	25 V	41 V	57 A	66 V	77	85	98 A	104	127 A
10 I	26 I	42 A	58 A	67 O	78 V	vervallen	99 I	105 A	128 V
11 O	27 V	43 V	59/60 A	68 A	79	86 V	100 A	106/107- /108	129 V
12 V	28 V	44 A	61 I	69 A	80	87 V	101 A	vervallen	
13 I	29 I	45 I	62 V	70 A	81	88 A	102 A		
14 V	30 A	46 I	63 A	71 O	82	89 A	103/104		

H u i s s t i j l

Op het afgelopen JD-congres werd een motie aangenomen waarin het LB gevraagd werd een nieuwe huisstijl te ontwerpen. Het LB heeft vervolgens een commissie benoemd die uitgangspunten voor een huisstijl zal opstellen. In deze commissie hebben zitting genomen Rengert Elburg, Erik Hulshof, Monique van Gaans, Saskia Daru en Paul Leenards. Omstreeks maart worden de eerste voorstellen verwacht. Op het congres zal het definitieve ontwerp aan de vereniging worden vertoond, waarna tot invoering kan worden

overgegaan. Uiterlijk juli 1990 dient de vernieuwde huisstijl te zijn ingevoerd.

Posters

In de vorige DEMO stond per ongeluk vermeld dat posters 50 cent kosten. Dit zijn niet de gewone JD-posters, maar de speciale lustrumposters. Wel is het nu zo dat de JD-posters tijdens de komende campagne gebruikt worden en door regio's en afdelingen gratis kunnen worden besteld. Meer informatie over posters bij de secretaris

ledenwerving en materialen (SLWM), Paul Leenards, tel. 020-437058.

Bierviltjes

Door een vergissing is in DEMO 6.6 vermeld dat bierviltjes nu definitief uit de verkoop zijn. Dit is echter niet waar, ze worden alleen niet meer bijgedrukt. Ze mogen eveneens niet gebruikt worden als campagnemateriaal. Mocht je echter interesse hebben om ze privé te gebruiken dan kun je contact opnemen met het JD-secretariaat.

JD Materialen Bestellijst

Nr.	Omschrijving	Prijs		
001	Kleine enveloppen	0,20	020	Choice
003	Briefpapier	0,05	021	Adressenboekje 1,00
006	Aanmeldingskaartjes	0,07	101	Nota Basisinkomen 4,00
	JD poster	1,00	102	Nota Europa uitverkocht
008	Lustrum-poster	0,50	103	Disc. stuk Aidsbeleid 1,00
009	Statuten en HR	uitverkocht	104	„ Milieu 1,00
010	Standpuntenbundel	4,00	105	„ Ontwikkelings- samenwerking 1,00
011	Basiscursus	2,50	106	„ Gen. Informatie 0,65
014	Folder milieu		201	S&V Bundel Emancipatie 1,00
015	Folder Europa		202	Politieke Stromingenbundel 4,00
016	Folder maak kennis met			Nieuw:
018	Poloshirt L	15,00	022	Persberichtpapier 0,10
019	Poloshirt XL	15,00	107	Discussiestuk Europees Huis 0,65

Bij bestelling moeten vermeld worden het materiaalnummer en natuurlijk het aantal. Vermeld ook duidelijk je naam en adres en eventueel een telefoonnummer waar we je kunnen bereiken als ons iets niet duidelijk is. Je bestelling kun je het beste doorgeven aan het landelijk secretariaat. Daar kun je ook terecht voor meer informatie over betreffende materialen en betaling.

Paul Leenards,
Secr. Ledenwerving en Materialen (SLWM)

N i e u w e f a ç a d e n

Met gevoelens van ambivalentie
aanschouw ik de wisseling van de wacht.
Nieuwe gezichten bezetten de zetels van de
macht;
men colporteert met zijn goede intentie.

Oude leugens verdwijnen uit het zicht,
nieuwe vinden een gretig gehoor.
Fundamenten gaan langzaam teloor;
nieuwe facaden worden opgericht.

Gaston C.M. Siegelaer
november/december 1989

(Siegelaer schreef dit gedicht naar aanleiding van het aantreden van het kabinet Lubbers II, red.)

Arjan Bos, de nieuwe LB-penningmeester

J . D . - a c t i v i t e i t e n i n 1 9 9 0

Door Ellen Kleverlaan

Het Landelijk Bestuur zal in 1990 weer verschillende interessante en boeiende activiteiten organiseren. Als je je wilt bekwalen in vaardigheden op het gebied van spreken, discussiëren of debatteren, of je voelt je meer aangetrokken tot politiek-inhoudelijke thema's; het aanbod van activiteiten bied je deze mogelijkheden.

Je kunt je voor een of meerdere activiteiten opgeven d.m.v. de activiteitenbon die je in elke DEMO kunt vinden onder de aankondiging van "snell" plaatsvindende activiteiten. Ook kun je daarvoor de secretaris Scholing & Vorming bellen. Zo'n twee weken van tevoren ontvang je dan nadere informatie over de activiteit.

De jaarlijks terugkerende basisactiviteiten zijn de binnenhofexcursie en de introductieweekenden. De binnenhofexcursie vindt tweemaal plaats; op 8 mei en 4 december. Deze dag is een formeel en informeel kennismaken met politiek Den Haag. De introductieweekenden op 6 en 7 oktober zijn bedoeld voor nieuwe leden en mensen die (nog) wat meer over de J.D. te weten willen komen. Zij worden door de regio's georganiseerd; meer informatie vind je dan ook terzijner tijd in de regiobladen.

De landelijke vaardigheidstrainingen zijn vooral toegespitst op communicatieve vaardigheden. Er worden 2 spreekvaardigheidstrainingen georganiseerd, een discussie/argumentatietechniektraining en een forumdebattraining. Bij de spreekvaardigheidstrainingen, waarvan de eerste op 13 januari heeft plaatsgevonden en de tweede

op 15 september is gepland, wordt de nadruk gelegd op het kweken van zelfvertrouwen om voor een (grote) groep mensen te kunnen spreken. Ook wordt aandacht besteed aan het aanleren dan wel afleren van een houding, zodat je op deze mensen "overkomt".

De discussieargumentatietraining op 10 maart bevat een extra moeilijkheid; hoe reageer je/speel je in op aan jou gestelde vragen uit het publiek. Het gaat hierbij vooral om de techniek; de wijze waarop je dit doet.

Bij de forumdebattraining op 27 oktober, is ook de inhoudelijke kant belangrijk. Hoe bouw je je betoog op; hoe onderbouw je deze en hoe debatteer je met een medeforumlid.

De trainingen zullen meestal begeleid worden door een trainer van het Politiek Scholings- en Vormingsinstituut van D66.

Het jaarthema: "GRENZEN AAN GROEI" zal een bescheiden rol spelen bij de onderwerpen voor de vaardigheidstrainingen. Aan "Grenzen aan groei" wordt ook een landelijke themadag gewijd, en wel op 15 december. Over het jaarthema valt in de volgende DEMO meer te lezen.

Voor het eerste halve jaar zijn er 3 themadagen gepland. De politieke stromingendag wordt voor de derde keer georganiseerd op 26 mei in Noord-Brabant. Wat zijn de 3 grote politieke stromingen inhoudelijk; de Christen-Democratie, de Sociaal-Democratie en het Liberalisme. Hoe verhouden deze stromingen zich tot de Vrijzinnig-Democratie... Op de europadag van 31 maart zal een groots simulatiespel gespeeld worden, ook zullen we aandacht besteden aan de ontwikkelingen in

Oost-Europa. Het volledige programma vind je in de volgende DEMO; opgeven kun je je nu alvast! De kosten zijn f 7,50, waarvan f 5,- bestemd is voor de reiskostenvergoedingspot. De Europadag zal plaatsvinden in Drente.

De themadag "toekomstgerichtdenken" op 17 februari wordt verzorgd door Steven Pieters, oud-voorzitter van de J.D. Je hebt er in de vorige DEMO al meer over kunnen lezen. Het belooft een interessante dag te worden, waarop je duidelijk wordt wat de futurologie inhoudt; hoe wij omgaan met het plannen van een toekomstgericht beleid en wat dat kan betekenen voor het Milieu.

SNEL OPGEVEN is geboden, zodat je op tijd de voor deze dag samengestelde documentatie ontvangt. Deze dag vindt plaats in Utrecht. De kosten zijn f 7,50 waarvan f 5,- bestemd is voor de reiskostenvergoedingspot.

Bel (020 - 161 365) of vul de onderstaande bon. In het najaar vindt in ieder geval de buitenlandexcursie plaats. Dit jaar gaan we een week naar Slowenië en Hongarije. Er kunnen maximaal 50 J.D.-ers mee. In een komende DEMO zul je meer informatie aantreffen. Behalve themadagen binnenslands zijn er ook diverse activiteiten met onze buitenlandse zusterorganisaties. In het voorjaar staan de volgende internationale activiteiten gepland:

Een weekend "Cultuur" met de Volks Unie Jongeren. Een seminar met de Deutsche JungDemokraten over Milieu. Een RIJNseminar met de Rijnsoeverstaten nabij Keulen. Voor meer informatie kun je de Internationaal Secretaris Elwin Lammers bellen (071 - 170666).

Ja, ik kom naar de themadag toekomstgericht denken/de discussie-argumentatietechniektraining/de Europadag
naam:
adres:
postcode/plaats:
tel.nr.:

REGIO TWENTE

Twente is het seizoen begonnen met een heel nieuw en enthousiast bestuur. De nieuwe bestuursleden zijn:

Theo Hooghiemstra, vz
Ramon Schaaf, secr
Allard Sijm, pm
Pieter Moens, vvo
Esther Leuverink, slwo
Heleen Bakker, sp

De afgelopen tijd hebben enkele JD-leden in de regio Twente zich beziggehouden met het herschrijven van het conceptprogramma van D66-Enschede voor de komende gemeenteraadsverkiezingen. Op dit conceptprogramma was in JD-kringen nogal wat kritiek, vooral vanwege de slechte opbouw en het vaak onnodig moeilijke taalgebruik. Het stuk vertoonde weinig samenhang en was slecht leesbaar. De werkgroep gemeentepolitiek van de JD-Twente is aan de slag gegaan en na heel wat uurtjes zwoegen en zweeten lag er een alternatief programma. Op de ARV van D66-Enschede is het stuk goed ontvangen en uitgebreid behandeld, met als resultaat dat de vergadering is geschorst tot 11 januari.

Activiteiten:

25 januari Thema-avond over
ontwikkelingssamenwerking
12 maart Polisario-avond

Regioborrels zijn elke tweede maandag van de maand in La Conga, Enschede.

Let op: de RBV's zijn verschoven naar de tweede maandag van de maand. Lokatie: La Conga, Enschede.

AFDELING LEIDEN

Activiteiten:

13 februari
Politiek-cultureel café. Het onderwerp is Brazilië. Gesproken zal worden over de onlangs gehouden presidentsverkiezingen. Het geheel wordt geïllustreerd met een videofilm.
Aanvang: 20:00 uur in 't Kaizertje, Kaiserstraat 4 te Leiden

14 februari
Borrel in 't Gerecht, Lokhorststraat 19 te Leiden; 17:00 - 19:00

22 februari
AAV-5 Behandeling van de

januari '90

resolutie van de werkgroep ethiek. Er zullen mensen van de werkgroep aanwezig zijn om de resolutie toe te lichten. Komt allen!

REGIO NOORD-BRABANT

Eindelijk, 1990: het jaar waarin ook de regio Noord-Brabant haar eerste lustrum zal vieren. Meer daarover in de volgende DEMO, maar je mag alvast vrijdagavond 23 maart reserveren. En nu je toch je agenda voor je hebt, kijk dan even of de ARV en huiskamerbijeenkomst van 11 februari er al in staan. Een korte ARV om 16:00 uur, met aansluitend een interessante huiskamerbijeenkomst over cultuur en cultuurbeleid. Overigens is er ook goed nieuws voor degenen die op borrelavonden in Brabant zaten te wachten: in Tilburg en Eindhoven zijn borrels gepland. Meer informatie over deze en andere activiteiten: lees de Brachus of bel het regiobestuur.

REGIO UTRECHT/'t GOOI

Helaas, sommige sirenes weigeren sinds kort onze maandelijkse borrel nog aan te kondigen. Onze borrel blijft wél elke eerste maandag van de maand maar in een NIEUW café: De Postillon, Lijnmarkt 50, Utrecht. In de volgende DEMO en in de speciale lustrum-uitgave van de Vrijbrief lees je alles over het vijfjarig bestaan van onze regio en over het grote Lustrumfeest met als thema de Duitse hereniging. Sprekers van beide ambassades komen je er alles over vertellen, dus houd zaterdag 17 maart vast vrij! Voor vragen over de regio: Millicent Kruis, 030 - 88 62 81.

REGIO NOORD-HOLLAND

Regioborrels:

Oneven maanden: elke eerste donderdag om 20:00 uur in het Moddermannetje te Alkmaar.
Even maanden: elke eerste donderdag om 20:00 uur in het muziekcafé te Haarlem.

REGIO FRYSLAN

JD-Fryslân leeft! Als vrijzinnige

nazaten van Grútte Pier zijn wij de laatste maanden in politiek Friesland hard bezig geweest. Na enkele jaren van zaaien en koesteren zijn de negentiger jaren rijp voor een (bescheiden) oogst. Er vond in september een goede campagne plaats, we konden vele nieuwe leden begroeten. Bedankt JD-promoteam. Ook kwam er een overleg tot stand tussen de verschillende PJO's in Friesland. Wij hopen als organisaties meer samen de boer op te gaan om de stugge Friese jongeren politiek wakker te maken, zonder onze (JD-) identiteit te verliezen. Als Friese PJO's hebben we een forum-avond georganiseerd over de verkiezingen/miljoenennota/ kabinetformatie. Een doorslaand succes, een kleine 100 belangstellende en een goede discussie. In maart '90 hopen we gezamenlijk weer iets te organiseren rond de lokale politiek.

Dertien december was voor de regio Fryslân een belangrijke dag. Tijdens de ARV werd er afscheid genomen van de prominente bestuursleden Maurice Hoogeveen en Daniël van Kesteren en een bijna nieuw bestuur kon worden begroet. Voor de goede orde:

Michiel Klont, vz
Corné Deykers, vvp
Theunis Schaafstra, vvo
Bram de Groot, as
André Dekker, voorlichter
werden gekozen. Een penningmeester (m/v) hopen we begin '90 te vinden. Na de verkiezingen discussieerden de JD-ers lustig over de ontwikkelingen in Oost-Europa o.l.v. historicus en D66-er Peter de Jong. Ook werd er een motie aangenomen die alle ontevreden JOVD-ers uitnodigt lid te worden van de JD. Deze ARV leverde veel publiciteit op in de regionale bladen.

In het nieuwe jaar zal de JD-Fryslân de negentiger jaren druk beginnen. Op 11 januari een forumavond met Tweede Kamerleden, vertegenwoordigers van verzekeringsmaatschappijen en de JD-werkgroep ethiek. Er zal worden gediscussieerd over 'verzekeren en ethiek'. Een week later vindt een excursie-middag naar het Aegon-hoofdkantoor in Leeuwarden plaats. Verder proberen we huiskamerbijeenkomsten te organiseren en zal de regionale werkgroep "Leeuwarden studentenstad!, Friesland Jongerenprovincie?" (met als coördinator Daniël van Kesteren)

zich buigen over de Friese jongerenproblematiek. De regio-borrelavonden gaan op de laatste donderdag van de maand gewoon door in café "de Spokepölle" (Fries voor het spookgras). Met groeten uit Friesland. Michiel Klont (058-157378)

REGIO ZUIDELIJK HOLLAND

De regioborrel vindt plaats op elke tweede maandag van de maand vanaf 21:30 uur in café Streetlife, hoek Meent/ Jonker Fransstraat, Rotterdam.

REGIO MIDDEN-HOLLAND

Gáán met die banaan, dat was het thema van ons 3-jarig bestaan. Veertig JD-ers waren konden aanschouwen hoe Han Weber en Petra Nypels (oud-voorzitters) werden verheven tot Commandeurs in de Orde van de Rijpe Banaan wegens uitzonderlijke verdiensten voor onze regio. Afdeling Leiden, al aardig gerijpt na 1 jaar, moest genoeg nemen met de benoeming tot Leden van Verdienste in de Chiquita-orde. Na voldoende drank

en pizza's vormde het toetje "Banana-a-gogo" een passende afsluiting. Onder het motto "Gáán met die banaan" zijn wij ook dit nieuwe Bananenjaar ingegaan. Midden-Holland introduceert in de nog wat onrijpe gebieden de Commissies Delft en Zoetermeer. Borrels, campagnes en op den duur zullen daar ook S. en V.

activiteiten plaatsvinden. Het Bananasplitteam zal in 1990 ook weer garant staan voor een goede bananenoogst. In de hoop dat U allen deze oogst van zeer speciale kwaliteit zult aanschouwen en proeven groeten wij alle JD-banaantjes vanuit deze bananenboomgaard.

Petra Nypels en Han Weber (archieffoto)

" A l l e s K r a n k e i s t L a s t "

DJD-JD seminar over gentechnologie en genethiek

door Richard-Jan Roks

Door middel van de gentechnologie is de mens in staat grote veranderingen tot stand te brengen. Zijn die veranderingen allemaal wel zo prachtig? Kleven er geen onoverkomelijke bezwaren aan de gentechnologische mogelijkheden? De discussie over gentechnologie is bijvoorbeeld in Duitsland in volle gang. Op het seminar van de Deutsche Jungdemokraten en de Jonge Democraten over gentechnologie en genethiek (Frankfurt am Main, 24-29 november 1989) is geprobeerd enig licht te laten schijnen in de duisternis van de gevolgen van de gentechnologie. Dit artikel behandelt enige onderwerpen die op het seminar aan de orde zijn geweest.

Gentechniek

Het analyseren, beoordelen en veranderen van erfelijk materiaal van mensen, dieren en planten valt onder gentechniek. Ter verduidelijking volgen twee voorbeelden. Mensen die aan suikerziekte lijden produceren zelf te weinig insuline. Ze hebben dus extra

insuline nodig. Vroeger verkreeg men deze extra insuline via een ingewikkeld proces uit varkens. Hedentendage is men in staat om door middel van gentechniek menselijk insuline te vervaardigen. In bepaalde bacteriën wordt het menselijk gen ingebracht, dat zorgt voor de productie van insuline in het menselijk lichaam. Hoechst in Frankfurt maakt op deze wijze reeds insuline. Het product dat men bij Hoechst maakt is niet veel beter dan de insuline die vervaardigd is op de oude wijze. Alleen heeft men wel op deze vorm van insulineproductie een patentrecht. Voor wat Duitsland betreft, heeft Hoechst de "insulinemarkt" grotendeels in handen. Maar niet alleen op het gebied van de medicijnproductie wordt gentechniek gebruikt. Ook voor de landbouw worden organismen genetisch gemanipuleerd. Men denke aan het kostbare proefveldje genetisch gemanipuleerde aardappelen van de Landbouw Universiteit Wageningen. Daar wordt geprobeerd om met gebruikmaking van gentechniek aardappels genetisch te verbeteren. Niet iedereen is het hiermee eens. Het proefveldje werd door

de actiegroep tegen gentechnologie "Het ziedende bintje" omgeploegd.

Wat is nu het bezwaar tegen deze vormen van gentechniek? Gentechniek wordt grotendeels bedreven door multinationals (Hoechst, Bayer). De motivatie voor deze bedrijven is hoofdzakelijk gelegen in het economisch gewin. Controle op de processen is moeilijk. Juist met gentechniek, waarbij de gevolgen veelal nog niet te overzien zijn, is voorzichtigheid geboden. Wat gebeurt er als genetisch veranderde organismen in de vrije natuur komen? Eén ding is zeker: het is niet meer terug te draaien. Eenmaal genetisch veranderd blijft veranderd. Bovendien is de richting waarin het organisme verandert onduidelijk. Het ingrijpen in de natuur kan riskant zijn en het kan verstrekkende gevolgen hebben. Daarom is het wellicht goed een onderscheid te maken tussen het gebruik van gentechniek in een gesloten of een open systeem. Bij het eerste valt te denken aan proefnemingen in een hermetisch van de buitenwereld afgesloten laboratorium. Absoluut geen materiaal kan in de vrije natuur komen, mits er natuurlijk geen ongelukken gebeuren. Bij een open systeem daarentegen worden de genetisch gemanipuleerde organismen in de vrije natuur gebracht. In Duitsland heeft er reeds over deze problematiek een uitgebreide politieke discussie plaatsgevonden. De Grünen bijvoorbeeld zijn verdeeld in twee kampen, te weten de fundamentalisten en de realisten. De fundamentalisten zijn voor een algemeen verbod van gentechniek, terwijl de realisten een iets genuanceerder standpunt innemen. Zij vinden dat het in de natuur brengen van genetisch gemanipuleerde organismen ("Freisetzung") verboden moet worden, vooral vanwege de onomkeerbaarheid en oncontroleerbaarheid. Gentechniek in een gesloten systeem staat deze groep toe, voor zover het de levenskwaliteit van de mens kan verbeteren. Men denke bijvoorbeeld aan de medicijnproductie. Door middel van een vergunningstelsel denkt men hierop een strenge controle te kunnen uitoefenen. Tevens moeten er zeer veel veiligheidsmaatregelen genomen worden. Al het onderzoek moet naar de mening van de realisten vooraf op nuttigheid getoetst worden. Het nu reeds lopende onderzoek naar genetisch verbeterde onkruidbestrijdingsmiddelen zal deze toets niet kunnen doorstaan, alleen al vanwege het feit dat de huidige generatie pesticiden overbodig en zeer belastend voor het milieu is.

Prenatale diagnostiek

Het doen van onderzoek tijdens de zwangerschap naar handicaps wordt prenatale diagnostiek genoemd. Door middel van een zogenaamde vruchtwaterpunctie in de zestiende tot achttiende week van de zwangerschap neemt men vloeistof af. Met behulp van een microscoop kan men eventuele grove afwijkingen van de chromosomen van het kind zien. Als een handicap geconstateerd wordt, kan door de ouders besloten worden tot abortus. Het is goed te vermelden dat het aantal afwijkingen dat geconstateerd kan worden met behulp van deze techniek vrij beperkt is. Een voorbeeld van zo'n afwijking is het Down-syndroom (mongooltje).

Cijfers uit Duitsland tonen aan dat, indien een ernstige afwijking geconstateerd wordt vrijwel alle ouders besluiten tot abortus van de vrucht. Naar mijn mening valt er op deze praktijk niet veel aan te merken, zolang men volledig vrij is in de keuze van prenatale diagnostiek en een eventuele abortus. Tegenstanders van

de huidige gang van zaken menen dat ook de gehandicapte foetus recht op leven heeft. Zij wijzen de abortus dan ook volledig af. Er kunnen onder invloed van de almaar voortschrijdende kennis met betrekking tot genetische eigenschappen van de mens verfijningen in de selectie optreden. Er bestaan nu reeds technieken die de mogelijkheid bieden om veertien dagen na de bevruchting een zogenaamd DNA-plaatje te maken van het kind. Daardoor kan men veel meer erfelijke eigenschappen analyseren dan voorheen. Het begin van de genetisch maakbare mens? Deze methode neigt naar eugenetica. Eugenetica staat voor het bewust veranderen van de erfelijke eigenschappen met als doel het creëren van een "betere mens". Als tijdens zo'n vroeg stadium in de zwangerschap zoveel erfelijke gegevens beschikbaar komen, is het niet ondenkbeeldig dat op basis van die gegevens tot abortus besloten wordt. Wat wordt daarbij het criterium: blauwe ogen, blonde haren, groot IQ? De link met de Nationaal Socialistische ideologie is zichtbaar en kwam ook naar voren op het seminar. Destijds werd op grond van de rassenwetten van 1933 besloten tot het euthenaseren van "Untermenschen". Alleen al 120.000 geestelijk gehandicapten zijn door de nazi's omgebracht omdat hun leven waardeloos zou zijn. Ze voldeden niet aan de criteria. Een vooraanstaand lid van de Rooms-Katholieke kerk keurde de nazipraktijken goed met de woorden: "Alles Kranke ist Last". In dit licht is de uitspraak van de Duitse medicus Hansen anno 1986 treffend: "De eugenetische tendenzen van vandaag nemen grote afstand van de rassenideologie van toen. Zij vinden nu hun legitimatie in de zogenaamde "gezondheidseconomie". De exploderende kostenlast kan door eugenetische maatregelen verminderd worden. Maatregelen die door de hedendaagse genetici net als toen (1933, RJR), maar nu met een veel verfijnder instrumentarium, worden gelegitimeerd."

In het EEG-gezondheidsbeleid zitten eugenetische aspecten. Men wil geen hoge kosten maken door achteraf te genezen, echter men wil mensen vooraf zo maken dat ze genetisch veel gezonder zijn. Het tekort aan geld voor de gezondheidszorg is een reden om voor deze richting te kiezen. Wel dient men bij dit alles in het oog te houden dat van alle gehandicapten in bijvoorbeeld Duitsland slechts 7% een erfelijke afwijking heeft. Het is dus een illusie dat alle handicaps uitgebannen kunnen worden. De ongelijkheid van mensen moet men kunnen accepteren. Gehandicapten zijn naar alle waarschijnlijkheid meer gebaat bij integratie en acceptatie. Eugenetica kan niet worden toegestaan.

Genoomanalyse

In het DNA van ieder mens ligt een schat aan erfelijke informatie verborgen. Men vordert voortdurend in het ontrafelen van het DNA. De mogelijkheid bestaat dat door middel van "genetische screening" erfelijke eigenschappen, dus ook aanleg voor ziektes, worden blootgelegd. Voor bedrijven is deze informatie uiterst waardevol. De uitkomst van de test geeft informatie over te verwachten ziektes, allergie voor bepaalde chemische stoffen enz. Het voorspelde ziektebeeld kan zich voordoen op korte termijn, op lange termijn of het kan zich helemaal niet voordoen. De gentechniek wordt gebruikt om werknemers te selecteren voor de voor hun meest geschikte plaats. Echter wat gebeurt er met de mensen die als niet geschikt worden gekwalificeerd? Er zal een rangorde ontstaan, louter op basis van biologische gegevens en verwachtingen. En bovendien worden medische gegevens benut voor een economisch doel,

namelijk het verkleinen van het risico van de werkgever. Het risico wordt volledig afgewenteld op de werknemer. In Duitsland is de "genetische screening" van werknemers eigenlijk grotendeels geaccepteerd. Het belang van het bedrijfsleven geniet bij de oosterburen voorrang. Wel is men bezig met een regeling voor de bescherming van de verkregen gegevens. In Nederland daarentegen is de gentest nog lang niet geaccepteerd, hetgeen mijns inziens ook niet moet gebeuren. Het selecteren en afwijzen op basis van een genetisch gemanipuleerde toekomst is onaanvaardbaar; er is immers niet een ziektebeeld.

Discussie

Met het bovenstaande is slechts een deel van de problematiek aangaande gentechnologie weergegeven. Gentechnologie stelt ons voor vele, vooral nieuwe ethische vraagstukken; het antwoord is vaak moeilijk vindbaar, soms onvindbaar. Leidt de "alles-kan

-technologie" tot een "alles-mag-ethiek"? Is het de wetenschap die beslist of de politiek? Is het begrip gezondheid onderhevig aan beperkingen of streven we naar de perfecte mens?

Het is van groot belang dat er in brede lagen van de bevolking wordt nagedacht en gediscussieerd over de gevolgen van gentechnologie. De politieke discussie is in Duitsland veel verder dan in Nederland, dat is een feit waar ik na het seminar niet meer omheen kan. De discussie binnen de Jonge Democraten is reeds begonnen. Er zijn twee discussiestukken van de werkgroep ethiek: "Gentherapie" en "Genetische Informatie". Op de komende ALV zal er een resolutie komen met betrekking tot beide onderwerpen. Tevens is er een discussiestuk over gentechnologie in de landbouw in voorbereiding. Moge dit artikel een stimulans zijn voor de discussie binnen de Jonge Democraten.

(Richard-Jan Roks is coördinator van de werkgroep ethiek, red.)

"Meisjes en macho's"

Bezoekers VMV-dag in meerderheid voor positieve actie

door Millicent Kruis

"Maar wat is nu eigenlijk positieve actie precies?" vroegen enkele bezoekers van de vrijzinnige mannen- en vrouwendag van 16 december 1989 zich af. De drie vrouwen die een inleiding op het thema verzorgden waren het in grote lijnen eens: positieve actie is een stel samenhangende (!) maatregelen die de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt stimuleert, waarbij streefpercentages als richtlijn gelden. Deze streefpercentages zijn gebaseerd op het aanbod van vrouwen in een bepaalde sector, zodat wordt uitgesloten dat onmogelijke percentages worden nagestreefd.

De inleidende vrouwen vertelden welke drempels zij op hun weg zijn tegengekomen. Saskia van der Graaf, majoor in het leger, kan geen hogere rang krijgen omdat zij, vanwege het feit dat zij vrouw is, niet aan de KMA heeft kunnen studeren. Bettina Bock deed onderzoek naar het aantal vrouwen en de functies die die vrouwen vervullen aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen. De resultaten waren bedroevend maar de oplossingen die Bettina Bock heeft aangedragen in haar rapport zijn door het bestuur terzijde gelegd. Arthie Schimmel was (voor haar kamerlidmaatschap voor D66) werkzaam als emancipatiemedewerkster bij de PTT, waar zij merkte welke vooroordelen de participatie van vrouwen tegenwerkt; de postbestelling blijkt een hardnekkig mannenbolwerk waarbinnen de emancipatie-afdeling met veel moeite het percentage vrouwen van 1 naar 2% wist te brengen.

Voor zover positieve actie een voorkeursbehandeling is (waarbij bij gelijke geschiktheid in sollicitatieprocedures de voorkeur wordt gegeven aan een vrouw) blijkt het discutabel in hoeverre de grondbeginselen van de Jonge Democraten dit onderschrijven. Veertig procent van de aanwezigen vond een voorkeursbehandeling in strijd met de "gelijke kansen" die wij als JD nastreven; zestig procent zag een voorkeursbehandeling juist als mogelijkheid om die gelijke kansen te waarborgen.

Ook over een meisjesbeleid in de JD liepen de meningen uiteen. Zeker is dat van een evenredige verdeling van jongens en meisjes vooralsnog geen sprake is: het percentage meisjes ligt momenteel op 29%. Richtlijnen om daar iets aan te doen worden in de loop van dit jaar gepubliceerd in een boekje.

Wolffensperger (archieffoto)

Na deze discussie was er een forum bestaande uit twee gemeenteraadsleden en vier kamerleden. In het kader van "machogedrag in de politiek" bogen zij zich over acht stellingen. Mevrouw Jorritsma (VVD) wees erop dat vrouwen soms veel zakelijker vergaderen en dat zij zeker niet emotioneler zijn dan mannen. Gerrit-Jan Wolffensperger (D66) denkt niet dat vrouwen worden afgeschrikt door de politieke cultuur en ziet ze uitstekend in staat om genuanceerde meningen naar voren te brengen, soms iets later dan de "gemiddelde" man maar daarom misschien zeer weloverwogen. Ook de twee CDA-

gemeenteraadsleden zetten zich in voor positieve actie en vinden dat een vrouw zich best minder bescheiden kan opstellen dan ze over het algemeen doet. Marie-Louise Tiesinga (D66) meldde dat uiterlijk vertoon voor vrouwen noch voor mannen van weinig belang is daar zij in de Eerste Kamer vrijwel nooit televisie op bezoek krijgen. In de Eerste Kamer is de geldingsdrang van politici toch al minder. Iedereen was het er mee eens dat vrouwen niet

te emotioneel zijn voor de politiek en dat voor beide seksen geldt dat er goede en slechte politici rondlopen. De best bezochte themadag tot nu toe kreeg over het algemeen een goede waardering. De reader die alle deelnemers dankzij steun van het scholings- en vormingsinstituut van D66 kregen toegestuurd en de indrukken van deze dag zullen zeker ook in de toekomst stof tot nadenken leveren.

Over vrijzinnig-democratie, scholing en vorming en zelfstandigheid

door Hans Huijsmans

De JD is een zelfstandige politieke jongerenorganisatie. Politieke scholing en vorming van jongeren is onze belangrijkste doelstelling. We proberen deze tot stand te brengen vanuit een vrijzinnig-democratische houding. Die houding is - gelukkig - nergens in een dogmatische tekst vastgelegd. Dit zou trouwens ook niet mogelijk zijn. Zoals Gaston Siegelaer in zijn lustrumessay schrijft: "Vrijzinnige democratie is een politieke houding, een attitude, geen politieke inhoud. Haar inhoud wordt bepaald door het opportunisme", en "Vrijzinnige democratie nu is een attitude van verzet tegen ideologieën die haar uitdrukking vindt in een politiek van schipperen." Hoewel vrijzinnig-democratie dus niet gelijkgesteld kan worden aan - op zichzelf nogal nietszeggende - begrippen als vrijheid, pluriformiteit en ontplooiing, volgt uit de "attitude van verzet tegen ideologieën" dat deze begrippen veelvuldig terugkeren in discussies binnen een vrijzinnig-democratische vereniging als de Jonge Democraten.

D66

Wanneer we dergelijke discussies proberen te koppelen aan het ideeengoed van een partij uit het Nederlandse politieke spectrum, belanden we al gauw bij D66. Dat is dan ook de politieke partij waar we uit voortgekomen

zijn. Het is tevens de partij die ons erkent als "haar" jongerenorganisatie. De band tussen JD en D66 is echter los, informeel, en dat is ook goed.

De JD is niet uit op politieke macht. En al doen we wel eens een poging de koers van D66 een beetje te beïnvloeden, dat is niet de reden van ons bestaan. Als we dat willen dan zou het beter zijn om ons in jongerengroepen binnen D66 te organiseren. Ik heb echter niet de indruk dat die wil leeft in de JD.

Scholing & vorming

De JD is een vrijzinnig-democratische scholings- en vormingsvereniging en moet dat blijven! Het is niet nodig ons formeel te binden aan D66. Toch kent het Huishoudelijk Reglement (HR) van onze vereniging nog enkele bepalingen die zo'n formele band impliceren. Bestuursleden mogen geen lid zijn van andere nationale politieke partijen dan D66.

Ik zet hier nog eens het citaat van Gastons lustrumessay naast: "Vrijzinnige democratie is een politieke houding, een attitude, geen politieke inhoud". Ziet u de paradox? Ik zal op de eerstvolgende algemene ledenvergadering voorstellen de betreffende bepalingen in het HR te schrappen en daarbij hopelijk door elke rechtgeaarde vrijzinnig-democraat gesteund worden!

Van Mierlo: samen met VVD? (archieffoto)

Fusie VVD en D66 onwenselijk

Liberalisme laat geen ruimte voor echte keuzes

door Roel van der Poort

Enige tijd geleden presenteerde de VVD-jongerenorganisatie JOVD haar rapport "Mikken op het midden". Het rapport is bedoeld als een aanval op het christelijk reveil en de ongecontroleerde machtsuitoefening van het CDA. Als uiteindelijk doel zien de liberale jongeren een PvdA/VVD en D66-kabinet. Een fusie van VVD en D66 zou dit proces belangrijk dichterbij brengen.

Over het hoe en waarom van deze gedachtengang kunnen de VVD-jongeren ons niet veel helderheid verschaffen. Misschien is de reden wel dat sinds de oprichting van D66 het nu voor het eerst is dat VVD en D66 gezamenlijk in de oppositiebanken zitten. Dit lijkt mij dan ook de enige aanwijsbare aanleiding voor deze gedachten. In de Nederlandse politieke verhoudingen is deze gezamenlijke oppositierol van VVD en D66 een uniek gegeven, dat wel.

Het is niet zo dat ik tegen alle conclusies ben die in het eerder vermelde rapport genoemd worden. Zeker niet. De mogelijkheid van een purperen coalitie (PvdA/VVD/D66) zou een goede zaak zijn voor onze politieke verhoudingen. Het automatisme waarmee het CDA telkens opnieuw de touwtjes van de macht naar zich toetrekt is met name voor de belangen van de vrijzinnigen niet erg goed.

De gedachten van de JOVD op het gebied een purperen coalitie kan ik van harte onderschrijven. Daar blijft het dan ook eigenlijk bij in grote lijnen. De voorgestelde fusie van VVD en D66 is een idee dat geheel los staat van elke politieke realiteit. D66 is geen liberale partij. De wens van de JOVD om door middel van D66 te komen tot een versterking van het ware liberalisme is een idee dat op dezelfde golflengte zit als wanneer men zou beweren dat D66 moet fuseren met de PvdA om te komen tot een versterking van de sociaal-democratie.

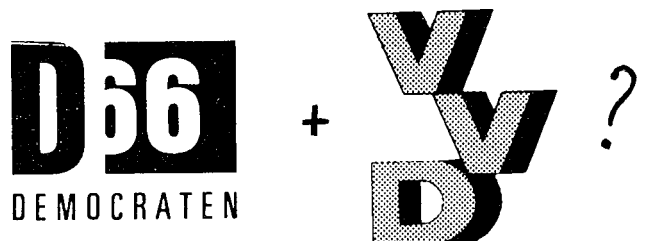
Los van de haalbaarheid vraag ik me ook sterk af wat de meerwaarde zou zijn van een gefuseerde VVD/D66 inzake een "purperen coalitie". Deze meerwaarde is wellicht alleen de JOVD duidelijk.

Vrijzinnig-Democraten

Mijn kanttekeningen bij dit plan van de JOVD zijn eigenlijk tweeledig. De eerste vindt zijn oorsprong in het verleden. Hiertoe werpen wij een korte blik in de liberale geschiedenis. Het is dan wel nodig eerst D66 nader te positioneren. Ik zie D66 als een eigentijdse opvolger van de vooroorlogse Vrijzinnig Democratische Bond (VDB). Officieel kent D66 geen nadere aanduiding dan "democraten", geen etiket. Echter de met D66 verbonden jongerenorganisatie Jonge Democraten hanteert het predikaat vrijzinnig-democratisch wel en zeer bewust. Mede daarom begint binnen D66 deze profilering snel terrein te winnen.

De eerder genoemde Vrijzinnig Democratische Bond (de vooroorlogse D66 dus) begon in 1901 als progressieve afsplitsing van de toenmalige liberale partij, de Liberale Unie (een soort vooroorlogse VVD dus). De VDB stond voor een democratische politiek (snelle invoering van het algemeen kiesrecht) en voor sociale politiek

(snel voortgang maken met sociale wetgeving). Ideologisch gezien koos zij noch voor het liberaal-kapitalistische systeem, noch voor het socialistische systeem. Deze principiële hervormingsgezinde politiek werd omschreven als het zogenaamde systeemloze model. Een model dat de vergelijking met pragmatische aanpak van D66 heden ten dage goed kan doorstaan. Dit belangrijke punt blijft geheel onbesproken in het rapport "Mikken op het midden". Zo'n liberale

systeemtheorie, een spoorboekje, een blauwdruk voor de toekomst is een gedachtengang die ik niet wil delen, D66 en de Jonge Democraten met mij. Je moet je richten op het reële leven. Je moet niet een stelsel proberen te construeren waarnaar het leven zich dan zou moeten richten. Dat is gewoon een forse overschatting van de mogelijkheden van de politiek, de overheid en wetgeving. Het is een overschatting maar het is ook niet wenselijk. Het invoeren van een bepaald systeem doodt de vrijheid van de mens. Tussen kapitaalovermacht en staatslavernij moeten vrijzinnig-democraten juist de vrijheid van het individu centraal stellen.

Positief vrijheidsbegrip

Die vrijheid is nodig, omdat ieder mens zijn eigen ideaalbeelden heeft. Je maatschappij inrichten volgens één (al dan niet liberaal) is onhaalbaar. Verder zou het ook geen recht doen aan de gedachten van "andersdenkenden". Dat betekent niet dat vrijzinnig-democraten politiek opportunistisch is. Zeker niet. In het politiek handelen wordt er gewerkt vanuit een aantal uitgangspunten, te weten: individuele ontplooiing, solidariteit, non-discriminatie, vrijheid en rechtvaardigheid.

Deze manier van politiek bedrijven is zeer afwijkend met die van de VVD maar ook van die van de PvdA. Beide partijen hebben wel een blauwdruk voor de maatschappij, een spoorboekje voor de toekomst. Om eerder genoemde redenen is dit niet de houding van D66 en de Jonge Democraten.

Vooraf hierom is het voorstel van de JOVD wars van elke realiteit. In het verleden zijn er niet voor niets drie "liberale" partijen ontstaan. Thema's als algemeen kiesrecht zorgden in 1901 voor afsplitsing. Anno 1989 zijn er genoeg andere redenen voor in de plaats gekomen

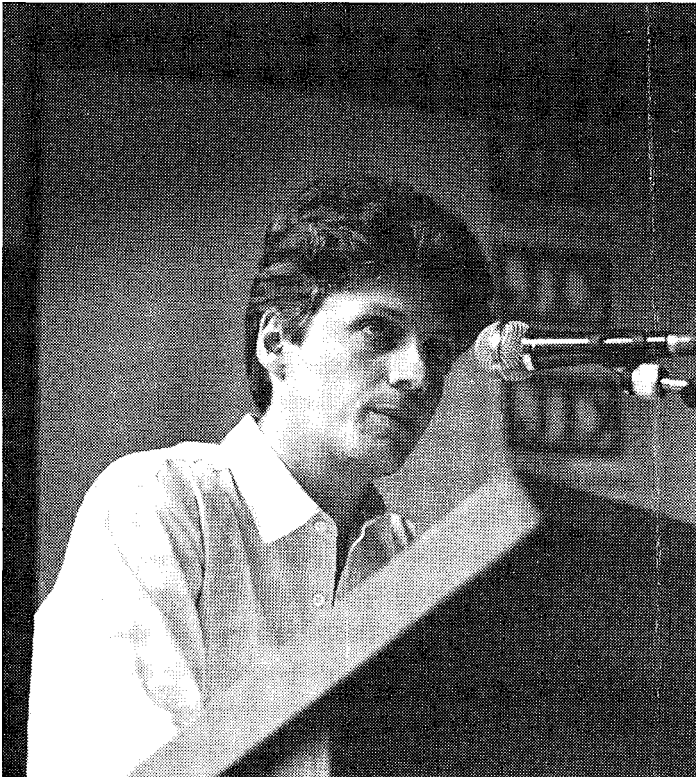
waardoor het nog steeds uiterst onwensbaar is om te komen tot fusie VVD en D66.

Dat brengt me eigenlijk tot de tweede reden waarom dit idee weinig realistisch is. Ik doel dan op de houding van de VVD. Deze partij heeft zich na het vertrek van voormalig VDB-voorman Oud snel ontwikkeld tot een conservatieve partij. Een gezelschap dat zich voornamelijk baseert op het economisch liberalisme (in de wandelgangen ook nogal eens BTW-liberalisme genoemd). Ideologisch bezien wil men nogal eens verwijzen naar het begrip "vrijheid", een centraal thema in de liberale ideologie. Voor vrijzinnig-democraten moet het vrijheidsbegrip breder zijn dan enkel "vrijheid van dwang". Wij willen liever werken met een zogenaamd "positief vrijheidsbegrip". Dat betekent dat wij vooral letten op in welke mate de mens van die vrijheid gebruik kan maken. Mensen met minder mogelijkheden om die

vrijheid inhoud te geven hebben een rechtvaardige overheid naast zich nodig. Niet een overheid die zelf keuzes maakt, maar juist een overheid die het mogelijk maakt dat mensen zelf keuzes maken en verantwoordelijkheid kunnen en mogen dragen.

Ook de houding van de VVD-fractie in de Tweede Kamer geeft geen aanleiding tot veel optimisme. Haar rol in bijvoorbeeld de discussies rond het thema euthanasie is veel betekenend. Zowel op materiaal als ook op immaterieel gebied staat de de VVD ver van D66 af. Het zal denk ik al moeilijk genoeg worden om een "purperen coalitie" tot stand te brengen. Fusie van VVD en D66 lijkt me nu en in de toekomst bijzonder onwenselijk. De VVD zou in ieder geval flink moeten veranderen. Misschien kan haar jongerenorganisatie, de JOVD, haar daarbij behulpzaam zijn. Ik wil hun in deze sterkte toewensen.

Adrie van der Luijt volgt Rikco Pardoen op
DEMO-redactie onder nieuwe hoofdredacteur

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van november jl. werd Adrie van der Luijt gekozen tot nieuwe hoofdredacteur voor de DEMO. Hij volgt Rikco Pardoen op, die te kennen heeft gegeven zich meer aan zijn studie en werk te willen wijden. Op de foto's links Rikco Pardoen en rechts Adrie van der Luijt (archieffoto's)

Agenda

Januari:

28 LB-vergadering

Februari:

1 deadline DEMO 7.2!!!!!!!!!!!!

1 verschijnen Orgi 90-1

10 cursus toekomstgericht denken
(informatie/opgave Ellen
Kleverlaan)

17 LB-vergadering

24 Kaderdag

Maart:

3 JD bestaat zes jaar, div. act.

8 verschijnen congres-DEMO 7.2

10 cursus discussie en
argumentatie
(informatie/opgave Ellen
Kleverlaan)

15 deadline Orgi 90-2

23 lustrum regio Noord-Brabant

29 verschijnen Orgi 90-2

31 Europadag

JD in de pers

Tubantia en het Twents Dagblad plaatsten op 18 december jl. een interview met Theo Hooghiemstra, voorzitter van de JD-regio Twente, en Rob Rekers, voorzitter van de JOVD Overijssel; dit n.a.v. de JOVD-nota "Mikken op het midden" waarin een fusie wordt voorgesteld tussen VVD en D66. Een fragment uit dit interview:

Rob: "Eigenlijk zou iedere jongere lid moeten worden van een politieke organisatie. Ik heb zoveel geleerd binnen de JOVD, dat leer je op geen enkel instituut." Theo knikt instemmend: "Mijn studie bestuurskunde stelt niets voor vergeleken met dit werk. De theorie staat heel ver van de praktijk."

Rob Rekers en Theo Hooghiemstra zijn er van overtuigd dat vooral het vele werk dat door weinig mensen wordt verricht, de meeste potentiële leden afschrikt. Zelf besteden zij "dankzij" hun bestuursfuncties zo'n 25 uur per week aan de politieke jongerenorganisatie.

"Voor veel studenten is die belasting te zwaar. Alleen als je binnen de universiteit actief bent, kun je uitstel van je studie krijgen, niet als je een politieke functie hebt. Ik vind dat een vorm van discriminatie," aldus Theo.

De JD- en JOVD-vertegenwoordigers vinden dat er meer geld uitgetrokken moet worden voor het werk van politieke jongerenorganisaties. Met 2500 gulden per jaar kunnen de secretariaatskosten niet eens gedekt worden. Beiden hebben toch al het gevoel dat ze door de

buitenwereld niet helemaal serieus genomen worden. Theo: "En dat, terwijl jongeren vaak anders tegen politieke zaken aankijken, creatiever ook."

Regioborrels

Utrecht/'t Gooi: eerste maandag van de maand, café de Postillon, Lijnmarkt 50, Utrecht; 21.00

Amsterdam: eerste dinsdag van de maand. P'96, Prinsengracht 96, Amsterdam

Noord-Holland: eerste donderdag van de maand; oneven maanden in "Het Moddermannetje", Alkmaar; even maanden in "Het Muziekcafé", Haarlem; 20.00

Zuidelijk Holland: tweede maandag van de maand, eetcafé Streetlife, hoek Goudsesingel/Jonker Fransstraat, Rotterdam

Twente: tweede maandag van de maand, café La Conga, Enschede

Midden Holland en Leiden: tweede woensdag van de maand, Het Gerecht, Lokhorststraat 19, Leiden; 17.00-19.00

Groningen: tweede donderdag van de maand, café Het Lokaal, Kleine kromme elleboog, Groningen; 20.30

Friesland: laatste donderdag van de maand, café "De Spoekepolle", Leeuwarden

IJsselmond: laatste donderdag van de maand, bel Frank Jassies, 038-548713

Drenthe: bel Ronald Hendriks, 05287-1512

Groot Den Haag: bel Monique van Gaans, 070-3873344

Gelderland: bel Esther Teunissen, 080-238207

Nijmegen: bel Esther Teunissen, 080-238207

Limburg: bel Rick Rudzik, 043-638664

Noord-Brabant: in Tilburg en Eindhoven, bel Marc van den Broek, 01653-4642

Landelijk Bestuur

Roel van der Poort
voorzitter
Onnemaheerd
9736 AP Groningen
050-421585

Marc Roza
vice-voorzitter politiek
Morra 50
8446 LP Heerenveen
05130-2330

Petra Nypels
vice-voorzitter organisatie
Paulus Potterstraat 24
9718 TJ Groningen
050-129111

Edy Mulié
algemeen secretaris
Prinsengracht 746
1017 LC Amsterdam
020-221265

Arjen Bos
penningmeester
Daniel Stalpertstraat 60 III
1072 XJ Amsterdam
020-752585

Elwin Lammers
internationaal secretaris
Oude Rijsburgerweg 40
2342 BC Oegstgeest
071-170666

Ellen Kleverlaan
secretaris scholing en vorming
Wilhelminastraat 9 II
1054 VT Amsterdam
020-161365

Henk Gossink
secretaris public relations
Mercuriusstraat 20
7521 WS Enschede
053-339027

Paul Leenards
secretaris ledenwerving en
materialen
Uilenstede 449-5
1183 AG Amstelveen
020-437058

Lay-out

Door afwezigheid van Saskia Daru kon de lay-out voor deze DEMO niet op de gebruikelijke wijze plaatsvinden. Gelukkig vonden wij Niels Kleverlaan bereid de taak van Saskia voor deze editie over te nemen. Uiteraard zijn wij hem hiervoor zeer erkentelijk.

DEMO

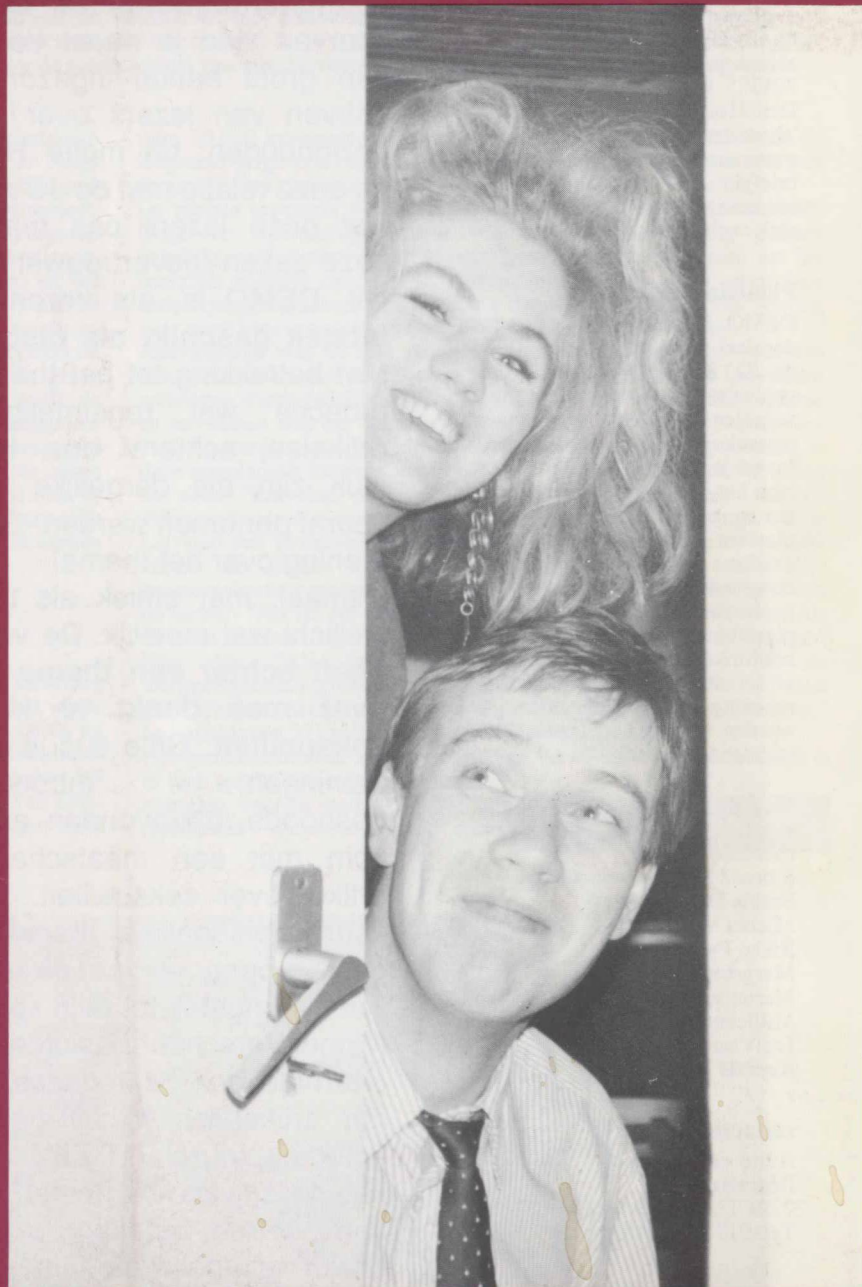
vrijzinnig democratisch jongeren magazine
nummer 7:2

**Roelant en Den
Draak**

**Het failliet van
het forensisme:
architecturele
mislukkingen**

**De kwestie Hans
Huijsmans
of
Hoe zelfstandig
mag je zijn?**

**Ratio of gevoel?
Michel
Verschoor**

**en verder:
Congresbijlage**

Vrijzinnig democratisch
jongeren magazine
jaargang 7 no. 2

COLOFON

DEMO is het officiële orgaan van de vrijzinnig democratische jongerenorganisatie 'Jonge Democraten'. DEMO verschijnt zes keer per jaar. Leden ontvangen de DEMO gratis. Voor abonnees: stort f20,- op giro 701385 t.n.v. penningmeester JD, Den Haag, onder vermelding van 'abonnement DEMO'. Losse nummers zijn te bestellen door een briefje te sturen aan het secretariaat van de JD (f1,75 per stuk exclusief verzending).

Plaatsingsregels

DEMO heeft een redactiestatuut dat deel uitmaakt van het HR van de JD. Bijdragen kunnen worden geplaatst indien ze zijn getypt en voorzien van kop, auteursnaam, tussenkoppen en illustratie (indien mogelijk). De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen in te korten of in het geheel niet te plaatsen. Bijdragen die na de deadline binnen komen worden hoogstens in de volgende DEMO geplaatst. Wil je zeker zijn van plaatsing, bel dan de hoofdredacteur om jouw artikel alvast aan te kondigen, zodat er rekening mee gehouden kan worden bij het berekenen van de ruimte in het blad.

Redactie

Adrie van der Luijt
(hoofdredacteur)
Sibrand Hofstra (secretaris)
Saskia Daru (lay-out)
Michel Verschoor
Rikco Pardoën
Margreet van Uffelen
Martin van Amersfoort
Millicent Kruis
Ivo Veenkamp
Kees de Kooter

redactieadres:

Adrie van der Luijt
Boerslaan 29
2221 TL Katwijk aan Zee
Tel. 01718-27015

Adreswijzigingen

Leden en abonnees worden verzocht adreswijzigingen door te geven aan het landelijk secretariaat van de Jonge Democraten.

secretariaat:

Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag
Tel. 070-3858109

Van de hoofdredacteur

Deze DEMO heeft niet het aangekondigde thema 'Ethiek'. In plaats daarvan vind je naast de congresbijlage een groot aantal ingezonden berichten; brieven van lezers over zaken die hen bezighouden: de motie Hans Huijsmans en onze relatie met de JOVD bijvoorbeeld. Dat onze lezers ons hun mening over deze zaken toevertrouwen is een heuglijk feit. **DEMO is, als verenigingsblad, bij uitstek geschikt als discussieplatform.** Met betrekking tot het thema ontvangt de redactie wel regelmatig reacties op artikelen, achteraf dus. Het zou echter leuk zijn als dergelijke initiatieven ook vooraf genomen werden. Geef ons eens je mening over het thema!

Ditmaal, met ethiek als thema, was dat wellicht wat moeilijk. **De volgende DEMO heeft echter een thema waar iedereen over mee denkt te kunnen praten: seksualiteit.** Grijp dus je pen, organiseer trainingen, introductieweekenden desnoods, dia-avonden en excursies, en kom met een maatschappelijk relevant artikel over seksualiteit. Met vragen en voor persoonlijke begeleiding kun je contact opnemen met de redactie.

Tot slot moet ik tot mijn spijt meedelen dat Michel Verschoor besloten heeft de JD, en daarmee ook de redactie, te verlaten. In een artikel licht hij zijn beslissing toe. Als eindredacteur van DEMO was Michel een van de drijvende krachten achter het blad. Zijn vertrek betekent voor de redactie zowel journalistiek als esthetisch een verlies. Ik hoop Michel echter nog vaak tegen te komen en wens hem succes in zijn verdere journalistieke loopbaan.

Adrie van der Luijt

Inhoud

3
Het failliet van het forensisme
De teloorgang van de grote woningbouwprojecten
door Rikco Pardoën

4
Sociale Dienstplicht:
Dwangarbeid of eindelijk
gerechtigheid
door de werkgroep defensie
+
Een reactie van Gaston Siegelaeer

5
Een afscheid met gemengde gevoelens
Michel Verschoor verlaat de JD
door Michel Verschoor

6
Erik Den Draak:
De tegenpartij zwart maken speelt
ze in de kaart
Kritiek op de voorzitter

7
Roel van der Poort:
Geen stroming wel idealen
De voorzitter antwoordt

8
Polemiek rond een regiovoorzitter:
"Je zet jezelf voor schut"
"We hebben een relatie met D66"
door Peter Nacken en door Frank van Kreveld

9
Genethiek voor de mens
Een toelichting op de resolutie
door de werkgroep ethiek

10
Congresbijlage
Hoe, wat, waar, wanneer...

11
Resolutie Europees Huis

13
Resolutie Genethiek voor de mens

14
LB-nieuws
Activiteiten en materialen

15
Regio- en afdelingsnieuws

16
Jaarthema: Grenzen aan de economische groei
door Michiel Ruis

17
Nog iets
Korte Berichten

Ruimtelijke ordening in en om Amsterdam

Het failliet van het forensisme

door Rikco Pardoen

Stel, we nemen het paleis op de Dam, we tillen het op en zetten het vijftien kilometer buiten de stad neer en bestemmen het voor de sociale woningbouw. We plaatsen al onze probleemgezinnen in het paleis. Tien jaar nadien zorgen we voor de eerste behoorlijke openbaar vervoersverbinding naar Amsterdam: een metro. We plaatsen de ingang van het metrostation zodanig, dat de reizigers zowel onder de parkeergarage door moeten als door het donkerste gedeelte van het winkelcentrum. Een soort betonnen grottensysteem dus. Twintig jaar na het paleisproject komen we tot onze verbazing tot de conclusie dat het mislukt is. We besluiten het paleis af te breken. Vervang het woord "paleis" door "Bijlmerflat" en je hebt in een notedop de geschiedenis van Amsterdams mooiste stadswijk na de grachtengordel.

De Bijlmer is één van de vele voorbeelden van mislukt ruimtelijke ordenings- en volkshuisvestingsbeleid in de jaren zestig en zeventig, waar we nu, aan het begin van de jaren negentig, nog steeds geen oplossing voor weten. Op zich was de Bijlmer een uitstekend project, zij het dat er fouten in zaten. De echte misser was echter de volgorde waarin de wijk en de bijbehorende voorzieningen werden geschapen. Alle voorzieningen kwamen te laat, met de metro (tien jaar) en het grote winkelcentrum de Amsterdamse Poort (achttien jaar) als de meest in het oog springende voorbeelden. De metro is het beste vervoermiddel in Amsterdam en de Poort behoort er tot de populairste winkelcentra. Ook mensen van buiten Zuidoost maken er graag gebruik van. Maar wónen in de Bijlmer, nee, daarvoor heeft de hoogbouw inmiddels een te slechte naam gekregen. De hoogbouw bevindt zich nu in een vicieuze cirkel: aanvankelijk wilde niemand er wonen door het gebrek aan voorzieningen, en het uit de mode raken van wonen in de stad zowel als wonen in hoogbouw, nu wil men er niet omdat de bewoners die in de Bijlmer wonen voor een aanzienlijk deel bestaan uit probleemgezinnen, die in de Bijlmer terecht kwamen omdat de woningen niet in trek waren.

Lelystad

Er zijn echter ook projecten waarin de fout veel structureler aanwezig is, tot in het bestaan van de kern zelf toe. Wie komt er op het idiote idee om voor Amsterdammers bestemde woningcontingenten dertig tot zestig kilometer buiten de stad te plaatsen? Toch zijn er voorbeelden te over: Lelystad, Almere en Hoorn. Lelystad is van deze steden het duidelijkste en ook meest schrijnende voorbeeld. In de stad van D66-burgemeester en oud-minister Hans Gruyters staan woningen voor

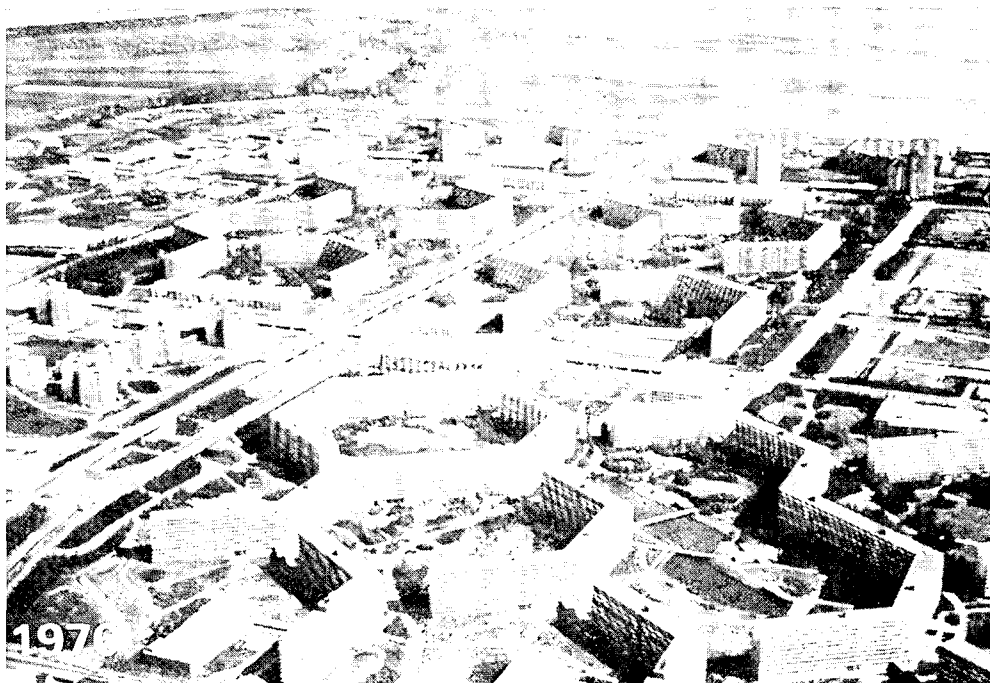
ruim 70.000 inwoners - er wonen er 58.000. Het inwonertal daalt, de leegstand grijpt om zich heen, een lokale economie kwam er niet van de grond. De criminaliteitscijfers zijn er hoger dan in Amsterdam.

De meeste inwoners van Lelystad vinden geen werk in de stad zelf. Ongeveer vijfendertig procent van de beroepsbevolking pendelt dagelijks naar Amsterdam. Lelystad kampt met het probleem dat het enerzijds volledig op de regio Amsterdam is aangewezen, maar daar anderzijds geografisch niet meer toe behoort. De reistijd van woning naar werk bedraagt voor de Lelystedeling al snel anderhalf uur.

Aanvankelijk was de stad redelijk succesvol dankzij de onvrede van Amsterdammers met de verloederdheid van de hoofdstad. De Lelystadse woningen waren redelijk aantrekkelijk door hun aanvaardbare kwaliteit en bovendien was het laagbouw - een huisje met een tuintje was voor veel Amsterdammers een ideaal. De eerste tekenen van een omslag in deze populariteit kwamen echter in 1982 - terwijl het gemeentebestuur de actie "Lelystad halverwege" voerde ter gelegenheid van de vijftigduizendste inwoner. Naast een groot aantal vestigingen telde Lelystad een plotseling sterk groeiend aantal vertrekkenden. In 1987 kende de plaats voor het eerst een vertrekoverschot. Het gemeentebestuur put zich uit in het zoeken naar licht aan het eind van de tunnel: "Als de A6 eenmaal klaar is gaat het beter." Niet dus. "Als de trein eenmaal rijdt worden we interessant voor het bedrijfsleven." Niet dus. "Als de Markerwaard wordt aangelegd zal de werkgelegenheid groeien." Die wordt niet aangelegd. "Als de staat onze schulden betaalt, kunnen we onze voorzieningen op peil houden." Lelystad kreeg 311 miljoen, maar het mocht niet baten.

Het gemeentebestuur kun je het nodige verwijten, maar uiteindelijk is er toch sprake van een beginfout, de planning van de stad zelf. Dat is rijksbeleid geweest. De stad

lees verder op p. 16

Dwargarbeid of eindelijk rechtvaardigheid

Sociale Dienstplicht

In de Grondwet van ons land staat dat iedereen moet meewerken aan de 'handhaving der onafhankelijkheid van het rijk en tot de verdediging van zijn grondgebied'. In praktijk blijkt de wet echter niet zo rechtvaardig; slechts een derde van de jongens dragen zorg voor onze nationale last via de militaire dienstplicht. Deze dienstplicht is ingevoerd in 1898 ter vervanging van het toen bestaande lotingssysteem. Kwam je voor die tijd namelijk uit rijke huize dan kon je je inloting voor de militaire dienst eenvoudig afkopen, met als gevolg dat het leger bestond uit de laagste klasse van de bevolking. Het leger was toen dus ook al niet populair.

Een dienstplichtige lijdt relatieve schade aangezien hij veertien tot achttien maanden zich bezig moet houden met iets waar hij niet voor gekozen heeft tegen een minimale vergoeding. Hij krijgt daardoor achterstand op zijn gekozen studie of carrière ten opzichte van zijn studiegenoten of collega's die niet in dienst hoeven vanwege een meer of minder duidelijke reden. Vrouwen lopen op dit moment helemaal geen risico het groene pak aan te moeten trekken. Toch gaan er met de verdergaande emancipatie, waarbij vrouwen eindelijk dezelfde formele rechten krijgen als mannen, steeds meer stemmen op voor de invoering van vrouwendienstplicht. Dit onder het motto gelijke rechten, gelijke plichten.

Sociale Dienstplicht lijkt de oplossing om de relatieve schade te verminderen, want iedereen krijgt dan een onderbreking van zijn studie of carrière en niet een beperkte groep. De absolute schade zal echter toenemen omdat iedereen met een niet gewenste onderbreking te maken krijgt. Als jongere heb je direct te maken met de gevolgen van dit verstrekende politieke onderwerp als je een jaar van je leven beschikbaar moet stellen aan de maatschappij.

Sociale Dienstplicht wordt de laatste tijd ook steeds meer gehoord om grote maatschappelijke problemen het hoofd te kunnen bieden aangezien normaal betaalde arbeid te duur zou zijn. Milieubehoud, zieken- en zwakzinnigenzorg, natuur- en faunabeheer, bejaarden- en ouderenzorg, ontwikkelingswerk en stadsonderhoud hebben allemaal dringend mensen nodig om hun steeds intensiever wordende taken te kunnen vervullen. Over de invulling ervan zijn nog nooit duidelijke en toetsbare plannen gekomen. De Sociale Dienstplicht lijkt daarom een

Reactie

Beste redactie,

Naar aanleiding van DEMO 7.1 het volgende: de bewering dat mijn gedicht "Nieuwe façaden" naar aanleiding van het aantreden van het kabinet Lubbers II geschreven is, berust niet op waarheid en is door mij ook nimmer verkondigd. Overigens vind ik dit soort toelichtingen bij een gedicht volstrekt overbodig. Niettemin dank voor de plaatsing van het gedicht.

Voorts mijn complimenten voor de artikelen, vooral "Het Theater van de Wreedheid" bezorgde mij veel genoegen! De epiloog daarentegen vind ik waardeloos; het ontgaat mij volstrekt waarop de optimistische conclusies van uw redacturenteam MvA&KdK (Martin van Amersfoort en Kees de Kooter, red.) gebaseerd zijn. Ik geef jullie een citaat cadeau bij wijze van nabeschouwing:

"Nooit heeft men, terwijl het leven zelf verdwijnt, zoveel gesproken over beschaving en cultuur. En er bestaat een vreemde parrallelie tussen de algemeen geworden ineenstorting van het leven, die aan de huidige demoralisatie ten grondslag ligt, en de bekommernis om een cultuur die nooit met het leven is samengevallen, en die gemaakt is om het leven te overheersen."

toverwoord waar de magie nog bij gevonden moet worden.

Aan ons is het nu de taak om uitgaande van een principiële discussie 'wel of niet sociale dienstplicht' te komen tot een duidelijk plan waarin sociale dienstplicht als uitgangspunt genomen wordt of waarin alternatieven ontwikkeld worden om een zo verregaand systeem van dwargarbeid voor jongeren tegen te gaan. De discussie nota zal worden gepubliceerd op ALV 15 op 21 en 22 april. De discussie nota zal begeleidt worden van een discussiestuk waarin kort een aantal stellingen worden weergegeven die als uitgangspunt kunnen dienen voor de discussie binnen de verschillende regio's of werkgroepen. Op ALV 16 op 10 en 11 november kunnen we dan gefundeerd een resolutie aannemen over een onderwerp waarover zelfs onze moederpartij nog geen mening heeft.

De werkgroep Defensie

(Antonin Artaud, Het Theater van de Wreedheid)

Tot slot nog dit: kan het niet verboden worden dat exegeses van beleidsplannen door de verenigingsvoorzitter in de DEMO afgedrukt worden?

Met vriendelijke groeten,
Gaston Siegelaer
Surrey
United Kingdom

Naschrift

van Martin van Amersfoort en Kees de Kooter

Het bezwaar van G. Siegelaer valt op twee manieren te interpreteren: a. uit de tekst zouden geen argumenten te halen zijn als rechtvaardigende grond voor ons optimisme; b. uit het leven zelf valt weinig optimisme te putten. Wat het eerste betreft heeft Gaston strikt genomen wel gelijk. Echter, het optimisme zit nu eenmaal in de aard van het beestje zelf. We hebben hier nl. getracht om de vorm van de tekst tot inhoud te verheffen. En dat heeft levenskunstenaar Artaud zelf ook gedaan (zie bv. het essay van Jan Siebelink over de toneelschrijver); hij probeert ten eerste zo virtuoos mogelijk de symbolische orde te beschrijven en ten tweede doet hij dat met grote onbevangenheid. Ook wij kunnen profiteren van het legaat van deze cultuurcriticus. Zolang cultuurkritiek in brede zin mogelijk is, evenals alle mogelijke vormen van verzet (niet uit naam van een Groot Verhaal, zoals marxisme), dan moet er nog zoiets bestaan als een persoonlijke moraal. Dit laatste restje humanisme is naar ons inzicht voldoende om er een zekere mate van optimisme op na te houden.

Michel Verschoor verlaat de JD

Een afscheid met gemengde gevoelens

door Michel Verschoor

Ruim twee jaar ben ik lid geweest van de Jonge Democraten. In die periode heb ik zo'n anderhalf jaar een bijdrage geleverd aan het verenigingsblad DEMO, waarvan ik samen met Margreet van Uffelen ad-interim hoofdredacteur was. Met alle plezier vulde ik de kolommen. Niet alleen omdat je zo journalistieke ervaring kunt opdoen, maar ook doordat je mensen aan het woord kunt laten die er nog echte idealen op na houden. Een soort van idealisme waar het mijns inziens nog wel eens aan ontbreekt binnen deze vrijzinnige democratische jongerenorganisatie.

Mij is gebleken dat vooral het politieke spel op Madurodamformaat veel te veel de boventoon voert. Daarbij gaat het vooral om redelijke argumenten en staat de betrokkenheid (of het gevoel) over het algemeen op een lager pitje. Ik vind dit jammer aangezien je je als jongere nog juist niet zoveel hoeft aan te trekken van de koude, om compromissen vragende realiteit. Maar al te vaak bleek dat Jonge Democraten meenden zelf al de volwassen leeftijd bereikt te hebben, wat zich uitte in taalgebruik, houding en gedrag. Natuurlijk kan deze mening als naïef worden afgedaan, een kinderlijke onvolwassen houding naar een serieus aspect van de samenleving.

Ik heb gemerkt dat ik toch niet goed kan meedraaien in een dergelijke sfeer. Dat ik me bovendien niet altijd kan vinden in de voorzichtige en weloverwogen standpunten die mijns inziens niet radicaal genoeg zijn. Het zou te ver voeren om nu op details in te gaan. Met dit stukje wil ik niet een politieke aanklacht verwoorden

Mijn DEMO-tijd is daarentegen zowel leerzaam als plezierig geweest. Vooral de laatste maanden is er een aangename sfeer binnen de redactie ontstaan. Dit wil niet zeggen dat er geen discussie plaatsvindt. Die is soms zelfs erg heftig als het gaat om vorm, inhoud of strekking. Wel kreeg DEMO de laatste twee nummers veel kritiek te verwerken vanuit het landelijk bestuur. Wij zouden te onafhankelijk opereren en te weinig rekening houden met de koers van de organisatie. Bovendien zou DEMO te kritisch staan tegenover het LB. Nu wil ik daar nog even het volgende over kwijt. DEMO is een onafhankelijk magazine. De DEMO-redactie is weliswaar verantwoordelijk aan de vereniging en wordt natuurlijk gefinancierd uit de algemene middelen, maar dat neemt niet weg dat het blad - gedeeltelijk - een eigen koers mag varen. Ik denk juist dat dat voor een VRIJZINNIGE organisatie van levensbelang is. De DEMO-redactie kan op deze wijze mensen aan het woord laten die een totaal andere kijk op de werkelijkheid hebben. Dat deze visie lang niet altijd strookt met die van "het gemiddelde JD-lid" mag geen argument zijn om de artikelen niet te plaatsen. Natuurlijk kunnen dergelijke bijdragen wel eens "geestelijk" pijn doen of prikkelen (Geknarsetand in het helle vuur, Simon Vinkenoog, Het Theater van de Wreedheid, om maar iets te noemen), maar dergelijke artikelen verruimen alleen maar je blik op de werkelijkheid, die nu eenmaal vele gezichten heeft. Mijn mening is daarom ook: landelijk bestuur, laat de DEMO haar eigen koers bepalen en tracht niet een partijblad te creëren.

Dat ik nu afscheid neem heeft enerzijds te maken met een politiek-, mens- en levensbeschouwelijk conflict, een zoeken naar, een omslag in mijn denken die zich al geruime tijd manifesteert doch nu te sterk wordt om nog langer lid te blijven van een organisatie waar ik mijn eigen visie niet genoeg terug zie. Anderzijds is het gewoon een praktische overweging aangezien ik mij vanaf nu volledig op mijn studie en dus op het schrijven wil gaan concentreren. En daarbij kan ik niet meer afgeleid worden door secundaire verplichtingen.

Tenslotte wil ik twee gedichten van Herman Hesse citeren die de kern van mijn beslissing nog het best raken.

Natuurlijk wens ik zowel de Jonge Democraten alsook de DEMO een voorspoedige toekomst toe.

Klacht

*Voor ons geen duurzaamheid. Wij zijn slechts stroom,
die willig vloeiend alle vormen vult van
dag en nacht, spelonk en dom,
gedreven zoekend en niet rusten kan.*

*Wij nemen steeds weer andere vormen aan,
en geen wordt ons tot vaderland. Geluk of smart,
steeds zijn wij onderweg, steeds zijn wij gast.
Geen ploeg, geen akker roept, ons wacht geen rijpend graan.*

*Wat God met ons wil doen, op welke tijd;
wij weten 't niet. Wij zijn de klei, die in zijn hand
woordloos en kneedbaar is, die lacht, noch schreit,
gevormd, maar in geen vuur gebrand.*

*Eens rotsvast worden! Eenmaal blijvend zijn!
Eeuwig levend diepste verlangen, toch eeuwig slechts
blijvend een angstige huiver!
En nimmer een rustplaats op onze weg.*

(Uit: Prooi van heimwee, gedichten, blz. 15 Uitgeverij de Arbeiderspers)

Treden

*Zoals de bloesem valt en iedere gloed
van jeugd verbleekt, bloeit iedere levenstrede,
ook iedere wijsheid, iedere deugd bloeit
op zijn tijd en mag niet eeuwig duren.
Het harte moet bij elke roep van het leven
bereid tot afscheidnemen zijn en tot een nieuw begin,
met onverschrokkenheid en zonder treuren
opnieuw zich binden kunnen en zich willen geven.
En de betovering daarin,
zal ons beschermen en ons helpen leven.*

*Gaan met een licht gemoed, waar de opdracht leiden moge
en van 't volvoerde vrij weer verder werken.
De geest van het heelal wil binden, noch beperken,
maar tree voor tree ons wijden en verhogen.
Ternauwernood is ons een levenswijze
vertrouwd tehuis daar dreigt verval.
Slechts wie bereid is tot vertrek en reizen,
zich aan gezapigheid ontrukken zal.
Misschien kan zelfs de stervensnacht
ons nieuwe vergezichten wijzen,
des levens roep blijft van ons eisen...
Hart, neem dan afscheid en verzamel kracht.*

(zelfde bundel, blz 16)

Michel Verschoor

Erik den Draak:

"De tegenpartij zwart maken, speelt ze alleen maar in de kaart"

In DEMO 7.1 stond een artikel van Roel van der Poort, getiteld "Liberalisme laat geen ruimte voor echte keuzes". Hierin gaf de JD-voorzitter zijn visie op voorstellen van de JOVD om te komen tot een coalitie tussen PvdA, D66 en VVD, een zogenaamde "purperen coalitie". Als aanzet hiertoe achtte de JOVD het een goede zaak als JD en JOVD nauwer zouden gaan samenwerken of zelfs fuseren. Erik den Draak geeft in het onderstaande artikel een reactie op de visie van Roel van der Poort.

"Allereerst vond ik het taalgebruik in het artikel matig. Woordkeuze ('onwensbaar') en zinsconstructie verhoogden de leesbaarheid niet. De versie die in Driemaster, het JOVD-blad, verscheen barstte bovendien van de spelfouten ("pulpelen"). Dat is altijd jammer. Hoewel ik dit niet onvermeld wilde laten, betreft mijn kritiek verder vooral de inhoud van het artikel, met name de verwijten in de richting van het liberalisme en de hantering van het ideologiebegrip.

Vooraf wil ik duidelijk stellen dat ook ik denk dat de avances van VVD en JOVD beter niet serieus genomen kunnen worden. Nog even, en wij zijn groter. Misschien dat we dan nog eens aan tafel moeten gaan zitten. Dat praat voor ons in ieder geval ook een stuk makkelijker. Vooral nog echter nog niet.

Dat de VVD op dit moment in zo'n moeilijke positie zit, ligt echter niet aan het liberalisme, maar aan de conservatieve invulling die de VVD aan dat begrip geeft. Vergeet niet dat in de meeste Angelsaksische landen een 'liberal' iemand is met linkse sympathieën.

Dat liberalisme of überhaupt elke ideologie slecht is geloof ik niet. Ik ben het dus niet eens met Roel als hij in polemische bewoordingen zegt: "Je moet je richten op het reële leven. Je moet niet een stelsel proberen te construeren waarnaar het leven zich dan zou moeten richten." En even verderop: "Het invoeren van een bepaald systeem doodt de vrijheid van de mens."

Als met dat systeem een stelsel van wet- en regelgeving bedoeld wordt dat voortkomt uit een bepaalde levensbeschouwing (opvatting, ideologie), dan denk ik dat je daar in een menselijke samenleving niet aan ontkomt. Een veronderstelling die zich impliciet opdringt bij het lezen van Roels artikel is, dat alleen de vrijzinnig-democratische gedachte als objectieve realiteit en waarde vrij non-systeem een zinnige richtlijn voor inrichting van de maatschappij kan zijn. Het liberalisme is dat in ieder geval niet, want liberalen hanteren een 'liberale systeemtheorie, een spoorboekje, een blauwdruk voor de toekomst'.

Natuurlijk vind ik vrijzinnige democratie ook de beste opvatting. Maar het is mijns inziens zeker niet zo dat de enige alternatieven bestaan uit ofwel 'kapitaalovermacht' (ik denk dat Roel hiermee de VVD bedoelt) dan wel 'staatsslavernij' (de PvdA, naar ik aanneem). Ook het werken met een rigide ideologie, een blauwdruk voor de toekomst waar liberalen of socialisten naar luisteren als ouderlingen naar Gods woord, herken ik niet. Het streven van met name socialisten is natuurlijk wat meer geëxpliciteerd in termen van doelen en wegen dan van vrijzinnig democraten, maar een spoorboekje met vaste dienstregeling, zoals orthodox-marxisten 'Het Kapitaal' hebben, is mij onbekend. In gedeelte, er wordt nogal met de panelen geschoven!

Bij elke politieke partij gaat het in essentie om een stelsel van ideeën omtrent de bestaande en de wenselijke sociale orde, die zowel een interpretatie geven van de bestaande orde als richtlijnen om deze te veranderen of te behouden*, oftewel een ideologie. Elk stelsel van zulke ideeën is een ideologie, ook het principieel terzijde schuiven van ideologie (althans bestaande ideologieën), is een ideologie. Immers, dit terzijde schuiven is op zich een idee omtrent de bestaande en de wenselijke sociale orde. Omdat dat deze ogenschijnlijke tegenstelling natuurlijk niet altijd weer kunt en wilt uitleggen, is bij onze partij de leus "Wij hebben geen ideologie" ingeburgerd. Maar verkiezingsleuzen zijn nou eenmaal zelden theoretisch (of empirisch) houdbare constructen.

Onder het kopje 'Positief vrijheidsbegrip' expliciteert Roel een aantal van de belangrijkste ideeën van vrijzinnig-democratie: "In het politiek handelen (van vrijzinnig-democraten, EdD) wordt er gewerkt vanuit een aantal uitgangspunten, te weten: individuele ontplooiing, solidariteit, non-discriminatie, vrijheid en rechtvaardigheid."

Deze ideologische uitgangspunten hanteren vrijzinnig-democraten bewust (of onbewust) bij de opstelling van een beginselverklaring, of

een partijprogramma c.q. een verkiezingsprogramma. Zo'n programma hanteren we als een Italiaans spoorboekje (enige afwijking mogelijk) en de wijze waarop verschilt niet zo heel erg van die van de VVD of de PvdA. Daarom ook is de stelling dat de manier van politiek bedrijven van vrijzinnig-democraten "zeer afwijkend" is van deze beide partijen niet correct.

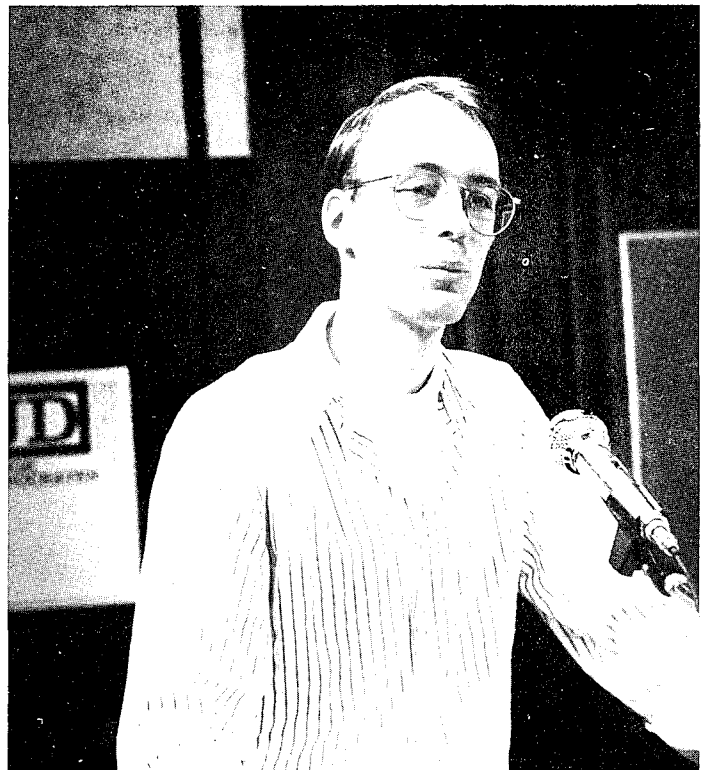
Het verwijt dat het streven van andere partijen onhaalbaar is, geen recht doet aan andersdenkenden en tenslotte, zoals al geciteerd, de vrijheid van de mens doodt vind ik wat cru. Met name voor het liberalisme, waar dit schrijven zich in eerste instantie tegen richt, denk ik dat dit niet juist is.

Het feit dat VVD-liberalen en vrijzinnig-democraten een stukje historische en ideologische achtergrond delen, is op zich geen reden voor VVD en D66 om samen verder te gaan. Liberalisme en socialisme, zelfs communisme, hebben immers ook hun wortels in hetzelfde seculiere Verlichtingsdenken, maar niemand spreekt over een samengaan van VVD en PvdA.

Je hoeft je niet te schamen voor een gedeelde achtergrond, alleen omdat de VVD er een verkeerde invulling aan geeft. Ik ben het dus eens met de eindconclusie van Roel omtrent de onwenselijkheid van een fusie, alleen zie ik vrijzinnige democratie misschien iets meer als een radicaal liberale stroming à la J.S. Mill**. De tegenpartij zwart maken speelt ze wellicht alleen maar in de kaart. Een correcte afwijzing van de wat opportunistische avances van JOVD en VVD in onze richting zou mijns inziens dan ook volstaan."

*Definitie ontleend aan Wilterdink & Van Heerikhuizen, 'Samenlevingen', Groningen 1985.

**In zijn boek 'Over Vrijheid' (On Liberty) geeft John Stuart Mill een consequente uitwerking van het vrijheidsbegrip en breekt hij een lans voor individualiteit als een der grondbeginselen van het welzijn.

Erik Den Draak

Roel van der Poort: Vrijzinnig-democratie, geen stroming maar wel idealen

Zeer gaarne voldoe ik aan het verzoek van de redactie om een reactie te geven op het schrijven van Erik den Draak. Zijn reactie op mijn artikel 'Liberalisme laat geen ruimte voor echte keuzen' heb ik ervaren als een weldadig schuimbad, maar ook als een koude douche.

Een koude douche omdat mijn beweringen uit de context worden gelicht en door de schrijver een geheel nieuwe lading krijgen. Een lading die veelal niet mijn intentie is. Op een aantal punten ook een weldadig warm schuimbad. Allereerst ben ik natuurlijk een gelukkig verenigingsvoorzitter als blijkt dat mijn 'geloof' gedeeld wordt dat verdere groei voor de JD mogelijk is (we worden groter dan de JOVD).

Ten tweede komt er nu eindelijk aandacht voor ons eigen verenigingsonderschrift, te weten 'vrijzinnig-democratisch'.

Sinds de belangrijke voorzitterstoespraak van oud-voorzitter Steven Pieters op het voorjaarscongres 1987 leek het haast twee lange jaren 'not done' om je met dit belangrijke thema bezig te houden. Gelukkig, de tijden veranderen.

Dan nu naar de inhoud van de reactie. Allereerst proef ik een toon de reactie dat wij de JOVD onheus zouden hebben behandeld. Niets is echter minder waar. Behalve een correcte afwijzing van deze opportunistische avances hebben wij ook getracht hun argumenten inhoudelijk te weerleggen. Het blijft natuurlijk onbetwistbaar dat deze actie meer zegt over hun eigen interne (politieke en organisatorische) armoede dan over onze eigen organisatie. Al deze zaken heb ik ook tegen Mark Rutte (JOVD-voorzitter) uiteengezet in een persoonlijk gesprek.

Verder ben ik geenszins van mening dat 'liberalisme of überhaupt elke ideologie slecht zou zijn'. Zowel het liberalisme alsook de sociaal-democratie bezitten elementen die ik als zeer waardevol wil aanmerken. Zeker in historisch opzicht.

Maar zowel liberalisme als sociaal-democratie hebben een te beperkte (en dogmatische) invalshoek. En natuurlijk heeft Erik gelijk als hij beweert dat 'de panelen schuiven', maar lees de beginselverklaring van PvdA en VVD er anno 1990 maar op na. Directe verwijzingen naar liberale aartsvaders als Thorbecke en Adam Smith zijn niet van de lucht evenals de schijnbaar nog eeuwige tegenstelling tussen kapitaal en arbeid voor de PvdA.

Ik wil echter blijven vechten tegen de kreet dat de wijze van 'vrijzinnig-democratische politiek' niet veel verschilt met die van VVD

en PvdA. Alsof D66 daartussen zit op een soort 'glijdende schaal'. Je komt nu in de buurt van de stelling die Erik Hordijk (oud JD-voorzitter) de leden op het voorjaarscongres 1988 voorhield. Zijn stelling was dat D66 moest kiezen tussen het zijn van een partij 'tegen' of 'tussen' de andere partijen. Hoewel een interessante stelling, is het tevens een failliete stelling, net als die van Erik den Draak. Vrijzinnig-democraten (D66) zouden niet mogen kiezen. Het is een groepering met een belangrijke democratiseringsopdracht. Dat plaatst hen tegenover de andere politieke partijen. Ook de JD vindt in dat gegeven haar bestaansrecht en legitimatie.

Beweringen dat je op (wellicht belangrijke) accenten na niet veel verschilt van PvdA en VVD is eigenlijk ongehoord.

In dat perspectief vindt Erik in mij ook een fel tegenstander als hij 'vrijzinnig-democratisch' gelijk gaat stellen met 'radicaal liberalisme'. Zou vrijzinnig-democratie zich niet eerder verwant voelen met sociaal-democratie? En hoe zit het dan met onze afkeer van ideologieën, ondanks het feit dat ze wellicht iets verbleken?

Vrijzinnig-democratie staat voor een houding, een houding ten opzichte van de democratie, de individuele zelfbeschikking en de pragmatische politiek. Dat laatste moeten we wel koppelen aan idealen. Want zonder idealen heeft het allemaal geen zin. Dat is het enige dogma dat we ons zelf mogen veroorloven.

De discussiebundel 'Vrijzinnige Democratie', die het landelijk bestuur binnenkort gaat uitgeven over dit thema, kan waarschijnlijk rekenen op de nodige belangstelling. Die is dan ook verdiend.

Roel van der Poort

Wegens vertrek van de huidige eindredacteur, Michel Verschoor, zoekt de redactie van DEMO op korte termijn een

EINDREDACTEUR (V/M)

Functie:

- vervangen van de hoofdredacteur bij diens afwezigheid;
- in overleg met de redactie bepalen van inhoud en samenstelling per editie;
- zorgdragen voor tijdige aflevering van volledige kopij;
- bewerken en corrigeren van kopij;
- begeleiden van het productieproces.

Deze werkzaamheden worden verricht in nauwe samenwerking met de hoofdredacteur en de overige redactieleden. Gezien het taakpakket zijn journalistieke vaardigheden en goede beheersing van de Nederlandse taal gewenst.

Voor meer informatie en aanmelding kun je contact opnemen met de hoofdredacteur van DEMO, Adrie van der Luijt (tel. 01718-27015).

Reactie op Hans Huijsmans

"Je zet zowel de JD als D66 voor schut"

"We hebben een relatie met D66"

door Peter Nacken

Op de afgelopen Algemene Leden Vergadering (ALV) heb ik me al behoorlijk opgewonden over de motie Hans Huijsmans, en nu Hans een artikel heeft geschreven in de DEMO, moet me toch het een en ander van het hart.

Ter discussie staat onze relatie met D66. Inhoudelijk blijkt deze verwantschap doordat onze standpunten vaak dicht bij elkaar liggen en doordat onze grondbeginselen verwant zijn. Er is ook een formele binding, die hechter is dan Hans Huijsmans suggereert. D66 subsidieert ons en onze WVC-subsidie hangt af van onze erkenning door D66 en zelfs van de verkiezingsresultaten van die partij.

In ons huishoudelijk reglement staat dat JD-bestuurders geen lid mogen zijn van een andere politieke jongerenorganisatie of van een andere politieke partij dan D66. Dat lijkt me terecht: als je je laat subsidiëren als politieke jongerenorganisatie "van" D66 mag daar wel iets tegenover staan.

Verder kun je het ten opzichte van D66 natuurlijk gewoon niet maken om lid te worden van een andere partij. Je zet zowel de JD als D66 voor schut - zo ongeveer als een JOVD-bestuurder die zegt dat je als liberaal maar beter op D66 kunt stemmen.*

Belangrijker dan formele argumenten zijn natuurlijk politiek-inhoudelijke argumenten en ook inhoudelijk is bovengenoemde regel zinvol: je kunt het misschien wel vrijzinnig vinden om zo'n regel niet te stellen, maar je kunt van elke andere politieke partij dan D66 met gemak aangeven waarom zij niet vrijzinnig-democratisch is. Als iemand lid is van zo'n partij - en dus impliciet de 'blauwdruk voor de toekomst' van die partij steunt - kun je je met recht afvragen of hij of zij wel een echte vrijzinnig-democraat is. Dit is met name van belang voor bestuurders, omdat een bestuur vaak gezicht en handen en voeten van de vereniging is. Ik zie hier geen verschil tussen regio- en afdelingsbesturen enerzijds en het landelijk bestuur anderzijds.

Als Hans Huijsmans bang is dat we ons te veel aan een politieke inhoud binden, zou ik willen opmerken dat we verbonden zijn met de politieke partij D66 en niet met hun verkiezingsprogramma. Verder suggereert Hans Huijsmans dat de zuiverheid van je vrijzinnig-democratische houding in gevaar komt als je te veel aan een politieke inhoud bindt. Toch heeft de JD zich wel degelijk aan een politieke inhoud gebonden: sla de standpuntenbundel er maar op na.

Op de afgelopen ALV diende de regio Groot-Amsterdam een motie in om bovengenoemd artikel te schrappen voor afdelings- en regiobestuurders. Hoewel het duidelijk zal zijn dat ik daar tegen ben, vind ik dat zo iets best onderwerp van discussie kan zijn - het gaat tenslotte om zo iets belangrijks als een van onze bestaansgronden. Maar de aap kwam pas echt uit de mouw tijdens de toelichting op de motie: geen visie op onze relatie met D66 was de aanleiding tot deze motie, maar een persoonlijke kwestie; een lid van het regiobestuur was lid geworden van een 'foute' politieke partij en het reglement moest daar maar even aan worden aangepast. De besluitvorming is uitgesteld tot de komende ALV. Tot dan heeft het bestuurslid dispensatie. Hopelijk zal de komende ALV op grond van steekhoudende argumenten een besluit nemen en niet op grond van eenmalige persoonlijke toestanden. Het goede functioneren van het betreffende bestuurslid is in ieder geval geen steekhoudend argument.

Helaas is er nu een precedent geschapen doordat er dispensatie is verleend, en dat alles omdat Hans Huijsmans niet met zijn lidmaatschap van die andere partij kon wachten totdat de discussie binnen de vereniging afgerond zou zijn.

*"Die Rutte (JOVD-voorzitter Mark Rutte, red.) wordt wel wat, schaterden de VVD'ers. Of ze gelijk hebben kan, mede gezien het stemgedrag van de JOVD-top, ernstig betwijfeld worden. De VVD is "uit", vinden velen bij de JOVD." (Jort Kelder in Driemaster 90-1, "Laat Voorhoeve zn partij afmaken")(red.)

door Frank van Krevel

Naar aanleiding van de motie van Hans Huijsmans op de vorige ALV en de voorstellen tot wijziging van het huishoudelijk reglement op de aanstaande ALV komt er op de ALV 15 een discussie over de relatie tussen de Jonge Democraten en Democraten 66. Enkele opmerkingen hierover, waarbij ik wil opmerken niet op de zaak Hans Huijsmans (een bestuurslid van de regio Groot-Amsterdam en lid van de PvdA) zelf in te willen gaan, omdat dit nu een politieke zaak is en dus niet over personen hoort te gaan.

In de beginselverklaring staat: De vereniging Jonge Democraten stelt zich als vrijzinnig democratische jongerenorganisatie ten doel bij te dragen tot de individuele ontplooiing van alle mensen. Dit wordt verder uitgewerkt in de statuten. (art. 2). Artikel 2, lid 1 van de statuten: "De vereniging stelt zich als een politieke jongerenorganisatie TEN DOEL om politieke vormingsactiviteiten tot stand te brengen ten behoeve van jongeren in overeenstemming met de doelstellingen van D66."

Naast deze bepaling in de statuten wordt D66 nog een aantal maal genoemd in het huishoudelijk reglement. De kandidaat mag geen lid van een Nederlandse nationale partij of een daaraan gelieerde of daardoor erkende politieke jongerenorganisatie anders dan D66 zijn. Dit geldt voor kandidaten voor landelijk bestuur, regiobestuur en afdelingsbestuur. (Art. 20, lid 4: LB; art. 41, lid 5b: regiobestuur; art. 46, lid 4b: afdelingsbestuur).

Ter volledigheid zij ook genoemd: HR bepaling art. 22, lid 6: onverenigbaarheid van het LB-lidmaatschap met vertegenwoordigingen van D66 op nationaal niveau, en art. 41, lid 5c regiobestuur en regionaal niveau.

Kort gezegd komt het HR-wijzigingsvoorstel van Hans Huijsmans (zie elders in deze DEMO) op het volgende neer: wat betreft het landelijk bestuur wil hij de situatie ongewijzigd laten. Wat betreft regio's wil hij voorkomen dat een bestuurslid in de JD tevens een vertegenwoordigende of bestuurlijke functie heeft binnen EEN politieke partij dan wel politieke jongerenorganisatie op welk niveau (landelijk, regionaal, lokaal) dan ook. Voor afdelingsbesturen geldt hetzelfde behalve dat daar het afdelingsbestuurslid wel lid mag zijn van vertegenwoordigende of bestuurlijke lichamen van D66.

Argumenten voor zouden kunnen zijn dat vrijzinnig democratie een houding is, geen ideologie. De vrijzinnig democratische politieke jongerenorganisatie Jonge Democraten houdt het individu hoog. Als het individu deze vrijzinnig democratische houding voldoende terugvindt in welke politieke partij dan ook, dan moet hij daar lid van kunnen worden. Ook wanneer hij toevallig een gekozen functie (bestuur) in de JD heeft. Juist vanuit onze vrijzinnig democratische houding moet dat geen probleem zijn.

Argumenten tegen zouden kunnen zijn dat we een relatie met D66 hebben. Daar hoeven we niet moeilijk over te doen. Deze partij erkent de Jonge Democraten als haar politieke jongerenorganisatie. We noemen D66 in de statuten in de paragraaf over onze doelstelling. Binnen D66 is er (als enige partij) een permanente discussie of de partij zich niet vrijzinnig democratisch zou moeten noemen. Je kunt niet twee beginselverklaringen ondertekenen, die van de JD en die van een ander(e) partij of politieke jongerenorganisatie. Deze loyaliteit aan de organisatie moet je van een bestuurslid kunnen verwachten. Vrijzinnig democratie is tegen ideologieën, en andere partijen dan D66 baseren zich wel op een ideologie.

Ik stel hier slechts vast. Wellicht zijn er nog meer argumenten, ik houd me aanbevolen en hoor ze graag op de ALV.

Ik heb nog enkele opmerkingen. In de allereerste plaats de vraag waarom Hans voorstellen geen betrekking hebben op het landelijk bestuur. Misschien om het voorstel acceptabeler te maken, zowel naar D66 als de JD toe? Anders kan ik deze kronkel niet verklaren. Toch denk ik dat we consequent moeten zijn. Het regio- en afdelingsbestuur hebben ieder op hun niveau eenzelfde politieke verantwoordelijkheid als het landelijk bestuur dat heeft op het landelijk niveau. Dat regio's en afdelingen die vaak onvoldoende nemen wil nog niet zeggen dat ze die niet hebben. Het is dan ook onterecht om op grond hiervan een scheiding te maken tussen landelijk bestuur

lees verder op p. 16

Een toelichting op de resolutie Genethiek voor de Mens

van de werkgroep ethiek

Onder genethische informatie worden alle eigenschappen van een persoon verstaan die door zijn/haar erfelijk materiaal (het DNA) worden gecodeerd. Omdat dit strikt persoonlijke gegevens zijn moet elk mens zelf kunnen bepalen of hij/zij deze gegevens wil kennen en (indien mogelijk) veranderen.

Onder gentechnieken worden zowel technieken verstaan die de mens in staat stellen genetische informatie te kennen als die de mogelijkheid bieden genetische informatie te wijzigen.

Wanneer grote groepen mensen met behulp van deze technieken de eigen genetische informatie gaan kennen en de geheimhouding niet voldoende is dreigt het gevaar van discriminatie. Nu reeds worden zij gediscrimineerd die anders zijn dan de meesten, bijvoorbeeld omdat ze in huidskleur verschillen of een handicap hebben. Daarom moet verwacht worden dat met het kennen van vele (genetische) eigenschappen de discriminatie zal toenemen, namelijk van hen die genetisch zwak of alleen al genetisch anders zijn. Dit zal nog toenemen als er mogelijkheden zijn een genetische zwakte te voorkomen, en men ervoor kiest dat niet te doen. Dit kan leiden tot sterke sociale druk om af te zien van de vrijheid op niet-kennen en niet-ingrijpen.

Daarom dient de overheid deze discriminatie te voorkomen en de vrijheid van niet-kennen te waarborgen, zonedig door bepaalde gentechnieken te verbieden; dit betekent in feite beperking van het recht op kennen en ingrijpen.

Voorbeelden van uitwerking van deze standpunten worden hierdoor gegeven.

Genoomanalyse

Middels genetische onderzoeken (genoomanalyse) is het mogelijk voorspellingen te doen over te verwachten ziektes bij ieder individu. Het moet toegestaan zijn aan ieder individu om vrijwillig zo'n onderzoek te ondergaan. Ieder mens heeft het recht op het kennen van zijn of haar genetische informatie. Voor derden, men denke aan werkgevers en verzekeraars, is het zeer interessant om gegevens omtrent te verwachten ziektes van werknemers respectievelijk verzekeringsnemers te verkrijgen. Financiële risico's kunnen op deze wijze aanzienlijk verkleind worden. Het is zeer wel denkbaar dat werkgevers gaan eisen dat sollicitanten en werknemers zich moeten onderwerpen aan een genoomanalyse. Hetzelfde kan zich voordoen bij verzekeraars en verzekeringsnemers. Het risico van de werkgever cq. verzekeraar wordt dan afgewenteld op het individu. Het criterium waarop geselecteerd wordt is evenwel gebaseerd op een onzekere medische toekomstverwachting. Het vermeende voordeel voor de werkgevers en de verzekeraars weegt niet op tegen de nadelige maatschappelijke gevolgen: het kennen van genetische eigenschappen door derden zal leiden tot toegenomen discriminatie. Wanneer namelijk op grote schaal de genoomanalyse verplicht wordt gesteld of naar de resultaten geïnformeerd wordt, zal er een rangorde ontstaan op basis van genetische eigenschappen en verwachtingen. De overheid dient het recht op het niet-kennen te waarborgen en deze discriminatie te voorkomen. Een verbod op het verplicht stellen van genoomanalyse of het informeren ernaar is noodzakelijk.

DNA-vingerafdruk

Ieder individu heeft een karakteristiek patroon in zijn genen, waardoor met behulp van bepaalde technieken een zogenaamde DNA-vingerafdruk gemaakt kan worden. Het is mogelijk om mensen aan de hand van hun DNA-vingerafdruk te identificeren. De DNA-vingerafdruk zegt echter niets over erfelijke eigenschappen. In gerechtelijke procedures kan de DNA-vingerafdruk gebruikt worden; in strafzaken, vooral bij zware geweldsmisdrijven (bijvoorbeeld verkrachting), maar ook bij ouderschapsvaststelling.

In een strafzaak kan men door vergelijking van de DNA-vingerafdruk van de verdachte met de DNA-vingerafdruk van de gevonden lichaamsstof met grote betrouwbaarheid vaststellen of de lichaamsstof van de verdachte afkomstig is.

Om de DNA-vingerafdruk te verkrijgen moet de lichamelijke integriteit van de verdachte geschonden worden: er is wat bloed, slijm of iets dergelijks nodig om DNA uit te isoleren. In de schending wordt

slechts bij uitzondering toegestaan, men denke aan het afnemen van bloed voor de bloedproef bij een verkeerscontrole. Doch ook de bloedproef geschiedt op basis van vrijwilligheid. Men kan niet gedwongen worden.

Twee andere aspecten die niet uit het oog verloren dienen te worden zijn de beginselen: men is onschuldig totdat de schuld bewezen is en men hoeft niet mee te werken aan de eigen veroordeling. Het verplicht stellen van de DNA-vingerafdruk is strijdig met deze beginselen.

Het vervaardigen van de DNA-vingerafdruk vereist grote zorgvuldigheid. In de USA is gebleken dat bij een onzorgvuldige handelwijze de resultaten grotendeels hun betrouwbaarheid verliezen. Mede om deze reden moet het maken van een DNA-vingerafdruk in handen van de overheid blijven.

Prenatale diagnostiek en genterapie

Voorbeelden van grootschalige selectie op genetische eigenschappen zijn het aborteren van (pre)embryo's met ongewenste genetische eigenschappen of het veranderen van die eigenschappen als routinebehandeling.

De mogelijkheid bestaat dat een ideaalbeeld ontstaat waaraan de mens genetisch wordt aangepast (zgn. eugenetica). De kans dat personen die om welke reden dan ook niet aan dit beeld voldoen gediscrimineerd zullen worden is aanzienlijk. Alle grootschalige selectie op genetische informatie van de mens moet daarom worden verboden, ook al betekent dit aantasting van het recht van kennen en ingrijpen.

Kleinschalige, medische ingrepen hebben altijd betrekking op een kleine, specifieke groep uit de samenleving; de kans op discriminatie is in dit geval erg klein. Daarom is er geen reden voor het verbieden van medische ingrepen op grond van genetische informatie.

Het kan ingrepen betreffen die een genetische ziekte in HET NAGESLACHT moet voorkomen, bijv. abortus plegen nadat gebleken is dat het embryo een lichamelijke afwijking bezit of genetische wijzigingen aanbrengen in geslachtscellen of het pre-embryo (zgn. kiembaantherapie). Om de kleinschalige in deze gevallen te waarborgen zijn beperkingen nodig. Analyse van de genetische informatie van (pre)embryo's mag alleen uitgevoerd worden op medische indicatie (bijv. een erfelijke ziekte in de familie) en de analyse moet zich beperken tot de specifieke genetische eigenschappen waarin men een afwijking verwacht.

Wordt in het DNA geen afwijking geconstateerd dan mag niet tot abortus worden overgegaan; abortus op grond van medische irrelevante eigenschappen die (ongewild) bij de genetische analyse van het embryo zijn bekend geworden mag dus niet. Wordt bij een geconstateerde afwijking in het DNA niet geaborteerd maar (als dit mogelijk zou zijn) de afwijking opgeheven dan moet de genetische verandering beperkt blijven tot die afwijking. Het afwijkend genetisch materiaal moet dan vervangen worden door het materiaal voor die eigenschap zoals dat in gezonde mensen voorkomt: genetisch materiaal dat in de mens niet voorkomt mag niet ingebracht worden.

Overigens moet iedereen wel zijn genetische informatie kunnen laten onderzoeken en op grond daarvan besluiten al dan niet kinderen te krijgen.

Medische veranderingen in de genetische informatie om een genetisch veroorzaakte ziekte bij een individu op te heffen behoeven geen beperkingen wanneer die veranderingen niet worden doorgegeven aan de kinderen (zgn. somatische genterapie). Het betreft altijd een kleine groep omdat genetische ziektes relatief zeldzaam zijn. De kleinschaligheid is dus gewaarborgd.

Overigens worden op dit moment geen veranderingen in de menselijke genetische informatie aangebracht. Alleen niet-overerfbare veranderingen om genetische ziektes op te heffen zijn op korte termijn te verwachten. Overerfbare veranderingen bij de mens, zeker grootschalig, liggen (nog) niet binnen het bereik van de wetenschap. Het zijn echter juist deze, welke de grootste maatschappelijke veranderingen met zich mee zullen brengen, zodat ze vroegtijdige oriëntatie op de ethische aspecten nodig maken.

Congresbijlage

De Datum:

zaterdag en zondag 21 en 22 april

De ALV:

Zo'n twee maal per jaar komen leden van de JD uit het hele land bij elkaar voor een Algemene Leden Vergadering (ALV). De ALV is het hoogste orgaan van de vereniging. Hier neemt de JD politiek-inhoudelijke standpunten in maar ook bepalen de leden het verenigingsbeleid. Ieder lid dat betaald heeft, heeft het recht de ALV bij te wonen, aldaar het woord te voeren en een stem uit te brengen.

Dit congres worden er onder andere twee resoluties behandeld en een wijziging op het huishoudelijk reglement. Daarnaast een forum, en verschillende congresredes. Maar dat is niet het enige. Zoals gezegd komen er Jonge Democraten uit het hele land, zodat er op zo'n congres een heel speciale sfeer hangt. Je ontmoet mensen uit alle uithoeken van het land of ziet ze weer terug. Er zijn mensen die al jaren lid zijn, maar er zijn ook elke keer weer een heleboel nieuwe leden. Zorg dat je erbij bent!

Het Programma:

Zaterdag 21 april:

- 11.30 Opening congressecretariaat; inschrijvingen
 - 12.00 Congreswerkgroep Europees Huis
 - 13.00 Opening van het Congres door dr. Istvan Csejtei, ambassadeur van Hongarije
 - 14.00 Resolutie Europees Huis
 - 15.30 Theepauze
 - 16.15 Forum met als thema: genethiek
- Vertegenwoordigers van de PvdA, het CDA en het Humanistisch Verbond discussiëren onder leiding van oud-JD-voorzitter Steven Pieters aan de hand van stellingen
- 17.30 Borrel en Congreswerkgroep Genethiek
 - 18.30 Diner
 - 20.00 Inleiding workshops
 - 20.15 Workshops Genethiek
- In kleine groepjes wordt onder leiding van een discussieleider gediscussieerd over stellingen.
- 21.45 Cabaret "Ons Mam"
 - 22.30 JD avond

De jeugdherberg biedt volop gelegenheid voor onder andere: Het drinken van een drankje (of twee), het maken van een boswandeling, het aanleggen van een kampvuur, het maken van een danspasje, het oefenen van de stembanden, het leggen van een kaartje, maar vooral voor het houden van een goed gesprek.

Zondag 22 april:

- 08.30 Ontbijt
- 09.30 Heropening congres: Verkiezing kascommissie, Jaarverslag, Jaarrekening, Organisatorische Moties, Wijziging Huishoudelijk Reglement
- 11.00 Resolutie Genethiek
- 12.30 Lunch
- 13.30 Congresrede Genethiek
- 14.30 Theepauze
- 14.45 Vragenronde Landelijk Bestuur
- 15.15 Actueel Politieke Moties
- 15.45 Voorzitterstoepspraak
- 16.15 Sluiting van het Congres

Het Congressecretariaat en de Materialenstand

Bij het congressecretariaat kun je je inschrijven voor het congres, je krijgt daar dan ook je stemkaart en je stembriefjes. Je kunt dus niet stemmen als je niet bent ingeschreven. Het congressecretariaat is zaterdag geopend van 11.30 tot tien minuten na opening van het congres. Daarna is inschrijven pas weer mogelijk tijdens de theepauze. De materialenstand zal tijdens de plenaire zittingen gesloten zijn.

De Voorstellen:

Op dit congres zullen de resoluties Europees Huis en Genethiek en een voorstel tot wijziging Huishoudelijk Reglement behandeld worden. Wanneer je, na bestudering van deze voorstellen er iets in wilt veranderen kun je een wijzigingsvoorstel (amendement) formuleren. Dit amendement kun je voorleggen aan de Algemene Regio Vergadering (ARV) of de Algemene Afdelings Vergadering (AAV) (voor zover aanwezig) die in het hele land ter voorbereiding van de ALV georganiseerd worden. Wanneer het amendement door de ARV of door de AAV wordt aangenomen zorgt de regio/afdelingssecretaris, dat het wordt ingediend. Kun je de ARV of AAV niet overtuigen maar heb je wel minstens vier medestanders, dan kun je het voorstel ook met vijf handtekeningen eronder rechtstreeks bij het landelijk bestuur indienen (lieft op speciaal daarvoor bestemd motie/amendementpapier, verkrijgbaar bij de ViceVoorzitter Organisatie). Op dezelfde manier kun je ook moties, organisatorische moties en actueel politieke moties indienen.

De Vacatures:

Statutair installeert de ALV jaarlijks aan het begin van het verenigingsjaar een kascommissie. Deze kascommissie bestaat uit tenminste twee leden van de vereniging die niet tevens zitting hebben in het LB of in een ander orgaan van de vereniging dat onder controle van de kascommissie staat. De kascommissie heeft tot taak het controleren van de financiële administratie gevoerd door de penningmeester. De controle moet minstens twee maal per jaar plaats vinden.

Een lid van de kascommissie hoeft aan die functie niet zo gek veel tijd kwijt te zijn. Voor meer informatie kun je terecht bij de penningmeester: Arjan Bos

De Termijnen:

Moties en amendementen kunnen tot uiterlijk zaterdag 7 april 13.00 uur ingediend worden (maar het liefst eerder) bij het landelijk secretariaat. Actueel Politieke Moties kunnen tot aanvang van de ALV kunnen worden ingediend, gebeurd dit echter na 7 april dan dienen de indieners zelf voor de vermenigvuldiging zorg te dragen. Het LB beslist of een motie politiek actueel genoeg is. Alle voorstelle, moties en amendementen worden gebundeld in een congresboek. Hierin staan ook de ALV agenda en de gegevens met betrekking tot de kandidaten die zich hebben gekandideerd voor de kascommissie.

Het congresboek wordt toegestuurd aan alle leden die zich op tijd opgegeven hebben voor het congres en aan die leden die te kennen hebben gegeven het boek te willen ontvangen.

De Lokatie:

De vijftiende ALV zal gehouden worden in een jeugdherberg waar we nog niet eerder een congres hebben gehouden, maar die vele mogelijkheden biedt. En wel:

Jeugdherberg 'Elst'
Veenendaalsestraatweg 65
3921 EB Elst bij Utrecht
08384-1219

Je kunt de jeugdherberg als volgt bereiken:

Per openbaar vervoer:
vanaf Utrecht CS de stoptrein naar Rhenen. Bij Veenendaal-Centrum uitstappen. Bus CN51 nemen.

Deze stopt voor de ingang van de herberg.

Lijn 51 vertrekt in ieder geval om negen minuten over elk heel uur. Daarnaast zal Centraal Nederland extra bussen inzetten. Meer hierover in het congresboek.

Met eigen vervoer:

Vanaf Utrecht A12 richting Arnhem. Bij de afslag Veenendaal de N233 richting Veenendaal. De borden Rhenen volgen. Bij de afslag Elst/Amerongen rechtsaf, na ca. 2 km. ligt de NJHC herberg aan de rechterkant.

Tot slot: Let OP!!!!!!

Ons kleine landje is twee plaatsjes Elst rijk, die tot overmaat van ramp niet eens zo ver van elkaar vandaan liggen. Stap dus niet in de eerste de beste trein die naar Elst gaat. Want daar moet je dus niet heen.

Waar je wel heen moet is **ELST BIJ UTRECHT!!!!!!**

De Kosten:

De kosten voor een heel weekend inclusief een overnachting, diner, ontbijt en een lunch bedragen slechts f25,-. Blijf je maar een dag dan betaal je f15,-.

In deze bedragen zit f5,- voor de zgn. reiskostenpot. Deelnemers met de hoogste reiskosten komen in aanmerking voor een gedeeltelijke vergoeding uit die pot.

Je kunt je opgeven voor het congres op het landelijk secretariaat, liefst zo snel mogelijk, maar uiterlijk 11 april als je het congresboek wil ontvangen.

Als je je op hebt gegeven, maar je komt niet opdagen dan worden annuleringskosten tot een maximum van de congresprijs in rekening gebracht.

De Rest:

Hierna volgen de voorstellen die tijdens het congres behandeld zullen worden daar kan je vast mee aan de slag.

Mochten er verder onduidelijkheden zijn over het indienen van moties of amendementen, over huishoudelijke aangelegenheden, aarzel niet BEL!!! (Petra Nypels, 050-129111 of 070-3905771)

Resolutie Europees Huis

Overwegingen ten aanzien van defensie

1. De mensheid ziet zich geplaagd tegenover een scala van wereldwijde problemen van economische, ecologische en politieke aard.
2. De tweedeling van Europa in militaire blokken is een groot obstakel op de weg naar oplossing van onze problemen.
3. In Oost-Europa is een vergaand liberaliseringsproces op gang gekomen.
4. Eij hebben nu een unieke kans om definitief af te rekenen met het diepgewortelde wederzijdse wantrouwen wn de daaruit voortvloeiende geldverslindende wapenwedloop.

Uitspraken ten aanzien van defensie

1. Verregaande internationale samenwerking op alle terreinen, ook defensie, is een eerste vereiste om de problemen van onze tijd het hoofd te kunnen bieden.
2. Continuering van het liberaliseringsproces in Oost-Europa is een belangrijke voorwaarde voor het bouwen van een Europees Huis.
3. We moeten in Europa komen tot een systeem van gedeelde veiligheid waarin militaire strategieën van staten louter defensief kunnen worden opgevat.
4. Het systeem van gedeelde veiligheid moet binnen het kader van de CVSE worden ingesteld.
5. Hiertoe dient een grote Europese conferentie, waaraan alle CVSE landen deelnemen te worden georganiseerd. De vergaderingen moeten openbaar zijn en de aanwezigheid van NGO's hierbij hoog gewaardeerd.
6. Als het systeem van gedeelde veiligheid is bereikt kunnen NAVO en Warschau-Pact worden ontbonden.

Overwegingen ten aanzien van economie:

1. De voordelen van onderlinge handel kunnen een stabiliserend element zijn in de betrekkingen tussen landen met soortgelijke of verschillende systemen.
2. De handel tussen de Europese staten, met name die tussen West-Europa en Oost-Europa, ondervindt momenteel zowel economische als politieke belemmeringen. Economische belemmeringen vloeien voort uit het slecht op elkaar aansluiten van econojmische systemen; politieke obstakels zijn van politiek strategische aard.
3. Het inpassen van marktelementen in een planeconomie vergt grote economische, sociale en politieke aanpassingen in de betreffende samenleving.
4. Een marktgerichte economie vraagt om goed te kunnen functioneren een bepaalde mate van economische en politieke vrijheid voor burgers.
5. Voor het verantwoord verlenen van grote sommen geld is coördinatie van de hulpinspanningen onontbeerlijk.
6. Om de basis te leggen voor een levensvatbare economische ontwikkeling dient de infrastructuur versterkt te worden. Het gaat daarbij zowel om de mogelijkheden van transport en communicatie als om goed opgeleide mensen.
7. Het 'belonen' van landen die het vergroten van de economische en politieke vrijheid van hun burgers serieus blijken te nemen, kan een bescheiden bijdrage leveren aan de succesvolle herstructurering van de maatschappij.
8. Europeanen hegben een bijzondere verantwoordelijkheid voor de processen in hun eigen werelddeel. (Hoewel de hervorming van de Oosteuropese maatschappijen vooral een zaak van de direct betrokkenen is.)
9. Het gaat erom de mensen in een 'Europees Huis' een groter welzijn te garanderen: een grotere welvaart, maar ook een rechtvaardiger inkomensverdeling, een schoner milieu en meer dan alleen economische vrijheden.

Uitspraken ten aanzien van economie

1. De landen van Oost- en West-Europa dienen samen te werken om de voorwaarden te scheppen voor een grotere handel in Europa.
2. De CoCom-lijst moet worden 'opgeschoond', zodat de hoognodige technologie en produkten naar Oost-Europa geëxporteerd kunnen worden, om daar een milieubewuste ontwikkeling te stimuleren.
3. De westerse landen dienen de landen van het voormalige Oostblok te steunen bij het hervormen van hun economieën en maatschappijen. Deze steun moet vooral gericht zijn op de landen die daarmee het meeste ernst maken.
4. De Europese gemeenschap in het bijzonder moet de landen in Oost-Europa en de Sovjet-Unie terzijde staan. Haar hulpinspanningen mogen niet ten koste gaan van de (financiële) steun aan Zuideuropese en ontwikkelingslanden.
5. Bij het creëren vna een 'Europees Huis' moeten de sociale en milieuaspecten veel aandacht krijgen: de economische baten mogen niet zijn voorbehouden aan een klein deel vna de mensen en mogen niet betekenen dat Europa nog verder vervuult.

Overwegingen ten aanzien van milieu

1. De staat van het milieu, vooral in Oost-Europa, is uiterst zorgelijk.
2. Dit is voornamelijk te danken aan verouderde productiemethoden en het inefficiënte gebruik van grondstoffen.
3. Milieuvervuiling brengt enorme maatschappelijke kosten met zich mee, die hoger zijn dan de jaarlijkse inversteringen in milieu.
4. Het milieuprobleem is zeer complex en de financiële en maatschappelijke gevolgen van een snelle herstructurering zijn enorm.

Uitspraken ten aanzien van milieu

1. We moeten streven naar een milieubeschermingssysteem op Europees niveau.
2. Dit houdt een supranationaal secretariaat in, dat dient te komen met een saneringsplan. Hiervoor moet een ruim budget ter beschikking gesteld worden, dat hoger is dan de kosten die milieuvervuiling jaarlijks met zich meebrengt.
3. Grote inversteringen zijn nodig in belangrijke sectoren van de Europese economie zoals landbouw, industrie en het transportwezen, zodat deze sectoren aan de strengste milieu-eisen kunnen voldoen.
4. Bij alle infrastructurele investeringen dient het milieu-aspect voorop te staan.

Overwegingen ten aanzien van burgers en internationale democratie

1. Het Europa van de burger is een democratisch Europa, waarin gelijke rechten en plichten voor de burger zijn vastgelegd.
2. De verscheidenheid van Europa wordt beschouwd als een groot goed en onderdeel van onze pluralistische samenleving.
3. Het recht op zelfbeschikking is van fundamenteel belang voor een democratisch Europa, waarin iedereen verplichtingen heeft jegens iedereen.
4. De veranderingen in het Europa van 1990 bieden de gelegenheid enerzijds en scheppen de verplichting anderzijds een ongedeeld Europees Huis te realiseren.
5. Recht op zelfbeschikking van minderheden krijgt onvoldoende uitdrukking in eigen autonomie, hoewel autonomie uitdrukking is van datzelfde recht op zelfbeschikking.
6. In Europa vindt besluitvorming steeds meer plaats over de grenzen heen. Dit is internationalisering van het besluitvormingsproces.
7. In de internationalisering van het besluitvormingsproces komt steeds meer aandacht voor cultuur- en minderhedenpolitiek.
8. Allochtonen zijn van dit besluitvormingsproces uitgesloten omdat zij niet voldoen aan het huidige criterium van nationaliteit.
9. Nationaliteit functioneert als een instrument om bepaalde groepen van de algemene rechten in de samenleving uit te sluiten.

Uitspraken ten aanzien van burgers en internationale democratie

1. In Europa dienen rechten van allochtone minderheden gerespecteerd te worden. Allochtonen mogen niet uitgesloten worden van rechten terwijl zij anderzijds plichten moeten nakomen.

2. Het criterium van inwoners (residentiebeginsel) stelt elk individu in staat in het besluitvormingsproces te participeren. Ook allochtonen krijgen hierdoor kiesrecht in de samenleving.

3. Het Europese Huis moet een democratische samenleving zijn. Als basis voor die samenleving geldt de Europese Gemeenschap.

4. Het Europese Parlement van de Europese Gemeenschap is niet volwaardig. Deze situatie maakt democratische controle op het beleid van de Europese Gemeenschap zeer moeilijk. Daarom dient het Europees Parlement zo snel mogelijk volledige bevoegdheden te verkrijgen.

5. Het Parlement dient het mandaat te krijgen in grondwetgevende vergadering bijeen te komen en een 'Grondwet voor Europa' op te stellen.

6. Het Verdrag van Rome behoeft, in het geval zij niet geheel wordt gerzien, tenminste een aanvulling welke cultuur- en minderhedenbeleid van de EG en de lidstaten mogelijk moet maken.

7. De Raad van Europa en de Europese Gemeenschap dienen cultuur- en minderhedenpolitiek zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Hiertoe wijzen zij een coördinerend bureau aan.

8. Internationalisering en decentralisering maken het verlenen van autonomie aan autochtone minderheden mogelijk. Er dienen waar wenselijk regio's (bijv. Baskenland) te worden gecreëerd met bepaalde mate van autonomie.

9. Autonomie van autochtone minderheden kan slechts in een internationaal kader worden vormgegeven. Dit vooronderstelt een kader van overleg. Een kader van geweld wijzen wij af.

BON

Ik kom naar de vijftiende ALV van de Jonge Democraten en ik blijf:

**zaterdag +zondag 21 / 22 april
alleen zaterdag 21 april
alleen zondag 22 april***

Ik eet wel/niet vegetarisch*
Andere bijzonderheden:

**Naam:
Adres:
Woonplaats:
Telefoonnummer:**

Voor uiterlijk 11 april sturen aan :
**Secretariaat Jonge Democraten
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ DEN HAAG**

Resolutie Genethiek voor de mens

indieners de werkgroep ethiek

Uitgangspunten

- 1 Naar de mening van de JD heeft iedereen op basis van het recht op zelfbeschikking het recht zijn/haar genetische informatie te kennen en
 2 mag ieder hierin wijzigingen (laten) aanbrengen. Ieder heeft echter op basis van datzelfde recht op zelfbeschikking ook de vrijheid om
 3 eigen genetische informatie niets te (laten) veranderen.
 4 Invoering van gentechnieken mag niet leiden tot (sterkere) discriminatie op grond van genetische eigenschappen omdat
 5 a) discriminatie onder alle omstandigheden wordt afgewezen
 6 b) discriminatie op grond van genetische eigenschappen de vrijheid op niet-kennen en niet-ingrijpen ondermijnt.
 7 De overheid moet discriminatie op grond van genetische eigenschappen tegengaan. Ook dient ze de vrijheid op niet-kennen en niet-
 8 ingrijpen te waarborgen.
 9 Dit moet gebeuren door toepassing van die gentechnieken waaruit discriminatie of aantasting van de vrijheid zou kunnen volgen te
 10 verbieden.
 11 Indien het nodig is om deze twee taken te kunnen vervullen moet de overheid dus het recht op kennen en ingrijpen beperken.
 12

13 Genoomanalyse

- 14 Ieder mens heeft het recht zijn of haar genetische informatie te kennen. Op grond van dit uitgangspunt moet het ieder individu toegestaan
 15 zijn een genoomanalyse (genetische onderzoeken) te ondergaan. Ieder heeft ook het recht geen genoomanalyse te laten doen. HET moet
 16 daarom alle personen en instanties (o.a. werkgevers en verzekeraars) verboden zijn van iemand (de resultaten van) genoomanalyse te
 17 eisen of te vragen. Zou dit toegestaan worden dan bestaat er grote kans op discriminatie van hen die 'genetisch ongeschikt' bevonden
 18 worden. Alleen artsen mogen naar een genoomanalyse vragen, wanneer deze noodzakelijk is voor een medische behandeling. Uiteraard
 19 dienen de resultaten van de genoomanalyse net als andere medische gegevens geheim gehouden te worden.
 20

21 DNA-vingerafdruk

- 22 Het afnemen van lichaamsstof bij een gerechtelijke procedure ten behoeve van de DNA-vingerafdruk mag alleen geschieden op basis
 23 van vrijwilligheid; vanwege een te grote inbreuk op het grondwettelijk vastgelegde recht op lichamelijke integriteit mag afname van
 24 lichaamsstof tegen de wil van de verdachte niet worden toegestaan.
 25 De lichaamsstof mag alleen gebruikt worden ter vervaardiging van de DNA-vingerafdruk; het gebruik voor verdere genoomanalyse wordt
 26 afgewezen.
 27 De procedure met betrekking tot de vervaardiging van de DNA-vingerafdruk dient nauwkeurig en wettelijk te worden vastgelegd. De
 28 uitvoering van de DNA-vingerafdruk dient in overheidshanden te blijven.
 29 Na afloop van de gerechtelijke procedure dienen de verkregen gegevens vernietigd te worden.
 30

31 Prenatale diagnostiek en genterapie

- 32 Het belangrijkste gevaar van grootschalige selectie op genetische eigenschappen (eugenetica) is discriminatie van hen die genetisch
 33 afwijken van wat men als 'normaal' beschouwt. Om dit te voorkomen dient alle grootschalige selectie op genetische informatie verboden
 34 te worden.
 35 Medisch ingrijpen in het nageslacht na constatering van een genetisch veroorzaakte ziekte mag niet verboden worden. deze ingrepen
 36 mogen echter niet leiden tot genoemde grootschalige selectie; daarom moeten de volgende beperkingen gesteld worden:
 37 a) alleen op medische indicatie mag genetische informatie van een (pre)embryo geanalyseerd worden.
 38 b) deze analyse moet zich zoveel mogelijk beperken tot de te verwachten genetische afwijking die de ziekte veroorzaakt
 39 c) alleen wanneer een genetische afwijking wordt aangetoond mag besloten worden het embryo niet geboren te laten worden
 40 d) alleen een aangetoonde genetische afwijking in het pre-embryo mag gewijzigd worden
 41 e) de afwijkende genetische informatie mag alleen vervangen worden door de analoge genetische informatie zoals die bij mensen
 42 voorkomt die de afwijking niet bezitten
 43 Het doel van deze beperkingen is dat alleen individuele medische ingrepen op grond van een (of enkele) genetische veroorzaakte ziekte
 44 (s) toegestaan worden. Daarbij wordt (in punt e) bovendien het inbrengen van NIEUWE (overerfbare) genetische informatie in de mens
 45 uitgesloten omdat de gevolgen hiervan niet te overzien zijn.
 46

47 Overigens mag het aan niemand verboden worden, op grond van het recht op kennen, aan zichzelf erfelijkheidsonderzoek (zowel
 48 stamboomonderzoek als genetische analyse) te (laten) doen.
 49

50 Voorts mag het veranderen van genetische informatie als medische behandeling van een genetische ziekte of afwijking niet verboden
 51 worden wanneer de verandering niet overerfbaar is (zogenaamde somatische genterapie); ieder kan in vrijheid diezen voor zo'n
 52 medische behandeling. De kans op sociale discriminatie bij het afwijzen van de behandeling is zeer klein.

JD-nieuws:

Scholings- en vormingsactiviteiten

door Ellen Kleverlaan

De activiteiten die over "Grenzen aan groei" georganiseerd gaan worden, zullen merendeels in het najaar plaats vinden. Van 22 tot en met 26 oktober hopen we de centrale jaarthemaweek te houden. Vijf dagen vol met regionale activiteiten over grenzen aan de economische groei, grenzen aan de bevolkingsgroei, grenzen aan de menselijke kennis enz. Terzijntijd zal het regioblad jullie er meer over vertellen.

Voor 15 december wordt de jaarthemadag georganiseerd. Voor een goede inhoudelijke voorbereiding hiervan en voor de week van 22 tot en met 26 oktober is een JaarThemaProjectGroep (JTPG) ingesteld. Acht mensen buigen zich over de problematiek rond "Grenzen aan groei". In volgende DEMO's zal hier telkens een stukje over verschijnen.

De eerstkomende activiteiten: april en mei

7 april: de Europadag in Maastricht

Op het programma staan een inleiding door D66-Europarlementariër Bertens (onder voorbehoud), een simulatiespel over het Europese Parlement en meningen en discussies over vereniging van de beide Duitslanden. Een zeer boeiende dag in het Europese Centrum van Nederland (?). De kosten zijn f7,50, waarvan f5,- voor de reiskostenvergoedingspot. Geef je op door middel van onderstaande bon of bel (ook voor meer informatie) naar ondergetekende.

26 mei: Politieke Stromingen dag

Op 26 mei vindt er een Politieke Stromingendag plaats. Vanwege het succes van vorige keren wordt deze voor de derde keer georganiseerd. De doelstelling van deze dag is kennis nemen van de drie grote politieke stromingen, het liberalisme, de christendemocratie en de sociaaldemocratie. Hoe verhoudt zich de vrijzinnige democratie tot deze stromingen en wat is vrijzinnige democratie nu eigenlijk? Voor deze dag is een bundel samengesteld die je krijgt thuisgestuurd als je je opgeeft als deelnemer.

Ook voor deze dag zijn de kosten f7,50, waarvan f 5,- voor de reiskostenvergoedingspot bestemd is. Plaats van handeling is het oosten des lands, namelijk Emmen. Geef je op en verkrijg de elementaire kennis behorende bij een lid van een politieke jongerenorganisatie...

Ja, ik geef mij op voor

De Europadag in Maastricht op 7 april*

De Politieke Stromingen dag in Emmen 26 mei*

* omcirkel wat van toepassing is
Sturen aan Ellen Kleverlaan
Wilhelminastraat 9 II
1054 VT Amsterdam
of bel 020-161365
(of contacteer het secretariaat)

Materialen

Nieuw:

- 108 Discussiestuk Getherapie
- 109 Discussiestuk Ecologie en ontwikkelingssamenwerking
- 022 Werkgroepsfolder
- 023 Standpuntenfolder

Verkeerd vermeld:

- 006 Aanmeldingskaartjes (geen f0,07 maar gratis)
- 007 JD-posters (materiaalno. niet vermeld)

Voor de rest: zie vorige DEMO
Meer informatie bij de Secretaris Ledenwerving en Materialen:
Paul Leenards
Uilenstede 449-5
1183 AG Amstelveen
020-437058

JD-nieuws:

Regio- en afdelingsnieuws

door de verschillende regio's en afdelingen

Regio Groot-Amsterdam

door Kees Bezemer

Amsterdam bestaat nog. Er gebeurt zo af en toe zelfs wel eens wat. Sinds de laatste keer dat er een regiobericht van Amsterdam geplaatst werd in de DEMO onder andere het volgende:

Allereerst heeft de regio uitgebreid de pers gehaald met de kritiek die de JD heeft geleverd op de tweeslachtige houding die met name door D66 ten toon is gespreid in de verkiezingscampagne; het wildplakken van affiches moet verboden blijven volgens D66, maar zelf wordt wel geplakt. D66 heeft (nog?) niet gereageerd op de kritiek.

Verder presenteerde de regio een uitgebreid plan om de door auto's veroorzaakte overlast in de binnenstad aan te pakken. In principe kiest de JD voor een autovrije binnenstad. Voor bewoners geldt een beperkte uitzonderingssituatie. Zij mogen wel de auto gebruiken om bijvoorbeeld de boodschappen thuis te brengen, maar mogen niet in de binnenstad parkeren.

De maandelijkse borrel is afgeschaft. In plaats daarvan organiseert de regio elke maand een politiek café met een door de zgn. werkgroep politiek café voorbereid thema. De plaats is dezelfde waar vroeger de borrels werden gehouden: P96 aan de Prinsengracht 96. Aangezien wij echter niet de enige waren met onze borrel op dinsdag avond wordt het politieke café op elke eerste MAANDAG van de maand gehouden.

Het regiobestuur ziet er ondertussen als volgt uit:

Hans Huijsmans (voorzitter) 020-6657227 (gewijzigd)

Irene Fennes (penningmeester) 020-202584

Onno v.d. Muysenberg (secretaris) 020-6627248

David Kuijper (vice voorzitter) 020-254006

Saskia Daru (secr. ledenwerving en opvang) 020-6658222

Kees Bezemer (secr. publ.) 020-362536

Tot zover.

Afdeling Leiden

- 14 maart borrel in 't Gerecht

Plaats: Lokhorststraat 19 in Leiden

Tijd: 17.00-19.00 uur

- 28 maart AAV-6. Op deze vergadering worden de amendementen voor het congres behandeld. Ook komt er op deze vergadering iemand langs van de werkgroep ontwikkelingsamenwerking om over het discussiestuk Ontwikkelingsamenwerking en Ecologie te spreken.

Plaats: het Gulden Vlies, Breestraat 125 in Leiden.

Aanvang: 19.30 uur.

- 11 april borrel in 't Gerecht.

Plaats: Lokhorststraat 19 in Leiden.

Tijd: 17.00-19.00 uur.

- 19 april congresvoorbereiding bij Heleen Poppens.

Adres: Hogewoerd 95 in Leiden.

Aanvang: 19.30 uur.

- 25 april politiek-cultureel café.

Plaats: het Kaisertje, Kaiserstraat 4 in Leiden.

Aanvang: 19.30 uur.

Regio Utrecht / 't Gooi

Groot lustrum

door Peter Ras

Op zaterdag 17 maart viert de regio Utrecht / 't Gooi haar vijfjarig bestaan met een grote politieke happening. Vanaf 15.00 uur is iedereen welkom in café Zeezicht, Nobelstraat 2 te Utrecht (centrum). De toegang is gratis.

Het thema van de dag is de Duitse hereniging / toenadering. Na een inleiding zal er een forum plaatsvinden waar onder andere de historicus dhr. Van Rossum, vertegenwoordigers van de Oost- en Westduitse ambassades en een spreker namens D66 aan zullen deelnemen. Het forum wordt geleid door een journalist. Na een pauze zal er gelegenheid tot vragen stellen zijn, alvorens er zal worden gegeten. Iedereen die hier interesse in heeft moet voor 10 maart bellen naar 03403-77302 om te reserveren. De kosten voor de maaltijd zullen tussen de f5,- en f7,50 liggen. Na het eten zal er gelegenheid zijn tot naborrelen. Tot de zeventiende!

P.S. Ons speciale lustrumblad zal artikelen bevatten van o.a. Hans van Mierlo, Jan-Willem Bertens en Piet Dankert. Deze is door niet-regioleden te bestellen door drie gulden te storten op giro 50.26.68.7, Jonge Democraten regio Utrecht, Houten.

Regio Noord-Holland

Voor de leden van de regio Noord-Holland zijn er, naast de sinds eind vorig jaar ingevoerde maandelijkse borrels, weer nieuwe activiteiten te verwachten.

Op zaterdag 17 maart zal er in Haarlem een Algemene Regio Vergadering (A.R.V.) gehouden worden, die een enigszins feestelijk tintje zal hebben. Dit vanwege de oprichting van de eerste werkgroep van de regio Noord-Holland: Werkgroep Actuele Politiek, kortweg W.A.P. Op deze datum zal W.A.P. officieel een feit zijn.

Na de A.R.V., waarin de gebruikelijke onderdelen worden behandeld, zal aan de heer Paul Captijn het woord gegeven worden. De vijfenveertigjarige Paul Captijn is de voormalige wethouder van Haarlem en is momenteel de fractievoorzitter van D66 in Haarlem. Deze post zal hij niet lang meer bekleden vanwege zijn drukke baan in het dagelijks leven, die hem genoodzaakt heeft niet aan de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart deel te nemen.

Desalniettemin is het bestuur van regio Noord-Holland zeer content met de komst van de bijna ex-fractievoorzitter, aangezien met de gemeenteraadsverkiezingen voor de deur de werkgroep haar naam hiermee meteen eer aan doet. Regio Noord-Holland hoopt dan ook op

17 maart vele leden en belangstellenden te mogen begroeten.

Voor meer informatie, bel Paula: 02510-45941.

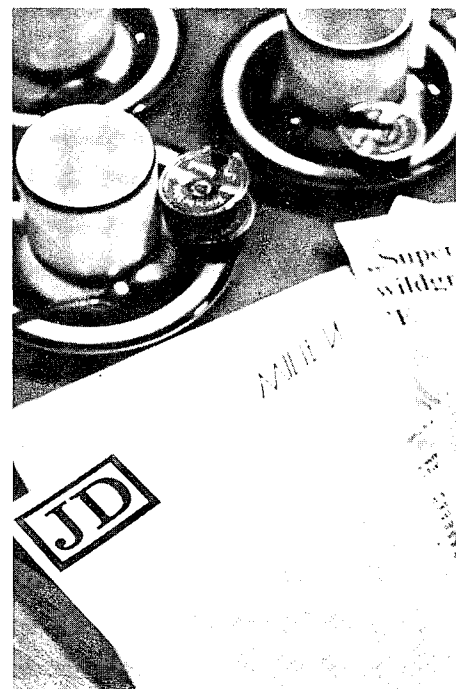
Regio Zuidelijk Holland

Tijdens de Algemene Regio Vergadering van 23 januari heeft Bas van der Velde afscheid genomen als voorzitter van onze regio. Erik den Draak heeft de voorzittershamer overgenomen.

De topics voor de regio zijn: gemeentepolitiek, uitbouwen van de informatie binnen de regio via het heropgerichte regioblad 'Delta', externe contacten leggen, versterking via o.a. de publiciteitscommissie. Verder willen we onze actieradius niet alleen beperken tot Rotterdam. Daarom hebben we contacten gelegd met Dordrecht en Vlaarding. Woon je in omgeving Dordrecht of omgeving Vlaarding en wil je meer weten, neem dan zo snel mogelijk contact op met het bestuur.

Let op de Delta voor informatie over een forum tussen lijsttrekkers in de gemeente Rotterdam en regiogedachten voor het congres. Het congres bereiden we voor op de Algemene Regio Vergadering van 4 april.

Informatie over activiteiten en gezelligheid kun je vinden tijdens onze regioborrel, de tweede maandag van de maand, vanaf 21.30 uur in eetcafé Streetlife, op de hoek Goudse Singel/Jonker Fransstraat (bereikbaar met tram 1, 6 en 7)

vervolg van p.3

(Amsterdam)
werd
verwaarloosd

om de bewoners naar woningen verdaar buiten te krijgen. De gevolgen zien nu in files, in deprimerend dode forensensteden, waar bewoners alleen alleen komen om te slapen, in mensen die gezondheidsproblemen krijgen van de lange reistijden, in een geslonken basis voor grootstedse voorzieningen op bijvoorbeeld het gebied van de cultuur en in de verpesting van het milieu door het woon-werkverkeer.

Agglomeratie

In de jaren zestig en zeventig koos de politiek voor spreiding en tegen de grote steden. In de jaren tachtig ontdekte men geleidelijk dat die keuze fout was. Ik hoop dat de politiek in de jaren negentig een duidelijke keuze maakt ten gunste van de grote steden. Daarvoor zijn meer redenen dan alleen het feit dat steden, om nog aan bod te komen, in het verenigde Europa van na 1992 meer te bieden moeten hebben dan de Nederlandse steden nu kunnen. De enige manier om de componenten wonen, werken en openbaar vervoer, alsmede toereikende voorzieningen, op mens- en milieuvriendelijke wijze met elkaar te verbinden is een samenhangende planning, binnen een grootstedelijke regio. De agglomeratiegemeente lijkt mij daarvoor de beste oplossing. In het geval Amsterdam zouden daar ook gemeenten als Almere, Haarlemmermeer, Zaanstad, Purmerend en Amstelveen toe moeten behoren. Die gemeenten hadden zonder Amsterdam niet bestaan, of ze waren meer een fractie zo groot geweest als nu. Bovendien willen de gemeenten rondom Amsterdam nu wel de lusten van de hoofdstad (de economische groei), maar niet de lasten: het huisvesten van de sociaal zwakkeren van de agglomeratie. Ook dat is een oorzaak van de problemen in de Bijlmer.

Amsterdam Zuidoost zal met enige aanpassingen nog een prima wijk worden. De afbraak van dertig procent van de hoogbouw is daarvoor een even rigoreuze als optische methode. Het echte probleem is Lelystad. Het ligt er verkeerd en dat is niet op te lossen. Het ziet er naar uit dat het Rijk, bijvoorbeeld door het verhuizen van rijksdiensten naar Lelystad, hier voor een economische basis zal moeten zorgen. Anders wacht de nieuwbakken provinciehoofdstad slechts verdere verloederding.

Wonen en werken

In de jaren negentig zal het beeld van wonen en werken drastisch moeten veranderen omwille van het milieu. Niet meer met de auto naar het werk, maar lopend, met de fiets of met de metro. In 2000 zal Jan Modaal in de Amsterdam ook in de (agglomeratie)gemeente Amsterdam wonen. In het stadsdeel Almere bijvoorbeeld. Hij werkt tien minuten fietsen van zijn woning af. Ook winkelvoorzieningen zijn nabij. In het weekend gaat hij in het stadscentrum stappen, hoewel daar ook in zijn eigen stadsdeel mogelijkheden voor zijn. Hij gaat met de metro, die dag en nacht rijdt, via het nieuwe traject over de IJmeerbruggen door Nieuw Oost en Zeeburg. Hij stapt uit op de Nieuwezijds Voorburgwal, achter het paleis.

vervolg van p. 8

anderzijds.

In de tweede plaats vind ik Hans voorstel inconsequent wat betreft het verenigbaar zijn van het lidmaatschap van het afdelingsbestuur en EEN (dus ook afdelings-)vertegenwoordigende of bestuurlijke functie van D66. Als het een JD-regiobestuurslid niet toegestaan is regiobestuurslid van D66 te zijn, waarom dan wel een JD-afdelingsbestuurslid bij het D66-afdelingsbestuur?

In de derde plaats heb ik een opmerking over het stuk van Hans in de laatste DEMO. Los van het feit dat hij nogal selectief citeert uit Gastons lustrumessay en zijn laatste alinea mij als augurkenproza voorkomt, stelt hij daarin ook dat de JD niet uit is op politieke macht. Dat wordt vervolgens gelijkgesteld aan het beïnvloeden van de koers van D66. Het alternatief: het zijn van een vrijzinnig-democratische scholings- en vormingsorganisatie. Daarover zou ik willen zeggen dat de JD een politieke jongerenorganisatie is. Politiek en jongeren dus. Je hebt een politieke inhoud, en de organisatie is er voor en door jongeren. Dat is meer dan een cursusbureau. Aan politiek doen is overigens ook scholing en vorming: scholing en vorming door participatie en scholing en vorming van anderen. Dat betekent ook dat je met je standpunten naar buiten treedt, de actualiteit opzoekt (publiciteit is een levensvoorwaarde voor een p.j.o.) en partijen benadert. Logischerwijs dan in de eerste plaats D66. Het verband dat Hans legt tussen het zijn van een scholings- en vormingsorganisatie (hetgeen dus niet zo is, we zijn een politieke jongerenorganisatie, waarbij we het middel scholing en vorming gebruiken) en de relatie met D66 is in deze irrelevant. Hij ontkent de politieke component van de politieke jongerenorganisatie de Jonge Democraten, terwijl dat voor zijn betoog niet eens nodig is.

Voor mij is het althans niet nodig, want ik ben het in principe met hem eens. Ik denk dat het ieders verantwoordelijkheid is lid te zijn van een andere partij dan D66 en kandidaat te staan voor een bestuursfunctie binnen de JD. Ook ben ik van mening dat de situatie reglementair geregeld moet worden (er klinken geluiden over permanente ontheffing). In het geval Hans Huijsmans is het zelfs verplicht omdat ALV 14 dat bepaald heeft.

Op een aantal punten ben ik het echter niet eens met Hans. Zo vind ik dat je consequent moet zijn. Als het geldt voor regio's en afdelingen, dan moet het ook gelden voor het landelijk bestuur. Daarnaast vind ik dat aan de leden die je in het JD-bestuur gaan kiezen wel bekend moet zijn dat je lid bent van welke partij dan ook. Dat kan natuurlijk door een simpele vraag bij de kandidaatstelling, maar dat bedoel ik niet. Er moet een aanvullende bepaling in het huishoudelijk reglement komen (vooropgesteld dat het principebesluit positief ten aanzien van de wijziging uitvalt). Daarin zou gesteld moeten worden dat het lid WORDEN van een partij (met uitzondering van D66) tijdens de bestuursperiode onmogelijk is (zonder af te treden uiteraard). Op die manier geef je de leden de kans af te wegen of ze een VVD-lid als bestuurder willen of niet.

Het is natuurlijk onmogelijk en zelfs onwenselijk alles in statuten en huishoudelijk reglement te regelen. Statuten en huishoudelijk reglement zijn een waarborg voor het basisfunctioneren van de vereniging, geen garantie. We moeten vertrouwen hebben in de vereniging en daarvan ook uitgaan. Wat niet wegneemt dat ik de discussie over dit punt op ALV 15 met spanning tegemoet zie.

jaarthema:

Grenzen aan economische groei

door Michiel Ruis

Terwijl de territoriale grenzen in Europa verdwijnen, lijken er de laatste decennia nieuwe grenzen van een ander niveau te ontstaan. Of beter gezegd: die grenzen hebben altijd al bestaan, maar bepaalde ontwikkelingen zijn op dit moment zover dat zij hun grenzen beginnen te naderen. In deze beknopte bijdrage zal ik mij beperken tot de ontwikkeling van de economische groei, die volgens sommigen begrensd moet worden. Dit omdat deze groei anders zal leiden tot onaanvaardbare schade aan ons welzijn en het milieu

.Na de oorlog stonden herstel en opbouw van de nationale economie centraal. De belangrijkste doelstelling van het sociaal-economisch beleid is vanaf 1955 geweest: economische groei. Dit houdt in dat de hoeveelheden goederen en diensten die elk jaar geproduceerd en verbruikt worden over een lange reeks van jaren blijven stijgen. Dit is natuurlijk zeer aantrekkelijk, want de meeste mensen willen meer. De verpleegkundigen willen meer evenals degenen die met een uitkering moeten zien rond te komen. De mensen willen meer vliegvlagen en meer auto's (lieft een beetje groot). Ze willen betere voorzieningen in de bejaardenzorg; ook dat is groei.

Een productiegroei betekent echter ook een toename van het gebruik van energie en grondstoffen. Ook de geluidshinder, stankoverlast en de hoeveelheid afval zullen stijgen. De ogenschijnlijk meest eenvoudige oplossing zou dus het stoppen van de economische groei zijn. Deze suggestie staat

in het bekende rapport van de Club van Rome, dat net als ons jaarthema 'Grenzen aan groei' getiteld is (The Limits to growth, Meadows, 1972). De stagnatie zou bereikt kunnen worden door het verhogen van de belasting en het verlagen van de overheidsuitgaven. Dit brengt echter weer andere problemen met zich mee. Doordat de arbeidsproductiviteit blijft stijgen, zal de werkloosheid toenemen. De openbare financiën zullen hierdoor worden ontregeld en door dat alles ontstaat een klimaat waarin de milieupolitiek het zal moeten ontgelden.

De meeste (milieu-)economen en milieuedkundigen geven daarom de voorkeur aan selectieve groei. Hierbij moeten de milieuvriendelijke bedrijven, activiteiten en technologieën sterk worden gestimuleerd. Hoewel zij schade veroorzaken door hun bijdrage aan de negatieve effecten van de economische groei, kan deze schade teniet worden gedaan door de positieve bijdrage die zij aan het milieu leveren. Met andere

woorden, de productie kan selectief toenemen, als de manier van produceren of het product zelf maar minder schadelijk is. Per saldo kan dit beter zijn voor het milieu, mede doordat de politiek zich niet op grote sociale verdelingsproblemen hoeft te storten en bovendien een snellere technologische ontwikkeling mogelijk zal zijn. Een andere mogelijkheid is selectieve krimp: bewust kiezen voor het afremmen of stopzetten van activiteiten die onverantwoord zijn voor het milieu. Over een inkrimping van de veestapel wordt al gedacht, maar wat te denken van de energievervlindende tuinbouw of van de vervuilende petrochemische industrie?

Behalve de absolute nulgroei en de selectieve groei zijn er natuurlijk ook voorstanders van een onbeperkte groei. Zij willen het vrije marktmechanisme niet verstoren en - zo redeneren zij - hoe meer economische groei er is, hoe meer geld er is voor een goed milieubeleid. Acceptatie van groei zorgt voor een maatschappelijk draagvlak voor dit beleid waarin bedrijven zich kunnen herkennen omdat hun groei-doelstelling kan blijven gehandhaafd.

Vooraf deze laatste benadering is een goed voorbeeld van de centrale rol die de economie in onze samenleving inneemt. Het is misschien verstandiger om vanuit het milieu te redeneren; welke hoeveelheid verbruik en vervuiling kan het milieu verdragen, zodanig dat nog gesproken kan worden van een duurzame ontwikkeling, dat wil zeggen een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien. De randvoorwaarden worden dan door het ecologisch systeem gesteld. Over de consequenties van deze benaderingswijze wordt verschillend gedacht. Economen die denken dat er in dit geval dan nauwelijks economische groei zal zijn, komen tot deze conclusie doordat zij er van uitgaan dat milieuschadelijke producten voor de meeste economische groei zorgen. Dit heeft op zijn beurt weer te maken met een verkeerde definitie van economische groei (Bruto Nationaal Product). Hoe meer energie en grondstoffen er verbruikt worden, hoe hoger het Bruto Nationaal Product uitvalt..

Daarnaast is er een duidelijk verschil tussen economische welvaart en welzijn. De welvaart stijgt door meer auto's, maar het welzijn daalt door luchtvervuiling, ruimtegebrek en lawaai. Compenserende maatregelen als katalysatoren of geluidswallen worden paradoxaal genoeg als extra welvaart (BNP) beschouwd.

Eigenlijk is de aantasting van milieu en welzijn geen financierings- of economisch probleem, maar een verschuivingsprobleem. Er moet een verschuiving optreden in de vastgeroeste gedachten en principes van de mensen. De dwangmatige groeigedachte zou plaats moeten maken voor de doelrationaliteit van rechtvaardigheid en welzijn, waarbij we de eventuele grenzen aan de economische groei zouden moeten accepteren. Maar het milieu kan daar waarschijnlijk niet op wachten...

Nog iets...

DEMO nu ook in braille

De regio Utrecht / 't Gooi heeft de redactie van DEMO verzocht het verenigingsblad voortaan ook op floppydisk aan te leveren. Dit ten behoeve van een visueel gehandicapt lid van de regio. Dit lid heeft de mogelijkheid met behulp van de flop de DEMO in braille te printen, om op die manier op de hoogte te blijven van wat er binnen de vereniging leeft. Uiteraard verleent de redactie graag medewerking aan een dergelijk initiatief. Mochten er meer leden zijn die de DEMO op flop aangeleverd willen krijgen, neem dan even contact op met de hoofdredacteur van DEMO, Adrie van der Luijt (tel. 01718-27015).

Choice over lokaal bestuur

Op 21 maart aanstaande zullen er weer gemeenteraadsverkiezingen plaatsvinden. Voor M50 en de zes bij haar aangesloten politieke jongerenorganisaties natuurlijk een uitstekende gelegenheid om het lokale bestuur eens onder de aandacht van jongeren te brengen.

Met het enkele jaren geleden door de Jonge Democraten uitgevoerde project "Bestuur en Spelen" als uitgangspunt is er een uitgave van het jongerenmagazine Choice ontwikkeld waarin het lokale bestuur in ons land centraal staat. In deze vijfde uitgave van Choice wordt ingegaan op de ontstaansgeschiedenis van de bestuursstructuur van gemeenten zoals wij die nu kennen, de rol van de burgemeester, de verschillen in het beleid van gemeenten en wat je als jongere kunt doen om zelf invloed uit te oefenen op de besluitvorming binnen je eigen gemeente.

Deze Choice, die volgens de traditionele formule - geschikt voor alle schooltypes in het voortgezet onderwijs en met veel beeld - is geproduceerd, is natuurlijk heel geschikt om naast de distributie via scholen te worden verspreid via gemeenten. Het blad is wellicht ook te gebruiken op manifestaties van politieke jongerenorganisaties.

Choice is gratis te bestellen bij het M50-secretariaat (tel. 030-333494), alleen de verzendkosten worden in rekening gebracht. De verzendkosten worden relatief voordeliger naarmate je meer bestelt; ter indicatie: verzendkosten 25 Choices = f11,00, verzendkosten 100 Choices = f22,50. De verzendkosten bedragen echter nooit meer dan f75,00.

Jullie moordenaars door Revoltant

- Nederland heeft ca. twee miljoen hectare landbouwgrond.
- Onze vleesconsumptie vereist drie miljoen hectare landbouwgrond in de Derde Wereld voor de productie van veevoer.
- Voor onze koffieconsumptie is 259.835

hectare landbouwgrond in de Derde Wereld nodig.

- Voor onze theeconsumptie is 12.486 hectare landbouwgrond in de Derde Wereld nodig.

- Voor onze tabakconsumptie is 54.182 hectare landbouwgrond in de Derde Wereld nodig.

- Voor onze fruitconsumptie is 39.747 hectare landbouwgrond in de Derde Wereld nodig.

- Voor onze cacaoconsumptie is 31.800 hectare landbouwgrond in de Derde Wereld nodig.

Natuurlijk snap ik ook wel dat jullie op de hoogte zijn van de hier gepresenteerde cijfers. Maar wat ik niet begrijp is dat menigeen nog braaf iedere dag vlees eet. Er zijn er zelfs die daar nog trots op zijn ook.

Daar bovenop, sommige roken tabak en drinken koffie zonder blikken of blozen. Ben jij er zo één, realiseer jezelf dan dat ik je onder de categorie moordenaars reken. Een schizofrene moordenaar bovendien indien je ook nog vindt dat de Nederlandse regering iets aan het wereldvoedselprobleem moet doen. Wat wereldvoedselprobleem?! Weet jij dat als we in Nederland allemaal plantaardig voedsel zouden eten we maar 400.000 hectare landbouwgrond nodig zouden hebben. Misschien dat de Derde Wereld dan eindelijk die miljoenen kostbare en vruchtbare landbouwgrond voor de eigen voedselproductie kan gebruiken.

Oh ja, en mocht je geld voor Ethiopië willen storten, bedenk dan dat de kans niet denkbeeldig is dat de witte bonen die jij vanavond eet uit Ethiopië komen. Die kweken ze daar namelijk om hun buitenlandse schulden af te lossen. Anders krijgen ze problemen met de Wereldbank en het IMF.

(Bron: Jonge Radikalenkrant, 1990-1, PPR-jongeren)

Agenda

Maart

- 8 DEMO 7.2 uit
- 10 discussie- en argumentatietraining
- 15 deadline ORGI 90-2
- 15 forum in Twente
- 17 forum in Utrecht
- 21 gemeenteraadsverkiezingen
- 23 lustrumfeest Brabant
- (Bel Marc van de Broek 01653-4642)
- 29 ORGI 90-2 uit

April

- 5 sluiting congresboek
- 7 Europadag (verzet van 31 maart)
- 21 ALV 15
- 22 ALV 15
- 25 deadline ORGI 90-3

Mei

- 1 Ellen Kleverlaan jarig
- 8 binnenhofexcursie
- 9 ORGI 90-3 uit
- 26 politieke stromingendag

Regioborrels

Utrecht/'t Gooi: eerste maandag van de maand, cafe de Postillion, Lijnmarkt 50, Utrecht; 21.00

Amsterdam: eerste dinsdag van de maand, P'96, Prinsengracht 96, Amsterdam

Noord-Holland: eerste donderdag van de maand, oneven maanden in 'Het Moddermannetje', Alkmaar; even maanden in Cafe du Theatre, Haarlem; 20.00

Zuidelijk-Holland: tweede maandag van de maand, eetcafe Streetlife, hoek Goudsesingel/Jonker Fransstraat, Rotterdam

Twente: tweede maandag van de maand, cafe La Conga, Enschede

Midden-Holland en Leiden: tweede woensdag van de maand, Het Gerecht, Lokhorststraat 19, Leiden; 17.00-19.00

Groningen: tweede donderdag van de maand, cafe Het Lokaal, Kleine kromme elleboog, Groningen; 20.30

Nijmegen: tweede donderdag van de maand, cafe De Buren, Achter de Carmel 8, Nijmegen; 21.00

Friesland: laatste donderdag van de maand, cafe De Spoekepolle, Leeuwarden

IJsselmond: laatste donderdag van de maand, bel Frank Jassies, 038-548713

Drenthe: bel Ronald Hendriks, 05287-1512
Groot Den Haag: bel Monique van Gaans, 070-3873344

Gelderland: bel Esther Teunissen, 080-238207

Limburg: bel Rick Rudzik, 043-638664

Noord-Brabant: in Tilburg en Eindhoven, bel Marc van den Broek, 01653-4642

Landelijk Bestuur

Roel van der Poort
voorzitter

Onnemaheerd 44
9736 AP Groningen
050-421585

Marc Roza
vice-voorzitter politiek

Morra 50
8446 LP Heerenveen
05130-2330

Petra Nypels
vice-voorzitter organisatie

Paulus Potterstraat 24
9718 TJ Groningen

Edy Mulie
algemeen secretaris

Prinsengracht 746
1017 LC Amsterdam
020-221265

Arjan Bos
penningmeester

Daniel Stalpertstraat 60 III
020-752585

Elwin Lammers
internationaal secretaris

Oude Rijnsburgerweg 40
2342 BC Oegstgeest
071-170666

Ellen Kleverlaan
secretaris scholing en vorming

Wilhelminastraat 9 II
1054 VT Amsterdam
020-161365

Henk Gossink
secretaris public relations

Mercuriusstraat 20
7521 WS Enschede
053-339027

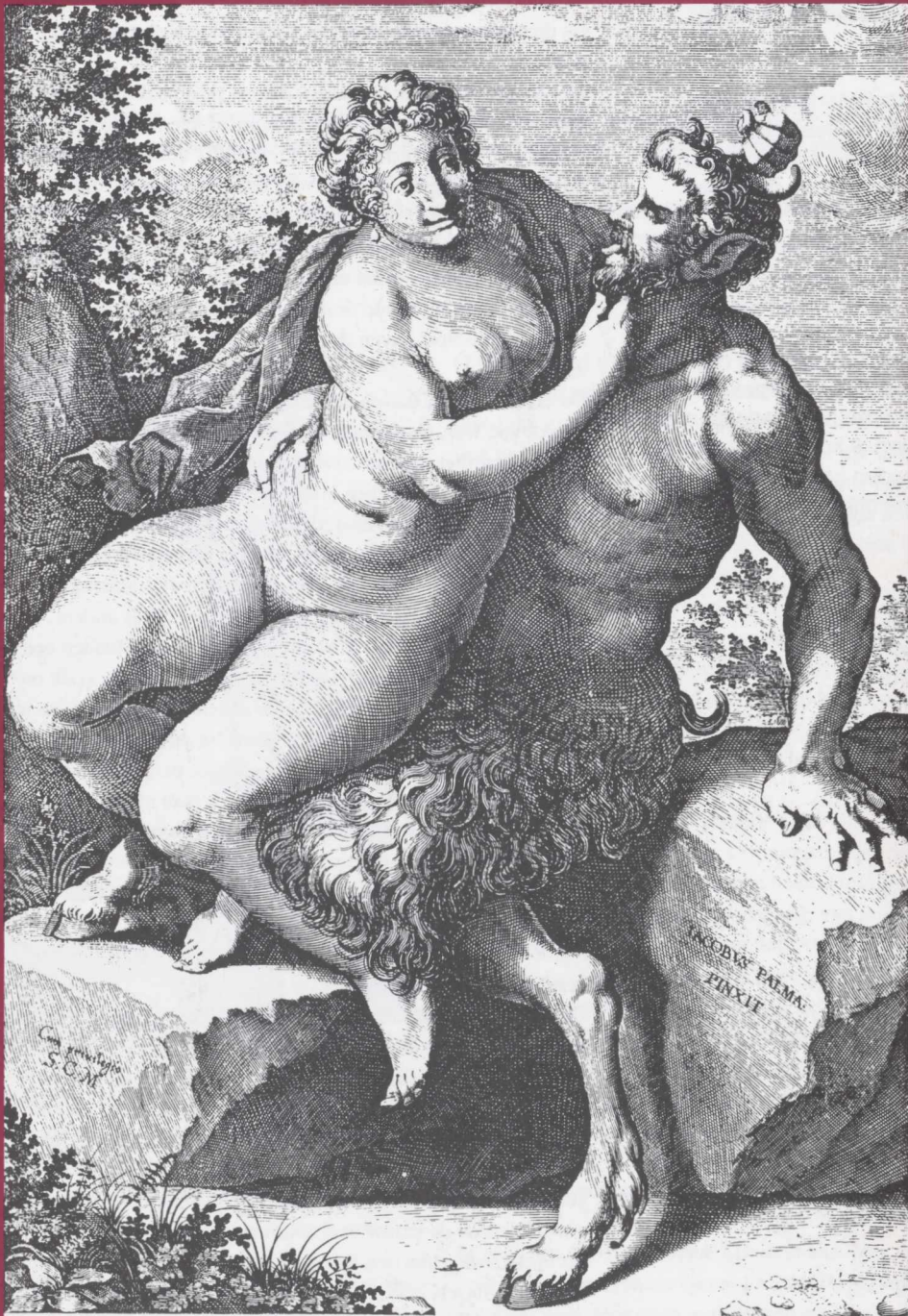
Paul Leenards
secretaris ledenwerving en materialen

Uilenstede 449-5
1183 AG Amstelveen
020-437058

DEMO

vrijzinnig-democratisch jongeren magazine
jaargang 7 nummer 3

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Seksualiteit

DEMO
Vrijzinnig-democratisch jongeren magazine
jaargang 7 no. 3

COLOFON

Demo is het officiële orgaan van de vrijzinnig-democratische jongerenorganisatie 'Jonge Democraten'. Demo verschijnt zes keer per jaar. Leden ontvangen de Demo gratis. Voor abonneementen: stort f20,- op giro 701386 t.n.v. penningmeester JD, Den Haag, onder vermelding van 'abbonement Demo'. Losse nummers zijn te bestellen door een briefje te sturen aan het secretariaat van de JD (f1,75 per stuk exclusief verzending).

Plaatsingsregels

Demo heeft een redactiestatuut dat deel uitmaakt van het Huishoudelijk Reglement van de Jonge Democraten. Bijdragen kunnen worden geplaatst indien ze zijn getypt en voorzien van kop, auteursnaam, tussenkoppen en illustraties (indien mogelijk). De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen in te korten of in het geheel niet te plaatsen. Bijdragen die na de deadline binnen komen worden hoogstens in de volgende Demo geplaatst. Wil je zeker zijn van plaatsing, bel dan de hoofdredacteur om jouw artikel alvast aan te kondigen, zodat er rekening mee gehouden kan worden bij het berekenen van de ruimte in het blad.

Redactie

Adrie van der Luijt (hoofdredacteur)
Erik Zwierts (eindredacteur)
Sibrand Hofstra (secretaris)
Saskia Daru (lay-out)
Rikco Pardoën
Margreet van Uffelen
Martin van Amersfoorth
Millicent Kruis
Ivo Veenkamp
Kees de Kooter

Redactieadres:

Adrie van der Luijt
Boerslaan 29
2221 TL Katwijk aan Zee
Tel. 01718-27015

Adreswijzigingen

Leden en abonnees worden verzocht adreswijzigingen door te geven aan het landelijk secretariaat van de Jonge Democraten.

Secretariaat:

Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag
Tel. 070-3858109

Deadlines

Demo 7.4
(jongeren) 24 mei
Demo 7.5
(actie- en pressiegroepen) 22 augustus

Van de hoofdredacteur

In 1979 verscheen het boek "Homosexuality in perspective" van de invloedrijke Amerikaanse seksuologen William H. Masters en Virginia E. Johnson. Dit werk vormde de neerslag van tien jaar onderzoek naar de 'praktische' seksualiteit van zowel homo- als heteroseksuele mannen en vrouwen. Masters en Johnson zien homoseksualiteit als een afwijking, waarvoor een psycho-fysiologische oplossing mogelijk is. Doel van het onderzoek was daarom ondermeer een dergelijke therapie te ontwikkelen. Hoewel zij geen religieus of moreel oordeel uitspreken, kunnen de beide seksuologen nauwelijks tot de warme voorstanders van homoseksualiteit gerekend worden.

Des te opmerkelijker is daarom dat het juist heteroseksuelen zijn die het in de onderzoeksresultaten moeten ontgelden. "Langzaam maar uitermate doeltreffend", "ontspannen, geheel op de partner afgestemd" en "veel meer vindingrijk" zijn omschrijvingen die gebruikt worden voor het homoseksuele liefdesspel. Het gedrag van heteroseksuele paren was daarentegen "veel meer gericht op het uiteindelijke doel", en met een tijdens de coïtus constante druk "om het karwei te klaren". In hun stimulatiespel gaven de mannen "zelden iets nieuws te zien".

De communicatie tussen de echtgenoten onderling, zo daar al sprake van was, was gering. Het gebeurde maar zelden dat de man zijn partner naar het niveau van haar seksuele opgewondenheid vroeg. Anderzijds bracht de vrouw haar partner maar zelden een dergelijke belangrijke informatie verbaal of non-verbaal over. "Veelvuldig werd dan ook waargenomen hoe door misplaatste arrogantie of door povere communicatie of door beide het proces waarbij de ene partner op de andere ging liggen voor de man of voor de vrouw of voor beiden een bron van verwarring was." De heteroseksuele man is in dit onderzoek "volstrekt dominant", "eigenmachtig optredend" en in de eerste plaats op eigen genot gericht. Na de constatering dat de, toch al weinig spraakzame, vrouwelijke partner zich zodanig aan het agressieve stootgedrag van de man moet aanpassen dat zij zelf nauwelijks 'aan haar trekken komt', volgt de slotopmerking: "De coïtusactiviteit werd eenvoudig een oefening in wederzijdse masturbatie waarbij elke partner zich overwegend op zijn of haar eigen behoeften concentreerde." Een weinig opwekkende toekomstvisie dus voor wie tijdens zijn puberteit ontdekt heteroseksueel te zijn.

Gelukkig is er veel kritiek mogelijk op dit onderzoek. In de eerste plaats geeft seks op een laboratoriumtafel een vertekend beeld van de werkelijkheid. In de tweede plaats gaat het om prestatiegerichte, seksueel gefrustreerde Amerikanen (alhoewel, die homoseksuelen zullen ze ook niet geïmporteerd hebben) en niet om geëmancipeerde, o zo attente Hollandse jongens en meiden. Last but not least is de man van nu veel gevoeliger, en de vrouw veel zelfbewuster dan ten tijde van het onderzoek, ruim tien jaar geleden. Gelukkig maar. Stel je voor dat politiek, bedrijfsleven en diplomatieke dienst nog altijd gedomineerd werden door "misplaatst arrogante", "weinig vindingrijke" en egocentrische heteromannen. Dan had hetero-emancipatie nog een lange weg te gaan...

Adrie van der Luijt

INHOUD

Thema
Seksualiteit
van allerlei
kanten belicht
p.3-15

Opinie
Ingezonden
stukken o.a.:
samenwerking
met de JOVD
?

door de landelijk voorzitter
van de JOVD,
Mark Rutte
en..
Het jaarthema
van twee kanten
bekeken
p. 16-28

JD nieuws
De regio's
luchten hun
hart en het LB
vertelt je de
laatste wetenswaardigheden
en activiteiten
p. 29-35

Inleiding op het thema seksualiteit

De seks ontbloot

door Adrie van der Luijt

Mei, lente: een Demo over seksualiteit. Na jaren van intensief veldwerk zijn deskundigen er namelijk in geslaagd aan te tonen, dat zelfs de Demoredactie dezer dagen een verhoogde activiteit vertoont. Dat blijkt ook wel uit de omvang van deze editie, met bijdragen over ondermeer huwelijksmoraal, vrouwenemancipatie en machtsverhoudingen.

Weinig over seks dus, ik bedoel: de harde kern, de daad. En dat is niet verwonderlijk; onze samenleving heeft een lange traditie in het optrekken van een rookgordijn rond dit onderwerp. Laten we eens kijken of we, gezien de beperkte beschikbare ruimte, in korte tijd kunnen doordringen tot het wezen van de seks.

Seks om je voort te planten? Dankzij voorbehoedsmiddelen en kunstmatige bevruchting is voor het eerst in de menselijke geschiedenis geslachtsgemeenschap zonder voortplanting, voortplanting zonder geslachtsgemeenschap mogelijk. Seks en voortplanting zijn daardoor los van elkaar komen te staan.

Seks als uitdrukking van liefde? Liefde en seks blijken al sinds het begin der tijden gescheiden te kunnen worden. Liefde met seks, liefde zonder seks, seks zonder liefde: het zijn geen trends van onze 'normloze' tijdperk, maar verschijnselen zo oud als de mens zelf (denk maar eens aan 'het oudste beroep ter wereld').

Liefde als behoeftenbevrediging? Onder filosofen is er een kip/ei-discussie over de vraag wat er eerder was, het Verlangen of de seks.

Onder invloed van Plato is eeuwenlang gesteld, dat er een 'oerverlangen' naar seks bestaat, dat, omdat je nu eenmaal niet voortdurend met seks kunt bezig zijn (alhoewel...), sublimeerde tot een verlangen naar andere zaken, materieel zowel als immaterieel. Of, zoals onze huisfilosoof Martin van Amersfoorth het uitdrukt: "Als het Verlangen niet verlegd zou zijn van seks naar andere behoeften, bestond de samenleving zoals wij die kennen niet en zaten we nu nog met onze pik te spelen."

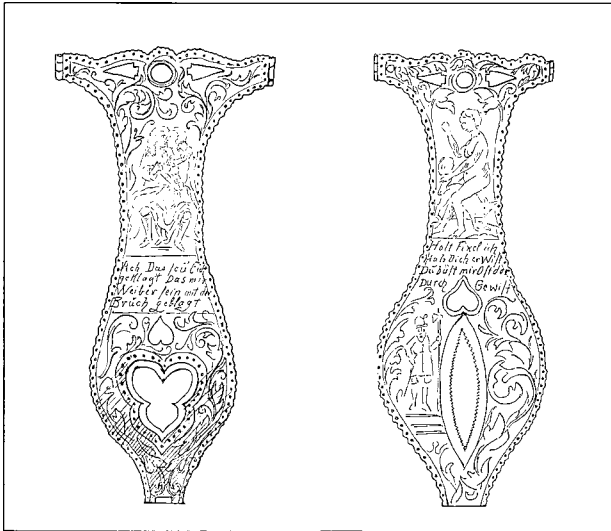
Daartegenover staan de Franse filosofen, die menen dat het precies andersom is. Behoeften aan macht, liefde, warmte, aandacht enz. richten zich op seks. Daarbij ontstonden hiërarchieën, machtsverschillen tussen ondermeer man en vrouw. Hoe het ook zij, in beide opvattingen is seks een behoeftenbevrediging; eigenlijk draait het om een psychologische, geen lichamelijke daad.

Hoe zit het dan met de fysieke kant van seks, de lichamelijke aspecten? Laten we er eens van uitgaan, dat de behoefte aan seks uitsluitend lichamelijke oorzaken heeft. Hormonen prikkelen de geslachtsorganen, er ontstond behoefte aan seksuele ontlading. De hormoonproductie wordt echter ook weer gestimuleerd door de hersenen. Omgekeerd worden seksuele prikkels van bijvoorbeeld de geslachtsorganen doorgeseind naar de hersenen. Is de verbinding tussen geslachtsorganen en hersenen verbroken, bijvoorbeeld bij verlamming, dan kunnen andere zgn. 'erogene zônes' de taak van het opnemen van seksuele prikkels overnemen. Zo kunnen gehandicapten door stimulatie van het oorlel toch tot een orgasme komen. Maar ook voor niet-gehandicapten geldt: seks is meer dan de geslachtsorganen alleen.

Is seks iets 'tussen je oren'? Daar is iets voor te zeggen. Seksuele opwinding door visuele (porno) of auditieve (sekstelefoon) stimulatie, maar ook door onze andere zintuigen, wordt veroorzaakt doordat onze hersenen deze prikkels herkennen als zodanig. Wat tot opwinding aanleiding geeft en wat niet, is door onder invloed van onze omgeving

Seks als middel om een identiteit aan te ontlennen? Voor de hand

ligt dan natuurlijk om homoseksuelen als voorbeeld te nemen. Maar als vrijwel iedereen homoseksueel zou zijn, zou er geen enkele reden zijn om je op grond daarvan te profileren ten opzichte van je omgeving

Kuisheidsgordel

Het seksueel modernisme van de NVSH

"Laten we maar weer gewoon doen over seks"

door Ivo Veenkamp

"Laten we maar weer gewoon doen over seks", zo luidt de boodschap van de nieuwe campagne van de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming (NVSH). Temidden van de vele berichten en discussies over AIDS, incest, kinderporno en bolderkarren weerklinkt ineens een nieuw geluid: een verontruste roep om nuchterheid.

De NVSH, die in de jaren zestig onder andere bekendheid kreeg als voorvechtster van de vrije verkoop van voorbehoedsmiddelen en als organisator van partnerruilavonden, laat weer van zich horen. Jeanne van Velse vertelde mij over de huidige activiteiten van de NVSH en Martin Maassen legde mij het hoe en waarom van de campagne uit.

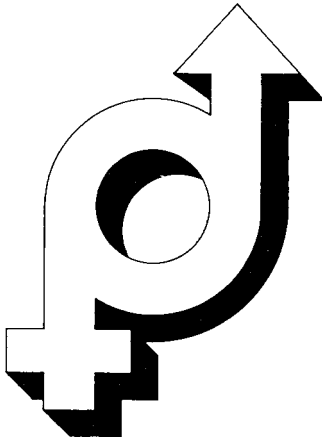
"Wij vinden dat iedereen het recht heeft om op zijn of haar eigen manier seksualiteit te beleven, mits daarbij anderen geen schade wordt berokkend. Wij zijn dus ook van mening dat de maatschappij dit mogelijk moet maken."

Aan het woord is Jeanne van Velse, al jaren lang als vrijwilligster actief binnen NVSH-Amsterdam. "Deze opvatting heeft altijd gediend als basis voor onze activiteiten en specifieke stellingnames." De NVSH is een landelijke organisatie met betrekkelijk autonome afdelingen in het hele land. Alleen Zeeland moet het sinds kort helaas weer zonder Seksuele Hervorming doen. De vereniging organiseert thema-avonden, lezingen, ze geeft seksuele voorlichting op scholen en ze heeft een telefonische hulpdienst.

Jeanne van Velse: "Die telefonische hulpdienst vormt een van onze belangrijkste activiteiten. Iedereen kan ons anoniem opbellen met vragen en problemen op het seksuele en relationele vlak. Wij proberen een zo goed mogelijk advies te geven of we verwijzen door naar andere instanties of personen. De grootste groep bellers wordt overigens nog steeds gevormd door Jan en Marie met hun seksuele problemen.

"Naast deze activiteiten worden er ook allerlei veelsoortige avonden georganiseerd. In Amsterdam worden er bijvoorbeeld "Vrij Veilig feesten" en "Kontaktavonden voor paren" gehouden. Ook zijn er verschillende werkgroepen binnen de NVSH. In deze werkgroepen kunnen mensen met een bepaald seksueel gedrag elkaar ontmoeten, steunen en ervaringen uitwisselen.

Jeanne van Velse: "Daarnaast proberen die werkgroepen de maatschappij te bewegen tot meer begrip en acceptatie. Dat is helaas nog steeds nodig. Voyeurisme en transseksualiteit bijvoorbeeld, dat zijn nog steeds vrij gevoelige onderwerpen. Ik heb wel gemerkt, ook in mijn werk als voorlichtster, dat de maatschappij iets opener is geworden. Meer dan vroeger is men bereid over allerlei onderwerpen te praten. Van echte acceptatie van allerlei vormen van seksueel gedrag is echter nog steeds zelden sprake. Er breekt wel iets door, maar het gaat langzaam, heel langzaam."

Narigheid

In Den Haag praat ik met Martin Maassen: "De laatste jaren zijn seksualiteit en narigheid teveel aan elkaar gekoppeld. Het lijkt wel alsof men niet meer nuchter tegenover seksualiteit kan staan. En dat geeft problemen. Mensen vinden het steeds moeilijker om op een bevredigende manier met seksualiteit en erotiek om te gaan."

Martin Maassen is landelijk coördinator van de NVSH en belast met de nieuwe campagne. Daarnaast is hij als oud JD-er natuurlijk sinds kort namens D66 lid van een gemeenteraad. "De NVSH heeft vorig jaar honderdduizend telefoontjes aan haar hulpdienst geregistreerd. Hieruit hebben we geconcludeerd dat de samenleving de afgelopen periode niet goed is omgegaan met tederheid, relaties en seksualiteit."

Alhoewel deze conclusie misschien wat arbitrair lijkt, is zij voor de NVSH de aanleiding geweest om een campagne te beginnen. De NVSH ziet een aantal oorzaken van de gesignaleerde problemen: de grote aandacht die zaken als AIDS, ongewenste intimiteiten en incest hebben gekregen, de "agressieve en sensatiezuchtige" manier waarop de media allerlei affaires en schandalen heeft "opgepakt" en een afzijdige, wat angstige politiek.

Martin Maassen: "De politiek gaat een fundamentele discussie over seksualiteit en wetgeving uit de weg. En als ze zich dan eens met dit vraagstuk bezighoudt dan leidt dat dikwijls tot aanscherping van een bepaald wetsartikel van de zedelijkheidswetgeving, hetgeen weer als gevolg heeft dat seksualiteit wordt gecriminaliseerd! De NVSH is er voor om die specifieke zedelijkheidswetgeving, overigens afkomstig uit 1886, af te schaffen en in plaats daarvan art. 284 aan te scherpen. In dit artikel worden, meer algemeen, zaken als dwang, geweld, vrijheidsbelemmering en machtsmisbruik strafbaar gesteld."

Campagne

Er is dus reden genoeg om in actie te komen, De campagne zal zich in eerste instantie richten op ons, burgers van Het Koninkrijk der Nederlanden. De NVSH zal de straat op gaan met stickers, affiches en een campagnefolder, waarin specifieke onderwerpen zoals bisexualiteit, pedofilie en relaties op 'nuchtere' wijze worden behandeld. Daarnaast zullen er relatiecursussen worden gegeven om mensen meer inzicht te verschaffen in hun eigen gevoelens en in die van hun partner. Er zal getracht worden relaties, seksualiteit en erotiek vanuit een positieve invalshoek te benaderen. Ook wordt er nog een congres georganiseerd met als titel "Seks als gevaar?" Op dit congres zal een grondige analyse gemaakt moeten worden van de oorzaken van de gesignaleerde koppeling van seksualiteit aan narigheid om zo te komen tot een aantal realistische en bruikbare 'veranderingsmodellen'.

Martin Maassen: "Onze doelstelling is het verwezelijken van meer openheid, acceptatie en nuchterheid. Onder nuchterheid versta ik dan onbevooroordeeldheid. Onbevooroordeeldheid ten aanzien van allerlei vormen van seksualiteit. Wat wij willen bereiken is een nuchtere, seksueel moderne samenleving. Een samenleving waarin de mensen niet meer zo angstig en krampachtig met seksualiteit, erotiek en relaties omgaan. De intermenselijke relaties, die staan voor mij voorop. Wanneer ons nieuw erotisch elan overwaait en overkomt en daarnaast het ledental van de NVSH stijgt tot tienduizend vind ik de campagne geslaagd."

Een niet geringe opdracht dus, maar Martin Maassen is, zoals hij het zelf zegt, 'uiteraard' optimistisch gestemd. "Natuurlijk zullen we bepaalde groepen niet wezenlijk bereiken. Mensen zonder de benodigde openheid en ontvankelijkheid zullen deze campagne zien als

een bevestiging van hun wat negatieve beeld van de NVSH en allerlei vormen van seksualiteit. Over het algemeen ben ik echter vrij positief over de effecten van deze campagne. Hopelijk veroorzaakt het zelfs de politieke moed die nodig is om de politieke consequenties te aanvaarden van het feit dat de maatschappij ook in dit opzicht veranderd is. Tot slot zou ik willen zeggen dat ik vind dat de JD de hoedster bij uitstek is van het vrijzinnige, democratische en libertaire erfgoed op het terrein van de intermenselijke verhoudingen. En zoals gezegd, die intermenselijke verhoudingen daar gaat het om in deze campagne."

Je begrijpt het inderdaad goed: aan ons JD-ers mag en zal het niet liggen. Binnenkort zal het nieuw intermenselijk, erotisch elan ook binnen de JD rondwaren.

Een gewaarschuwd mens telt immers voor twee.

The making of...

Het Pikante Pretpark der Filosofen

"Il n'y a pas de philosophie sans un grand amour (Gilles Deleuze)"

door Martin van Amersfoorth en Kees de Kooter

Daags na de publicatie van "Het Theater van de Wreedheid" (Demo 7.1), ontvingen van Amersfoorth & de Kooter, schrijvers van moeilijke artikelen, hun fanmail: huwelijksaanzoeken, intieme vragen over hun favoriete ondergoed, verzoeknummertjes: the works. Ze lieten hun correspondentie over aan een uitzendkracht, een ferme blondine die luisterde naar de naam 'Ellen'; de verzoekjes wees zij beleefd maar beslist van de hand. Er zat echter een merkwaardige brief tussen waar de vlijtige Ellen geen raad mee wist, die ze dan ook terstond re-delegeerde

Rijswijk, 27 maart 1990

Lief redactorenteam,

Hoe maakt U het? Goed, naar ik mag aannemen; mijn ambtenaren waren dan ook zeer onder de indruk van Uw artikel. Ik vond het ook, eh, interessant. Toch denk ik dat er veel mensen zullen zijn die de vorm en de inhoud wel wat te moeilijk hebben gevonden (maar ik begreep het wel hoor!). Want laten we wel wezen: het gezond verstand des volks bestaat slechts bij de gratie van ware cultuurspreiders. Bij deze wil ik U daarom aanmoedigen om in het kader van de op handen zijnde Wet Stimuleringsfonds voor de Journalistiek vooral op een voor ons allen begrijpelijke weg door te gaan. Namens de Staat der Nederlanden wil ik dit bekrachtigen door U een avond lang gratis consumpties aan te bieden, en wel in Grand Café de Sorbonne, te Rotterdam, teneinde een goede ambiance te scheppen voor de creatie van wederom een interessant stukje. Iets over... seksueel verlangen, ja, dat lijkt me wel een leuk onderwerp voor U. Hopende U hiermede voldoende te hebben gestimuleerd, verblijf ik,

Hoogachtend,

Hedy d'Ancona,
Minister van W.V.C.

Natuurlijk waren de redacteurs, ego-trippers bij uitstek, zeer geveleid door zoveel mooie woorden. Ook verbaasd: brieven van hogere instanties brachten meestal slecht nieuws. De paranoia kon dan ook niet geheel uitblijven. Met name de Kooter had daar last van:

"Is dit geen valstrik?"

"Je bent ziek, de Kooter. Je probeert overal duiveltjes te ontdekken. Als d'Ancona over seks begint, dan zul je die zeker niet vinden."

Uiteindelijk moest de paranoia het afleggen tegen de kinderlijke nieuwsgierigheid, dus toog het redacteurs-team richting Sorbonne. Onder het genot van de duurste - want gratis - whiskey, doorliepen zij de eerste stappen in het creatieve proces: alles wat seksueel was

werd aan een kritisch onderzoek onderworpen - lekkere wijven met mooie benen onder mini-rokken, goedgevulde bloesjes met daarboven het raffinement van onweerstaanbare Colgate-glimlach. Als een echte filosoof aanschouwde van Amersfoorth dit erotische bombardement met grote verwondering.

"Vroeger was zoiets ondenkbaar", zei hij opgewonden, "dat voorhouden van een sluier vol met seksuele connotaties. Door dit openlijke spel van verleiding wordt het verlangen nog nauwelijks onderdrukt. Ik denk dat het opschuiven van de fatsoensnormen een bevrijding voor het individu heeft teweeggebracht."

Deze constatering was voor van Amersfoorth een beslissend argument om een lofzang op de vooruitgang te schrijven. Maar lag dit niet erg voor de hand? De redacteurs werden plotseling overvallen door hevige twijfel; naderhand drong het pijnlijke besef door. Stilte viel.

"Ze hebben ons genomen", zei de Kooter, nu geheel onwrikbaar, "dit is precies wat ze van ons verwachten: het Verlangen denken in termen van seks, 'das schmutzige kleine Geheimnis'."

Inderdaad, dat is nu juist hetgene waar Franse filosofen zich verschrikkelijk boos over kunnen maken. Een typische streek van de Macht, zouden Foucault en Kornuiten zeggen. Maar niet langer getreurd! Als representanten van het Pikante Pretpark der Filosofen boden zij een aardig begrippenkader waar ons redacteurs-team me uit te voeten kon komen.

"Macht en Verlangen verdragen elkaar niet", reproduceerde de Kooter, "als je het Verlangen zou loslaten, dan zou dat een onderminning van de gevestigde orde betekenen. Daarom transformeert de Macht het Verlangen (als subversieve kracht) tot seksueel, dus beheersbaar verlangen. Vroeger werkte de macht als onderdrukkingsmechanisme. Maar nu de moderne mens zich zo nodig moet ontplooiën, benadert de Macht het Verlangen niet langer repressief; het werkt juist via stimulering, zoals in de reclame: erotisering via zonnebrandolie en neukende spijkerbroeken. Zo blijft het Verlangen nog binnen de perken. Maar het zou een illusie zijn te veronderstellen dat de mens nu opeens vrij zou zijn."

Van Amersfoorth, de gène voorbij, kwam ook snel op dreef. Geïnformeerd over het verschil tussen seks en Verlangen werd hij zowaar autobiografisch:

'Ik herinner mij en lezing van Anton Corbijn voor een bomvolle zaal in Boymans. Terwijl hij zijn pop-video's van commentaar voorzag, stond in de voorste rijen een meisje op en zong als een stoorzender het nummer 'Desire' van U2. Tussendoor slaakte ze een paar geile kreetjes en ze ontdeed zich van haar kleren. De mensen in de zaal bleven doodstil - dit in tegenstelling tot de uitgesproken opwinding in elke willekeurige striptent. Als het optreden van dat meisje een afgesproken onderdeel was in het programma, dan was haar act gewoon seksueel: niets aan de hand. Maar het meisje was zo stoned als een garnaal; ze was zichzelf niet meer, met als gevolg dat ze het Verlangen de vrije loop liet gaan. Als dit normaal zou zijn, dan zou iedereen har voorbeeld kunnen volgen; je kunt je wel voorstellen wat voor een ordeverstoring dit zou betekenen. Maar de mensen hielden zich vast aan hun zogenaamde identiteit, en gingen over tot de orde van de dag."

"Jij dus ook?"

"Ik ook... Jahee, ik ga me daar een beetje mijn eigen schmutzige Geheimnis onthullen zeg!"

"Pavlov's geconditioneerde hond..."

"Leuk mensbeeld heb jij!"

"Het is ook wel eens erger geweest."

De Kooter zong een liedje: "Rick will be Rick, and Stella will be Stella - unless Stella was a fella", en voegde daar meteen aan toe: "Sommige mensen hebben niet eens een identiteit."

"Je bedoelt dat je eigenlijk geen goede zanger bent?"

"Doe niet zo flauw. Hm, hoe moet ik dit uitleggen... heb je de film 'Una giornata particolare' van Ettore Scola gezien? Nee? Welnu, Sophia Loren speelt een uitgebuit huisvrouwje ten tijde van Mussolini. Het gezin telt zes kinderen. Als ze een zevende ter wereld brengt krijgt haar man een fikse premie van de Staat. Als zodanig wordt zij niet als seksueel wezen, maar als baar-machine gedefinieerd."

Van Amersfoorth knikte, maar haalde daarna niet-begrijpend de schouders op.

"Zodat de Staat kan rekenen op potentiële soldaten", verduidelijkte de Kooter, maar ging daarna onverstaanbaar verder. "Ze voelt zich wel aangetrokken tot haar overbuurman. Maar dat kan natuurlijk niet, want officieel heeft ze geen seksuele identiteit. Die overbuurman, gespeeld door Marcello Mastroiani, wordt bovendien niet als echte man gedefinieerd omdat hij homoseksueel is. Om die reden wordt hij ontslagen, en aan het eind van de film wordt hij naar Sardinië verbannen; homo's bestaan namelijk niet in het Italië van Mussolini."

"Dat is zuur."

"Ja, maar dat is nog niet alles. Het meest verbazingwekkende is dat de vrouw dat allemaal prachtig vindt. Zoals het een goed fascistische betaamt, houdt ze een plakboek bij over de Duce, met enkele uitspraken van de leider, zoals: 'Gezien de fysiologische en psychologische kenmerken kan een vrouw nooit een genie zijn'. Ook al zo'n definiering, maar het huisvrouwje slikt dat voor zoete koek. Welnu, Franse filosofen verklaren dit fenomeen met behulp van het begrip 'verlangenscodering'. Het verlangen van de vrouw wordt verplaatst in de richting van de Duce, en als onderdrukte verlangt zij dus haar onderdrukking. Meer algemeen zou je kunnen zeggen dat het fascisme kon ontstaan omdat de massa's hun leiders begeerden. Tegen-

woordig kun je die these nog wel toepassen als het gaat over Iraanse toestanden, maar in onze Westerse samenleving komt dit hoogstens tot uitdrukking in de vorm van een karikatuur. Bijvoorbeeld de Majj-Weggen fanclub."

Van Amersfoorth waande zich op politiek drijfzand, maar dat maakte het er allemaal spannender op.

"Volgens mij gaat die these nog altijd op, zij het in mindere mate", zei hij - como Diavolo, "Ik zal je iets vertellen over een D'66 vergadering van de afdeling Rotterdam. Aan de orde was Plan Noordrand, je weet wel, aanleg van Brainpark en Burgerhuisvesting; belangrijker nog was de uitbreiding van Vliegveld Zestienhoven. Goedkeuring van dit plan zou dus meer luchtverontreiniging en geluidsoverlast impliceren. Iedereen mocht daarover zijn stem doen klinken, inclusief de dorpsgek die een uitgebreid referaat hield over de grondmechanica op Java (we hebben nu eenmaal van doen met een democratische partij). Een niet gering aantal leden was zeer verontrust; men zag zichzelf reeds op korte termijn met kanker in het lijf eindigen. Maar in ieder geval zou Gerrit-Jan Wolffensperger langskomen om het standpunt van de Kamerfractie te verkondigen. Toen hij eenmaal - veel te laat natuurlijk - als een Mooie Jonge Haagse Oppergod de vergadering kwam binnenstruinen, moest je toen die gezichten zien! Alle monden vielen - verlangden o verlangden - gefascineerd open. Zijn betoog, een Theater van de Valse Bescheidenheid, sloot daar prachtig op aan. Hoezeer het hem ook speet van die gevaarlijke uitlaatgassen, die uitbreiding moest er gewoon komen, anders zouden we internationaal gezien de boot missen. Je raadt het al: het kwam er uiteindelijk op neer dat de Vergadering het Plan Noordrand - zoals dat heet - unaniem goedkeurde. Ziedaar: charismatisch leiderschap als democratie bij uitnemendheid."

De Kooter vond het belabberd klinken.

"Je bedoelt toch niet te zeggen dat het redelijk alternatief eigenlijk fascisme in bedekte termen is?"

"Nee, dat zou natuurlijk veel te ver gaan. Maar je kunt niet ontkennen dat die redelijkheid een vlag op een modderschuit is. Ik word er altijd eng van wanneer men zich - want daar gaat het om - bij machtspraktijken van dergelijke predikaten bedient. Zo in de trant van: als we maar redelijk blijven denken en handelen, dan zullen we voorwaar zuiver blijven. Dat is ook de basis waarop de Scholing- en Vorming-gedachte rust. Dat deze tak van de JD zo sterk in opmars is, betekent dat wij uitsluitend een club van vergadertijgers worden. Om dat te voorkomen moet er een discussie worden aangezwengeld over dat fenomeen Macht, waar wij allen van doordrenkt zijn. En dan vooral de discussie over Macht in relatie tot haar ondermijnende tegenpool: het Verlangen."

De Kooter luisterde geamuseerd. Dit riekte naar een pleidooi voor emotionele excessen in een partij die prat ging op haar redelijkheid. Had hij dit niet eerder gehoord in zijn nog prille JD-carrière?

"Een hart onder de riem van Michel Verschoor", zei hij, om die hele affaire nog maar eens op te rakelen.

"Michel is erg teleurgesteld en kiest dan ook - gelijk Schopenhauer - de politiek van de verzaking: hij stapt uit de vereniging. Van Gaston Siegelauer kun je eigenlijk hetzelfde zeggen, al volgt hij Michel niet tot de uiterste consequentie. Het is grappig om te zien hoe Ga-

ston, zelfs vanuit het verre Engeland, nog steeds postmodern de ene na de andere facade probeert omver te blazen. In zijn politiek van het nihilisme (zelf noemt hij het opportunisme) kun je evenwel dezelfde burgerlijke verontrusting aantreffen. Maar je hoeft niet verdrietig te zijn om een revolutionaire kracht te ontketenen; een positief begrip van Verlangen volstaat."

Die was raak. De Kooter probeerde daar nog iets tegen in te brengen: "Voorwaar! Teleurstelling kan ook een macro-politieke kracht opleveren. Kijk maar eens naar de winst van D'66 bij de Gemeenteraadsverkiezingen."

Maar van Amersfoorth wist van geen ophouden:

"Jawel, maar er bestaat nog een wet die zegt dat de treurige onderdrukten van vandaag de cynische onderdrukkers van morgen zullen zijn. Ik blijf erbij: zolang er geen flinke discussie over Macht en Verlangen ontstaat, kan ik niet verzekeren dat D'66, met al die vergaderbeesten in haar kweekvijver, niet het lot van de PvdA zal ondergaan. Moet je eens kijken wat voor een paniek er daar is uitbroken."

Dat kon de Kooter inderdaad niet zijn ontgaan. Er is iets aan de hand bij de burens ter linkerzijde. Voorzitter Marjanne Sint probeert nu krampachtig de partij uit het moeras te trekken; daartoe heeft zij onlangs tachtig journalisten, wetenschappers en kunstenaars uitgenodigd. Zij zouden de monolithische organisatie van de PvdA leven in kunnen blazen.

"Maar ik denk niet dat de JD over zoveel stootkracht kan beschikken."

"Zeker niet in het klimaat van intellectuele preutsheid dat er nu heerst. Dat heeft wellicht ook te maken met de vergadercultuur. Maar laten we er verder geen doekjes om winden: ook de DEMO is niet geheel vrij van alle smetten. Ik loop me namelijk al een jaar te ergeren over het feit dat er niet eens fatsoenlijk wordt nagedacht op de redactie. Na een vage afspraak over een thema verzuipt elke redacteur in solistische contemplatie, met als gevolg een DEMO waarin elke samenhang zoek is. Iedereen werkt langs elkaar heen. Er moet dus meer gebrainstormd worden."

Een eitje voor de Kooter, met zijn bedrijfskundige verleden:

"Nee, een brainstormsessie is eigenlijk weer zo'n uitvinding van a-creatieve vergaderbeesten. Dat is dus een doodlopende weg."

Dus zaten zij met de handen in het haar. Wat te doen met de JD? Kritiek spuien is wel aardig, maar probeer eens met alternatieven te komen. Van Amersfoorth waagde een eerste gok.

"Tegenover die intellectuele preutsheid binnen de JD zou je eigenlijk, als ik de term van Joost Zwagerman mag lenen, de mentale promiscuïteit moeten introduceren. En daaronder versta ik een politieke praktijk met als inzet de subversieve kracht van het Verlangen. Een politiek van de creativiteit, wat mij betreft."

"Toch is dat niet helemaal nieuw", oerde de Kooter, "eigenlijk is dat de wijs-begeerte in oorspronkelijke zin: de mensen als politieke dieren (zo Aristoteles) zouden moeten klaarkomen op een goed gesprek (zo Plato)."

"De waarheid ejaculeren doe je met z'n allen."

"Wordt het dan toch nog postmodern gezellig."

Van Amersfoorth en de Kooter waren nogal ingenomen met deze laatste conclusie. Het Pikante Pretpark der Filosofen, opgericht door

de Oude Grieken, zou uiteindelijk, na een tussenstop in Parijs, haar opwachting maken binnen de JD. Met dank aan Gaston Siegelaer. Toch hadden ze nog geen letter geschreven voor het artikel waar Hedy op wachtte. Het was echter tijd voor de laatste ronde in Grand Café de Sorbonne, dus volstond het redacteurs-team met een bedankbriefje.

Rotterdam, 19 april 1990

Lieve excellentie,

Wij maken het uitstekend, dank U. Uiteraard raakten wij zeer opgewonden van de door U geschapen ambiance, niet in het minst door de voortreffelijke Chivas Regal. Daarvoor zijn wij U zeer erkentelijk. Het spijt ons evenwel U te moeten mededelen dat wij niet in staat waren tot het ejaculeren van een drempelverlagend artikel over seks. Om over een dergelijk onderwerp te schrijven ben je nu eenmaal genooddaakt om de bibliotheek in te duiken; voorzieningen als deze waren echter niet aanwezig in de Sorbonne.

Nochtans hebben wij een beleidsadvies voor U. In het kader van de cultuurspreiding zou U er verstandig aan doen om, analoog aan de O.V. Jaarkaart voor studenten, een boekenbon van dezelfde nominale waarde te verstrekken. Wij spreken dan over een jaarlijks bedrag van fl. 3500,-, waarvoor per maand maximaal zes tientjes op de studie-beurs in mindering kan worden gebracht. Een dergelijke boekenbon biedt namelijk evidente voordelen. We noemen er drie:

1. Het proces van mentale promiscuïteit kan worden bespoedigd;
2. George Steiner hoeft niet langer te zeuren dat er te weinig wordt gelezen;
3. Jonge Democraten kunnen een woordenboek Nederlands aanschaffen, waardoor ondergetekenden niet langer een glossarium aan hun moeilijke artikelen hoeven toe te voegen.

Hopende U hiermede voldoende te hebben verlicht, verblijven wij,

Beaujoulais,

Martin van Amersfoorth
Kees de Kooter

Verklarende woordenlijst:

connotatie: bijbetekenis

subversief: ondermijnend

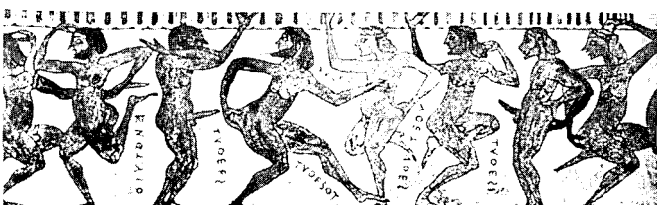
referaat: spreekbeurt

nihilisme: sla Nietzsche daar maar eens op na

monolithisch: uit een stuk bestaand

solistische contemplatie: in je uppie de wereldbrand aanschouwen

glossarium: een verklarende woordenlijst, waar ook jij blijkbaar behoefte aan hebt!

Een korte beschouwing over seksualiteit en macht

Het pornografisch verlangen

door Gaston C.M. Siegelaer

Het woord seksualiteit is niet zonder ambiguïteit; het duidt zowel een sociaal aspect als de beleving van dat aspect aan. Dat door dit taalteken een verdere explicering van de onderscheiden betekenissen overbodig gemaakt wordt, kan niet op toeval berusten. Het markeert het gebrek aan traditie van een uitgewerkt vertoog over seksualiteit. Daar in onze cultuur het lichamelijke van het geestelijke gescheiden, tot elkaars opposities gemaakt en in hiërarchische relatie tot elkaar gezet zijn, wordt ook aan dit lichamelijke aspect een ondergeschikte plaats toegekend, althans in het openbare leven. Het begrip wordt een plaats toegewezen in het persoonlijk leven, en daarmee zoveel mogelijk uit het openbare debat geweerd. Voorzover het wel in het openbare leven een rol speelt, geschiedt het doorgaans volgens de gevestigde codes, dat wil zeggen de zelfde codes die de dichotomie tussen het publieke domein en het private domein in stand houden. Maar deze dichotomie is op zichzelf reeds discutabel; het publieke domein heeft een betekenis voorzover het ingebed is in een structuur van private domeinen, en het private domein staat eveneens in een afhankelijkheidsrelatie tot het publieke domein. De heteronome relatie tussen beide begrippen als zodanig is een vaststaand gegeven; de grens tussen beide daarentegen is arbitrair en cultuurhistorisch bepaald

De machtstructuren zijn jarenlang op deze dichotomie tussen het politieke en het persoonlijke gebaseerd. Aan de ene kant is er het rijk van de vrijheid, waarin het politieke debat plaatsvindt. Dit is het domein van de man. Aan de andere kant is er het rijk van de noodzaak, waarin de dagelijkse arbeid haar plaats heeft. Dit is het domein van vrouwen, slaven en kinderen. De Griekse democratie, die een voorbeeld voor onze democratie heet te zijn, was een mannaangelegenheid. De rationalisatie van deze maatschappelijke rolverdeling is in verschillende filosofische stelsels terug te vinden. Deze dichotomie stelde tevens de heerschappij van de man als gezinshoofd veilig; het private kon immers nooit onderwerp van discussie worden in een politiek debat. Zelfs in de Verlichting hadden weinig filosofen oog voor dit aspect. Rousseau verwees de vrouw uitdrukkelijk naar het gezin als haar eigenlijke plaats; John Stuart Mill schreef wel over de emancipatie van vrouwen, maar geen (mannelijke) Verlichtingsfilosoof waagde het echter de radicale consequentie te trekken. Behalve dan de feministische avant-la-lettre Mary Wollstonecraft, die doorzag dat de vrouw alleen de gelijke van de man kon worden in zoverre ze eveneens een politieke betekenis zou kunnen opeisen. De feministische beweging heeft met de leuze 'Het persoonlijke is politiek' een definitief einde aan de vanzelfsprekendheid van de dichotomie tussen het publieke en private terrein gemaakt.

Mannelijkheid versus vrouwelijkheid?

Men komt snel in de verleiding als alternatief voor het gevestigde oppositiedenken een andere oppositiedenken te poneren, namelijk door 'vrouwelijke identiteit' tegenover 'mannelijke identiteit' te plaatsen en deze begrippen te identificeren met respectievelijk 'natuurlijkheid' en 'natuurvijandigheid'. Dit nieuwe oppositiedenken, dat in sommige radicaal-feministische kringen aangehangen wordt, is niet meer dan een nieuwe mystificatie. Onlangs besteedde de Amerikaanse Oprah Winfrey in haar show aandacht aan 'manne-

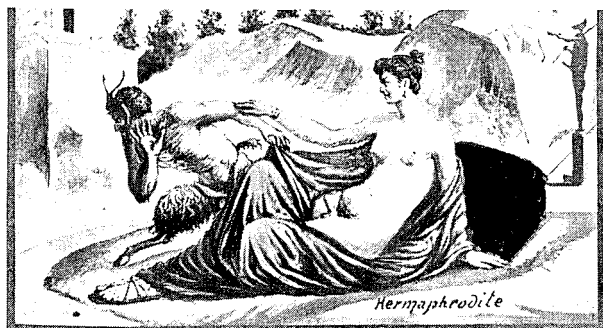
lijke' versus 'vrouwelijke' seksualiteitsbeleving. Daarvoor had ze de psychologe Dr. Joyce Brothers uitgenodigd, die de gelegenheid ten baat nam reclame te maken voor haar boek "What every woman should know about men". Tijdens de gesprekken, variërend van de vraag door wat voor gedrag een vrouw mannen aantrekt (unanieme mening van de mannen onder het publiek: zelfbewust en zelfstandig gedrag) tot de vraag of orale seks als een voornamelijk door mannen gewenste activiteit aangemerkt kan worden (een man merkte op dat orale seks in tegenstelling tot het 'gewone' standje niet gericht is op de eigen bevrediging maar op de bevrediging van de partner en dus eerder als vrouwvriendelijk aangemerkt kan worden), werden 'vrouwelijke' en 'mannelijke' seksualiteit als twee verschillende eenheden beschouwd. Nog afgezien van de impliciet gehanteerde heteroseksuele norm, is er op deze zienswijze heel wat af te dingen. Klaus Theweleit merkt in zijn boek 'Männerphantasien' op: "Alsof de hoedanigheid van de mannelijke of vrouwelijke seksualiteit ook maar iets zou betekenen tegenover de verhouding waarin zij tot elkaar staan. De verhouding tussen de seksen is maatschappelijk georganiseerd, gecontroleerd, voorwerp van wetten. Die is niet simpelweg 'seksueel'. De seksualiteit van de vrouw is niet 'zus', die van de man niet 'zo'. Het lijkt tegenwoordig mogelijk een empirisch onderscheid te maken tussen die twee 'soorten' seksualiteit. Maar dat zegt iets over de man/vrouw verhouding in onze cultuur, namelijk dat die al zeer lange tijd in wezen hetzelfde is gebleven. er zijn zulke algemeen verbreide structuren ontstaan dat men bijna in de verleiding komt om ze als geslachtsspecifieke structuren te beschouwen. Maar wanneer de man/vrouw verhouding in het patriërchaat een onderdrukkende verhouding is, dan moet men de erin operende seksualiteit ook begrijpen als de seksualiteit van van de onderdrukkers en die van de onderdrukten. Het onderscheid in 'mannelijke' en 'vrouwelijke' seksualiteit lijkt mij volkomen misplaatst, voorzover niet nadrukkelijk het maatschappelijk karakter van zo'n onderscheid wordt benadrukt."

Seksualiteit als sociaal construct

Dingen bestaan voor ons niet op zichzelf maar slechts in zoverre ze ons aanspreken, in zoverre ze te plaatsen zijn in een geheel van zin, in zoverre we daarin een betekenis kunnen onderkennen. De sociale wereld manifesteert zich als wereld van betekenissen, omdat het in de betekenisdimensie geconstitueerd is. Het netwerk van betekenissen, waaruit de leefwereld bestaat, wordt gekenmerkt door een arbitraire relatie tussen de betekenis en het taalteken dat naar die betekenis verwijst. Een 'oorspronkelijke' betekenis is niet aanwijsbaar; de taaltekens ontlenen hun betekenis uitsluitend aan hun onderlinge differenties. In een beschouwing over seksualiteit moeten we derhalve de val vermijden die Foucault inliep met zijn 'Histoire de la sexualité' door seksualiteit als iets 'oorspronkelijks' op te vatten. Foucault, die heeft laten zien dat er een fundamentele weerstand heeft bestaan tegen de ontwikkeling van een rationeel betoog over de menselijke seksualiteit, is eraan voorbij gegaan dat de geschiedenis van de seksualiteit een reconstructie is van iets dat er voorheen niet was: omdat het niet in die betekenis bestond. Tegenover beweringen dat de seksualiteit in vroegere cultuurperioden zou zijn onderdrukt, stelt Baudrillard: "Wij doen alsof het seksuele 'verdrongen' werd, daar waar het niet voor zichzelf zichtbaar was, het is onze manier om de seksualiteit te redden." Maar evenmin als seksualiteit iets 'werkelijk' is, is de verdringing ervan 'werkelijk'. Het zijn sociale constructen, waarvan de betekenis in de loop der tijd verschoven is.

De mythe van de seksuele bevrijding

Seksualiteit is de onttoverde en opgeheven vorm van de verleiding. Ze is naakt en mechanisch, zoals pornografie naakt en mechanisch is; proportioneel is er een verschil, fundamenteel echter niet. De grens tussen dat wat met seksualiteit aangeduid wordt en dat wat met pornografie aangeduid wordt is cultuurhistorisch bepaald en derhalve arbitrair. Een 'seksuele bevrijding' die niets anders is dan het vestigen van een nieuwe sociale code, namelijk van de vrije seksualiteit, creëert nieuwe ruimte voor het bevredigen van het seksuele verlangen, maar laat het verlangen zelf ongemoeid. In het seksuele wordt de illusie van de verleiding gefixeerd: we doen alsof ze samenvallen, zoals we ook de illusie ophouden dat woorden hun vaste betekenis hebben. Het pornografische aspect toont zich in het verlangen naar de volstrekte fixeerbaarheid van de onderling contingente tekenobjecten. een dergelijke 'seksuele bevrijding' is daarom een mythe omdat het de exploitatie van dat pornografisch verlangen op het seksuele vlak vrijgeeft. In de heersende maatschappelijke rolstructuur tussen mannen en vrouwen kan dit niet anders dan een verdere bevestiging van de slachtofferrol van vrouwen impliceren. Elke verleiding speculeert op haar eigen opheffing in de seksuele daad; de blootstelling aan het pornografisch verlangen is daarom onontkoombaar.

Het pornografisch verlangen

In monotoon gedreun
volgen de modulaties
voortgedreven door
de machine van verlangen.
Het rithmische gekreun.
Ontlading van frustraties.
Liefde vijzand voor
de ander die gevangen
wordt gehouden door
de macht die niet benoemd wordt,
die de rol toewijst
van meester en slaaf.
Als doof is zijn gehoor.
Haar pijnkreet die zich uitstort.
Maar steeds weer herrijst
zijn gewelddadige staaf.
Het is niet het bezit
maar de beschikbaarheid,
direct en zonder weerwoord,
die hem zozeer behaagt.
geen zin die niet door dit
verlangen wordt verleid;
de taal der macht verstoort
elk antwoord ongevraagd.

Londen, 5-6 april 1990

Referenties:

Klaus Theweleit, *Männerphantasien*, 1977
Jean Baudrillard, *De la séduction*, 1979
Jean Baudrillard, *Oublier Foucault*, 1977

Woordenlijst

ambigüiteit: dubbelzinnigheid
arbitrair: willekeurig
constructie: bouwsel
contingenten: onderdelen
dichotomie: tweedeling
discutabel: betwistbaar
explicering: verklaring
vertoog: verhandeling
oppositie: tegenstelling
hiërarchisch: volgens rangorde
heteronoom: staand ander vreemde wet
rationalisatie: verstandelijk maken
mystificatie: misleiding
orale seks: seks met de mond
impliciet: mede erin betrokken
empirisch: volgens de ervaring
dimensie: afmeting
geconstitueerd: vastgesteld, geregeld
contingente: onderdeel uitmakende van hetzelfde
modulaties: stembuigingen

De overheid houdt zichzelf voor de gek

Tegenstrijdig emancipatiebeleid

door Margreet van Uffelen

"De overheid vindt dat vrouwen recht hebben op dezelfde mogelijkheden en vrijheden als mannen. Dat geldt zowel voor het eigen inkomen en het werk, als het onderwijs, het persoonlijk leven en de invloed op de maatschappij. Gelijke verdeling van alle werkzaamheden over mannen en vrouwen, betaald en onbetaald, binnenshuis en buitenshuis. De overheid voert daarom een beleid dat sterk gericht is op het versterken van de positie van de vrouw en het bestrijden van haar achterstelling. Doel daarvan is voor iedereen in Nederland de mogelijkheid op een zelfstandig bestaan te creëren."

De woorden van de Directie Coördinatie Emancipatiebeleid over het overheidsbeleid zijn duidelijk en niet verkeerd te begrijpen. De overheid wil op het gebied van emancipatie in onze maatschappij prachtige dingen bereiken. Haar beleid is er sterk op gericht de positie van de vrouw te versterken en de achterstelling te bestrijden. Voert de overheid op dit punt echter in de praktijk niet een tegenstrijdig beleid?

Het aandeel van vrouwen in het totale aantal nieuwe personeelsleden dat jaarlijks bij de rijksoverheid in dienst treedt, begint de vijftig procent te benaderen. In 1988 bedroeg dit percentage 46,4 procent. Door dit percentage en door de afname van het aantal mannelijke ambtenaren, steeg het aantal vrouwelijke ambtenaren tot 24,6 procent. Dit zijn prachtige cijfers. Het begin is er in ieder geval. Er kan nu eenmaal niet worden verwacht dat het aantal vrouwen in overheidsdienst in heel korte tijd gelijkgetrokken wordt met het aantal mannen. Dat is, weliswaar jammer genoeg, een utopische gedachte.

Duizendpoot

Drie hoeraatjes dus voor de overheid maar juich niet te vroeg. De overheid is met dit gedeelte van haar emancipatiebeleid zeer zeker op de goede weg. Maar het is blijkbaar een lange route die moet worden gegaan. Het wegdek heeft vele kuilen, bobbels en scherpe keien.

Emancipatiewerksters zijn duizendpoten in overheidsdienst die zich moeten bezighouden met het zeer brede en nauwelijks overzichtelijke terrein 'emancipatie'. Eerst de feiten op een rijtje:

De Projecten Emancipatiewerksters bestaan al sinds 1978. Op advies van de Emancipatie Commissie besloot de toenmalige staatssecretaris voor emancipatiezaken mev. J.G. Kraayeveld-Wouters in dat jaar tot een experiment 'emancipatiewerkster'. Een proefproject werd gestart bij 36 organisaties, waaronder enkele vrouwenorganisaties in de politieke partijen D66, PvdA, CDA, VVD en PPR. De resultaten van deze projecten waren zo positief dat in 1982 werd besloten tot een vervolgbeleid. In de loop van 1983/84 werden aan nog eens 46 vrouwen- en maatschappelijke organisaties Projecten Emancipatiewerksters toegekend.

De projecten zijn enerzijds gericht op het versterken van de emancipatie doelstelling in activiteiten en werkwijze van de organisatie zelf. Anderzijds zijn ze gericht op het uitdragen van de emancipatiegedachte naar buiten. In 1987 zijn weer aan acht organisaties emancipatiewerksters toegewezen. Voorwaarde hierbij was dat de projecten gericht moesten zijn op het vergroten van de politieke

participatie van vrouwen binnen de eigen politieke partij en het openbaar bestuur.

Synoniem

Juist nu de overheid op de goede weg is met haar emancipatiebeleid, heeft de minister de kraan dichtgedraaid met de mededeling dat emancipatie geïntegreerd moet worden in 'het beleid'. De betaalde krachten voor emancipatie-werk kunnen hun boeltje pakken en naar huis. Het werk is kennelijk geklaard. Het Project Emancipatiewerksters kan in de kast. Bij overheidsbeleid is 'op de goede weg zijn' blijkbaar synoniem aan 'het doel is bereikt'. Dit laatste is nog absoluut niet het geval. Is het niet vreemd dat juist nu wordt gestopt met de projecten? Het is toch algemeen bekend, maar zo te zien niet algemeen aanvaard, dat emancipatie een kwestie is van lange adem. Emancipatiebeleid blijft voorlopig nog wel even nodig. Een goed voorbeeld daarvan ligt zelfs kant en klaar op het stoepje van de overheid. Ongeveer 26 procent van de ambtenaren zijn vrouwen. Een mooi aantal maar er moet nog heel wat werk worden vericht voordat de aantallen gelijkgetrokken zijn.

Het emancipatiebeleid van de overheid is zeer tegenstrijdig. Aan de ene kant wordt de emancipatie gestimuleerd door middel van de zogenaamde positieve discriminatie. Anderzijds worden de Projecten Emancipatiewerksters stopgezet. Jarenlang zijn deze ambtenaren bezig geweest met ondermeer het vergroten van de politieke participatie van vrouwen. Door de projecten stop te zetten, zegt de overheid eigenlijk: "Er is nu genoeg aan emancipatie gedaan binnen de verschillende organisaties. Het resultaat is ruimschoots voldoende om er een punt achter te zetten." Dat puntje wordt echter enkele 'zinnen' te vroeg op papier gezet.

Zoals gezegd zijn we in Nederland de goede weg ingeslagen. Deze ontwikkeling zal te langzaam verder gaan, stagneren of zelfs in tegengestelde richting gaan als de projecten stoppen. Stimulatie is en blijft noodzakelijk. Diepgewortelde gewoonten zijn nu eenmaal niet binnen een paar jaar te veranderen. Emancipatie is lange termijn-werk.

Daling

Bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen is het aandeel van vrouwen landelijk gezien gedaald. Veel vrouwen haakten af omdat ze het werk te zwaar vonden, zeker in combinatie met een gezin of een baan.

Veel Projecten Emancipatiewerksters zijn of worden redelijk goed afgerond. Dit wil echter niet zeggen dat men op het gebied van emancipatie binnen zo'n organisatie helemaal klaar is. Tijdens de gemeenteraadsverkiezingen waren de vrouwen op veel lijsten ondervertegenwoordigd. Dit betekent dat er niet mag worden gestopt met de Projecten Emancipatiewerksters maar dat de overheid hiermee juist door moet gaan.

Om haar tegenstrijdige beleid enigszins te verbloemen, overweegt de overheid om na de beëindiging van de projecten activiteitensubsidies van het departement Binnenlandse Zaken toe te kennen om enige continuïteit te bieden. Deze subsidieën zijn alleen mogelijk als het vrouwenorganisaties betreft, niet politieke partijen. De overheid denkt zeker dat er bij die laatste groep geen geld nodig is voor cursussen en trainingen om de politieke participatie van vrouwen te kunnen blijven stimuleren.

Houdt de overheid zichzelf voor de gek? Discriminatie tegenover stopzetting van het Project Emancipatiewerksters. Hoe het ook zij: het tegenstrijdige overheidsbeleid wordt lustig voortgezet.

In Memoriam

Aan de gevolgen van een auto-ongeluk is ons (voormalig) lid

HUBERT VERMONDEN

overleden.

Wij kennen Hubert als een prettig mens die zich vooral heeft ingezet voor de JD-regio Noord-Brabant. Actief zowel als mede-oprichter van de JD in Brabant alsook de eerste regio-voorzitter in Brabant.

Wij zullen hem missen.

Ik wens zijn familie en vrienden veel sterkte en troost toe in deze moeilijke tijden.

Roel van der Poort,
landelijk voorzitter Jonge Democraten,
11 april 1990.

Vrijzinnig NPB'er Scholte hekelt 'huwelijkscultivering': "Het is ontzettend discriminerend voor alleenstaanden"

door Sibrand Hofstra

De Nederlandse Protestantenvond (NPB) houdt het midden tussen een kerkgenootschap en een vereniging. Vast staat wel dat de bond al honderdtwintig jaar bestaat en dat men op een vrijzinnige manier met geloofs- en levensvragen bezig is. De NPB telt momenteel tienduizend leden, verdeeld over zo'n tachtig afdelingen. Demo sprak met twee NPB'ers. Allereerst met de algemeen secretaris, ir. F.H. Klokke, over het vrijzinnige van de NPB. En verder met de landelijk operende heer D. Scholte, theologisch adviseur binnen de NPB, die ingaat op de vrijzinnige houding ten opzichte van diverse relatievormen.

De heer Klokke: "Vrijzinnig is dat je met de levens- en geloofsvragen op een heel genuanceerde manier omgaat. Dat je dus niet elk woord dat in de bijbel - of welke geestelijke tekst ook - staat klakkeloos overneemt, maar dat je dat plaatst in de tijd van nu en dat je daar dan ook de consequenties aan verbindt.

De NPB onderscheidt zich van andere vrijzinnige groeperingen daardat hier ook het algemeen religieus principe kan worden gevolgd. Als men bijvoorbeeld zegt: "God, dat zegt mij niet zoveel, maar er is een goddelijk mysterie", dan zijn dat ook mensen die zich heel goed bij de NPB kunnen thuisvoelen. Zij zijn op een moderne, spirituele manier met levensvragen bezig en putten soms zelfs uit Oosterse spirituele experimenten.

Iedere keer gaat het er toch weer om erachter te komen wie je zelf bent in dit tijdsgewricht op deze aarde, en wat er in onze samenleving moet gebeuren. Wij willen elkaar de ruimte laten, zodat ieder zijn eigen deel van het leven kan invullen. Maar wel van elkaar leren, naar elkaar luisteren en elkaar de ruimte gevend, echter zelf ook die ruimte claimend. Dat is volgens mij de Nederlandse Protestantenvond."

Demo: "Zijn we nu zoveel vrijzinniger dan vroeger geworden wat betreft seksualiteit?"

De heer Scholte: "Aan de ene kant zullen zeker de ouderen de algemeen burgerlijke normering, met name ten aanzien van het huwelijk, natuurlijk toch centraal stellen. Geen seksualiteit voor het huwelijk, wat vroeger altijd al op de eerste plaats stond. Maar aan de andere kant zal men tegenwoordig, gezien de nieuwe relatievormen en de devaluatie van het huwelijk, toch de prioriteit van het huwelijk verleggen naar het voorop stellen van de authenticiteit - de echtheid - van een relatie. De seksualiteit zal dan aan die intensiteit van de relatie gekoppeld worden, of die relatie nou gelijkslachtig of ongelijkslachtig is.

Toch zal men in deze tijd, zelfs in de meest geavanceerde vrijzinnigheid, een beetje aarzelend staan ten opzichte van de vrije verkenning van de seksualiteit."

Demo: "Wat moet ik onder dat laatste verstaan?"

"Iedere dag weer een ander, de 'snelle wisseling der contacten', zoals men dat dan tegenwoordig noemt. Dat zal men toch niet direct propageren. Omdat dat natuurlijk ook weer afbreuk doet aan het voorop stellen van de authenticiteit van een relatie.

Remonstranten kennen dus de inzegening van alternatieve relaties, ook niet-huwelijkse relaties, zowel gelijk- als ongelijkslachtig. De NPB kent alleen de huwelijksdiensten en de inzegening van de gelijkslachtige relaties, omdat die dan heel anders zijn dan de huwelijkse relaties. Maar dat moet dan toch een relatie zijn die een zekere continuïteit en duur heeft.

Man en vrouw die niet getrouwd zijn, dat doen we dus niet, omdat dat strijdig is met de wet. Er moet namelijk eerst een burgerlijk huwelijk zijn, voordat de kerk mag inzegenen. De remonstranten zeggen: "Wij bedrijven burgerlijke ongehoorzaamheid, dus wij zegenen ook ongelijkslachtige relaties in, zonder dat daar een burgerlijk huwelijk aan vooraf gegaan is."

Demo: "Maar de remonstranten scoren publicitair wel goed, met name door homo's te laten trouwen."

"Ja, dat klopt, door die homoseksuele huwelijksinzegening, ja. Volgens mij kan het in de NPB wel, als het plaatselijk bestuur het goed vindt, maar is het in de NPB nog niet voorgekomen. Wij hebben ons wat dat betreft gerefereerd aan die remonstranten. Maar bij ons is dat

Toch wel...

Seks kan best leuk zijn

door Adrie van der Luijt

Adrie van der Luijt verzamelde voor u een aantal sappige anecdotes op seksueel gebied.

Veel Victoriaanse doktoren geloofden dat de sleutel tot het voorkomen van masturbatie gezonde voeding was. Hiervan uitgaande werd een grote verscheidenheid aan gezonde voedingsmiddelen speciaal ontwikkeld om het kinderlichaam te reinigen van ongezonde prikkels. De Amerikaanse geneeskundige en pionier op het gebied van gezonde voeding John Harvey Kellogg introduceerde in 1899 een nieuwe lijn op dit gebied in zijn sanatorium in Battle Creek, Michigan. Zij kregen de naam Kellogg's Breakfast Cereals. Dat het eten van cornflakes zo'n vlucht zou nemen, heeft de Amerikaanse arts niet kunnen voorzien. Tegenwoordig zijn 49 fabrieken in 42 landen hard bezig om de bevolking van 150 landen te kunnen voorzien van hun dagelijkse portie cornflakes. Vooral de Engelssprekende landen zijn grote cornflakeseters. In Nederland is dat wat minder. Wij eten jaarlijks gemiddeld maar 85 gram per persoon. Dat komt neer op nog geen drie porties. De redactie houdt zich van commentaar...

In 1867 beweerde een artikel in een medisch tijdschrift, getiteld "De invloed van de naaimachine op de vrouwelijke gezondheid", dat naaisters geneigd waren seksueel opgewonden te raken door het gestage ritme van het voetpedaal van een naaimachine, en dat onbewuste orgasmen vaak het gevolg waren van de op-en-neergaande beweging van vrouwenbenen tijdens het werk. Om dit te voorkomen, beval het artikel aan dat bromide, waarvan werd aangenomen dat het seksuele opwinding onderdrukte, door het drinkwater van de vrouwen zou worden gedaan. Het adviseerde tevens dat afdelingschefs erop moesten toezien dat de naaimachines niet te snel liepen.

Een Victoriaans handboek op het gebied van fatsoen en gedragsregels, "Lady Gough's Etiquette Book", waarschuwde tegen het plaatsen van boeken van vrouwelijke auteurs naast boeken van mannelijke auteurs op een boekenplank. De enige uitzondering werd gemaakte voor het geval dat de auteurs in kwestie in het dagelijks leven getrouwd waren geweest.

Vraag een willekeurig persoon naar de beroemdste glimlach ter wereld en tien tegen een dat de Mona Lisa genoemd wordt. Recent onderzoek op het stoffelijk overschot van Mono Lisa Gherardini, de vrouw die model stond voor Leonardo da Vinci's schilderij, leverde een opmerkelijke verklaring op voor deze glimlach. De echtgenote van een Florentijnse patriciër (gegoede burger) bleek te zijn behandeld met kwikzilver. Als gevolg van dit medicament kleurden haar tanden zwart en werden zij laagje voor laagje afgevlid. Uiteindelijk had zij weinig meer dan stompjes overgehouden; haar ingevallen mond was reden voor haar 'glimlach'. Dit was in Da Vinci's tijd geen ongebruikelijk verschijnsel. Kwikzilver werd namelijk toegediend als medicijn tegen syphilis, destijds een ware volksziekte.

De duurste en meest geprezen glimlach ter wereld is dus niets anders dan een ingevallen bekkie ten gevolge van een geslachtsziekte...

De duurste en meest geprezen glimlach ter wereld is dus niets anders dan een ingevallen bekkie ten gevolge van een geslachtsziekte...

Grenzen aan groei

Inleiding

Het jaarthema "Grenzen aan groei" is opgesplitst in vier deelthema's, "Grenzen aan economische groei", "Grenzen aan bevolkingsgroei", "Grenzen aan groei van kennis" en "Grenzen aan ideologieën". Over het eerste deelthema hebben jullie in de vorige DEMO al een artikel kunnen lezen, geschreven door Michiel Ruis, lid van de Jaar Thema Projectgroep (zie ook onder "Scholing en vorming nieuws"!)). Hieronder tref je twee artikelen aan die door twee andere leden van de J.T.P.G. zijn geschreven. In de volgende DEMO komt er een bijdrage over "Grenzen aan ideologieën". Heb je op- of aanmerkingen... SCHRIJF EEN REACTIE!!!

GRENZEN AAN BEVOLKINGSGROEI

Gelijk oversteken???

door Fred Toetenel

We wonen allemaal op de planeet aarde. Wij eten, wij drinken, wij gebruiken energie. Het ene werelddeel heeft het goed, het andere niet. Wat zijn nu de belangrijkste mogelijkheden die de Westerse landen en de ontwikkelingslanden kunnen bijdragen aan het behoud van het milieu? De draagkracht van ons milieu is aan vele invloeden onderhevig. Vooral het verspillende energieverbruik in de Westerse landen draagt hieraan bij.

Zo gebruikt een kwart van de wereld drie kwart van alle commerciële energie. Als de ontwikkelingslanden in het jaar 2025 evenveel energie kunnen gebruiken als de geïndustrialiseerde landen, dan zal dit betekenen dat het huidige mondiale energieverbruik wordt vervijfvoudigd. Men denke aan het gebruik van haarföhns, koelkasten (eeuwen kon men zonder), video's, etc. Het is duidelijk dat een dergelijk consumptief gedrag de negatieve gevolgen van bv. kolencentrales versterkt. Maar het is nog erger. In de Westerse wereld eet men nu eenmaal graag vlees. Voor het veevoeder van onze koeien is soja nodig. Die soja wordt geïmporteerd uit de Derde Wereld en het plantje dat soja produceert heet tapioca. Voor de exploitatie van tapioca worden hele regenwouden weggekap.

Boeren in de Derde Wereld staan ernstig onder druk, omdat de Verenigde Staten respectievelijk de EG met inkomenssteun respectievelijk subsidies op de landbouwproducten zelf de prijs van landbouwproducten op de internationale markt kunstmatig laag houden. Dit brengt met zich mede dat er rücksichtlos gekapt wordt ten behoeve van de landbouw-exploitatie.

In dit thema-nummer over seksualiteit moge het enigszins cynisch klinken, maar de belangrijkste bijdrage die de Derde Wereld kan geven aan de milieu-problematiek is zonder enige twijfel: bevolkingsbeperking. Deze stelling roept ongetwijfeld enige vragen op als: op grond van welk milieu-argument kun je zoiets stellen en zijn er naast milieu-argumenten ook nog andere argumenten hiervoor, zoals economische en humanitaire motieven? Uit de economie kennen we allemaal het begrip "draagkracht". Ook het milieu heeft een bepaalde draagkracht, "carrying capacity", dat wil zeggen als in een bepaald gebied er meer mensen zijn die het milieu verdragen kan

qua landbouwproductie, nijverheid, etc., dan daalt de draagkracht van het milieu. Een "bepaald" gebied moet je nooit interpreteren als de oppervlakte van een land, maar als een voor landbouw bruikbare oppervlakte. En dan worden grote landen opeens klein: in Egypte kan men alleen in de Delta-vlakte leven. De draagkracht van het milieu wordt door de sterke bevolkingsgroei in de Derde Wereld enorm onder druk gezet: overexploitatie van de landbouw en een enorme houtkap voor de energievoorziening doen het milieu bepaald geen goed.

Niet alleen valt het milieu aan te wijzen als een van de belangrijkste motieven voor geboortebeperving. De sterke bevolkingsgroei staat ook enige economische ontwikkeling in de weg. Voor deze gedachtegang is weinig kennis van de macro-economie geobden. Zie hier een productiefunctie: $P = f(L, K, N)$. De productie is afhankelijk van de productiefactoren arbeid (L), kapitaal (K) en de natuur (N). In de Derde Wereld is, niet in het minst door de schulden crisis waar ook het Westen debet aan is, er sprake van een ernstig tekort aan kapitaal. Economen spreken dan ook van een zogenaamde "bottle-neck". Arbeid is er volop, zij het laag geschoold. Veel arbeid is prachtig, maar kan er een klinknagel geproduceerd worden zonder machines? Sterker nog, als er al enige economische groei is in een ontwikkelingsland, dan is dat door de verdeling onder de bevolking vanwege de sterke bevolkingsgroei nauwelijks merkbaar.

Humanitaire argumenten voor beperking van de bevolkingsgroei zijn eveneens van groot belang. Het favoriete middel tot bevolkingsbeperking is abortus. Dit leidt veelal tot zeer negatieve fysieke gevolgen voor vrouwen, omdat de abortussen nu eenmaal niet in Bloemenhove, maar veelal met primitieve middelen worden uitgevoerd. Evenzeer gruwelijk is het doden van pasgeborenen (infanticide).

Infanticide is al zo oud als de oudheid. In de Romeinse oudheid was het heel gewoon om vooral meisjes te doden. Anno 1990 is dit voor ons volstrekt ondenkbaar. Hier komt nog het volgende bij. In een tijdsbestek van slechts 65 jaar is de stedelijke bevolking in de Derde Wereld vertienvoudigd van ongeveer honder miljoen in 1920 tot één miljard nu. Velen die van het platteland naar de stad zijn getrokken, leven in krottenwijken onder erbarmelijke omstandigheden. De meeste bewoners van krottenwijken hebben officieel gaan werk, maar werken feitelijk 10 tot 15 uur per dag, zes tot zeven dagen per week. Zij verdienen hun geld als kleine meubelmaker of kleermaker, schoenenpoetser of als illegaal drankstoker. Ook deze omstandigheden pleiten voor ten eerste bevolkingsbeperking en ten tweede economische steun om onderbetaling tegen te gaan.

Wel moet hier aangetekend worden, dat het Westen veelal met onzinnige en grootscheepse voorlichtingscampagnes keihard tegen alle tradities in en met een grote dosis arrogantie de bevolkingsgroei

tegemeet ging. Veel beter is het om deze thematiek mee te nemen in andere en meer algemene ontwikkelingsprojecten dan in zulke massale campagnes.

Moeten wij, hier: Westerse landen, nu gelijk oversteken met de Derde Wereld in de zin van minder energieverbruik bij ons en minder bevolkingsgroei in de Derde Wereld? Zeker niet! Laten we eerst eens beginnen met een verandering van de landbouwpolitiek van de EG en met een drastische beperking van ons energieverbruik. Dit alles mag natuurlijk niet wegnemen dat de Westerse wereld wel alle samenwerking moet aanbieden als het gaat om bevolkingsbeperking op een manier die de bevolking van de ontwikkelingslanden zelf willen.

Populistische conclusie: om het tropisch regenwoud te behouden moeten Noord en Zuid maatregelen nemen, want we leven immers allemaal van dezelfde lucht!

GRENZEN AAN GROEI VAN KENNIS

Wetenschap als politieke zaak

door Jinny Boer

Door de eeuwen heen is de mensheid bezig geweest haar kennis te vergroten. Deze kennis kwam meestentijds ten goede aan de gang naar welvaart, soms echter had zij desastreuze gevolgen. Om in het vervolg een aantal calamiteiten te beperken is het noodzakelijk om de ongelimiteerde drang naar kennisvergaring te beteugelen. Hierbij kan men drie criteria hanteren:

Wat is mogelijk?

Wat is haalbaar?

Wat is wenselijk?

Bij dit laatste criterium komen de ethische aspecten aan de orde, iets waar ik me in dit betoog voornamelijk mee bezig zal houden.

In haar beginselverklaring stelt de JD zich ten doel om bij te dragen tot de individuele ontplooiing van alle mensen. Deze individuele ontplooiing houdt ook in dat ieder mens het recht heeft om zelf zijn/haar leven in te richten zoals het hem/haar goeddunkt. Dit geldt niet alleen voor de mens als individu, maar ook voor de mens als wetenschapper. Van buiten af opgelegde grenzen vinden vele wetenschappers al gauw een miskenning van hun autonomie. Echter, de wetenschap roept ook problemen op die niet aan de wetenschap zelf kunnen worden overgelaten gezien het maatschappelijk belang van die problemen. De Wetenschap moet (weer) een politieke zaak worden, aldus dr. H. Schellekens, microbioloog bij TNO.

Als voorbeeld hiervan kan de problematiek rond de genetische manipulatie van de mens, dier en plant worden aangehaald: er bestaat grote angst bij de buitenwereld dat het sleutelen aan bacteriën en planten kan leiden tot het verstoren van natuurlijke evenwichten en dat dat vervelende consequenties met zich mee zal brengen voor ons milieu. Bovendien zijn er al experimenten uitgevoerd die de soortbarriere overschreden. De aloude vertrouwde waarden en beelden die we tot nu toe voor vast en zeker hadden aangenomen blijken nu ook te bezwijken onder druk van de wetenschap. Tevens ligt de weg open voor het verkrijgen van gedetailleerd inzicht in de aanleg van het menselijk individu, wat weer consequenties heeft voor de bescherming van de privacy. Kortom, de mogelijkheden lijken welhaast onbegrensd. En wat mogelijk wordt heeft onvermijdelijk ook weer invloed op wat ethisch toelaatbaar wordt geacht. Waakzaamheid is dus gewenst.

Zoals de zaken er nu voorstaan ontwikkelt een minderheid dingen waarin de grote meerderheid geen inzicht heeft en waarvan zij de gevaren, risico's en voordelen niet kent. Het gevaar van zo'n situatie is dat er bij wetenschappers een houding gaat ontstaan van "doctor knows best". Een bevoogdende houding ten opzichte van de onwetende buitenwereld en dus ook de politiek. Hier legt men de vinger op de zere plek: politici hebben vaak te weinig inzicht in de vaak zeer gespecialiseerde materie van de wetenschappelijke problemen, maar zijn te geëmancipeerd om zich het soms naar paternalisme neigende gedrag van wetenschappers aan te laten leunen. Een keerzijde van deze geëmancipeerde houding is dat de bemoeienis van politieke partijen met de wetenschap (onbedoeld) remmend kan werken op wetenschappelijk onderzoek. De politieke partijen projecteren allen hun eigen visie over doel en inhoud van menselijke zelfontplooiing op de wetenschap. En zo blijft er maar weinig over van de autonomie van de wetenschapper.

Samenwerking hoeft identiteit niet aan te tasten

Tussen droom en daad

door Mark Rutte

Enige tijd geleden publiceerde de JOVD het rapport 'Mikken op het midden'. Het is verheugend dat aan deze nota ook in de Demo aandacht besteed is. De JD-voorzitter Roel van der Poort heeft gereageerd met een artikel onder de titel 'Fusie VVD en D66 onwenselijk'. Daarop schreef Erik den Draak in het maartnummer het stuk 'Tergenpartij zwart maken speelt ze alleen maar in de kaart'. Dit bracht van der Poort tot het schrijven van het artikel 'Vrijzinnig-democratie, geen stroming maar wel idealen'. Na lezing van al dit belangwekkend proza kreeg ik de behoefte mij in het debat te mengen. Tevens maak ik graag van de gelegenheid gebruik iets te zeggen over samenwerking van JD en JOVD, zoals door ons is voorgesteld.

Terzake 'Mikken op het midden; de JOVD zegt ja! tegen het midden, nee! tegen het middenveld' is een oorlogsverklaring aan het CDA. Aan het concept van de ideologie van de verantwoordelijke samenleving en het maatschappelijk middenveld. In de ogen van de JOVD mogen taken niet langer worden overgedragen naar dat middenveld. Simpelweg omdat dat middenveld niet democratisch controleerbaar is en omdat het CDA daar de macht in handen heeft. Wat van het middenveld overblijft moet radicaal gedemocratiseerd worden. Als het CDA onbelemmerd zijn gang kan gaan zal Nederland een corporatieve staat worden. De JOVD pleit voor overheveling van taken van de centrale overheid naar gemeente en provincie, die immers wel democratisch controleerbaar zijn. Bovendien roept de JOVD op tot een herwaardering van de schoolstrijd, tot het opnieuw ter discussie stellen van de gelijkshakeling van openbaar en bijzonder onderwijs. Een politiek taboe dat nauw samenhangt met de theorie van het maatschappelijk middenveld. Met deze voorstellen probeert de JOVD een nieuwe impuls te geven aan de discussie in eigen JOVD-kring en in de kring van D66 over de noodzaak van een staatsrechtelijke hervorming in Nederland. Deze discussie dreigt in onze ogen vast te lopen in idealen als een gekozen burgermeester, terwijl toch eigenlijk grotere belangen op het spel staan. Zoals het krijgen van het vertrouwen van de burger in de overheid en het veilig stellen van de democratie. Om dat te bereiken is in machstermen een andere coalitie nodig, een rood-blauwe regering van PvdA-D66-VVD. De JOVD pleit daar al jaren voor en heeft daartoe midden jaren '70 het kleinschalige Des-Indes-beraad opgericht. Op korte termijn is in onze ogen een samenwerking in de oppositie van D66 en VVD van groot belang, als stap op weg naar die andere coalitie. De nota voegt daaraan toe dat op lange termijn zelfs gediscussieerd zou kunnen worden over het oprichten van een grote liberale partij, ter vervanging van D66 en VVD. Met de nadruk op lange termijn.

Op dat laatste punt, samenwerking van D66 en VVD, zijn van der Poort en den Draak ingegaan. Ze behandelen niet de achterliggende gedachte dat een vuist gemaakt moet worden tegen de oprukkende CDA-staat. Vooral van der Poort grijpt zo nu en dan naar demagogische argumenten bij het afwijzen van de samenwerking van VVD

en D66. Alvorens de inhoudelijke argumenten te behandelen wil ik hier graag een voorbeeld noemen van deze soms wat flauwe en goedkope redeneertrant van Roel: "Het blijft natuurlijk onbetwistbaar dat deze actie van de JOVD meer zegt over hun eigen politieke en organisatorische armoede van over onze eigen organisatie", aldus van der Poort.

De inhoudelijke argumenten behandelen vooral de verschillen tussen vrijzinnig-democratie en liberalisme. Deze verschillen, en de concrete uitwerking in D66 en VVD, zouden samenwerking in de weg staan. Mag ik daar het volgende over opmerken: Natuurlijk zijn er verschillen. Maar niemand zal ontkennen dat liberalisme en vrijzinnig-democratie ook enorm veel raakvlakken hebben. Daar komt bij dat de samenwerking tussen VVD en D66 de identiteit van deze partijen niet hoeft aan te tasten. En verder: D66 is nog volop in discussie over het eigen etiket: vrijzinnig-democratisch, links-liberaal, dan wel helemaal geen etiket. Of, om met van Mierlo te spreken: "Waarom zou D66 in één woord moeten wonen?" Bovendien: samenwerking van VVD en D66 dient een duidelijk doel, een ideaal dat ook door de JD wordt onderschreven: het voorbereiden van die andere coalitie, zonder confessionelen.

In een gesprek dat ik met van der Poort had over de JOVD-voorstellen, bracht ik naar voren dat de JOVD op deze punten graag met de JD zou samenwerken. Daar hijzelf in zijn artikel al is overgegaan tot citeren uit dit gesprek, zal hij er wel geen bezwaar tegen hebben, dat ik hier zijn reactie op mijn verzoek weergeef. Hij merkte op dat hij weinig ruimte zag voor samenwerking, omdat in de JD nog steeds veel angst zou bestaan voor de JOVD; omdat de JD zich volgens velen zou moeten afzetten tegen de JOVD. Een sprekend voorbeeld van dat afzetten hoorde ik op een JD-borrel: bij het uitkomen van 'Mikken op het midden' had een oud-voorzitter van de JD de JD-voorlichter gebeld en gezegd: "Nu reageren. Nu kun je eindelijk in de pers komen en tegelijkertijd als JD tegen de JOVD trappen."

Op zoek dan maar naar een verklaring voor dat gevoel dat de JD zich zou moeten afzetten tegen de JOVD. Later we enige jaren teruggaan in de tijd. Het is inderdaad een feit dat de JOVD zes jaar geleden niet zo blij was met de oprichting van de JD. Van oudsher

heeft de JOVD een grote groep leden binnen de gelederen die sympathiseren met of lid zijn van D66. Tot op de dag van vandaag. Een groep JOVD-ers was in 1966 vertrokken bij de oprichting van D66. Het maakt in de JOVD niets uit van welke partij je eventueel lid bent, ook niet wanneer je een bestuursfunctie hebt in de JOVD. Wat niet verenigbaar is met een bestuursfunctie in de JOVD, is het lidmaatschap van een bestuur van een partij of een volksvertegenwoordigende functie dankzij een partij. Dit om onafhankelijkheid van de JOVD te garanderen.

De JD bestaat nu al zes jaar, en lijkt het behoorlijk goed te doen, zonder dat de JOVD aantrekkingskracht verliest op jonge D66-kiezers. In praktijk blijken JD en JOVD dan ook heel goed naast elkaar te kunnen functioneren. Het afzetten van JD tegen JOVD begint langzamerhand op een misplaatste vorm van onzekerheid te lijken. Het is jammer dat dit leidt tot het tegenhouden van samenwerking tussen onze organisaties, daar waar we gezamenlijk iets kunnen bereiken. Daar, waar we voor hetzelfde staan: het veranderen van de politieke krachtsverhoudingen op het Binnenhof, en de manier waarop met macht wordt omgegaan.

Laten we toch voorkomen dat we op onze leeftijd al gaan hechten aan structuren, zozeer zelfs dat we niet meer in staat zijn iets groots te bewerkstelligen. Dat kan nooit de bedoeling zijn geweest.

(De auteur is landelijk voorzitter van de Jongeren Organisatie voor Vrijheid en Democratie, de JOVD; red.)

Mark Rutte: ... vuist tegen CDA maken...

Kansen voor een nieuwe politieke jongerenorganisatie Liberalisme, vrijzinnig-democratie of (geen van) beide?

door Carin Tiggeloven en Rogier van der Sande

Carin Tiggeloven is oud-voorzitter van de JD afdeling Leiden e.o.. Rogier van der Sande is voorzitter van de JOVD Leiden e.o.. Beiden schreven dit stuk op persoonlijke titel.

"Liberalisme laat geen ruimte voor eigen keuze." / "Fusie VVD en D66 onwenselijk." Onder dit mom ageerde JD-voorzitter Roel van der Poort tegen de avances van de JOVD (TROUW, 5 januari 1990; DEMO 7.1; Driemaster 42.1). De jonge liberalen hadden in het rapport 'Mikken op het Midden' hun voorkeur uitgesproken voor een 'purperen coalitie' van PvdA, VVD en D66. Een eventuele fusie tussen VVD en D66 werd niet uitgesloten. En binnen de JOVD gingen al stemmen op om door middel van een fusie met de Jonge Democraten hiertoe alvast een aanzet te geven. Dat idee werd door de JD geen warm onthaal gegund. Het is echter de vraag of dit wel een juiste wijze van reageren was.

Is een samenwerkingsverband tussen Jonge Democraten en JOVD wenselijk? Of is een dergelijke optie in het geheel niet bespreek-

baar? In dit artikel willen wij die optie wel bespreekbaar maken, al ontkennen we niet dat er de nodige bezwaren kleven aan een eventuele fusie.

Om te kijken of de verschillen tussen beide organisaties overbrugbaar zijn, zullen we eerst onze visie op een politieke jongerenorganisatie ten toon spreiden. Met die visie in het achterhoofd, zal vervolgens de verhouding JOVD-JD in ogeschouw worden genomen om een antwoord te geven op de vraag op er kansen bestaan voor een nieuwe, gefuseerde politieke jongerenorganisatie.

In de huidige situatie kent iedere zichzelf respecterende politieke partij een jongerenorganisatie. De ene vereniging heeft een zeer nauwe band met de moederorganisatie (het CDJA is vertegenwoordigd in CDA-besturen), de andere pretendeert daarentegen grotendeels onafhankelijk te zijn (de VVD erkent de JOVD als jongerenorganisatie, maar de JOVD weet telkens de nadruk te leggen op haar zelfstandigheid).

Je kunt je echter afvragen, of een dergelijke situatie waarin alle politieke jongerenorganisaties min of meer verbonden zijn met een moederpartij wel ideaal is. Mag je van jongeren verlangen dat zij zich al vroeg voor een politieke lijn uitspreken? Lid worden van de JD of de JOVD kan immers reeds op respectievelijk twaalf- dan wel veertienjarige leeftijd. Het is aannemelijk te veronderstellen dat jongeren lid worden van een politieke jongerenorganisatie om met generatiegenoten over politiek te discussiëren. Zij zullen zich niet direct in het partijgewoel willen storten, maar zich eerst vanuit enkele algemene beginselen willen oriënteren.

Een politieke jongerenorganisatie zou daarom vanuit een niet al te strak omliggende basisopvatting ruimte moeten bieden voor inhoudelijke discussie. Allereerst is het noodzakelijk je eigen mening te ontwikkelen en te leren verwoorden en daarnaast inzicht te krijgen in

andermans opvattingen. Met die kennis (die je dus in een politieke jongerenorganisatie kunt opdoen) kun je dan later politieke kleur bekennen. Politieke jongerenorganisaties zouden daarom ook onafhankelijker van 'Den Haag' en de aldaar opererende partijen moeten optreden. Zij kunnen het zich veroorloven een hoofdstroming te vertegenwoordigen die niet direct bij een bepaalde partij 'hoort'. Binnen dit kader kan een vrije discussie plaatsvinden, die naar de leden toe een vormende functie heeft. Uiteindelijk is een vereniging er voor haar leden.

Na deze algemene visie op de gedachte achter een politieke jongerenorganisatie willen we nu dieper ingaan op de verhouding tussen JOVD en JD. Beide organisaties zijn vanuit eenzelfde (radikaal)liberale traditie ontstaan. Ze betwisten elkaar dan ook dikwijls de kwalificatie 'meest liberaal'. Gezien deze achtergrond zouden beide verenigingen de eerst aangewezenen zijn om tot nadere samenwerking te komen in een politieke jongerenorganisatie, die als basis opvatting 'ontplooiing van het individu' hanteert. Wanneer je immers de beginselverklaringen van JD en JOVD ter hand neemt dan keren in beide gevallen begrippen als 'gelijkwaardigheid', 'individuele vrijheid', 'onderlinge solidariteit'/'sociale rechtvaardigheid' en 'rechtszekerheid' terug.

Een samengaan van JOVD en Jonge Democraten zal natuurlijk niet probleemloos kunnen verlopen: Op een drietal terreinen zullen zeker hinderpalen worden opgeworpen. Het centrale probleem is het verschil in opvatting over ideologie. De JOVD kiest onomstotelijk voor het liberalisme, de JD voor vrijzinnig-democratie. Daarbij dient te worden opgemerkt, dat er in de JD-gelederen al jaren lang een discussie gaande is over de vraag of het vrijzinnig-democratische gedachtegoed wel als ideologie te kwalificeren is. Velen zijn van mening dat een en ander eerder te maken heeft met een bepaalde (politieke) houding. De mogelijkheid tot individuele ontplooiing van de mens en het waarden van verscheidenheid als een groot goed staan daarin centraal. Er wordt niet uitgegaan van strakke ideologische dogma's die leiden naar een zeker ideaal (blauwdruk voor de maatschappij/spoorboekje voor de toekomst). De JD zou op open wijze problemen benaderen, terwijl de JOVD oplossingen zal aandragen met het liberale gedachtegoed in het achterhoofd. Er ligt op dit gebied een verschil tussen JD en JOVD. Ons inziens komt dit echter niet zo zeer voort uit principiële overwegingen, maar veeleer uit een soort schermen met termen. door te goochten met het begrip ideologie willen beide organisaties aantonen dat er wel degelijk onderscheid bestaat. Maar is de liberale ideologie wel zo dogmatisch als sommigen willen doen voorkomen, en het vrijzinnig-democratische gedachtegoed wel zo 'blauwdrukvrij'? Kortom, het onderscheid wel of geen ideologie refereert niet aan een wezenlijk verschil tussen JD en JOVD. De discussie over dit onderwerp is leuk en ook interessant (en dit is niet schertsend bedoeld) voor een zondagmiddag, maar kan ook, of zelfs beter, in de door ons voorgestane politieke jongerenorganisatie gevoerd worden. De problemen doen zich vooral voor op politiek-inhoudelijk gebied. Doorgaans liggen de opvattingen van de Jonge Democraten ter linker zijde van de JOVD. Het is echter niet zo, als sommige JD-ers denken, dat de JOVD dezelfde plaats inneemt op de politieke schaal als de VVD. Wil je gezamenlijk tot een politieke jongerenorganisatie komen, dan zullen beide verenigingen niet rigide moeten blijven vasthouden aan alle eigen standpunten. Door het ontstane bredere spectrum zullen ze juist meer jongeren voor politiek kunnen interesseren en hen bovendien meer discussievrijheid bieden.

Tot slot zijn er dan de cultuur- en organisatorische verschillen. Met name de heersende cultuur bij de andere organisatie zal een doorn in het oog zijn en aanleiding tot het afwijzen van een fusie. Een aantal Jonge Democraten knapt bij voorbaat al af op het formalisme

(waaronder ook de 'jasje-dasje' traditie valt) dat binnen de JOVD opgeld doet. Daarnaast geven sommige JOVD-ers weer af op de zeer vrijblijvende en inhoudsloze sfeer die zij bij de JD menen te moeten constateren. Edoch, komen deze gedachten niet voort uit een gebrek aan kennis van elkaars organisatie? Een betere omgang door ook eens een kijkje te nemen (bijvoorbeeld op congressen) zou zeker duidelijkheid kunnen brengen en vooroordelen kunnen wegnemen. In overlegorganen blijkt maar al te vaak dat JOVD en JD heel goed kunnen samenwerken en dat best met de ander te praten valt.

Zou er zich uiteindelijk een fusie voordoen, dan zullen ook organisatorische kwesties om de hoek komen kijken. Hoe zal er bijvoorbeeld op congressen worden gestemd? Gaat dat via de "one man-one vote" procedure zoals dat nu binnen de JD gebruikelijk is, of net zoals de JOVD dat doet via afdelings afgevaardigden? Het is sowieso zinvol dat men zich weer eens over deze problematiek buigt. Naar ons inzicht is dit echter niet de plaats om reeds op dergelijke verschilpunten, die zich in tweede instantie zullen voordoen, in te gaan. Hier gaat het voornamelijk over de inhoudelijke aspecten van een mogelijke fusie.

Nu de drie grootste struikelblokken aan de orde zijn gesteld, willen we terugkomen op de centrale vraag: Is het wenselijk dat deze obstakels uit de weg worden geruimd om te komen tot een politieke jongerenorganisatie, waarvan zowel JOVD als JD deel uitmaken?

Zoals gebleken is uit het voorgaande betoog achten wij dit wenselijk wanneer een dergelijke organisatie zich kenmerkt door een brede opzet en uitgaat van een basisopvatting waarin de ontplooiing van het individu centraal wordt gesteld. Ze dient voornamelijk als een discussieplatform voor haar leden te fungeren. Een dergelijke politieke jongerenorganisatie biedt een grotere speelruimte aan de leden dan JD en JOVD nu ieder afzonderlijk doen. Zij hoeft zich niet meer te identificeren met een politieke partij en kan zich voor het verkrijgen van subsidie door zowel de VVD als D66 laten erkennen. Deze vereniging moet er niet zijn als het kindje van de moeder -want JOVD-ers en JD-ers zijn geen partijjongeren-, maar als een forum voor politieke discussie voor haar leden, opdat zij zich kunnen verdiepen en tot een weloverwogen keuze kunnen komen.

LAAT DE LEDEN VAN DE JD EN DE JOVD ZICH HIER MAAR EENS OVER BERADEN!!

Michel, je hebt gelijk!

door Paul Lenards

Waarom bezighouden met de wereld? Waarom opkomen voor je mening? Laat 'n ander maar voor mij de kastantjes uit het vuur halen, ik hou me wel bezig met nutteloze leerzame discussies in achterkamertjes. Ik laat me daar wel bezighouden door iemand met 'n grote bek die zich verwonderd waarom er geen tegenspraak komt. Alles wat de mening-hebbende hoort is gefluisterd geroddel en gegiechel, maar geen meningen, niets van waarde. De JD is te weinig politiek-inhoudelijk bezig, luidt de overigens gegronde klacht van de achterban. Nou, wat let je? Laat je mening horen, hij is vast de moeite waard om naar geluisterd te worden! Nu, waar blijf je? Heeft Michel toch gelijk?

Jazeker heeft Michel gelijk, hoewel zijn kritiek niet alleen op de JD maar ook op de rest van de samenleving van toepassing is. De JD is de afgelopen paar jaar enorm vervlakt, ondanks de enorme instroom aan nieuw bloed. De standpunten ingenomen de laatste paar jaar zijn om van te huilen, zo vol middelmaat en zo'n gebrek aan originaliteit. De JD kan alleen maar politiek eindeloos herkauwen zonder er iets zinnigs mee te doen.

Verhitte discussies zijn uit den boze, want stel je voor dat je in het openbaar een standpunt inneemt. Openlijk kritiek leveren op politiek of JD hoort kennelijk niet bij een vrijzinnig-democratische jongerenorganisatie. Op achterkamertjes en in morsige cafe's praat er wel eens iemand zijn of haar mond voorbij, maar dat wordt hen ruiterlijk vergeven.

De politieke jongerenorganisatie sterft zo langzaam af, en slijt haar laatste dagen in absolute saaiheid en vervlakking.

Een reden tot bestaan is haar ontnomen of nooit gegund, de basis is aangetast en verzuurd, en niemand die hier wat tegen onderneemt. Denk toch eens diep na en vraag je af waarom je ooit lid geworden bent van de vereniging. Waag het niet om anderen na te praten en vorm je eigen mening. Is de vereniging zoals die nu is wat jullie erbij voorstelden? Zo nee, laat dat dan merken!! Lever kritiek op wat jij denkt wat fout is. Kom eens met ideeën, wees niet bang dat er niet naar je geluisterd wordt. Kom voor je mening uit en wordt geen bange muis die meehuult met de wolven in het bos.

Er moet een nieuwe cultuur komen, die van de onderbouwde en ondermijnende kritiek. Kritiek voorkomt dat men inslaapt, kritiek duwt de neus op de feiten. Lang leve de onderbouwde kritiek. Sluit je aan bij de nieuwe cultus, laat je opnemen in de tempel van de kritiek. Wees redelijk maar laat je gevoel spreken, in de tempel is geen priester die je het voorzegt. Jij bent degene die moet preken. Kom op voor je eigen standpunten en laat je stem horen in de tempel. Van het zachtste stemmetje wordt hier een bulderend spreekkoor gemaakt. Hier wordt ingetogen en met 'open mind' naar je geluisterd. En je zult gehoord worden!! Je zult gehoord worden!!

Tot slot een gedichtje van Harriët Janssens uit de bundel 'Vlinderstappen':

**Jij hoeft niet meer
te schreeuwen
je hebt het al gedaan
juist doordat je
je mond
niet open hebt gedaan.**

(De auteur was tot voor kort lid van het landelijk bestuur, red.)

Zucht....

door Astrid Jansen en Robert de Hond

Vorig jaar werden we lid van de Jonge Democraten nadat we de Algemene Ledenvergadering (ALV) hadden bijgewoond. Op de ALV van het najaar 1988 viel het ons al op dat nagenoeg alle aanwezigen studenten aan de universiteit waren. Er werd wel over gepraat om ook leden onder de lager opgeleidenen te werven, maar dat werd meteen teniet gedaan door opmerkingen als: "Leden kunnen gemakkelijker naar vergaderingen komen met de OV-jaarkaart voor studenten" (niet iedereen studeert).

Moeilijk taalgebruik, met uitzondering van enkele leden.

Op de huiskamerbijeenkomst waar we geweest zijn, was ook erg typerend dat de eerste opmerking was, toen we vertelden dat we in Tilburg woonden, we zeker wel aan de Katholieke Universiteit Brabant zouden studeren.

Hoewel interessant werd in het algemeen op een te intellectuele manier over het onderwerp gesproken.

Nu over de Demo, bijvoorbeeld jaargang 7 nummer 2. "Exegeses" blz. 4 (meervoud exegesen!), "symbolische orde" blz. 4, "polemische bewoordingen" blz. 6, "seculier..." blz. 6... zucht.... woordenboek... We zijn, geloven we, zo wel duidelijk genoeg!

Tilburg, 9 maart 1990

Noot van de redactie:

De JD telt, hoe dan ook, veel studenten; de kans dat iemand studeert is daardoor vrij groot. Studenten worden tijdens hun studie volgestampt met vaktermen, waarmee zij geacht worden hun vakgebied af te bakenen. De kunst is echter, menen wij, ingewikkelde begrippen ook voor buitenstaanders helder uit te leggen. Dat discussies vaak op 'hoog' niveau gevoerd worden, d.w.z. dat er 'moeilijke' theorieën en begrippen worden gebruikt, hoeft geen bezwaar te zijn, zolang ook niet-ingewijden kunnen begrijpen wat er gezegd wordt. Is dat niet het geval, zeg het dan! Vraag iemand om uit te leggen wat hij of zij bedoelt, vaak zal dan blijken dat hij of zij zelf ook nauwelijks weet waar het over gaat.

Over de OV-jaarkaart: niet iedereen studeert, maar het grootste gedeelte van de JD wel. Als die kaart is ingevoerd kan de pot voor reiskostenvergoeding voor bijvoorbeeld ALV's besteed worden aan niet-studerenden. Op die manier wordt het dan voor alle leden, ook niet-studerenden, makkelijker om naar bijeenkomsten te komen.

Voor wat de Demo betreft: we proberen dit zelfde principe te hantieren; informatie te brengen op niveau die zowel voor wel- als niet-deskundigen interessant en leesbaar is. Daarom vermijden wij ook het gebruik van afkortingen zonder dat duidelijk is waar deze voor staan.

Door het ontbreken van een eindredacteur heeft het helaas kunnen gebeuren, dat de genoemde voorbeelden door de mazen van het net zijn geglipt. Hiervoor onze excuses. Inmiddels is een nieuwe eindredacteur benoemd en hopen wij dergelijke onvolkomenheden in de toekomst te kunnen voorkomen.

Roel van der Poort:

"Misschien is D66 wel een correctie op de Franse Revolutie"

door Adrie van der Luijt

Welke vragen ik zou gaan stellen, wilde Roel van der Poort weten. Hoe hij het persoonlijk ervaart om voorzitter van de JD te zijn? Zou dat de lezers wel interesseren? Zou hij niet beter zijn mening over de ontwikkelingen in het Oostblok kunnen geven? Enkele dagen voor het aftreden van LB-leden Petra Nypels en Paul Leenards nam ik hem langs de Groningse waterkant het volgende interview af.

Hoe bevalt het om een half jaar voorzitter te zijn?

Nou, het bevalt wel goed. Elke nieuwe functie die je doet begin je toch in zekere zin opnieuw. Dus ook het voorzitterschap geeft toch een aantal zaken die weer geheel nieuw zijn.

Je bent een van de weinige leden van het landelijk bestuur die niet studeert. Je bent eigenlijk op een heel ander terrein werkzaam.

Het karakter van het personeelswerk is juist natuurlijk dat je op diverse niveaus en met diverse achtergronden moet kunnen communiceren en dat geldt natuurlijk ook voor een voorzitter.

Vind je het een nadeel dat je niet de achtergrond informatie hebt van iemand die studeert?

Ik heb geen specifieke meerwaarde ontdekt bij mensen die politologie of bestuurskunde studeren.

Sommigen zeggen wat ze in hun studie leren bij de Jonge Democraten in de praktijk kunnen brengen. Heb jij dat ook?

Dat vind ik niet zo belangrijk. Natuurlijk leer je wel dingen waar je in ander verband voordeel van hebt, maar dat is niet zo belangrijk.

Er is kritiek op het feit dat de Jonge Democraten niet idealistisch genoeg zouden zijn. Heb jij daar een mening over?

Nou, ik vind dat je als politieke jongeren organisatie niet bij voorbaat op je idealen hoeft in te leveren. Je moet vrij met onderwerpen omgaan; tenslotte hoef je geen meerderheid in het parlement, of zo, te bereiken. Voor mij staat idealisme gewoon voorop.

Betekent dat dat je kunt roepen wat je wilt zonder praktische haalbaarheid?

Nee, dat natuurlijk niet. Maar je hoeft geen compromissen te sluiten, bijvoorbeeld met de Partij van de Arbeid, om tot een gezamenlijk standpunt te komen. Je kunt puur bezig zijn met je eigen ideeën en idealen om tot een goede samenleving te komen.

Er schijnen nog altijd onduidelijkheden te bestaan over de manier waarop je voorzitter geworden bent. Hoe was de relatie met Erik Hordijk (Roels voorganger, red.) en hoe is die nu?

We zijn wel heel andere personen, maar ik weet zeker dat we elkaar waarderen om de kwaliteiten die we hebben. We hebben ook een goed contact. Hij voert de redactie van het handboek besturen en hij wordt congresvoorzitter.

Hoe ziet een werkweek van een JD-voorzitter er uit?

Er gebeurt heel veel achter de schermen. Ik werk zo'n uur of veertig per week voor de Jonge Democraten. Als voorzitter ga je op bezoek bij regio's en afdelingen; als men je vraagt het woord te voeren, moet je bedenken wat je gaat zeggen, het moet ook nog even wat body hebben. Vorige week ben ik naar een fractievergadering van

D66 geweest in de Tweede Kamer, over het succes van de kamerverkiezingen van D66 en om een aantal inhoudelijke thema's te bespreken. En ook natuurlijk om de Jonge Democraten even onder de aandacht te brengen. 's Middags heb ik dan bijvoorbeeld overleg met het arbeidsbureau over een werkervaringsplaats, overleg met de secretaris over een aantal dingen waar een besluit over genomen moet worden. Dan als een gek naar Groningen om daar de regiovergadering toe te spreken en aanwezig te zijn.

Er komt natuurlijk vrij veel nog tussen door, zeg maar alle organisatorische coördinatie van het landelijk bestuur (LB), iedereen bellen, horen waar hij of zij mee bezig is en proberen daar een bijdrage aan te leveren, zorgen dat de dingen niet langs elkaar heen lopen, op elkaar aansluiten. Als voorzitter heb je natuurlijk ook de taak om een soort kwaliteitsmaatlat langs de dingen te leggen, om te kijken of alles wel goed is.

Is de relatie tussen D66 en de Jonge Democraten een eenrichtingsverkeer of bestaat er ook echt de behoefte bij D66 om de Jonge Democraten erbij te betrekken?

Nou, mensen als Gerrit Ybema en Arthie Schimmel tonen wel belangstelling; ze stimuleren ons ook. Ik krijg bijvoorbeeld wel materiaal toegestuurd. Nou, Machteld Versnel is voor ons bezig geweest met de WVC-subsidie na het gedeeltelijk opheffen van de FNV-jongeren organisatie. Ze is een tijd bezig geweest om te kijken hoe we die gelden opnieuw konden aanwenden. Maar ook vanuit het hoofdbestuur zijn er heel goede contacten, hoewel die iets meer organisatorisch van aard zijn.

Kwam het initiatief tot oprichting van de JD van D66?

Nee hoor, het initiatief kwam van een aantal mensen die actief waren in het JOAC, het jongeren activerings centrum. Er waren eigenlijk twee commissies, de commissie jongeren activerings centrum (JOAC) van het hoofdbestuur en er was een werkgroep jongerenpolitiek van de stichting wetenschappelijk bureau (SWB), die de jongeren binnen D66 iets moesten bieden. Maar als je een commissie bent binnen het bestuur, dan zit je met handen en voeten overal aan gebonden. Je kunt niet echt je eigen congres gaan organiseren als commissie binnen D66. Zodoende leefde eigenlijk al een jaar of zeven de behoefte tot oprichting van een eigen jongeren organisatie in de geest van D66. Men was er eerst wel huiverig voor, maar toen Hans van Mierlo "Een Reden van Bestaan" had geschreven, samen met de Eerste Kamerfractie, hebben mensen als Hein Jaarsma met hem gesproken en is hij min of meer door de bocht gegaan.

D66 meende dat politiek niet iets moest zijn voor jongeren en vol-

wassen mensen apart, dat moest geïntegreerd zijn, dat moest gewoon samen. Het moest eigenlijk mogelijk zijn dat de discussie in de partij op zo'n niveau gevoerd wordt dat iedereen mee zou kunnen praten. Dat is eigenlijk ook binnen D66 nog maar ten dele van de grond gekomen.

Een jaar of zeven geleden is er dus dat gesprek geweest met Van Mierlo; toen was er eigenlijk min of meer informeel het groene licht. Op het novembercongres 1983 van D66 is er toen een historisch motie geweest waarbij D66 zich vrij massaal heeft uitgesproken voor oprichting van de Jonge Democraten. Ik moet er wel bij zeggen dat dat vrij opportunistisch gezien was, omdat er toen nog niet de huidige WVC-subsidie was. Destijds was die nog anders, zodat D66 indirect ook wel extra geld binnen heeft weten te halen. Dat was echter niet het belangrijkste. Het was gewoon inhoudelijk nodig dat er een JD kwam.

Vers bloed voor D66? Nieuwe kaderleden?

Nee niet direct. Nou ja, het kan natuurlijk wel een feitelijk proces zijn, maar dat is niet de bedoeling van de Jonge Democraten.

Denk je dat de huidige JOVD-top straks doorstroomt naar D66?

Nee, dat denk ik niet. Maar ach, je bent in de eerste plaats D66-lid. Daarbij kun je best verschillende achtergronden hebben, maar als je kwaliteiten hebt en je zou in aanmerking komen voor bepaalde posities, dan is dat prima. Voor zover ik weet zijn er echter geen voormalige JOVD-kopstukken in de D66-partijorganisatie terechtgekomen. Het blijft een beetje bij mondeling belijden.

Maar ik vind Mark Rutte (JOVD-voorzitter, red.) een heel sympathiek iemand, heel intelligent. Ik word elke keer zeer opmerkelijk getroffen hoe hij afwijkt van de JOVD. Hij hoort er eigenlijk niet thuis, zou ik haast zeggen. Ik waardeer hem als persoon, om zijn intelligentie en zijn inzicht in processen. Ik denk ook daarom dat hij eigenlijk niet thuishoort bij de JOVD.

Toch maar bij de JD komen?

Ik denk dat het voor hem eigenlijk wel goed zou zijn. Maar dat is natuurlijk een flauw antwoord.

Juist mensen als Hein Jaarsma en Rengert Elburg, medeoprichters van de JD, hebben kritiek geuit op de huidige koers van de Jonge Democraten. Trek je je daar iets van aan, als een van de mensen die de koers mede bepalen, of sluit je je aan bij mensen

die zeggen dat vrijzinnig-democraten opportunistisch horen te zijn. "Je hebt geen vaste ideologie, we moeten vanuit een bepaalde houding kijken hoe de situatie telkens is."

Nu stel je wel een heleboel vragen. Het is politiek inhoudelijk het karakter van de Jonge Democraten dat je niet met een ideologie of een spoorboekje wilt wekren, dat vrijzinnig-democratie meer gezien wordt als een houding ten opzichte van de democratie. Het is natuurlijk feitelijk een andere vraag als het gaat om het beleid van de vereniging Jonge Democraten, hoe probeer je zo goed mogelijk Jonge Democraten te zijn. Wat vrijzinnig-democratie is en wat dat betekent voor de staatsinrichting en voor de democratie op scholen, ik denk dat ik daarover met Hein Jaarsma niet veel van mening verschil, dat we hooguit andere woorden gebruiken.

Het beleid wordt natuurlijk bepaald door de Algemene Ledenvergadering (ALV), die stelt een beleidsplan vast. Het landelijk bestuur moet dat in de perioden tussen de ALV's concreet maken, bepalen hoe het gestalte krijgt, maar het is natuurlijk wel zo dat je als LB-lid het oor in de vereniging te luisteren legt, op kaderdagen, bij mensen waarmee je contact hebt. Het is niet zo dat specifieke mensen, omdat ze toevallig de JD opgericht hebben, meer invloed hebben. Het gaat gewoon om de argumenten. Nou ja, en tussen de ALV's is het het LB dat moet aangeven welke argumenten zij waardevol vindt en welke wat minder.

Het is natuurlijk wel zo dat Hein Jaarsma een bepaald beleid voorstond; dat is ook de eerste twee jaar gebezigd. Daarover is in november '86 echter een uitspraak van de leden gekomen waarna het beleid een ander accent heeft gekregen. De intentie die toen uitgesproken is, dat scholing en vorming en politieke discussie de doelstellingen zijn van de Jonge Democraten, die staat voor mij nog steeds centraal. Het betekent onder meer dat ledenwerving en profileren heel belangrijk zijn, maar je bent niet JD om te ledenwerven en te profileren. Het gaat om de vorming en de discussie.

Maar wat is belangrijker: scholing en vorming of politiek?

In mijn ogen is dat een woordenstrijd. Ik denk dat het probleem is dat sommige JD-leden nogal gefixeerd zijn op het innemen van een standpunt. Ook op een scholings- en vormingsdag kun je ontzettend vormend met politieke discussie bezig zijn zonder dat je aan het einde van de dag zegt: "Overwegende dit en overwegende dat spreken de Jonge Democraten uit zus..." Politieke vorming is discussie; standpuntenbepaling is gewoon een soort afsluiting van de discussie. Als op het congres een resolutie op tafel ligt en er wordt ontzettend goed over gediscussieerd, maar het leidt uiteindelijk niet tot een JD-standpunt dan zul je mij er niet rouwig om vinden als er in elk geval goede argumenten over tafel zijn geweest. Maar goed, ik geef toe dat een standpunt wel een zekere charme heeft.

Dan zit je natuurlijk ook gelijk op het breukvlak van politieke partij en politieke jongeren organisatie. Natuurlijk we zijn allemaal een soort wereldverbeteraars, dus we willen graag een standpunt innemen waarmee we iets kunnen doen. Dat is dan wellicht de ironie van een politieke jongeren organisatie: dat je vorming bedrijft om het vorming bedrijven. Je neemt natuurlijk een standpunt in om politieke pressie uit te oefenen in de gemeenteraad, provinciale staten of de kamer of hoe dan ook. De JD heeft die functie natuurlijk slechts zeer beperkt.

Dus: vormen om het vormen, organiseren om het organiseren?

Nou nee, als je gaat kijken naar sociale processen, dan is het natuurlijk zo dat er mensen zitten in een bestuur, in een redactie of wat dan ook. Het kaderlidmaatschap is een instrument dat ontzettend veel mensen aan de JD bindt. Je ziet dan ook heel goed dat als het goed gaat met een regio, dat men ook werkgroepen opricht om het bindmiddel met de vereniging daar te krijgen.

Politieke discussie is dus op zich wel belangrijk maar meer als

vormingsactiviteit dan om uiteindelijk met een standpunt te komen. Wat is er dan tegen een fusie met de JOVD?

Er zijn natuurlijk een hele hoop overeenkomsten, maar het ligt er aan vanuit welk perspectief je werkt. Ik blijf er bij dat inhoudelijk vrijzinnig-democratie de discussie een heel andere lading geeft dan wanneer je werkt vanuit liberale beginselen. Enerzijds heeft D66, en de Jonge Democraten in haar verlengde, een standpunt over de staatsinrichting en het staatsbestel dat niet goed is en de betrokkenheid van de burgers bij de democratie niet bevordert. Onze analyses van de structuur en cultuur van het politiek bestel geven een zware onvoldoende aan hoe het in Nederland gaat. Die analyse, die in feite het bestaansrecht van D66 heeft betekend, hebben de Jonge Democraten ook erkend, maar de JOVD deelt die analyse niet. Dat is een heel fundamenteel verschil.

De commissie Deetman is ingesteld om wijzigingsvoorstellen voor het staatsbestel te doen. Verliest D66 binnenkort het bestaansrecht, komen ook de Jonge Democraten dan los van die hervormingen in het stelsel te staan en komt er dan wellicht toch meer ruimte voor fusie met de JOVD al was het maar vanwege de efficiency...

Nou, efficiency vind ik geen argument. Ook al haalt D66 maar een zetel, dan nog was ik overtuigd van het bestaansrecht van de Jonge Democraten. De VVD herbergt op dit moment nog steeds twee groepen, de conservatieven en de wat vrijere liberalen, en dat geeft al enorme spanningen. Ik zie iemand sla Wolffensperger niet met mensen als Nijpels en Korthals Altes een partij vormen. Er blijven grote verschillen tussen liberalisme en vrijzinnig-democratie.

Je kunt zeggen wat je wilt, maar de JOVD wordt toch door de VVD

erkent. Als je het VVD-partijblad inkijkt, staan er structureel veel meer artikelen van de JOVD in dan van de Jonge Democraten in het partijblad van D66. Dus als je echt zou gaan onderzoeken op onafhankelijkheid, dan denk ik dat de JD onafhankelijker is van D66 dan de JOVD van de VVD.

Maar je geeft toch je onafhankelijkheid niet op als je je standpunten overdraagt op de partij waarmee je je verbonden voelt?

Dat is mijn redenatie ook niet; ik geef het alleen even aan als indicatie. Want als je echt onafhankelijk bent, heeft de JOVD ook geen belang bij artikelen in het VVD-blad. Dit ter illustratie.

Een van de belangrijkste zaken waar D66 tegen op kwam, is de verzuiling. Hou je die niet in stand door te stellen dat er zo'n onderscheid is tussen liberalisme en vrijzinnig-democratie?

Nee, dat denk ik niet. Als ik D66-kamerlid was, zou ik gewoon pragmatisch zijn. Ik heb andere denkbeelden dan de VVD, maar als het om wat voor reden de realisatie van bepaalde denkbeelden dichterbij brengt, moet je dat gewoon doen. Liberalisme, vrijzinnig-democratie en sociaal-democratie zijn voortgekomen uit de Franse Revolutie, uit het verlichtingsdenken. Praktisch gezien vinden we nu het CDA vaak op ons drieër weg als het gaat om het immaterieel beleid, D66 dan weliswaar het felst, maar iets gematigder VVD en PvdA ook. Wellicht zouden we alledrie moeten fuseren.

Zou je het toejuichen als de nog resterende JOVD-leden massaal lid werden van de Jonge Democraten of vind je dat de JOVD tofth duidelijk een eigen taak heeft onder de politieke jongeren organisaties?

De JOVD heeft voor een deel dezelfde taak als de Jonge Democraten, om jongeren politiek te vormen en weerbaar te maken. Daar ligt de overeenkomst, maar die overeenkomst hebben we met alle politieke jongeren organisaties. Het verschil ligt gewoon in ons politiek-inhoudelijke vertrekpunt, de analyse van het bestel, van de democratie en hoe het beter moet. natuurlijk, als JOVD en JD samen een regering zouden moeten vormen, zouden er best interessante compromissen gesloten kunnen worden. Maar dat is natuurlijk te weinig om te komen tot een fusie.

Wat tegenwoordig nogal eens opvlamt is de discussie over solidariteit en individuele vrijheid, dat deze tijd daar een nieuwe balans tussen moet vinden. Dat is volgens mij ook de reden dat D66 zo wint, zeker ten opzichte van de PvdA en de VVD; dat de VVD wellicht te veel achter vrijheid aan zit maar dan ook weer geen echte vrijheid, geen gewaarborgde vrijheid. Erwin Nypels zei dan ook altijd, en dat zegt hij nu nog: " Je kunt wel zeggen: je bent vrij, maar als je niet de mogelijkheden hebt om er ook werkelijk inhoud aan te geven, als je niet in staat bent om een salaris te verdienen, om je gezondheidszorg te betalen, dan kan echte vrijheid natuurlijk ook niet tot stand komen." Daarom, als het om vrijheid gaat zit ik bij de VVD ook niet goed.

Als het echter gaat om solidariteit vind ik het bij de PvdA ook te beknellend. Solidariteit is heel belangrijk, maar aan de grondslag moet de eigen verantwoordelijkheid, de eigen keuze van de mensen liggen. Als je dat doet, komt de solidariteit juist beter tot zijn recht.

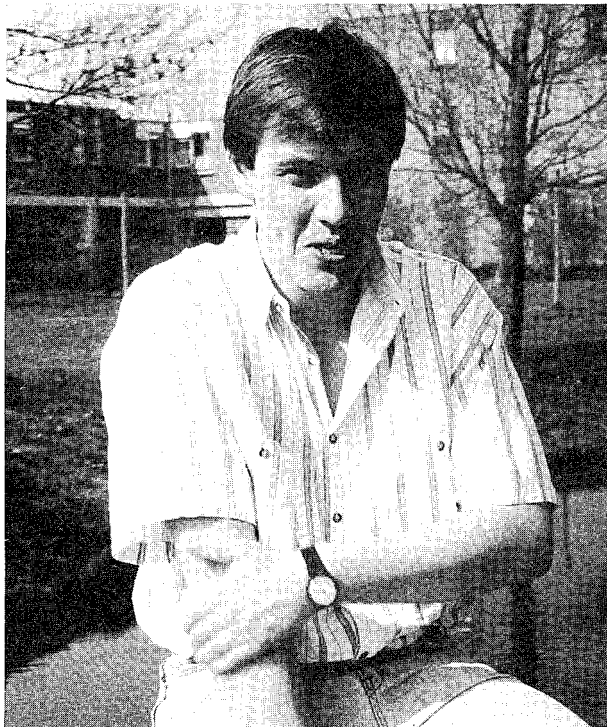
Die traditionele stromingen van de Franse Revolutie, misschien is D66 daar wel een soort correctie op, die die twee dingen kan combineren.

D66 als correctie op de VVD?

En op de PvdA. Dat vind ik zo jammer, dat de discussie continue richting VVD wordt getrokken. Volgens mij moet je hem eigenlijk in een breder perspectief voeren; ik ben gewoon voor partijpolitieke vernieuwing.

Bewijst de teruggang van PvdA en VVD het gelijk van D66?

Voor een deel wel ja, voor een deel wel. De reden waarom D66 is opgericht, is hoe de toenmalige machthebbers, de regenten, met de macht omgingen. Je kunt wel gekozen worden, je kunt wel een mandaat hebben van de kiezers, maar ik denk dan toch dat je dagelijks moet verantwoorden wat je met die macht doet. Iets wat bijvoorbeeld Erwin Nypels twintig jaar lang gedaan heeft, alle spreekbeurten als het maar even kan accepteren om te verantwoorden, om uit te leggen wat jij met dat mandaat doet. Die houding is ook de reden dat ik vrijzinnig-democraat ben; dat is ook wat ik te weinig herken bij de Parij van de Arbeid. Als fractievoorzitter Wöltgens dan plotseling ook voor een gekozen burgemeester is, beschouw ik

dat als een bliksemafleidersopmerking. Het gaat feitelijk natuurlijk om een discussie die veel dieper gaat, een discussie die D66 al in 1966 aan wou zwingelen.

Vonhoff beweert dat D66 haar ideeën over veranderingen in het staatsbestel heeft gestolen van de VVD.

Kijk, D66 zou dat wel gestolen kunnen hebben van de VVD, maar het is dan natuurlijk wel zo dat de VVD er dan weinig aan gedaan heeft om dat te concretiseren, zeker nu ze de afgelopen twaalf jaar regeringsverantwoordelijkheid heeft gedragen. En dat nog wel met de ministers Rietkerk, De Korte en hoe heet de gozer... Wiegel, ook op Binnenlandse Zaken, die er toch een beetje een primaat op hebben om die discussie aan te zwingelen. Dus dat vind ik niet zo sterk. Ook zijn eigen positie: hij is dan zo'n beetje een kopstuk binnen de VVD. Wat heeft hij dan al die tijd gedaan toen de VVD in de regering zat, om het te concretiseren?

Maar heb je daar een eigen partij voor nodig? Kun je niet beter in een anderen partij, zoals de PvdA of de VVD, dergelijke punten aandragen, de discussie beïnvloeden?

Nee, dat blijkt niet te werken. De VDB (Vrijzinnig-Democratische Bond, red.) is in 1945 gefuseerd met de SDAP (Sociaal-Democratische Arbeider Partij) en dat is niet zo'n groot succes geworden. We zijn natuurlijk toch in kwantitatieve zin een kleinere club en ons geluid is dermate belangrijk en origineel dat het onzin zou zijn om dat te laten vervlakken in een groter geheel. Die beïnvloeding komt zo wel tot stand. Nou ja, en dat D66 dan op termijn overbodig wordt omdat onze idealen dan wat dit betreft gerealiseerd zijn: D66 en de Jonge Democraten zijn natuurlijk geen instituut om het instituut zijn.

In de toekomst verdwijnen D66 en de Jonge Democraten?

Het zou mooi zijn als het kon, dat zou mooi zijn. Hoewel natuurlijk niets menselijks mij vreemd is; ik zou het wel heel jammer vinden. Maar het zou mooi zijn als we dat konden bereiken, dat we gewoon niet meer nodig waren.

Het constant verantwoord worden van je mandaat, is dat ook iets wat je jezelf als voorzitter tot taak stelt?

Dat probeer ik wel te doen, ja. Het is natuurlijk zo dat binnen de JD, binnen het landelijk bestuur, niet zoveel hiërarchie heerst. LB-leden zijn ook contactpersoon met een of twee regio's en in die zin verantwoordt elk bestuurslid het LB-beleid voor zijn of haar contactregio's. Ik wordt in die zin wel wat ontlast, maar ik probeer wel contact te houden met elke regio-voorzitter. Vooral met Erik den Draak (voorzitter regio Zuidelijk Holland, red.) is dat zeer creatief. Dat is ook het mooiste, iets wat ik als doelstelling zie voor mijn voorzittersperiode: de discussie bevorderen. Ik zie mezelf meer als een extra vice-voorzitter politiek dan als extra vice-voorzitter organisatie. Als men zou vragen wat er anders is nu ik voorzitter ben, dat klinkt misschien wat arrogant, maar dan hop ik dat de mensen zouden zeggen dat de discussie over vrijzinnig-democratie impulsen heeft gekregen. En ook de politieke discussie in het algemeen.

En als het erover gaat: een LB-lid, wat is dat voor iemand? Dan heb

ik daar een antwoord op dat uit drie delen bestaat. Allereerst ben je natuurlijk portefeuille houder, ten tweede ben je ook bestuurslid in algemene zin, verantwoordelijk voor het algemene beleid, maar iedereen is naar mijn smaak ook secretaris politiek. Ik vind dat een penningmeester of een algemeen secretaris ook algemene verantwoordelijkheden heeft voor de koers van de Jonge Democraten. Historisch gezien is het juist zo dat er vanuit de penningmeestershoek zeer veel inbreng was als het gaat om die koers. Je had Ruud van der Steeg, Steven van Schilfgaarde, Gaston Siegelae (voormalig penningmeesters, red.) die herinner ik me eerder om hun bijdrage in algemene discussies dan om hun penningmeesterschap, hoewel dat in alledie de gevallen ook ruimschoots snor zat.

Wordt er voldoende rekening gehouden met die algemene taken van LB-leden?

De ALV heeft het hoogste gezag, dus het past me niet om dat ter discussie te stellen. Maar het is wel zo dat, als er vacatures zijn in het LB, ik mensen altijd uitnodig en ze zeer intensief aan de tand voel. En het is in het verleden wel voorgekomen dat mensen daardoor hun keuze hebben laten beïnvloeden. Als mensen na die gesprekken, die vooral inventariserend en informerend van aard zijn, voor beide kanten, als ze dan toch kandidaat blijven en de ALV spreekt vertrouwen uit in die kandidaten, dan moet je als bestuur en als voorzitter proberen het tot een succes te maken. Dat kan best moeilijk zijn; soms, en daar zijn natuurlijk ook wel gevallen van bekend, lukt het ook niet.

Concreet voorbeeld: Edy Mulié?

Wat Edy betreft, dat heeft me hier erg verbaasd. Iemand die al drie maanden algemeen secretaris a.i. is, is redelijk op de hoogte van het LB-beleid in de praktijk. Als je

dan kandidaat stelt, het vertrouwen van het congres vraagt en ook krijgt, en het LB-beleid wordt vastgelegd in het beleidsplan, dat voortbouwt op wat we de voorgaande tijd gedaan hebben, en je zit dan niet ad interim, maar gewoon gekozen in het landelijk bestuur en er ontstaan dan hele fundamentele verschillen over waar de JD heen moet, dat is natuurlijk heel vreemd. Dat heb ik ook eigenlijk niet goed begrepen.

Het opzeggen van je lidmaatschap vind ik een heel forse stap. Het ontnemt je natuurlijk ook het recht om mee te praten. Ik denk dat als ze werkelijk dacht dat ze heel fundamentele punten had, dat ze er op het congres of zo een discussie van had kunnen maken. Ook al had ik dan een motie van wantrouwen aan mijn broek gekregen, dan had ik dat toch liever gehad, omdat ze dan betrokkenheid met de vereniging zou hebben getoond. Dat kan nu niet, want ze is vertrokken.

Toch ook weer iemand die in het LB is gekomen zonder zich te realiseren dat er meer is dan puur het portefeuillehouden. Zou je er als congres zijnde dan toch niet meer op moeten letten?

Nou, dat ligt heel moeilijk. Ik blijf erbij dat, als je het voortraject goed doet met de kandidaat-bestuursleden, er best veel problemen voorkomen kunnen worden. En er komt bij, het is natuurlijk een jongerenorganisatie; mensen kunnen best taxatiefouten maken, dat

het toch niet is wat ze verwacht hadden. Er komt ook personeelswerk om de hoek kijken; van iedere tien mensen die aangenomen worden, schijnen er twee structureel ook wel iets anders te willen. Ik bedoel: dat soort dingen hou je. Je moet niet vergeten dat het een enorme tijdsbelasting is. Als je motivatie niet optimaal is, breng je het niet op om een heel weekend te gaan werken voor de Jonge Democraten, terwijl je ook aan het strand kunt liggen. Het enthousiasme moet constant hoog zijn.

En dat is het nog steeds bij jou?

Ja, nog altijd. Mijn enthousiasme verbaast me zelf ook wel eens. Je moet echter niet vergeten dat ik in de afgelopen drie jaar al diverse keren van functie ben veranderd. Ik ben eerst een half jaar actief geweest in de regio, in het regioblad, activiteiten organiseren, introductieweekenden, toen heb ik een jaar in de Demoredactie gezeten, aanvankelijk meer als redacteur, later als secretaris, toen als secretaris scholing en vorming in het landelijk bestuur, wat toch het vak is waar ik voor ben opgeleid, het opzetten en uitvoeren van cursussen en alles wat er bij hoort. Dat spreekt me nog steeds erg aan. Ik denk dat scholing en vorming een emancipatie heeft doorgemaakt en nu heel goed wordt aangepakt. Ik denk dat zeker op het gebied van scholing en vorming we toch op het punt staan een stap verder te komen; een eigen trainersbestand, eigen cursussen, meer regionaal opgezette cursussen, dus ook op scholings- en vormingsgebied een belangrijkere rol voor regio's en afdelingen.

Daarna ben ik als vice-voorzitter organisatie (VVO) actief geworden. Dingen als het maken van een Orgi (kaderblad van de JD, red.), het organiseren van congressen, daar zit natuurlijk wel een hoop werk achter, maar die dingen doe je gewoon vanwege de schwing, het regiocontact, het ondersteunen en adviseren van mensen, proberen regio's iets verder te helpen, als dat op een goed mo-

ment gaat lukken dan is dat natuurlijk heel mooi.

Neem de samenwerking met Rick Rudzik; ik weet niet of dat aan ons lag, maar de regio Gelderland heeft toen een wederopstanding beleefd. Maar ik ben bijvoorbeeld ook bezig geweest met Maastricht en dat is pas gelukt toen ik VVO af was. Toen wederom Rick Rudzik daar ging wonen, misschien ligt het wel aan hem, toen is het uiteindelijk daar ook beter gaan lopen.

Je pakt het liefst concrete zaken aan?

Nee hoor, als personeelswerker ben je natuurlijk een staffunctionaris, dus je bent niet in de lijn, je hoeft niet dingen zelf te doen. Als bijvoorbeeld mensen een afdeling willen oprichten of een regio, dat vind ik mooi, om mensen daarin te ondersteunen. Zowel politiek, organisatorisch als sociaal; hoe vorm je een bestuur en hoe ga je met elkaar om? Dat is de reden dat ik enthousiast blijf, omdat de voorzitter, misschien nog wel meer dan de VVO, juist die functie heeft om een bijdrage te leveren aan het functioneren van kaderleden.

Maar organiseren om het organiseren?

Nee hoor, want de achterliggende gedachte blijft het idealisme, om de analyse die we hebben van de democratie in Nederland, van de structuur en de cultuur, om daar een bijdrage aan te leveren, om dat te verbeteren. En ook natuurlijk op een hoop andere terreinen, materiele vraagstukken, het nieuwe sociale zekerheidsstelsel.

Natuurlijk, als je voor het eerst voor de Jonge Democraten kiest, dan is dat meer gevoelsmatig dan dat je dat kunt beargumenteren. Voor een deel blijft dat ook zo, je bent niet op elk terrein deskundig. Maar voor onderwerpen die je interesse hebben, leer je je gevoel ook beter te onderbouwen. Idealisme blijft echter de grondslag.

vervolg van pagina 11

minder doordacht en besproken, omdat een deel van de remonstranten daarin toch vooruitstrevender is. Zij hebben dat ook centraler doorgedrukt, wij laten de afdelingen toch zelfstandiger."

Demo: "Je ziet dus wel een vrijzinniger houding ten aanzien van seksualiteit bij de vrijzinnige kerkgenootschappen en in het algemeen in de samenleving, maar gaan de grote kerken ook mee?"

"Het CDA-standpunt, dat nu toch bij de traditonele kerken hoort, van het gezin als hocksteen van de samenleving, zal men toch nog wel voor een hele lange tijd vasthouden. Het inzegenen van bijvoorbeeld gelijkslachtige relaties is daar nog niet mogelijk. Wel wordt er hoe langer hoe meer een pleidooi gevoerd om het huwelijk samen te laten vallen met een gewone kerkdienst en het niet meer expliciet (=apart) te stellen. Anders geef je op zo'n doordeweekse middagdienst alle accenten aan zo'n huwelijk, terwijl, als je het in de kerkdienst opneemt, het gewoon één van de onderdelen van de dienst is."

Demo: "Maar wordt daar ook bij jullie over gedacht?"

"Ik heb zelf ook de voorkeur om zo'n huwelijk in de zondagse dienst op te nemen en anders maar niet te doen. Omdat dat hele expliciete, het cultiveren van zo'n doordeweekse middagdienst met witte jurken en de hele poespas erbij, een beetje poppenkastvertoning is."

Demo: "Heeft de ontwikkeling die u schetste te maken met de de-

valuatie van het huwelijk of is het gewoon een vorm van relativieren?"

"Ik denk dat het samenhangt met relativieren, het toch niet als enige samenlevingsmodel dat mogelijk en heilig is zien. Het is natuurlijk ontzettend discriminerend ten opzichte van alleenstaanden om de huwelijkszaak als het een en al te zien. Terwijl er toch ontzettend veel mensen alleenstaand zijn zonder dat ze het willen. Uit machteloosheid, of omdat ze gehandicapt zijn of de zaak misgelopen hebben, of weet ik wat. Ik vind het schrijnend en eigenlijk ontzettend onverdraagzaam van de kerk om zo'n huwelijk als het enige ware model te zien. Als die alleenstaanden een inzegening in een zondagse dienst meemaken, zijn ze als het ware meegetrouwd met zo'n paar. Dan kan de hele gemeente zich bruid en bruidegom voelen en wordt het niet expliciet gesteld.

Desondanks wordt het toch nog te veel gecultiveerd, alsof een samenwonend paar dat elkaar gevonden heeft en het geweldig 'goed doet' - om het zo maar eens te zeggen - minder zou zijn dan een kerkelijk ingezegend huwelijk waarin de mensen als kat en muis leven. Dus ik hecht niet zoveel waarde aan het getrouwd zijn als de kerken doen. Maar dat je zoiets durft te stellen is dan vrijzinnigheid, denk ik."

Congresverslag

ALV neemt resolutie genethiek aan

door Adrie van der Luijt

De vijftiende algemene ledenvergadering (ALV) van de Jonge Democraten vond op 21 en 22 april plaats in de jeugherberg te Elst (bij Utrecht). Temidden van niet kapot te krijgen barbershopsingers ('kapperszaakzangers'), krijsende pauwen en de nationale kampioenschappen boomzagen en ballengooien, vervulden de Jonge Democraten een pioniersrol door zich als een van de eerste politieke jongerenorganisaties in ons land te buigen over genethiek. De resolutie 'Europees Huis' werd opnieuw naar de tekentafel terugverwezen en Ruud van den Brink werd gekozen tot algemeen secretaris.

In verband met de geplande behandeling van de resolutie (=besluit) 'Europees Huis' en de recente ontwikkelingen in Oost-Europa werd de opening van deze ALV, op zaterdagochtend, verricht door een vertegenwoordiger van een Oost-Europees land, en wel de Hongaarse ambassadeur in ons land, dr. Istvan Csejtei. Het democratiseringsproces in zijn land noemde hij een voorbeeld voor de rest van het Oostblok. Ambassadeur Csejtei gaf drie redenen waarom hij de uitnodiging bij deze gelegenheid te spreken had aanvaard: zijn sympathie met politieke jongerenorganisaties, met D66 als niet-traditionalistische, vernieuwende partij en tot slot het onderwerp van zijn inleiding, het Europees Huis.

Ten aanzien van dit onderwerp, dat ondermeer de totstandkoming van één Europa, zonder opdeling in Oost en West, behelst, trachtte zijne excellentie enkele misverstanden uit de weg te ruimen. Het Europees Huis is geen uitvinding van Sovjetleider Gorbatsjov, maar een al veel langer bestaand idee. Het gaat daarbij niet om een eenzijdig, maar om een gemeenschappelijk belang, aldus de heer Csejtei. Voorts bestreed hij de gedachte dat het plan als anti-Amerikaanse, danwel anti-Russisch te bestempelen is. "Het Europees Huis is gewoonweg niet realiseerbaar als het zonder of tegen de Sovjet-Unie gebeurt," aldus de ambassadeur. "De beide supermachten, de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie, vormen een belangrijke balans bij de totstandkoming van het Europees Huis." Hij waarschuwde voor het gevaar van het ontstaan van nieuwe scheidingslijnen in Europa. "Voorkomen moet worden, dat het IJzeren Gordijn alleen maar een stukje naar het oosten opschuift."

Na met nadruk gezegd te hebben zich niet in de inhoudelijk-politieke discussie van later die dag te willen mengen, sprak de ambassadeur zijn waardering uit voor de te behandelen resolutie 'Europees Huis'. Wel plaatste hij enkele kritische kanttekeningen bij onderdelen van de resolutie.

In zijn betoog schetste ambassadeur Csejtei een voortrekkersrol voor de Europese Gemeenschap (EG), in de resolutie genoemd als basis voor een democratisch samenleven, bij de totstandkoming van een Europees Huis. De EG omschreef hij als "de westelijke vleugel van het Europees Huis", waarbij door uitbreiding met ondermeer Oosteuropese landen 's werelds grootste supermogenheid zou kunnen ontstaan. Uitbreiding van het lidmaatschap van de Europese Gemeenschap is een stokpaardje van Hongarije, dat zelf graag lid zou willen worden. Opheffing van NAVO en Warschaupact ziet

Csejtei als een natuurlijk proces bij uitbreiding. Op basis van de EG zou een nieuw veiligheidssysteem moeten ontstaan, los van de huidige militaire organisaties.

Aan het slot van zijn openingsrede gaf de Hongaarse ambassadeur een boodschap voor de toekomst. Nederland bedeede hij een voorname rol ten aanzien van het Oosteuropese milieubeleid, terwijl hij met name de vrijzinnig-democraten ocriep te helpen de Europese Gemeenschap om te vormen, teneinde deze geschikt te maken voor haar taak bij realisering van het Europees Huis.

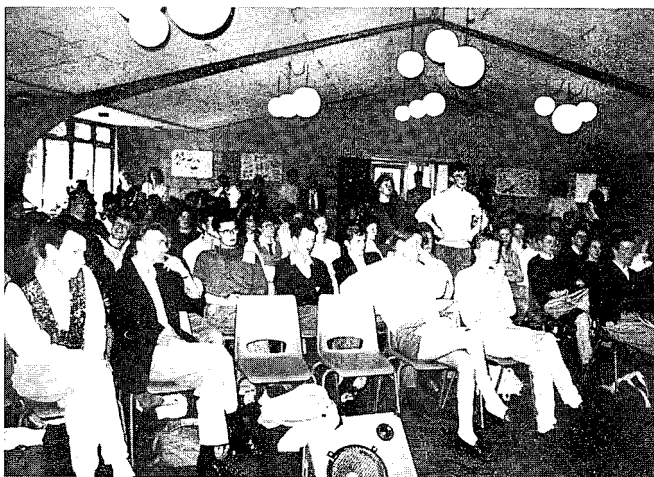
Huiswerk

Ambassadeur Csejtei had nauwelijks het spreekgestoelte verlaten, toen de algemene ledenvergadering een motie (nummer 1) aannam waardoor de opstellers van de resolutie 'Europees Huis' voor de tweede achtereenvolgende maal (!) naar huis werden gestuurd om hun huiswerk over te doen. Overwegingen hierbij waren ondermeer de vermeende zelfvoldane toon tegenover Oost-Europa, het voor meerderle uitleg vatbaar zijnde taalgebruik, de vele afkortingen in de tekst, het ontbreken van uitgangspunten in de structuur en van verbanden tussen uitgangspunten en standpunten. De aangenomen motie sprak daarom uit, dat de resolutie 'Europees Huis' zodanig herschreven moet worden dat er een resolutie ontstaat met een helder taalgebruik en een juiste structuur, waarbij eerder ingenomen standpunten, die betrekking hebben op de zelfde kwestie (zoals de resolutie 'Federale Staat'), een handvat moeten zijn.

De vergadering benoemde Ruud van den Brink tot nieuwe algemeen secretaris in het landelijk bestuur (LB), met liefst 96 van de 106 stemmen vóór. Na het vertrek van Edy Mulié (zie Demo 7.2) is deze taak tijdelijk waargenomen door Frank van Krevel. Elders in deze Demo stelt Ruud zich voor. De twee andere lege stoelen in het LB, die van de vice-voorzitter organisatie en de secretaris ledenwerving en materialen, zullen waarschijnlijk tijdens het najaarscongres opnieuw worden bezet. Als secretaris ledenwerving en materialen doet tot die tijd Joren Bijvoet dienst.

Helder

Nu verdere discussie over de resolutie 'Europees Huis' niet door-

...congreszaal ALV 15 in Elst

ging, werd besloten de workshops Genethiek te verplaatsen van zondagochtend naar zaterdagmiddag. In kleine groepen wisselden de circa honderdvijftig congresgangers van gedachten over ethische kwesties rond wetenschap, informatietechnologie, justitie en de medische wereld. Discussies over genethiek (genetische manipulatie, DNA e.d.) hadden eerder ook 'in het land' plaatsgevonden, zodat ook tijdens dit congres, mede dankzij de uitstekende achtergrondinformatie van de werkgroep Ethiek, een vruchtbare en diepgaande discussie kon plaatsvinden.

Deze termen zijn eveneens van toepassing op het forum over genethiek, dat 's middags plaatsvond. Hieraan namen deel de heer Geurs (coördinator van de werkgroep Medische Ethiek van het Humanistisch Verbond), Marcellus Ubbink (van onze eigen werkgroep Ethiek) en 'good old' Erwin Nypels (oud-Tweede Kamerlid voor D66). Jan Piet van Berkel (CDJA) viel in voor het verhinderde CDA-kamerlid mevrouw Laning.

De vier forumleden bleken het in grote lijnen met elkaar eens. Zo was men met elkaar van mening dat genetische manipulatie discriminatie doet toenemen. De CDJA-vertegenwoordiger stelde dat genethiek alleen toegepast zou mogen worden ter genezing, en niet voor het optimaliseren van gewenste kenmerken. Ook Van Berkel kon zich vinden in de uitgangspunten van de resolutie 'Genethiek', non-discriminatie en zelfbeschikkingsrecht. Forumleider Steven Pieters (oud-JD-voorzitter) formuleerde als algemene opvatting dat wetenschap niet te stoppen, maar wel te sturen is. Erwin Nypels noemde daarbij als voorbeeld de Wet op het Medisch Experiment, die binnenkort door de Kamer wordt behandeld. Voorts pleitte hij voor een zogenaamde Testwet, waarin nauwkeurig de rechten van de te testen persoon en de plichten van degene die de test uitvoert staan omschreven. Naast wettelijke waarborgen zou sprake moeten zijn van een vergunningstelsel voor het uitvoeren van tests. "Testgegevens moeten in principe de betrokkenen dienen; uitzonderingen daarop dienen in een wet te worden vastgelegd," aldus Nypels. Hij prees oud-staatssecretaris Dees voor diens inspanningen op dit terrein, waar ook door het huidige kabinet meer aandacht aan besteed zou moeten worden.

Vanuit de zaal werd kritiek geleverd op het feit dat D66 het onderwerp genethiek pas over anderhalf jaar op de congresagenda heeft staan. Forumlid Marcellus Ubbink had eerder al opgemerkt, dat dit nu juist een terrein is waar de overheid vooruit kan lopen op de ont-

wikkelingen, of tenminste op tijd kan zijn. Erwin Nypels moest tot zijn spijt toegeven, dat de Jonge Democraten in dit opzicht vooruitlopen op D66. Hij achtte het echter geen zaak voor de jongerenorganisatie hier kritiek op uit te oefenen.

Hierna verzandde de discussie enigszins in wat forumleider Steven Pieters omschreef als "gejojo tussen hoofdlijnen en details", met name over de vraag in welke gevallen een uitzondering gemaakt zou mogen worden voor toepassing van gentechniek. "Details zijn in deze echter van het grootste belang," meende Pieters.

Na afloop van deze heldere en open forumdiscussie stelde internationaal secretaris Elwin Lammers zijn buitenlandse gasten (ondermeer Polen, Hongaren en vertegenwoordigers van onze Spaanse zusterorganisatie en Palestijnse studenten in Nederland) in de gelegenheid een korte profielschets van hun organisaties te geven.

Kastanjes

In de avond nam D66-kamerlid Jacob Kohnstam plaats achter de microfoon voor zijn congresrede over medische ethiek. Hij begon echter met de opmerking destijds tegenstander van oprichting van de Jonge Democraten te zijn geweest. "Ik ben van mening, dat ook jongeren gewoon mee moeten kunnen praten in D66," aldus Kohnstam. "Maar goed, jullie zijn er nu eenmaal..."

Aan de hand van een fragment uit het toneelstuk 'Dokter Bernardi' illustreerde hij de botsing tussen medisch-ethische, religieuze en politieke keuzen, als aanzet voor de discussie over genethiek. "Ik kan jullie vanavond geen antwoorden geven, wel vragen." Uit het feit dat ook D66 nog geen standpunt heeft over genethiek en vraagt om een staatscommissie ter bestudering van het onderwerp, blijkt volgens Kohnstam hoe moeilijk de problemen op dit terrein zijn. "De Jonge Democraten lopen op het gebied van genethiek dan ook duidelijk voor op anderen in de politiek," meende Kohnstam.

Het kamerlid stelde voorop dat keuzen altijd in eerste instantie gemaakt zullen moeten worden door mensen die het probleem geheel kunnen overzien. "Zo zal de medische stand moeten voorgaan in het maken van keuzen. Dat wil echter niet zeggen dat ik anderen de kastanjes uit het vuur wil laten halen." Het stopzetten van de behandeling van comapatiënten, mits er geen 'levenstestament' (verklaring dat bij onomkeerbaar lijden de behandeling moet worden stopgezet, te vergelijken met het donorcodicil) aanwezig is, noemde Kohnstam als voorbeeld. "Daarom heb ik de staatssecretaris gevraagd om een overzicht van de verschillende vormen van coma en om een standpunt van de medische wereld ten aanzien van dit probleem." Als voormalig jurist stelde hij zich terughoudend op ten aanzien van wetgeving, die hij ziet als laatste toevluchtoord. "Je loopt groot gevaar de plank mis te slaan," aldus Kohnstam.

In zijn boeiende, persoonlijk getinte betoog stelde hij zich op achter de resolutie 'Genethiek', die hij "helder" noemde. "En dat is iets anders dan ongenueanceerd." Het overlaten van keuzen aan de medische stand leverde vanuit de zaal ondermeer de vraag op of waardevrije wetenschap wel bestaat, hetgeen Jacob Kohnstam de tegenvraag ontlokte: "Is er misschien een filosoof in de zaal?" "Op veel vragen heb ik ook nog geen antwoord; de echte discussie moet dan ook nog beginnen. Voorlopig blijft het denken en twijfelen. Maar ik denk dat de Jonge Democraten met deze aanzet tot de discussie over genethiek hun nut wel bewezen hebben."

Aan het eind van deze eerste congresdag bracht JD-cabaretgroep 'Ons Mam' het programma 'In een oude regenjas'. Evenals bij het debuut vorig jaar vormden bestaande liedjes en melodietjes de basis voor een klein uurtje amusement waar niemand zich een buil aan kon vallen. Toch leuk dat het opnieuw gelukt is een groep JD'ers

over hun podiumangst heen te helpen.

Verder bood het congresprogramma nog illegale video-opnamen van het Roemenië rond de val van Ceausescu en een diaserie over Polisario. Omstreeks half twaalf kon het feest beginnen in en rond de voortreffelijke jeugdherberg. Eenzame pauwen krijsten in de avondlucht, terwijl de congresgangers zich opmaakten voor bar, disco, een nachtelijke wandeling of zich aansloten bij de diverse koortjes. Plezier, liefde, politiek en vorming, en dat alles voor slechts vijftieng piek.

Huysmans

Zondagochtend om half tien sloeg het klokje van gehoorzaamheid weer genadeloos. Na afhandeling van organisatorische zaken als de nieuwe kascommissie, het jaarverslag en uitstel voor de jaarrekening, kwamen de organisatorische moties aan de orde. Tot verdriet van oud-voorzitter Rick Rudzik maakte zijn vroegere regio Twente zich in zijn ogen belachelijk met een voorstel om volgend jaar 'Hollywood' tot jaarthema te verheffen, met als deelthema's Audrey Hepburn, Dustin Hoffman en Tom Cruise. Ook de goede onderbouwing van dit oorspronkelijk ludieke voorstel door Pieter Dirk Moens mocht niet baten. Wel aangenomen werden moties waarin gevraagd werd om een duidelijker gebruik van afkortingen in teksten (hetgeen ook bij de resolutie 'Europees Huis' een bron van ergernis vormde) en het vermelden van de oorspronkelijke tekst bij voorstellen tot wijziging van het huishoudelijk reglement.

Heet hangijzer tijdens dit congres vormde de zogenaamde motie Hans Huysmans, waarin werd voorgesteld uit het huishoudelijk reglement het verbod te schrappen waardoor bestuursleden geen lid mogen zijn van een andere politieke partij of daarmee gelieerde jongerenorganisatie dan D66. Het grote aantal sprekers dat zich inschreef om hierop zijn visie te geven, ontlokte congresvoorzitter Erik Hordijk (oud-JD-voorzitter) de cynische constatering dat er bij politiek-inhoudelijke zaken meestal slechts twee sprekers zijn. Meningen als zou de JD het kweken van kader voor D66 tot doel hebben en zich niet van 'de moederpartij' moeten vervreemden, werden met hoongelach begroet. Doorslaggevend was uiteindelijk de opvatting dat een dergelijk verbod niet reglementair dient te worden voorgeschreven, maar dat de verantwoordelijkheid voor benoeming van een kandidaat dient te liggen bij de betreffende vergadering. De door Hans Huysmans overgenomen motie 51, ingediend door het landelijk bestuur, werd aangenomen met 78 stemmen voor, 28 tegen, 4 blanco en 3 ongeldige stemmen. Hierdoor mogen bestuursleden voortaan lid zijn van een andere politieke partij dan D66 bij hun benoeming; zij mogen het echter niet worden na hun benoeming, omdat de vergadering zich niet achteraf kan uitspreken over de wenselijkheid van een benoeming. Het lidmaatschap moet worden gemeld bij kandidaatstelling. Het vervullen van bestuurlijke of vertegenwoordigende functies in andere politieke partijen of jongerenorganisaties blijft verboden op alle niveaus.

Actueel-politieke moties werden aangenomen met betrekking tot o.a. de TGV (de supersnelle trein), de OV-jaarkaart voor studenten en het vredesproces in Nicaragua. Een motie hom de reiskostenvergoeding van dit congres op vrijwillige basis te bestemmen voor de buitenlandse bezoekers (de Poolse gasten gaven driemaal een modaal Pools maandsalaris uit om hier te zien hoe een politieke jongerenorganisatie werkt) werd verworpen. Door middel van een collecte werd alsnog f352,- toegevoegd aan het door het LB beschikbaar gestelde bedrag van f250,-. Een anonieme gift leverde nog f100,- op. Als reactie op deze gang van zaken werd later op de dag het LB verzocht reiskosten van buitenlandse gasten sluitend te begroten,

zodat verder 'gebedel' in de toekomst overbodig wordt.

Goed stuk

De resolutie 'Genethiek voor de mens' leverde een boeiende, maar vrij technische discussie op, met veel overlappende amendementen (=wijzigingsvoorstellen). Dat de werkgroep Ethiek een goed doortimmerd stuk werk heeft geleverd bleek uit het feit dat de resolutie ongewijzigd werd aangenomen, met slechts een kleine toevoeging. In deze aanvulling wordt een uitzondering gemaakt voor geweldsdelicten, waarbij onder gegeven voorwaarden een DNA-onderzoek zou moeten kunnen worden verplicht.

Het vragenrondeje van landelijk bestuur en Demo leverde ondermeer vragen op om opheldering over het recente vertrek van drie LB-leden, om meer en diverser campagnemateriaal en de vraag of het mogelijk is de Demo voortaan op kringlooppapier te drukken (door lezers van het JD-kaderblad Orgi geïnterpreteerd als: "Kan de Demo voortaan niet gelijk op wc-papier worden gedrukt?").

Voorzitterstoespraak

JD-voorzitter Roel van der Poort schetste in zijn congresstoespraak nogmaals de achtergronden van de vrijzinnig-democratie. Kritiek was er op de D66-fracties in de gemeenten, die volgens hem vaak te snel door de knieën zijn gegaan bij de collegevorming. Naast de blauwdrukken van sociaal-democratie en liberalisme stelde Roel de vrijzinnig-democratie als ruimte voor intellectuele twijfel. Hij besloot zijn rede met de oproep: "Denk en twijfel en houdt de vrijzinnig-democratie levend!"

Voor deze vijftiende algemene ledenvergadering kon worden afgesloten, werd nog afscheid genomen van twee van de drie LB-leden die in de afgelopen periode besloten op te stappen. Roel van der Poort noemde als verdienste van Paul Leenards (secretaris ledenwerving en materialen) dat deze als actief JD-lid altijd en overal aanwezig was tijdens borrels en andere activiteiten. Paul ontving als blijk van erkentelijkheid een biografie van de filosoof en schrijver Sartre (o.a. 'De Walging'). "Ik weet zeker dat we Paul nog weleens terug zien bij de JD, in wat voor gedaante dan ook," aldus Roel.

Dit gold eveneens voor vertrekkend vice-voorzitter organisatie Petra Nypels. Ook voor haar waren er lof en een mooi boek, terwijl Van der Poort de hoop en verwachting uitsprak ook haar nog eens terug te zien in een bestuursfunctie. Tot slot was er dank voor Frank van Krevel, die tot en met het congres als zaakwaarnemer fungeerde op het landelijk secretariaat.

JD NIEUWS

landelijk bestuur, werkgroepen, et cetera

Nieuwe algemeen secretaris

Als nieuw gekozen algemeen secretaris wil ik mij graag aan de leden voorstellen. Mijn naam is Ruud van den Brink, ik ben twintig jaar oud en woonachtig in de hoofdstad. Mijn JD-verleden is als volgt: anderhalf jaar geleden ben ik lid geworden en heb ik meegewerkt aan de oprichting van de regio Noord-Holland. Hierna heb ik een jaar als secretaris van die regio gefungeerd. In die tijd heb ik geleerd hoe belangrijk een goed functionerend landelijk secretariaat is. Service aan de regio's is het belangrijkste in mijn periode als algemeen secretaris. Ik hoop dat ik naar jullie tevredenheid zal functioneren.

Tot ziens,

Ruud van den Brink,
22 april 1990.

Het landelijk bestuur

Zeer tot mijn spijt moet ik mededelen dat twee leden van het landelijk bestuur tussentijds zijn afgetreden. Het zijn Paul Leenards (secretaris ledenwerving en materialen) en Petra Nypels (vice-voorzitter organisatie). Beiden verlaten het bestuur om persoonlijke en legitieme redenen.

Op het najaarscongres zullen voor beide posten nieuwe functionarissen verkozen worden. Voorlopig heeft het landelijk bestuur Joren Bijvoet benoemd als secretaris ledenwerving en materialen a.i. Over de portefeuille vice-voorzitter organisatie wil het landelijk bestuur zich eerst nader beraden. Op het JD-beleidsweekend (12 en 13 mei) zullen we hier een nader standpunt over innemen.

Ik hoop je zo voldoende te hebben ingelicht.

Roel van der Poort,
landelijk voorzitter.

Nieuwe secretaris ledenwerving en materialen a.i.

Even voorstellen,

Mijn naam is Joren Bijvoet, geboren in de regio Groot-Amsterdam. Dat was 23 jaar geleden en toen kon men niet vermoeden dat Amsterdam de meest succesvolle regio van de JD zou worden. Nu verdwijnen er met onverstoorde regelmaat leden onder de vleugels van de niet onomstreden, maar desalniettemin - of juist daarom - vrijzinnige democraat, Hans Huysmans vandaan richting Den Haag.

Met plezier heb ik ook de functie van secretaris ledenwerving en materialen a.i. aanvaard en zie uit naar alles wat er komen gaat.

Ik hoop dat het ons allen goed zal vergaan.

Tot ziens,

Joren Bijvoet,
12 april 1990.

Scholing- en vormingsactiviteiten

De laatste landelijke activiteit in deze eerste helft van 1990 grijpt plaats op 26 mei: de **politieke stromingendag**. De leiding van deze dag is in handen van Jan de Heer, die in 1989 als stagiaire bij het politiek scholing- en vormingsinstituut van D66 werkzaam was, en in de JD een politieke stromingenbundel heeft geschreven en een politieke stromingendag georganiseerd.

Nu deze dag voor de derde keer georganiseerd gaat worden, zijn de bundel en het programma van de dag zodanig geperfectioneerd, dat wordt aangeboden:

- het kennis nemen van de ideologische grondslagen van de sociaal-democratie, de christen-democratie en het liberalisme,
- de verhouding bepalen tussen een ideologie en het partijprogramma van een hiermee verbonden partij,
- het onderzoeken van waar de vrijzinnig-democratie zich op baseert,
- jouw mening als vrijzinnig-democraat (?) vorm geven.

De politieke stromingendag vindt plaats in Emmen. De kosten zijn f7,50, waarvan f5,- bestemd is voor een reiskostenvergoedingspot. Wil je meer weten of je opgeven (waarna je zo'n twee weken van te voren de benodigde informatie krijgt toegestuurd) dan kun je bellen met, of de bon opsturen naar Ellen Kleverlaan (tel. 020-161365).

In de tweede helft van 1990 begint het JD-activiteitenplan met een **spreekvaardigheidstraining** op 15 september. Bij deze training ligt de nadruk op het 'spreken in het openbaar'. Hoe sterk je je zelfvertrouwen wanneer je voor een (grote) groep mensen moet spreken en wat maakt je presentatie boeiend.

De plaats van handeling is Den Haag. De kosten zijn f10,-, waarvan f5,- bestemd is voor een reiskostenvergoedingspot. Je kunt je opgeven d.m.v. de bon waarna je zo'n twee weken van te voren de benodigde informatie krijgt toegestuurd.

Op 6 en 7 oktober vinden de jaarlijkse **introductieweekenden** plaats. Deze weekenden (vier in totaal, over het hele land verspreid) betekenen twee dagen informatie, discussie, politici op bezoek en gezelligheid. Als je nog nooit zo'n weekend hebt meegemaakt, maar zelfs als dat wel het geval is, is het heel boeiend hierbij aanwezig te zijn. Omdat deze weekenden interregionaal georganiseerd gaan worden, word je via jouw regioblad van de plaats, het programma en de overige info op de hoogte gebracht.

De **JaarThema ProjectGroep (JTPG)** bezoekt in de maanden mei en juni zoveel als mogelijk de regio's en afdelingen. Zo kan de discussie over (een deel van) 'Grenzen aan groei' worden voortgezet en kan er bedacht worden wat er tijdens de jaarthema-week van 22 t/m 27 oktober georganiseerd gaat worden. Ook hiervan word je via het regioblad op de hoogte gehouden.

In deze Demo vindt je twee bijdragen van leden van de JTPG, Fred Toetenel en Jinny Boer, over twee deelthema's van 'Grenzen aan groei', te weten 'Grenzen aan bevolkingsgroei' en 'Grenzen aan de groei van kennis'.

Ik geef mij op voor:

De Politieke Stromingendag in Emmen
op 26 mei, kosten f7,50* °

De Spreekvaardigheidstraining in Den
Haag op 15 september, kosten f10,-. * °

*waarvan f5,- voor de reiskostenver-
goedingspot

°Doorhalen wat niet van toepassing is.

Naam

Adres

Tel

Gemengde gevoelens

door Roel van der Poort

Graag wil ik namens het landelijk bestuur (LB) van de Jonge Democraten reageren op de afscheidsbrief van Michel Verschoor in de vorige Demo.

Naast de teleurstelling om zijn vertrek past ook een woord van dankbaarheid richting zijn persoon. Dankbaarheid voor het vele werk dat Michel voor de vereniging en de Demo in het bijzonder heeft verricht.

Ter zake echter. De opmerkingen van Michel inzake de rol van het landelijk bestuur wat betreft de Demo zijn niet conform de waarheid. Het spreekt voor zich dat het landelijk bestuur de Demo kritisch volgt. Het gaat hier om één van de belangrijkste verenigingsactiviteiten. Het LB is wel kritisch maar zal zich zeer zeker niet (inhoude-lijk) met de Demo bemoeien. De hoofdredacteur is verkozen door het congres. Het is dan ook het congres dat een oordeel mag/moet uitspreken.

Het LB is dus kritisch, maar de Demo mag haar eigen koers bepalen en dat moet beslist zo blijven. Ook anno 1990.

Werkgroep Emancipatie: Er is weer plaats!

Eindelijk is het zover, er zijn weer plaatsen vrij voor enthousiaste JD'ers bij de werkgroep Emancipatie!

De werkgroep houdt zich momenteel bezig

met de emancipatie van etnisch-culturele minderheden, en dan vooral van de jongeren daaronder. Verder zijn we van plan om aan het eind van 1990 een themadag te organiseren.

Wie zoeken we? Iedere JD'er die wat meer wil weten over bovenstaand onderwerp, of juist denkt er alles al over te weten is van harte welkom. Het kost je ongeveer één avond in de maand, plus wat je zelf bereid bent er meer in te steken aan tijd en moeite. Als je meer wilt weten, of aarzelt, bel dan nú met ondergetekende, of met de werkgroepscoördinator (Marlies Schouten, 010-4760050). En wees snel, want vol is vol!

Jan Joris Vereijken,

tel. 071-171752

(na 22.00 uur het meeste kans, en niet schrikken van het antwoordapparaat: na de piep je naam en telefoonnummer inbabbelen, ik bel je snel terug)

Correspondentie met Oost-Europa

door Elwin Lammers en Ingrid de Beer

Uit contacten die de JD heeft gelegd, o.a. via IFLRY, onze internationale koepel van zusterorganisaties, blijkt vaak dat jongeren in Oost-Europa graag willen corresponderen of op andere wijze beter kennis willen maken met Westeuropese jongeren. Zo hebben wij onlangs een brief binnen gekregen van een student uit de DDR en hebben Hongaarse jongeren telefonisch hetzelfde gevraagd. Mocht je interesse hebben persoonlijke contacten aan te gaan met politiek geïnteresseerde en actieve jongeren in Oost-Europa, bel dan Ingrid de Beer (071-122239) of Elwin Lammers (071-170666).

JD in Den Bosch : notitie jongerenproblematiek

door Danny Willems

Sinds enkele jaren hebben we in Den Bosch een samenwerkingsverband van politieke jongerenorganisaties (PJO's) onder de naam SPJOH. De aangesloten PJO's - JD, JOVD, JS en CDJA - pakken in gezamenlijkheid diverse activiteiten aan, zoals bijvoorbeeld het organiseren van fora over actuele thema's en het bezoeken van scholen in verband met verkiezingen. Het doel is jongeren bij de politiek te betrekken en de politiek te wijzen op het bij een aantal beleidskwesties betrokken specifieke jongerenbelang.

In Den Bosch hebben we sinds kort een nieuwe burgemeester, mr. D. Burgers. Voor een gemeentelijk overheidsapparaat kan dit een stimulans betekenen om nieuwe wegen in te slaan en/of bestaande beleidsdoelstellingen te heroverwegen. De SPJOH heeft deze kans dan ook aangegrepen om haar gedachte over het bestaande (en door haar gewenste) jongerenbeleid in de gemeente Den Bosch op papier te zetten.

Middels een notitie hebben wij getracht een schets van enkele onderwerpen met betrekking tot jongeren te geven, die ons inziens in de toekomst specifieke aandacht van de politiek behoeven. Deze onderwerpen zijn:

1. Criminaliteit onder jongeren (JS)
2. Bosche kamermarkt (JD)
3. Jeugdwerkloosheid (CDJA)
4. Cultuur en welzijn (JOVD)

Op donderdag 1 maart jl. hebben we de notitie overhandigd aan de burgemeester op het stadhuis. Ook de pers was aanwezig (lokale radio, Omroep Brabant en het Brabant Dagblad). Kortom: een goede manier om je als samenwerkingsverband te profileren.

Het lijkt mij verstandig als andere samenwerkingsverbanden, waar de JD bij betrokken is, melding zouden maken van dergelijke activiteiten in de Demo. Want anders weet niemand eigenlijk waar iedereen mee bezig is en bovendien kunnen we, geloof ik, leren van elkaars activiteiten. Wie volgt?

Afdeling Drachten opge- richt

door het bestuur van de JD Drachten
e.o.

Sinds kort heeft de JD er een nieuwe, de vierde en (ook wat betreft de gemiddelde ledenleeftijd) jongste afdeling bij! Op zaterdag 24 maart werd in Drachten de oprichtingsvergadering gehouden van de afdeling Drachten. Er was door het regiobestuur Fryslan en het kersverse afdelingsbestuur Drachten een aantal sprekers uitgenodigd. De ons welbekende JD-voorzitter Roel van der Poort opende de bijeenkomst, waar bijna vijftientig toehoorders aanwezig waren, met een korte toespraak over de gemeenteraadsverkiezingen en de nieuwe afdeling. Nadat het afdelingsbestuur de 'eet van trouw' had afgelegd, installeerde Roel het afdelingsbestuur, dat er nu als volgt uitziet: voorzitter Arthur (Teddybeer) Bruinse, vice-voorzitter Bart Streumer, penning-

meester Sybren de Vries en algemeen secretaris Richard van Kampen. Vervolgens hield JD-regiovoorzitter Michiel Klont een originele speech met een poëtische inslag. Als derde kwam Petra Nypels, landelijk vice-voorzitter organisatie, aan het woord.

Na de pauze hield D66-kamerlid Gerrit Ybema een zeer interessant verhaal over zijn werk als parlementariër in Den Haag. Ook belichtte hij kort de verhouding tussen de JD en D66, die hij met een LAT-relatie vergeleek. Via een korte vragenronde belandden we bij de gemeentepolitiek. De twee D66-lijsttrekkers van Opsterland en Smallerland waren zeer tevreden over de verkiezingsuitslag van 21 maart. Tenslotte legde Bart Streumer met een korte maar krachtige speech helder uit welke plannen de nieuwe afdeling heeft.

Zo heeft inmiddels op 27 april een grootste forumavond plaatsvinden met de JOVD, JS en CDJA. Er werden heftige discussies worden gevoerd over de onderwerpen: euthanasie, basisvorming, drugsbeleid en de asielzoekerskwestie.

Op vrijdag 25 mei zal de eerste algemene afdelingsvergadering van de JD Drachten gehouden worden. In juni zal de zomervakantie (zeer feestelijk!) ingeluid worden. Waarschijnlijk nodigen wij in mei of juni ook nog een interessante spreker of werkgroep uit.

Voor meer informatie kun je Sybren de Vries (tel. 05126-1996) bellen.

Onze afdelingsborrel zal op vrijdag 8 juni gehouden worden vanaf 20.00 uur in café 't Wijnvat aan de Noordkade 34 in Drachten.

De afdeling Drachten is dus reuze actief in de komende maanden. We hopen, dat JD-leden die buiten onze afdeling wonen ook eens in Drachten langs komen!

Regio Groot-Amsterdam

door Henriëtte de Vos

De regio Groot-Amsterdam bruist als nooit tevoren. Wij mogen ons verheugen op veel nieuwe leden en veel activiteiten.

Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen heeft de regio campagne gevoerd in geheel Amsterdam. Drie dagen vol vlaggetjes, ballonnen en folders. Ter afsluiting was er de groots opgezette enquête, geleid door Joren Bijvoet, over de invoering van een referendum en een gekozen burgemeester. Op de afgelopen ARV is er ook een motie aangenomen over het invoeren van een referendum met betrekking tot het voortbestaan van de deelraden in Amsterdam. De enquête en de motie hebben uitge-

breid de pers gehaald.

Een andere activiteit van onze regio was een project tegen racisme. Enkele leden hebben samen met de Jonge Socialisten, CDJA, JOVD en de PPR-jongeren scholen bezocht om tijdens de lessen met de leerlingen over dit onderwerp te discussieren.

De werkgroep Politiek Café blijkt een succes te zijn. Er is onder andere een avond over Polisario geweest met een diaserie van Mark van Barschot. Als klapper was er een debatwedstrijd, waar de spanning tot in de laatste rond in stand werd gehouden. Dit was mede te danken aan de kandidaten, maar ook aan de jury, die bestond uit Ellen Kleverlaan, Roel van der Poort en Gerrit-Jan Wolffensperger. Het geheel stond onder de bezielende leiding van Josinta Sarkol. De winnares was Stefanie van Vliet.

In het bestuur heeft er een kleine verschuiving plaatsgevonden. Kees Bezemer, onze secretaris publiciteit, is bij de laatste verkiezingen verkozen tot deelraadslid van Amsterdam-Noord. Een vacature ontstond en de nieuwe secretaris publiciteit werd Henriëtte de Vos (bovengetekende dus). Andere activiteiten die onlangs plaatsvonden:

- 29 en 30 april campagnenacht, daarna JD-stand in Amsterdam

- 7 mei politiek café over traditionele en alternatieve straffen

Op het programma voor de komende tijd staat nog:

- 7 juni interregionale excursie naar de kernreactor in Petten. Daarna Politiek Café met barbecue (info David Kuijper, tel. 020-254006).

Het Politiek Café is nog altijd in café P96 (Prinsengracht 96) op de eerste maandag van de maand. Hopelijk zien wij je dan of op een van de andere data.

Regio Gelderland / Afdeling Nijmegen

door Wiljan Mentink

Het heeft er een tijdje op geleken of er (ook) 'im Osten nichts neues' gebeurde. Niets is minder waar. Afdeling Nijmegen is uitgegroeid tot een respectabele organisatie met zo'n zeventig leden, en er zijn gevorderde pogingen om ook in Apeldoorn, Wageningen en Arnhem afdelingen op poten te zetten. Door deze ontwikkelingen was het noodzakelijk om tot een splitsing te komen tussen het (voorheen) gecombineerde afdelings- en regiobestuur. De nieuwe besturen zien er als volgt uit:

Regiobestuur:

- Jos van der Wijst (voorzitter), tel. 080-224270

- Otto Hensen (secretaris), tel. 080-238207

- Karin Peetjens (penningmeester a.i.), tel. 080-241853

- Ether Teunissen (ledenwerving), tel. 080-238207

- Eva Wassenburg (hoofdredacteur Pragma a.i.), tel. 080-221842

- Paul Sanders (algemeen bestuurslid a.i.), tel. 085-512049

Afdelingsbestuur:

- Jos van Heijningen (voorzitter), tel. 080-221665

- Desiree van de Lisdonk (secretaris), tel. 080-787614

- Karin Peetjens (penningmeester), tel. 080-241853

- Annelies Uijen (vice-voorzitter organisatie), tel. 080-231205

- Wiljan Mentink (secretaris publiciteit), tel. 080-221842

Verder staat nog op het programma:

- Zaterdag 19 mei Milieudag te Arnhem. Informatie te bevragen bij Jos van der Wijst, tel. 080-224270.

Afdeling Groot-Den Haag

Na de Algemene Afdelingsvergadering (AAV) van 27 februari heeft het afdelingsbestuur van de afdeling Groot-Den Haag de volgende samenstelling:

- Thiemen Remmers (voorzitter), tel. 070-3839184

- Marcel Jansen (vice-voorzitter politiek), tel. 070-3280144

- Anita Hoogendoorn (penningmeester), tel. 070-3865526

- Diana Kort (algemeen secretaris), tel. 070-39840486

- Monique van Gaans (secretaris publiciteit), tel. 070-3873344

Regio IJsselmond

door Frank Jassies

Gemeenteraadsforum

Dat samenwerking met andere politieke jongerenorganisaties soms tot hele leuke resultaten kan leiden, bleek op 14 maart in Zwolle. Samen met de JOVD organiseerde de JD Regio IJsselmond een gemeenteraadsforum. Alle kopstukken uit de Zwolse politiek waren uitgenodigd om onder leiding van Gerrit van der Kooy (Tros Kamerbreed) over een aantal stellingen te discussiëren. Dit leverde soms flinke verbale

strijd op, natuurlijk precies wat we wilden. De opkomst was zonder meer goed te noemen, het zaaltje puild met zestig tot zeventig bezoekers flink uit. Dat het daarbij merendeels om niet-jongeren ging was natuurlijk niet zo mooi, maar je kunt ook niet alles hebben. Al met al een zeer geslaagde samenwerking, zeker voor herhaling vatbaar.

Genetische manipulatie

Vrijdagavond 30 maart was een drukke avond voor Regio IJsselmond. Allereerst was er een Algemene Regiovergadering waar een aantal nieuwe bestuursleden zijn gekozen, te weten:

- Ib Waterreus (voorzitter)
 - Bastiaan Winkel (algemeen secretaris)
 - Michiel Kossen (secretaris ledenwerving en -opvang)
- Penningmeester was en is Miklós Hoffer

Aansluitend werd het discussiestuk Genetische Informatie van de werkgroep Ethiek besproken. Er ontspan zich ondanks de moeilijke materie toch een hele leuke discussie over de medische mogelijkheden van de genetechnologie en maatschappelijke problemen die daarbij op kunnen treden. Een geslaagde avond, mede dankzij de leden van de werkgroep Ethiek.

Afdeling Leiden

door Heleen Poppens

Op het programma staan de volgende activiteiten:

- 23 mei thema-avond; het onderwerp van deze avond wordt bekend gemaakt in Pragma 3. Plaats: het Gulden Vlies, Breestraat 125 in Leiden. Aanvang 19.30 uur.
- 13 juni borrel in café 't Gerecht, Lokhorststraat 19 te Leiden. Aanvang 17.00 uur.

Regio Midden-Holland

Lieve allemaal,

Al is het thema van deze Demo seksualiteit, in de grootste regio van het JD-land koppelen we dat aan de liefde. Allereerst hebben we liefdesverdriet om het verlies van Marco (Labrijn, red.), die een onafgebroken innige relatie van twee jaar met het regiobestuur heeft gehad. Gelukkig konden we snel een nieuwe penningmeester in onze armen sluiten. Michiel (Ruis, red.) zal zich met de nodige hartstocht aan deze eervolle functie wijden.

De vier hartjes van de regio (Leiden, Den Haag, Zoetermeer en Delft) gaan steeds

sneller kloppen en steeds meer leden sluiten zich dolverliefd bij hen aan.

Het regiobestuur gaat z'n blik nu naar het zuiden richten. Met een warm gevoel en rode koontjes proberen we onder het motto "Samen beter, beter samen" een hele hechte verkering met de regio Zuidelijk-Holland tot stand te brengen.

Lichtelijk blozend kondigen we onze dertiende ARV (Algemene Regio Vergadering, red.) aan. Deze zal in het teken staan van de sociale, bestuurlijke en vrijzinnige vernieuwing. Samen met onze man in het noorden, Roel (van der Poort, red.) en een D66-lid van de werkgroep Welzijn diepen we dit thema vol begeerte en verlangen uit op 31 mei aanstaande om 19.30 op het Provinciehuis in Den Haag. Komen dus!

Met een dringend beroep op jullie om toch vooral lief te zijn voor elkaar, sluiten we dit liefdesbericht.

De Anoniempjes

Regio Noord-Holland

door Paula Castien

Ook de maand juni heeft voor onze leden weer veel te bieden. Op donderdag 14 juni staat de themadag van onze regio gepland. In het kader van de scholings- en vormingsactiviteiten zal er een bezoek aan de kernreactorcentrale in Petten gebracht worden. Informatie: bel Niels Kleverlaan, tel. 02513-10834.

Tijdens het mee organiseren en het spelen van het politiek links/rechts-spel met de andere grote politieke jongerenorganisaties op 18 maart jl., kwamen we tot de ontdekking dat zowel de JD-leden als de leden van de andere jongerenorganisaties deze samenwerking zeer op prijs stelden. Vandaar dat de regioborrel in Alkmaar niet meer puur een JD-regioborrel is, maar zo langzamerhand een 'politieke jongerenorganisatie borrel' aan het worden is!

In aansluiting op deze positieve reacties, wordt er op 6 juni samen met de andere grote jongerenorganisaties een avond georganiseerd met daarin de volgende onderwerpen:

- onderwijs en
- etnische minderheden en discriminatie.

Plaats: Gebouw Jonge Socialisten - Haarlem

Informatie: bel Frank Zurlohe, tel. 023-271867

Hopelijk zal deze avond ook uitmonden in een gezamenlijke regioborrel en verdere activiteiten.

Donderdag 7 juni is er weer een regioborrel

in Haarlem. Plaats: Cafe du Theatre, aanvang: 20.00 uur.

Vragen en of suggesties? Bel Paula Castien, tel. 02510-45941.

De schijnwerper op: Twente

Met ingang van deze Demo, beginnen wij een serie portretten van JD-regio's. Telkens wordt een regiobestuur de mogelijkheid geboden meer over de eigen regio te vertellen dan mogelijk is in de kleine regiobesprekingen. Twente bijt het spits af.

'Doar lig tusschen Deenkel en Regge 'n laand,

Oons mooie en nerige Twente

't Laand van 't weark en 't laand van natuur,

Wie priest doarum stoarig oons Twente'

(uit: Twents volkslied)

En gewerkt wordt er in Twente! Sinds de oprichting op 15 november 1986 is de JD Twente uitgegroeid tot een regio met een kleine honderd leden waar regelmatig iets te beleven valt. Om jullie een indruk te geven van hoe het er in de regio Twente aan toe gaat, volgen hieronder enkele typerende kenmerken van de regio en een greep uit de activiteiten die er de laatste tijd plaats hebben gevonden.

Dat de JD Twente een kritische regio is, blijkt wel uit het feit dat de werkgroep gemeentepolitiek een alternatief gemeenteraadsprogramma heeft geschreven voor D66 Enschede, uit onvrede met het oorspronkelijke concept. Deze actie ten gunste van D66 (je moet wel veel van een partij houden als je samen ongeveer 200 uur steekt in een alternatief programma) bleek goed ontvangen te worden op de Algemene Afdelings Vergadering (AAV) van D66 Enschede; er werd een nieuwe programma-commissie aan het werk gezet waarin ook enkele JD'ers zaten.

De contacten met andere politieke jongerenorganisaties (PJO's) verlopen heel goed in Twente. Er kan goed samengewerkt worden, omdat de PJO's onderling niet veel verschillen wat sfeer en cultuur (al is dit laatste misschien een wat groot woord) betreft. Waarschijnlijk komt dit doordat veel (bestuurs-)leden bestuurskunde studeren aan de universiteit Twente; zo kom je elkaar nogal een tegen. Met de Jonge Socialisten (JS) in Enschede is er een geslaagde thema-avond over ontwikkelingssamenwer-

king gehouden. Nu zijn de JD Twente en de JS Enschede bezig contact te zoeken met buitenlandse jongeren en hun organisaties, zodat er ter zijner tijd samen met deze jongeren een avond georganiseerd kan worden. Alle PJO's zijn vertegenwoordigd in P.I.T. (Politiek In Twente). P.I.T. heeft de afgelopen periode enkele succesvolle activiteiten georganiseerd: tijdens de introductieperiode in augustus was er het lijsttrekkersdebat in het muziekcentrum van Enschede, en tijdens de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen werd er een gemeenteraadssimulatiespel gehouden voor middelbare scholieren. Over gebruik aan samenwerking met andere PJO's valt in Twente dus niet te klagen! Het regioblaadje van Twente, de L.E.F. (voorheen Dolfijn) verschijnt acht keer per jaar. De redactie probeert praktische informatie zoveel mogelijk af te wisselen met inhoudelijke artikelen zonder daarbij zelf het hele krantje vol te schrijven. Over het alg-

meen lukt dit vrij aardig.

Twente heeft door de jaren heen veel bestuursleden naar het landelijk bestuur zien vertrekken; Henk Gossink is hier het laatste voorbeeld van. De contacten met het landelijk bestuur lopen voornamelijk via Henk, omdat hij tevens contactpersoon is voor de regio Twente en omdat we hem vrij regelmatig in de collegezaal tegenkomen.

De JD Twente heeft, volgens traditie, grote plannen voor de toekomst! Zo staan een thema-avond over Polisario, een thema-avond over lokaal bestuur en een uitstapje naar de vliegbasis Twente (onderwerp van veel discussie) op het programma. Het (gedeeltelijk) nieuwe bestuur heeft er zin in! Dat blijkt wel, want Twente is van plan goed vertegenwoordigd naar de Algemene Ledenvergadering in Elst te komen en wel... op de fiets!

Nagekomen

Opnieuw LB'er weg

Na Edy Mulié, Paul Leenards en Petra Nypels heeft opnieuw een lid van het Landelijk Bestuur (LB) besloten op te stappen. Dit i.v.m. drukke studie werkzaamheden, die niet langer te combineren vielen met het LB-lidmaatschap. Het LB heeft inmiddels een ad interim benoemd, die tot aan het najaarscongres de taken zal waarnemen.

Het feit dat dit nu reeds de vierde maal is, dat er een tak aan de Van der Poortboom bezwijkt, heeft bij insiders voor enige verontrusting gezorgd. Volgens LB-voorzitter Roel van der Poort is hiertoe echter geen reden: "Nee, het gaat prima. Ik denk dat we ons beslist geen zorgen hoeven te maken. Ik heb er alle vertrouwen in dat Gorbatsjov met betrekking tot Litouwen uiteindelijk een wijze beslissing zal nemen. Ik moet toegeven, het zal niet gemakkelijk zijn. Tenslotte gaat het om heel persoonlijke en legitieme redenen en je kunt mensen moeilijk op hun stoel vastbinden. Nou, als je kijkt naar de geschiedenis van de Vrijzinnig-Democratische Bond, dan kun je toch zeggen dat het ook een goede zaak is, dat iedereen eens een keer op die stoel zit. Je bent tenslotte voor Radicale Democratisering, voor individuele ontplooiing, daar sta je voor. En ook de meisjes krijgen nu vanzelf eens een beurt. Als je dus kijkt naar het vraagaspect emancipatie, dan denk ik dat ik bij de Conservatief Liberalen ook niet goed zit. Maar desalniettemin blijf ik Mark Rutte een intelligente, zeer capabele jongen vinden. Het gaat dus goed met de JD." Na diepgaand, democratisch overleg achter gesloten deuren, besloot ook de rest van het LB het vertrek van hun collega te betreuren, met vier stemmen voor, twee tegen en één . . . gut, waar is die nu plots gebleven?

(Bij het ter perse gaan van dit nummer was ons nog niet bekend welk LB-lid deze week door acute studietoorts zou worden bevangen. Derhalve hebben wij besloten bovenstaande rubriek te reserveren voor last minute vertrekkers. Voor wie door de bomen het bos niet meer ziet, volgen nadere bijzonderheden in een later stadium, wellicht . . . , red.)

De REGIO Zuidelijk Holland krijgt haar 1e afdeling. Begin Juni zal de afdeling Waterweg-noord opgericht worden, bestaande uit: Vlaardingen, Maassluis, Schiedam en Hoek van Holland. De oprichting zal opgeluisterd worden door gastspreker Arthie Schimmel. Deze afdeling is tot stand gekomen door een initiatief van Jasper de Wit en door zijn enthousiasme is de afdeling al 17 leden rijk. Proficiat afdeling Waterweg-noord, namens het bestuur van regio Zuidelijk Holland. Meer inlichtingen bij Jasper: 010-4747582

SLO HO

Buitenlandexcursie 1990.

De voorbereidingen voor de buitenlandexcursie 1990 van de Jonge Democraten, zijn al in volle gang. De bestemmingen zijn in ieder geval al bekend en zijn: Ljubljana in Slowenië en Boedapest in Hongarije. Vandaar de naam: SloHo-excursie. We dachten hiermee in te spelen op de actualiteiten en zo een interessante excursie te organiseren.

Wanneer zal dit alles plaatsvinden? Vertrek is op zaterdagavond 13 oktober a.s. en terugkomst, een week later op 21 oktober. Wat we zoal gaan doen laten we nog even een verrassing, maar reken erop dat het interessant wordt met, om toch een tipje van de sluier op te lichten, universiteitsbezoeken, lezingen over milieu en Oost-West verhoudingen en contacten (lees: feesten) met Oosteuropese jongeren. Ook de prijs laten we nog eventjes een verrassing, maar zal maximaal f 395,- bedragen. Dit is inclusief vervoer, overnachtingen, enkele maaltijden en reisverzekering.

Aanmelden kun je op verschillende manieren:

Ten eerste, nu en hier op het congres bij een van de vier herkenbare SloHo-commissieleden. Te weten: Heleen Bakker, Frank van Krevel, Elwin Lammers en Jeannette Keyzer.

Ten tweede, door Heleen Bakker te bellen (na het congres natuurlijk, en dan liefst tussen 18.00 en 19.30 uur) tel: 053-359636.

Of de IS, Elwin Lammers, tel: 071-170666.

Ten derde, door een kaartje te sturen naar het JD-secretariaat. Je moet een aanbetaling doen van f 150,-, deze aanbetaling is je officiële aanmelding. Je kunt dit bedrag tot twee maanden voor vertrek terugkrijgen.

Het ziet er naar uit dat deze excursie bijzonder gezellig en interessant wordt, dus meld je snel aan, want vol=vol!!

Hopelijk tot ziens,
SloHo-excursiecommissie.

EXCURSIE

Agenda

Mei

16 ARV Utrecht/'t Gooi
19 milieudag Gelderland
23 thema-avond Leiden
24 deadline Demo 7.4
25 borrel IJsselmond
26 politieke stromingendag Emmen
30 ARV + spreker Utrecht/'t Gooi
31 ARV Midden-Holland

Juni

5 zomerborrel en barbecue Groot-Amsterdam
6 discussieavond Noord-Holland
7 borrel Noord-Holland
13 borrel Midden-Holland/Leiden
14 excursie Noord-Holland/Groot-Amsterdam
14 excursie Utrecht/'t Gooi
28 Demo 7.4 uit

Regioborrels

Utrecht/'t Gooi: eerste maandag van de maand, café de Postillion, Lijnmarkt 50, Utrecht; 21.00

Groot-Amsterdam: eerste maandag van de maand, P96, Prinsengracht 96, Amsterdam

Noord-Holland: eerste donderdag van de maand, oneven maanden in café Het Moddermannetje te Alkmaar, even maanden in Café du Theatre, Haarlem; 20.00

Zuidelijk-Holland: tweede maandag van de maand, eetcafé Streetlife, hoek Goudse-singel/Jonker Fransstraat, Rotterdam

Twente: tweede maandag van de maand, café La Conga, Enschede

Midden-Holland en Leiden: tweede woensdag van de maand, café Het Gerecht, Lokhorststraat 19, Leiden; 17.00-19.00

Groningen: tweede donderdag van de maand, café Het Lokaal, Kleine kromme elleboog, Groningen; 20.30

Nijmegen: tweede donderdag van de maand, café De Buren, Achter de Carmel 8, Nijmegen; 21.00

Friesland: laatste donderdag van de maand, café De Spoekepolle, Leeuwarden

IJsselmond: laatste donderdag van de maand, bel Ib Waterreus, 038-657527

Drenthe: bel Ronald Hendriks, 05287-1512
Groot-Den Haag: bel Monique van Gaans, 070-3873344

Gelderland: bel Esther Teunissen, 080-238207

Limburg: bel Rick Rudzik, 043-638664

Noord-Brabant: in Tilburg en Eindhoven, bel Marc van den Broek, 01653-4642

Landelijk bestuur

Roel van der Poort
voorzitter
Onnemaheerd 44
9736 AP Groningen
050-424409

Marc Roza
vice-voorzitter politiek
Morra 50
8446 LP Heerenveen
05130-23130

Ruud van den Brink
algemeen secretaris
James Wattstraat 75-441
1097 DL Amsterdam
020-6657181 (vraag naar kamer 441)

Arjan Bos
penningmeester
Vuurdoornweg 39
1870 AB Schoorl
02209-2849

Elwin Lammers
internationaal secretaris
Oude Rijnsburgerweg 40
2342 BC Oegstgeest
071-170666

Ellen Kleverlaan
secretaris scholing en vorming
Wilhelminastraat 9-II
1054 VT Amsterdam
020-161365

Henk Gossink
secretaris public relations
Mercuriusstraat 20
7521 WS Enschede
053-339027

Joren Bijvoet
secr. ledenwerving en materialen a.i.
Reguliersgracht 17-B
1017 CJ Amsterdam
020-255170
020-235586

nieuwe A.S. Ruud van den Brink, en Remco Vahl op ALV 15

DEMO

vrijzinnig democratisch jongeren magazine

7.4

Redactie-adres:
Adrie van der Luijt
Boerslaan 29
2221 TL Katwijk
Tel.: 01718-27015

Secretariaat:
Jonge Democraten
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag
Tel.: 070-3858109

Leden en abonnees worden verzocht adreswijzigingen door te geven aan het landelijk secretariaat van de JD.

Deadlines: DEMO 7.5: 22 augustus; DEMO 7.6: 8 november.

Vormgeving: Martin van Amersfoorth

(Kom)kommerDemo

Deze DEMO ziet er anders uit dan je van ons gewend bent. Zoals je gemerkt hebt, is DEMO 7.3 enkele weken te laat uitgekomen. Doordat de computer op het landelijk secretariaat voorgoed de pijp aan Maarten had gegeven, was het de algemeen secretaris van de JD niet mogelijk de voor verzending benodigde adresetiketten uit te draaien. Wekenlang heeft de redactie geprobeerd om haar geesteskind voor snelle veroudering te behoeden, maar tevergeefs: pas eind juni, toen de volgende DEMO al bij de drukker had moeten liggen, kon DEMO 7.3 de deur uit. Omdat veel vaste schrijvers in DEMO wachten met insturen tot de vorige DEMO is uitgekomen, en lezers de gelegenheid moeten hebben op de inhoud van het blad te reageren, was de redactie genoodzaakt de deadline van DEMO 7.4 te verschuiven tot ten minste één week na ontvangst van het themanummer 'Seksualiteit'. Ondanks wat boze en demagogische tongen beweren, is het op dit moment nog niet mogelijk de productietijd van DEMO korter dan vijf weken te krijgen. DEMO 7.4 zou derhalve midden in augustus verschijnen, als elke Jonge

Democraat die het een beetje kan betalen elders verblijft, en dus de DEMO niet onder ogen krijgt. Daarbij komt, dat penningmeester Arjan Bos in zijn financiële notitie voor het landelijk bestuur, vanwege de gestegen oplagecijfers en een fout in de begroting 1990, het LB ten stelligste aanraade één DEMO minder uit te laten komen om een forse begrotingsoverschrijding te voorkomen. Gezien het bovenstaande en het feit dat ook redactieleden recht op vakantie hebben, zeker na wekenlang telkens tevergeefs te hebben moeten opdraven voor verzending, heb ik als hoofdredacteur het landelijk bestuur laten weten achter het advies van de penningmeester te staan.

Om de lange periode tussen DEMO 7.3 en CongresDEMO 7.5 (september) te overbruggen, drong het landelijk bestuur er bij de DEMO redactie op aan alsnog een DEMO uit te brengen. Hoewel diverse redactieleden zich bereid verklaarden hun vakantie hiervoor op te schorten, bleken hoofd-, eind- en layoutredacteur inmiddels door reeds lang tevoren gemaakte verplichtingen in de maand juli niet beschikbaar. Als tussenoplossing is gekozen voor het uitbrengen van deze 'nood-DEMO'. Hierin vind je de belangrijkste informatie

voor de periode tot aan het verschijnen van DEMO 7.5. Inmiddels is op het secretariaat een nieuwe computer geïnstalleerd, zodat de redactie hopelijk vanaf nu in staat wordt gesteld de geplande verschijningsdata te halen. Overigens heeft de redactie na terugkomst van vakantie allerminst stilgezeten. Na in de afgelopen maanden grondig kennis te hebben genomen van de wensen en opvattingen van de lezers van DEMO ten aanzien van ons blad, is een beleidsplan opgesteld. De redactie is van mening dat, mits financieel en anderszins de realisatie van de Jonge Democraten mogelijk wordt gemaakt, DEMO aanzienlijke verbeteringen zal ondergaan. DEMO 7.5 zal hiervan al een deel te zien geven, waarna begin volgend jaar 'DEMO nieuwe stijl' moet worden voltooid. We houden je op de hoogte!

Adrie van der Luijt,
hoofdredacteur

Contributie

Wie zijn/haar contributie nog niet heeft overgemaakt, wordt verzocht dit zo spoedig mogelijk te doen.

Arjan Bos,
penningmeester

Sociale Dienstplicht

Op dinsdag 4 september vindt in het 'Trefcentrum', Phoenixstraat 66 in Delft, een groot opgezet forum over sociale dienstplicht plaats. De organisatie van deze avond is in handen van de werkgroep defensie en de regio Midden-Holland. Het forum is de afsluiting van de, op dit moment nog steeds lopende, discussie binnen de vereniging over een stelsel van sociale dienstplicht. Het programma ziet er als volgt uit:

19.00 - 19.30

Ontvangst forumleden en genodigden
Zaal open voor geïnteresseerden

19.30 - 19.50

Opening en inleiding door Rik Rolleman, voorzitter werkgroep defensie van de JD

19.50 - 20.45

Discussie met forumleden

20.45 - 21.15

Koffiepaauze, tevens indienen

schriftelijke vragen

21.15 - 21.55

Discussie met zaal

21.55 - 22.00

Afsluiting

Forumleden zullen zijn (o.v.):

Vincent Zijlstra - voorzitter van het dagelijks bestuur van de Algemene Vereniging voor Dienstplichtige Militairen

Marie Louise Tiesinga - lid van de Eerste Kamer voor D66

Cecile Godefrooy - beleidsmedewerker van de Landelijke vereniging voor Vrijwilligerscentrales

Dhr. J.B. van Welten - oudvoorzitter van de Vereniging van Verpleeghuizen

Het 'Trefcentrum' is 8 minuten lopen van het Centraal Station te Delft. Bus en tram stoppen voor het gebouw. Ter ondersteuning van de discussie is er een vijftig pagina's tellende nota verkrijgbaar. Deze is te bestellen door overmaking van fl. 10,- op rekening 701386 t.n.v. Jonge Democraten, Den Haag, o.v.v. 'Nota Sociale Dienstplicht'.

Meer informatie: Rik Roleman, tel. 030-715855

De VDB tussen sociaal-democratie en liberalisme

Op zaterdag 24 november a.s. organiseren het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen van de Rijksuniversiteit Groningen, het Documentatiecentrum voor Nieuwste Geschiedenis van de Universiteit van Amsterdam en de Werkgroep Sociaal-Democratische Geschiedenis van de Wiardi Beckman Stichting

een bijeenkomst over de Vrijzinnig-Democratische Bond (VDB).

De VDB splitste zich in 1901 af van de Liberale Unie en ging in 1946 op in de PvdA. In een viertal bijdragen van historici en politicologen zal worden ingegaan op deze ontwikkeling. Daarbij zal aan de orde komen: de middenpositie die de VDB in het voor-oorlogse bestel innam (de relatie tussen de VDB en enerzijds de sociaal-democratie en anderzijds het liberalisme); de interne verhoudingen in de VDB in de jaren dertig; en de doorwerking van het vrijzinnig-democratische gedachtengoed in de PvdA.

Een forum bestaande uit politici van PvdA, D66 en VVD zal de bijeenkomst besluiten met een discussie over de vraag welke van deze drie partijen zich heden ten dage de rechtmatige ideologische erfgenaam van de VDB mag noemen.

Het symposium vindt plaats in het gebouw van de subfaculteit Politieke Wetenschappen op het Binnengasthuisterrein in Amsterdam en zal duren van 10.00 tot 16.00 uur. De kosten bedragen fl. 15,- (inclusief lunch). Dit bedrag dient te worden overgemaakt op gironummer 30603 t.n.v. de Wiardi Beckman Stichting te Amsterdam onder vermelding van 'VDB-dag'. Aanmelding tot 7 november bij de WBS, Postbus 1310, 1000 BH Amsterdam.

Voor nadere informatie wende men zich tot het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen Oude Boteringstraat 52 9712 GL Groningen 050-636830

SloHo buitenland-excursie

Het gaat goed met de voorbereiding van de buitenlandexcursie!!!

De praktische zaken lopen als een trein, het reisbureau is inmiddels geboekt en ook het programma klinkt als een klok: universiteitsbezoeken, bezoek aan het parlement en véél

ontmoetingen en gesprekken met sloweense en hongarse jongeren. Op 13 oktober vertrekken maximaal 50 JDers naar Ljubljana in Slovenië om op 17 oktober naar Boedapest in Hongarije te gaan en uiteindelijk op 21 oktober weer huiswaarts te keren. De kosten van deze reis zullen max. fl. 395,- per deelnemer bedragen. Hierbij inbegrepen zijn de reis, de overnachtingen, een gedeelte van de maaltijden en een reisverzekering. Als je van de partij wil zijn bij deze SloHo-excursie, dat kan nog! Op dit moment zijn er nog 10 a 15 plaatsen vrij, maar dat kan natuurlijk morgen minder zijn dus wees er als de kippen bij! Je kunt je als deelnemer opgeven door te bellen naar:

Heleen Bakker (053-359636, bij voorkeur tussen 18.00 u. en 19.30 u.) of naar:

Elwin Lammers (071-223607)

Een briefje naar het secretariaat sturen is natuurlijk ook goed. Als je je aanmeldt wordt een aanbetaling van fl. 150,- van je verwacht. Deze aanbetaling geldt als je definitieve aanmelding. Je kunt het bedrag van fl. 150,- overmaken op gironummer 701386 onder vermelding van SloHo-excursie.

Aarzel niet om je op te geven, want het wordt zeker meer dan de moeite waard!

Scholing en Vorming

De herfst (?) wordt ingeluid met twee trainingen: op 15 september vindt er een SPREEKVAARDIGHEIDSTRAINING in Den Haag plaats; op 27 oktober wordt er een FORUMDEBATTRAINING gegeven in Amsterdam.

Wat kan zo'n training je leren... In de eerste plaats geldt voor beide trainingen dat je oefent in het SPREKEN IN HET OPENBAAR. Het helpt je over je drempelvrees

heen en geeft je weer meer zelfvertrouwen om voor een (groot) publiek je mening te verkondigen. Bij de forumdebattraining is het naast het beargumenteren van je mening, de bedoeling dat je deze kunt verdedigen in debat met anderen. Enige ervaring in "het spreken" is daarom wel prettig. Beide trainingen verlangen een voor-bereiding van je als deelnemer. Snel opgeven is een vereiste daar het maximum aantal deelnemers 10 personen is. De kosten zijn fl. 10,- waarvan fl. 5,- voor een reiskostenvergoedingspot bestemd is. Je voor een training opgeven doe je door een briefje te sturen naar het secretariaat, of door te bellen naar Ellen Kleverlaan (020 - 161365)

De INTRODUKTIEWEEKENDEN worden dit jaar gehouden op 6 en 7 oktober. Het introductieweekend is bedoeld voor alle nieuwe leden en leden die wat meer over de JD te weten willen komen. Behalve algemene informatie, komen ook onderwerpen als de organisatiestructuur van de JD en vrijzinnig-democratie aan bod. Bovendien wordt er veel inhoudelijk gediscussieerd, zijn er sprekers en ontbreken ook de pret en plezier niet aan het geheel. Meer informatie (zoals de plaats van handeling bij jou in de buurt) krijg je via de regiobladen. Ook kun je bellen met de coördinator van de intro's: Petra Nypels, 070 - 3905771, of de secretaris Scholing & Vorming, Ellen Kleverlaan, 020 - 161365.

In oktober vindt ook de JAARTHEMAWEEK plaats. Van 22 t/m 26 oktober is het hele land in de ban van "GRENZEN AAN GROEI". In de volgende DEMO zal een overzicht te zien zijn van alle activiteiten die de regio's in deze week zullen organiseren.

JD-Materialen

Diversen
 Kleine enveloppen 0,20
 Vensterenveloppen
 Briefpapier 0,05
 Kennis-maak brief
 Nieuw-lid brief

Adressenboekje 1,00
 Statuten en HR 2,40
 Basiscursus 1,50
 Vrijzinnig Programma '90 3,40
 Standpunte nbundel 6,00
 Choice

Promotiemateriaal
 Campagnekrant
 Standpunte nfolder
 JD poster
 Lustrumposter 0,50
 Stickers 0,15
 Aanmeldingskaarten

Uitgaven Politiek Bureau
 Discussiestuk Genetische informatie 1,80
 D'stuk Ontwikkelingssamenwerking 2,40
 D'stuk Europees Huis 1,70
 D'stuk Milieu (ecotax) 4,00
 Nota Sociale Dienstplicht 6,80
 Nota Basisinkomen 6,80

Uitgaven Scholing en Vorming
 Vrijzinnig Mannen- en Vrouwenboekje 4,90
 Politieke Stromingenbundel 3,60

Uitgaven Internationaal Secretariaat
 Polisario Verslag

Besluitenlijst ALV 15

De volgende besluiten zijn met voorbehoud van goedkeuring van de notulencommissie geplaatst. De notulen van deze Algemene Leden Vergadering (ALV) zijn op te vragen bij het landelijk secretariaat.

Verklaring van de afkortingen:
 a=aangenomen
 v=verworpen
 o=overgenomen
 i=ingetrokken
 nb=niet behandeld

Algemeen Secretaris: Ruud van den Brink
 Kascommissie: Erik Jan Kleingeld, Roeland van Mook

motie
 1 a
 resolutie Europees Huis niet behandeld

dispensatie verleend voor jaarrekening
moties
 46 a
 47 v
 48 a
 49 nb
 50 nb
 51 a
 52 v resolutie genethiek aangenomen
 53 v
 54 v
 55 v
 56 v
 57 v
 58 nb
 59/62 i
 63 a
 64 v
 65 v
 66 v
 67 i
 68 v
 69 v
 70 v
 71 v
 72 v

ervaring in 'het spreken' is prettig

"Dialog", Walter Dahn

Kringlooppapier

Tijdens ALV 15 is de redactie ver-
zocht te bekijken of DEMO voortaan
op kringlooppapier gedrukt kan wor-
den. De drukker van DEMO, Druk-
kerij Coene in Den Haag, heeft des-
gevraagd het voorlopig antwoord van
de redactie beaamd. Het huidige pa-
piertype van DEMO wordt in zeer
grote hoeveelheden door de drukke-
rijen ingekocht, omdat het het meest
gangbaar is. Kringlooppapier daaren-
tegen zou duurder uitvallen, alleen al
omdat het in kleine hoeveelheden ge-
kocht zou moeten worden. Kring-
looppapier levert bovendien een toe-
slag op voor het gebruik van bijzon-
dere papiersoorten. Maar afgezien
van de financiële aspecten, zit er een
belangrijk milieu-aspect aan het ge-
bruik van kringlooppapier. Niet zoals
je zou denken, dat het beter is voor
het milieu; integendeel: kringlooppa-
pier wordt volgens Coene nauwelijks
meer vervaardigd, omdat de bij het
bleken gebruikte middelen dermate
schadelijk voor het milieu zijn dat het
wél gebruiken van kringlooppapier
schadelijker is voor het milieu dan
het niet gebruiken, aldus Drukkerij
Coene. Kortom, met de informatie
die de redactie op dit moment be-
schikbaar heeft, kan zij niet anders
dan het gebruik van kringlooppapier
voor DEMO afraden.

JD Agenda

AUGUSTUS

- 21 introductiemarkt Tilburg
- 22 campagne Amsterdam
- 31 introductiemarkt Den Bosch

SEPTEMBER

- 3 politiek café Amsterdam, 21 u.
P'96, Prinsengracht 96
- 4 thema-avond sociale dienst-
plicht, Delft
- 15 spreekvaardigheidstraining Den
Haag, aanmelding (020-161365)
- 27 DEMO 7.5 uit

OKTOBER

- 1 politiek café Amsterdam
- 6/7 introductieweekenden
- 11 huiskamerbijeenkomst
Amsterdam
- 13 vertrek buitenlandexcursie

Regioborrels

Utrecht/'t Gooi
eerste maandag van de maand;
Café de Postillion, Lijnmarkt 50,
Utrecht, 21.00 u.

Groot-Amsterdam
eerste maandag van de maand;
P96, Prinsengracht 96, Amsterdam

Noord-Holland
eerste donderdag van de maand;
oneven maanden: Café Het Modder-
mannetje te Alkmaar; even maanden
Café du Théâtre, Haarlem, 20.00 u.

Zuidelijk-Holland
tweede maandag van de maand;
Eetcafé Streetlife, hoek Goudsesin-
gel/Jonker Fransstraat, Rotterdam

Twente
tweede maandag van de maand;
Café La Conga, Enschede

Midden-Holland en Leiden
tweede woensdag van de maand;
Café Het Gerecht, Lokhorststraat 19
Leiden, 17.00-19.00 u.

Groningen
tweede donderdag van de maand;
Café Het Lokaal, Kleine kromme
elleboog, Groningen, 20.30 u.

Nijmegen
tweede donderdag van de maand;
Café De Buren, Achter de Carmel 8,
Nijmegen, 21.00 u.

Friesland
laatste donderdag van de maand;
Café De Spoekepolle, Leeuwarden.

IJsselmond
laatste donderdag van de maand;
bel Ib Waterreus, 038-657527

Drenthe
bel Ronald Hendriks, 05287-1512

Groot-Den Haag
bel Monique van Gaans, 070-
3873344

Gelderland
bel Esther Theunissen, 080-238207

Limburg
bel Rick Rudzik 043-638664

Noord-Brabant
in Tilburg en Eindhoven, bel Marc
van den Broek, 01653-4642

Landelijk Bestuur

Roel van der Poort
voorzitter
Onnemaheerd 44
9736 AP Groningen
050-424409

Marc Roza
vice-voorzitter politiek
Morra 50
8446 LP Heerenveen
05130-23130

Ruud van den Brink
algemeen secretaris
James Wattstraat 75-441
1097 DL Amsterdam
020-6657181 (vraag naar kamer 441)

Arjan Bos
penningmeester
Vuurdoornweg 39
1870 AB Schoorl
02209-2849

Elwin Lammers
internationaal secretaris
Ravenhorst 57a
2317 AG Leiden
071-223607

Ellen Kleverlaan
secretaris scholing en vorming
Wilhelminastraat 9-II
1054 VT Amsterdam
020-161365

Henk Gossink
secretaris public relations
Mercuriusstraat 20
7521 WS Enschede
053-339027

Joren Bijvoet
secr. ledenwerving en materialen a.i.
Reguliersgracht 17-B
1017 CJ Amsterdam
020-255170
020-235586

7.5

VRIJZINNIG-DEMOCRATISCH MAGAZINE VAN DE JONGE DEMOCRATEN
DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

DEMO

VERSCHIJNT 6 X PER JAAR
SEPTEMBER 1990 NR. 7.5

MARGOT A.: HOER EN POLITICA
VOORZITTER JS OVER JD, JOVD EN D66
ALV-COMMISSIE ONTLEEDT LB
CONGRESBIJLAGE

ACTUEEL <i>Het keiharde gevecht om de macht in het Midden-Oosten</i>	3
PERSPECTIEF <i>JS-voorzitter over JD, JOVD en D66</i>	6
JAARTHEMA <i>De geschiedenis neemt nog geen afscheid</i>	7
EXCURSIE <i>Hongarije's moeizame weg naar een markteconomie</i>	8
LEZING <i>Tibetaans leider Dalai Lama op bezoek in Nederland</i>	11
JAARTHEMAWEEK <i>opent met actie in binnenstad</i>	13
INTERVIEW <i>Margot A.: hoer en politica</i>	14
VERSLAG <i>Tweede uitwisseling JD-VUJO vraagt om meer</i>	17
RIKCO'S CORNER <i>Landelijk bestuur opnieuw duiventil</i>	19
ROEMENIE <i>Roemeense verkiezingen: de twijfels blijven</i>	20
LITOUWEN <i>en Demo's nieuwe rubriek 'Brieven'</i>	22
DEMO's metamorfose	23
LB-NIEUWS <i>dat vragen oproept</i>	25
SOCIALEDIENSTPLICHT <i>Forum succes ondanks tegenvallende opkomst</i>	26
M50 <i>project "Wegwijs op het Gemeentehuis" van start gegaan</i>	29
CONGRESBIJLAGE <i>Het wie, wat, waar van ALV 16</i>	30
RESOLUTIES <i>'Consumptie en milieu' en 'Ecologie en ontwikkelingssamenwerking'</i>	32
BELEIDSPLAN 1991 <i>Diverser en betrokkener</i>	35
BEGROTING 1991 <i>JD passeert 'magische' grens van tweeduizend leden</i>	36
VACATURES <i>Zeven posten vrij in het landelijk bestuur</i>	38
ALV-COMMISSIE <i>Wat te doen aan de groeiende werkdruk in het landelijk bestuur?</i>	39
AGENDA <i>met als extra alle adressen van LB en contactpersonen in regio en afdeling</i>	42

REDACTIEADRES: Boerslaan 29, 2221 TL Katwijk, telefoon 01718-27015 (hoofred.) of Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag, telefoon 070-3858109 (land. secr.). HOOFDREDACTIE: Adrie van der Luijt. REDACTIE: Martin van Amersfoort, Sibrand Hofstra, Millicent Kruis, Rikco Pardoën, Ivo Veenkamp, Erik Zwiers (eindredactie). VORMGEVING EN LAY-OUT: Adrie van der Luijt. ADVERTENTIE-EXPLOITATIE: Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag, tel. 070-3858109. Tarieven f250,- (1/1), f130,- (1/2), f70,- (1/4), f40,- (1/6). Giro 701386 t.n.v. penningmeester Jonge Democraten, Den Haag, o.v.v. 'advertentie Demo'. Betaling na ontvangst van nota. ABONNEMENTEN: f20 per jaar. Giro 701386 t.n.v. penningmeester Jonge Democraten, Den Haag, o.v.v. 'abonnement Demo'. Abonnementen kunnen op ieder gewenst moment ingaan en lopen automatisch door als ze niet 30 dagen voor het verstrijken van de abonnementsstermijn zijn opgezegd. Informatie hierover bij het landelijk secretariaat van de Jonge Democraten, tel. 070-3858109. Leden ontvangen Demo gratis. LOSSE NUMMERS: f1,75 excl. verzending. Giro 701386 t.n.v. penningmeester Jonge Democraten, Den Haag, o.v.v. 'los exemplaar Demo ... (editienummer)'. ADRESWIJZIGINGEN: Leden en abonnees wordt verzocht adreswijzigingen door te geven aan het landelijk secretariaat van de Jonge Democraten, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag, tel. 070-3858109. REDACTIEBELEID: Demo heeft een redactiestatuut dat deel uitmaakt van het Huishoudelijk Reglement van de Jonge Democraten. Bijdragen kunnen worden geplaatst indien ze zijn getypt en voorzien van auteursnaam en (indien mogelijk) illustraties. Aanleveren van kopij bij voorkeur op floppij (WP 4.2). De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen in te korten of in het geheel niet te plaatsen. Auteurs ontvangen hiervan schriftelijk bericht. Bijdragen die na de deadline binnenkomen kunnen hoogstens in de volgende Demo geplaatst worden. Voor vooraf aangekondigde bijdragen wordt ruimte gereserveerd in de betreffende editie. Bel hiervoor Adrie van der Luijt, tel. 01718-27015. Nadere inlichtingen over redactiebeleid en instructies voor het aanleveren van kopij zijn bij de redactie op te vragen. VOOR ALLE OVERIGE INFORMATIE kun je bellen het landelijk secretariaat van de Jonge Democraten, tel. 070-3858109, of Adrie van der Luijt, tel. 01718-27015. UITERSTE AANLEVERDATA KOPIJ: 8 november 1990 (Demo 7.6), 11 december 1990 (Demo 8.1). DRUK: Coene B.V., Den Haag. Dit is Demo nr. 5, jaargang 7, september 1990. ISSN 0925-4390. Demo verschijnt 6 x per jaar, het volgende nummer op 13 december 1990.

Demo is een uitgave van de vrijzinnig-democratische jongerenorganisatie Jonge Democraten, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag, tel. 070-3858109.

Overname van artikelen en/of illustraties zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever is niet toegestaan.

De Nazi-poging om het joodse volk uit te roeien is mede bepalend geweest voor de oprichting van de staat Israel. Het gevaar van vernietiging neemt dan ook een speciale plaats in in het nationaal bewustzijn van deze staat. De Arabische weigering om het bestaansrecht van Israel te erkennen, en het Israëliisch gevoel een pariastaat te zijn, versterken de Israëliische overtuiging dat het zich op een dreigende vernietigingsaanval dient voor te bereiden. Het streven naar het bezit van kernwapens als 'last resort' is dan ook zeer voor de hand liggend. Israël heeft een geheim nucleair onderzoeksprogramma in de plaats Dimona (Negevwoestijn). Mordechai Vanunu, een voormalig medewerker van dit programma, heeft de stilte doorbroken en vertrouwelijke informatie naar buiten gebracht over de Israëliische nucleaire research.

Mordechai Vanunu ging werken in de technische dienst van het geheime Dimonacomplex, zonder ooit voldoende 'gescreend' te zijn. Pas na bijna tien jaar werd hij ontslagen, wegens instabiliteit (1985). Hierna emigreerde Vanunu naar Australië. Later zocht hij contact met de Sunday Times in Londen, aan welke krant hij zijn geheimen trachtte te verkopen. Ontevreden over de betaling die hij hiervoor zou ontvangen, nam hij contact op met de Sunday Mirror. Een week na het verschijnen van een artikel in de Sunday Mirror, publiceerde de - meer prestige hebbende - Sunday Times op 5 oktober 1986 een uitgebreid verslag over het nucleaire programma van Israël.

Vanunu werd echter al op 30 september 1980 in Engeland vermist. Cindy - een agente van de Mossad (de Israëliische buitenlandse veiligheidsdienst) - had hem verleid mee te komen naar Rome. Berichten uit Israël suggereren dat zij Vanunu onder de belofte van seks had meegenomen naar een boot nabij Rome en dat Vanunu gearresteerd werd in internationale wateren. Aldaar werd Vanunu onder narcose gebracht, vastgebonden en naar Israël gesmokkeld in het ruim van een schip. In Israël wachtte Vanunu eenzame opsluiting. Op 26 april 1990 verloor hij zijn hoger beroep bij het Israëliische Hooggerechtshof tegen zijn vonnis van achttien jaar gevangenisstraf.

Vanunu's getuigenis en foto's zijn ruim een maand lang onderzocht door een 'Insight Team' van experts, dat door de Sunday Times werd samengesteld. De authenticiteit van de getuigenis is bevestigd door onder meer Theodore Taylor - voormalig hoofd van het Amerikaanse kernproefprogramma - en de Britse kernfysicus Frank Barnaby - voormalig directeur van het Instituut voor Vredesonderzoek in Zweden.

Vanunu werd onder meer ondervraagd door Barnaby, die verklaarde dat hij Vanunu's getuigenis "totaal overtuigend" vond. The Times geeft de suggestie dat Vanunu mogelijk opgemerkt werd door de MI-5 (de Britse binnenlandse veiligheidsdienst) door middel van de nucleaire experts. Op zijn beurt kon de MI-5 zijn informatie doorgeven aan de Mossad. De Britse premier Thatcher is formeel hoofd van de MI-5, terwijl de Mossad valt onder haar Israëliische ambtsgenoot Shamir. The Times schrijft: "Hoewel verklaringen in Londen en Jeruzalem een geheime overeenkomst tussen de twee premiers met betrekking tot het oppakken van de kernfysicus ontkennen, spreken zij niet tegen dat overleg over het atoomverhaal plaatsvond."

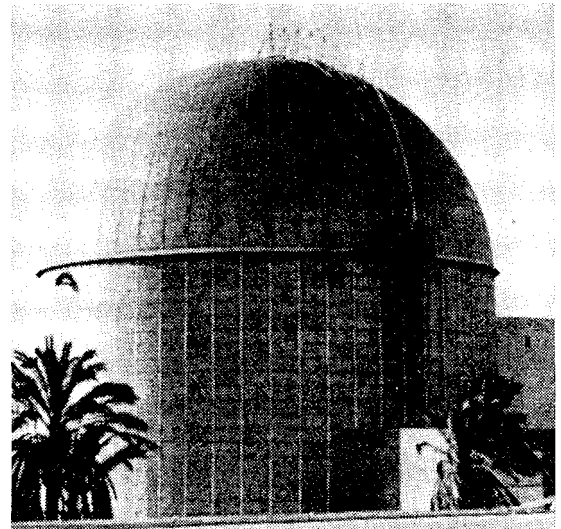
"Het feit dat Israël zoveel moeite deed om hem te pakken te krijgen, wijst erop dat het Britse artikel grotendeels op waarheid berustte," aldus de New York Times.

De Sunday Times van 5 oktober 1986 berichtte het volgende: "Op het complex van het kernonderzoekscentrum te Dimona staat een topgeheime kernwapenfabriek. De door Frankrijk tussen 1957 en 1964 gebouwde kernreactor in dit complex is inmiddels opgevoerd van een capaciteit van 26 megawatt tot 150 megawatt om de plutoniumproductie te verhogen. Deze plutoniumproductie bedraagt nu (in 1986) ongeveer veertig kilo per jaar, genoeg voor tien kernkoppen. Israël produceert al langer dan twintig jaar atoombommen en heeft in die tijd een voorraad opgebouwd van minimaal honderd en maximaal tweehonderd kernkoppen. In de afgelopen zes jaar heeft Israël de fabriek verder uitgerust om componenten te maken voor thermonucleaire wapens: Israël is welhaast zeker begonnen met de productie van waterstofbommen. "Na 1970 begonnen de verdenkingen te groeien dat Israël kernwapens produceerde. Zo luidde een CIA-rapport uit 1974: "Wij zijn van mening dat Israël reeds atoomwapens heeft geproduceerd."

Op 6 oktober 1973 startten Egypte en Syrië een verrassingsoorlog tegen Israël. Deze dag was in de Hebreeuwse kalender de Grote Verzoendag. Doordat Israël op zijn heiligste dag van het jaar niet meteen kon mobiliseren en doordat de Arabische legers sterk waren, leed Israël in het begin van deze Oktoberoorlog zware verliezen.

Shlomo Aronson, een medewerker van het Israëliische ministerie van defensie meent, dat onder de Israëliische nucleaire afschrikking het doel van de aanvallende landen beperkt was. Zij zouden slechts hun grondgebied - de door Israël in 1967 bezette Sinaiwoestijn respectievelijk Golanhoogte - willen heroveren. De Israëliische regering kon echter niet weten dat de oprukkende Egyptische en Syrische >

TEKST: EDWIN GILTAY

HET KEIHARDE GEVECHT OM DE NUCLEAIRE MACHT IN HET MIDDEN-OOSTEN

Terwijl de andere media zich al maanden richten op de huidige crisis in het Midden-Oosten, kijkt Demo verder. Edwin Giltay van de JD-werkgroep Midden-Oosten schreef voor ons dit artikel over de achtergronden van wat welhaast zeker het volgende conflict in de Arabisch-Israëliische wereld wordt: de strijd om de nucleaire macht.

legers halt zouden houden bij de grenzen van vóór 1967. Zij bereidde zich daarom op het ergste voor.

Een artikel in Time Magazine, dat pas in 1976 zonder bronvermelding werd gepubliceerd, beschrijft het volgende: "Na de middernacht van 8 oktober 1973 leek een Syrische doorbraak op de Golan-hoogte waarschijnlijk. Defensie-minister Dajan waarschuwde premier Golda Me'ir met de woorden: 'Dit is het eind van de Derde Tempel'. Hierop gaf premier Me'ir minister Dajan toestemming om kernwapens in gereedheid te brengen. In drie dagen tijd werden dertien kernbommen in elkaar gezet. Voordat de ontsteking in de bommen werd geplaatst, wijzigde de situatie aan beide fronten zich echter in Israëlisch voordeel."

Time vervolgt: "Israël was ervan overtuigd dat de Sovjet-Unie van zijn nieuw verkregen nucleair potentieel op de hoogte was. Op 13 oktober verzond de Sovjet-Unie met spoed per schip een aantal nucleaire kernkoppen van haar marinebasis in Odessa naar Alexandrië (Egypte). Doel was de Russische nucleaire kernkoppen te plaatsen op Russische Scud-raketten, welke al eerder in Egypte geplaatst waren." De International Defense Review meldt dat Israël - in antwoord op de Russische nucleaire zending - Israëlische Jericho-raketten plaatste.

De Russische spoedzending werd bevestigd in een artikel van de Washington Post van 1983 door de voormalige Amerikaanse luchtmachtgeneraal George Keegan. Deze meent dat het schip uitvoer nadat Israël aan de winnende hand was. Verslagen bereikten de Verenigde Staten van mogelijke directe interventie door Sovjet-troepen en nucleaire eenheden. Hierop riep de Amerikaanse president Nixon op 25 oktober een wereldwijd voorzorgsalarm uit voor de VS-troepen. Richard Nixon schrijft in zijn Koude-Oorlog boek 'The Real War': "Onze luchtbrug naar Israël en de waarschuwing voor onze troepen die ik uitvaardigde in 1973, in de wetenschap dat deze acties konden leiden tot een Arabisch olieëmbargo, waren een voorbeeld van hoe ver de Verenigde Staten gaan om onze verplichting aan Israëls voortbestaan te handhaven en om Sovjet-interventie in dit gebied te voorkomen." De Organisatie van Arabische Petroleum Exporterende Landen (OAPEC) besloot een olieboycot op te leggen voor de landen die Israël steun zouden verlenen, waaronder de Verenigde Staten. De Sovjet-Unie - de grootste olieproducent ter wereld - preeste deze beslissing, die grote problemen opleverde voor de 'kapitalistische' landen.

Ondanks de Russische steun aan de Arabische landen, dreven de Israëlische troepen de gebroken Egyptische legers terug achter het Suezkanaal. Hierop eiste de Sovjet-Unie directe vrede van Israël. Minister Dajan was van mening dat de Israëlische kernwapens, behalve op de Arabische landen, ook invloed zouden uitoefenen op de Sovjet-Unie. Hij geloofde dat de Israëlische kernwapens - en Israëls mogelijkheid van het voeren van een kernoorlog - de onzekerheden voor de Sovjet-Unie zouden vergroten, wat haar van interventie ten faveure van de Arabische landen kon weerhouden, aldus de Journal of Strategic Studies. Israël weigerde de Sovjet-eis in te willigen. De Arabische landen konden deze oorlog niet winnen, ondanks hun nucleaire supermacht. Dit verzwakte het prestige van de Sovjet-Unie enorm.

Door de Oktoberoorlog werd Israël geconfronteerd met het feit dat zijn nucleaire potentieel niet voorkwam, dat Arabische landen een aanval ondernamen die leek op een poging tot vernietiging van de staat Israël. Misschien was Israël eerst wel zo van het tegendeel overtuigd, dat het hierdoor - gedeeltelijk - niet mobiliseerde na versterking van de Egyptische en Syrische troepen langs de grenzen in september 1973.

Israël heeft echter van officiële zijde nooit toegegeven dat het nucleaire wapens bezit. Dit omdat er dan een enorme verlaging van de Amerikaanse steun kan worden verwacht (zoals geformuleerd in de Amerikaanse 'non proliferatie'-wetgeving). De Verenigde Staten lijken zelf ook niet te wachten op de Israëlische bevestiging van kernwapenbezit; de Verenigde Staten hebben hun eigen strategische en politieke redenen om financiële steun te blijven verlenen aan Israël. Het Bulletin of Atomic Scientists beschrijft deze merkwaardige situatie op de volgende manier: "Israël doet alsof het geen kernwapens heeft, zodat de Verenigde Staten kunnen doen alsof zij het geloven."

Van Israëlische officiële zijde wordt vernomen dat de staat Israël geen kernwapens bezit. Zo herhaalde minister Dajan in een artikel in de New York Times in 1981: "We hebben op dit moment geen atoombommen." Hieraan voegde Dajan toe: "Maar we hebben de capaciteit, we kunnen het doen in korte tijd." Het is mogelijk dat Israël de benodigde componenten voor nucleaire wapens klaar heeft, die alleen nog maar in elkaar hoeven te worden gezet. Time (1986) bevestigde dat dit gedaan werd tijdens de Oktoberoorlog onder defensie-minister Dajan, tot op de plaatsing van de ontste-

king na. Dajan vervolgt: "Wij zullen niet de eersten zijn om nucleaire wapens in het Midden-Oosten te introduceren." Maar volgens Trans-Aktie is deze toezegging weinig relevant: "Immers, nucleaire wapens zijn al lang in de regio aanwezig op de marineschepen van de supermachten." Meerdere bronnen beweren dat de Sovjet-Unie nucleaire wapens introduceerde met haar spoedzending in de Oktoberoorlog.

De Israëlische uitspraken zijn onduidelijk en tegenstrijdig. Eenvoudiger is het om uit te gaan van de woorden van de Israëlische president Efraïm Katzir in 1974 voor de onafhankelijke Israëlische krant Ma'ariv: "Israël heeft een nucleair potentieel... De wereld dient zich zorgen te maken."

De dubbelzinnige uitspraken van Israël over zijn nucleaire optie vormen op zich ook weer een 'strategie door onzekerheid'. De Israëlische houding heeft de Arabische landen ervan weerhouden een sterke positie in te nemen tegen de Israëlische nucleaire capaciteit. Bovendien vinden Arabische landen het

"Israël doet alsof het geen kernwapens heeft, zodat de Verenigde Staten kunnen doen alsof ze het geloven."

'eenvoudiger' om maar niet te reageren op de Israëlische nucleaire realiteit, vanwege hun onvoldoende technische en wetenschappelijke infrastructuur. Maar, de Israëlische strategie heeft wel degelijk ook Israël's nucleaire potentieel laten zien. De vernietigende kracht van een (grote) honderd-kiloton atoombom is enorm. De ontploffing van zo'n kernbom laag boven de atmosfeer in Caïro 'zou direct meer dan een miljoen mensen kunnen doden', schrijft een Report of the Secretary-General of the United Nations. Voor steden als Alexandrië, Bagdad en Damascus geldt hetzelfde. Er is weinig voor nodig om een land in het Midden-Oosten te reduceren tot niet veel meer dan een meer dan een verzameling dorpjes.

De Journal of Strategic Studies schrijft dat de Egyptische president Anwar Sadat in november 1977 begon met een vredesinitiatief dat gedeeltelijk gemotiveerd was door zijn angst voor een nucleaire wapenrace in het Midden-Oosten. Voor de keus staand tussen een Egyptisch-Israëliësch vredesverdrag, dat Egyptes status als

"Irak smokkelt ontstekers, terwijl het niets heeft om te ontsteken."

leidende Arabische staat in gevaar zou brengen, en een aanhoudend conflict dat het gevaar van een allesvernietigende nucleaire confrontatie met zich mee bracht, koos president Sadat voor het eerste alternatief. (Dit betekende natuurlijk niet, dat zijn beleid alleen werd bepaald door nucleaire aspecten, maar dit was wel altijd belangrijk in zijn beschouwingen.)

De status van Israël als enige land in het Midden-Oosten dat kernwapens bezit, wordt in gevaar gebracht door Irak, in welk land in 1980 een nucleair onderzoekscentrum in Bagdad operationeel werd. De reactor was - evenals de Israëlische - door Frankrijk geleverd. Een grotere was in aanbouw. In hetzelfde jaar leverde Italië een opwerkingsinstallatie en laboratoria die speciaal geschikt waren voor nucleair onderzoek.

De bouw ondervond tegenslagen. Zo schrijft Leonard Spector: "In april 1979 werden in Frankrijk onderdelen voor de twee reactoren opgeblazen. In juni 1980 werd het hoofd van Iraks nucleaire programma - de Egyptenaar Jahja al-Meshad - in Parijs vermoord. De verdenking ging in beide gevallen uit naar de Mossad. Op 7 juni 1981 volgde de definitieve afrekening. In een voorzorgsaanval bombardeerden Israëlische vliegtuigen het onderzoekscentrum; zij lieten de in aanbouw zijnde grote onderzoeksreactor vernietigd achter. De Israëlische premier Menachem Begin gaf als motivatie hiervoor: "Nooit meer zal er een holocaust tegen het joodse volk zijn. Nooit meer."

Een Time-artikel schrijft dat volgens Israëlische spionage-officieren, de Iraakse president Saddam Hoessein in 1987 beval weer een programma te ondernemen om nucleaire wapens te ontwikkelen. Dit is slechts een beleidsonderdeel, dat de Iraakse poging tot regionale dominantie ondersteunt. Irak is lange tijd bezig geweest met een enorme opbouw van zijn bewapening, inclusief lange-afstands-raketten (die Israël kunnen bereiken), lange-afstandsvliegtuigen en chemische wapens.

Op 28 maart 1990 arresteerde de Britse politie op de luchthaven Heathrow een aantal Iraakezen die betrokken zouden zijn bij de smokkel van krytons (electronische ontstekingsmechanismen voor kernwapens). Hiermee kwam duidelijk de Iraakse nucleaire ambitie in het nieuws. Toch geloven veel deskundigen dat Irak nog verscheidene jaren verwijderd is van zijn droom: "Ze smokkelen ontstekers terwijl ze niets hebben om te ontsteken". Israëlische spionage-officieren menen dat Irak bezig is aan de componenten van een kernbom in een half dozijn ondergrondse plaatsen verspreid in het land. Op

deze manier is het moeilijker voor Israël nog een voorzorgsaanval uit te voeren. "Wij zijn bezorgd, zeer bezorgd," sprak een Israëlische regeringsafgezet, "maar waarom zouden we erover praten? Als we er iets tegen gaan doen, moeten we dat uiteraard geheim houden." Het Arabisch-Israëliësch conflict escaleerde nog meer op 2 april 1990, toen president Saddam op de televisie Israël dreigde. Referend aan Iraks chemische wapens zei hij: "Ik zweer bij God dat we ons vuur de helft van Israël zullen laten opvreten als het probeert iets tegen Irak te ondernemen." De rest van de geschiedenis mag bekend worden verondersteld.

In Israël is er van officiële zijde vrijwel niets bekend over zijn nucleaire programma. Men zou denken, dat zolang de Arabische landen maar geloven dat Israël nucleaire wapens bezit, de Israëlische afschrikking voldoet. De Oktoberoorlog heeft echter bewezen, dat de Arabische landen, zich bewust van Israël's nucleair potentieel, niet gelaten het Arabisch-Israëliësch conflict te escaleren - bijna tot Armageddon. Dit werd veroorzaakt doordat Egypte door steun van de Sovjet-Unie eveneens over het 'nucleair potentieel' kon beschikken, en zodoende de Israëlische afschrikking geneutraliseerd kon worden.

Wil Israël's afschrikking voldoen, dan moet het als enige land in het Midden-Oosten kernwapens (blijven) bezitten. Terwijl Israël zijn nucleair potentieel verhoogt - iets wat Egypte na de Oktoberoorlog heeft geïmponneerd - zal het alles moeten doen om de Arabische aanwinst van nucleaire wapens te voorkomen. Dit lijkt een niet gemakkelijke opgaven, gezien de huidige dreiging van Irak. Het lijkt echter de enige manier om te voorkomen dat het Arabisch-Israëliësch conflict beëindigd zal worden met de vernietiging van één van beide partijen. ■

"De hoofddoelstelling van de Jonge Socialisten is om jongeren voor politiek te interesseren en dan wel in socialistische richting als het even kan. Als ik met iemand praat die interesse heeft in politiek en die persoon besluit om lid te worden van de Jonge Democraten, vind ik 't jammer - verkeerde keuze -, maar ik ben blij dat hij toch actief wordt bij een politieke jongerenorganisatie of een politieke partij.

Het betrokken maken van mensen bij de politiek vind ik dus het belangrijkste. daar heb je een aantal middelen voor, waarvan ik, naast scholing en vorming, op dit moment de

JS-VOORZITTER MARCEL HOOGLAND: "D66 stemmen vanwege Van Mierlo? Prima hoor, maar denk even verder na."

beïnvloeding van de Partij van de Arbeid het belangrijkste vind. Gewoon heel duidelijk opkomen voor de punten die wij als jongeren belangrijk vinden. Vooral de laatste tijd worden ze er gek van als ik elke keer weer loop te zeiken over de studiefinanciering. Maar dat interesseert mij geen reet. Ik ga er net zo lang mee door tot er een goed stelsel komt en als dat er niet komt, zullen ze het weten ook."

Marcel Hoogland is achtentwintig jaar en al anderhalf jaar voorzitter van de Jonge Socialisten (JS) in de Partij van de Arbeid. De JS telt vijfendertighonderd leden en heeft veertig afdelingen in het hele land. Marcel is een gedreven verteller. Hij houdt van eerlijkheid en duidelijkheid in de politiek en doet zelf ook duidelijke en soms felle uitspraken. Over jongeren, de PvdA, de JD en over de relatie tussen D66 en de JD.

TEKST: SIBRAND HOFSTRA

"Ik denk dat de prikkelfunctie die we binnen de PvdA hebben beter tot zijn recht komt door een harde stellingname dan door heel soft te werk te gaan. Het gaat er natuurlijk ook om dat je argumenten hebt. Op dit moment zijn we hard bezig om de cultuur en de aantrekkelijkheid van de PvdA te bekritisieren. Er is in die zin ook al naar ons geluisterd, want er is een commissie in het leven geroepen die de culturen en de structuren van de PvdA gaat bekijken en voorstellen zal doen voor verandering.

Er moet weer discussie zijn. De PvdA moet voorloper zijn in de maatschappelijke discussies die spelen. Net zoals in de jaren zeventig, toen iedereen zich betrokken voelde bij de partij. Er zijn genoeg problemen in de maatschappij waar ook het kabinet nog niet mee bezig is, maar waar je gewoon een goede discussie over moet hebben. En dan mogen mensen het best niet eens zijn met de PvdA. Die mensen moet je de ruimte geven.

Neem het hele probleem van de private rijkdom tegenover de publieke armoede. Ik vind dat je die tegenstelling in een democratische samenleving niet kunt accepteren. Dat is een punt waarover we moeten praten en oplossingen voor zien te vinden. Dat is de afgelopen tien jaar onder de rechte kabinetten niet gebeurd. Het enige wat telde was lastenverlichting en het financieringstekort omlaag. Je ziet de gevolgen: verpaupering van bepaalde wijken, het opkomend racisme. Dat zijn problemen waar je als samenleving een oplossing voor moet en ook kunt vinden. Dat is een uitdaging en die moet je aan gaan.

Ik vind dat Wim Kok het op zich helemaal niet slecht doet en dat er, als hij alleen partijleider zou zijn, wel stemmenwinst te behalen is. Maar als partijleider en minister van financiën zit je natuurlijk in een ontzettende rotpositie. Hij kan moeilijk als partijleider leuke dingen roepen, terwijl hij als penningmeester soms het tegenovergestelde moet doen. Eigenlijk zit de PvdA in haar geheel met het probleem dat ze zich niet goed kan profileren. Er zijn veel zaken in het kabinet gerealiseerd die eigenlijk PvdA-punten zijn. De afschaffing van de vierjarenmaatregel, van het specialistengeeltje en de medicijnknaak bijvoorbeeld. Die ideeën van Simons over het collectief ziekenfondsstelsel. De koppeling. Allemaal PvdA-punten die niet als zodanig worden herkend.

Ik hoor de Tweede Kamerfractie nooit. Brinkman voert meer oppositie dan Thijs Wöltgens. Dat kan niet. Je moet je profileren. Je hoeft het niet altijd eens te zijn met het kabinet. Maar ze zijn te lief voor het CDA. Dat werkt tegen je."

"Je bent als jongere, vergeleken met vroeger, veel meer op jezelf gericht. Dat stond laatst ook in de krant. Jongeren verwachten dat ze

TEKST: CARIN TIGGELOVEN

De afgelopen zomer verscheen in The National Interest, een Amerikaans weekblad van neo-conservatieve snit, een essay van Francis Fukuyama, onderdirecteur planning aan het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken. Zijn gedachtengang over "het einde der geschiedenis" heeft veel stof doen opwaaien. Van alle zijden kwam kritiek. Binnen het kader van het JD-jaartheme "Grenzen aan Groei" heeft de projectgroep ook het onderwerp "Grenzen aan Ideologieën" opgenomen. Vooral vrijzinnig-democraten zal het aanspreken over het failliet van ideologieën en de gevolgen hiervan te discussiëren. Zij doen immers telkens een aanval op de starheid en dogmatiek die vele ideologieën ten toon spreiden en willen daar zelf afstand van nemen. Als een soort filosofische verdieping is daarom dit subthema aan de overige drie subthema's toegevoegd. In dit stuk wil ik nogmaals de visie van Fukuyama uiteenzetten met hier en daar een kritische kanttekening. Een en ander wordt besloten met een eigen conclusie in antwoord op de vraag of de geschiedenis werkelijk ten einde loopt. Hopelijk levert ook dit weer voldoende stof tot discussie op!

Francis Fukuyama kondigt in zijn essay het einde van de wereldgeschiedenis aan. Betekent dit een einde aan de loop der gebeurtenissen? Voorspelt hij een milieuraamp of is de nucleaire winter in aantocht? Nee, met het "eind der geschiedenis" bedoelt de auteur "het eindpunt van de ideologische evolutie van de mensheid". Allerlei ideologieën zullen uiteindelijk het loodje moeten leggen tegenover het economische en politieke liberalisme. De liberale westerse democratie blijft als universele regeringsvorm over. Zijn ideeën over het eind der geschiedenis baseert Fukuyama grotendeels op Hegel, die dit einde reeds voor 1806 voorspelde en diens twintigste-eeuwse volgeling Alexandre Kojève. Hij benadrukt de kracht van de westerse democratie door aan te tonen dat andere ideologieën die in deze eeuw opgededen, hun failliet hebben moeten erkennen. Allereerst wijst hij op het fascisme, dat naar zijn mening met het eind van de

Tweede Wereldoorlog heeft afgedaan als ideologie. Ook het communisme heeft een veer moeten laten, getuige de huidige omwentelingsprocessen in Oost-Europa en de Sovjet-Unie.

Op deze twee punten kun je de nodige kritiek uitoefenen. Het lijkt mij ten eerste geenszins gegrond om te betogen, dat het fascisme als ideologie heeft opgehouden te bestaan. Dergelijke opvattingen leven nog steeds een sluimerend bestaan en doemen af en toe weer eens op uit een mistige nevel die rond hen hangt. Denk bij voorbeeld aan bijeenkomsten van neofascistische organisaties.

Wat het communisme betreft, is het ook de vraag, in hoeverre deze ideologie werkelijk als afgeschreven kan worden beschouwd. Gorbatsjov betoogt immers, dat hij het Leninisme in zijn oorspronkelijke vorm wil herstellen. Dat doel dienen zijn hervormingen. Met al die hervormingen loopt het overigens nog niet zo'n vaart. Daarbij is men geenszins van plan de leidende rol van de Communistische Partij prijs te geven. De Sovjet-Unie zal evenals Oost-Europa - niet plotseling veranderen in een liberale "westerse" democratie. Daartoe dient immers niet alleen de maatschappij in organisatorisch opzicht te worden veranderd, maar moet ook een andere mentaliteit worden geschapen. De invloed van de autocratische traditie in deze landen mag niet worden verontachtzaamd.

Als er zich al "nieuwe ideologieën" zouden voordoen, dan zouden dat het religieus fundamentalisme en het nationalisme zijn. De invloed van het religieus fundamentalisme beperkt zich volgens Fukuyama hoofdzakelijk tot de islamitische landen en vormt geen bedreiging voor niet-moslims en is dus geen alternatief voor het westerse liberalisme.

Het nationalisme is in zijn geheel geen ideologie. Hoewel het in eerste instantie gaat om de belangen van een volk, uit het zich op velerlei, verschillende wijzen en geeft het zeker geen blauwdruk voor een toekomstige samenleving.

Fukuyama doet het religieus fundamentalisme af als "niet relevant", omdat het nauwelijks van betekenis is voor het westen. Wanneer hij zo redeneert gaat hij aan een groot deel van de wereld voorbij. Bovendien denkt hij zo Europa- en Americacentrisch. Dat het nationalisme op zich geen ideologie is, valt te verdedigen, maar daarbij mag het belang van dit fenomeen en de mogelijkheid, dat het in een ideologie uitmondt, niet worden verontachtzaamd. Het nationalisme zal juist in deze tijd weer in omvang en intensiteit toenemen, bij het openbreken van het communistische blok. Dit kan uiteindelijk zeker ontaarden in een stroming die

Grenzen aan ideologieën **De geschiedenis neemt nog geen afscheid**

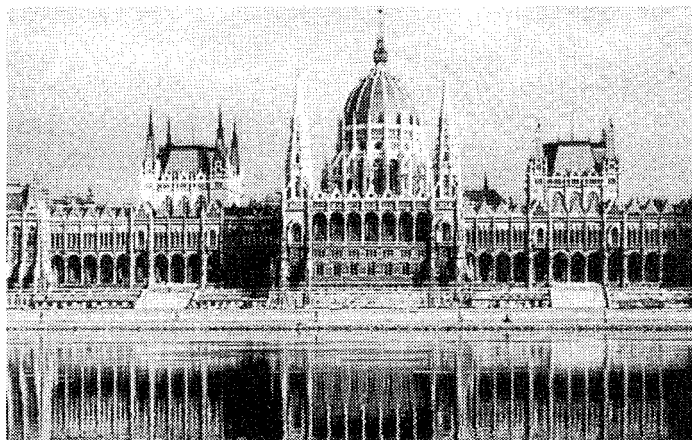
gedreven door nationalisme een ideaal gaat nastreven en dus een ideologische component aan het geheel gaat toevoegen.

Uiteindelijk zal een economische ontwikkeling een centrale plaats gaan innemen. Er zal een gemeenschappelijke markt groeien. Grootschalige conflicten behoren tot het verleden en worden gereduceerd tot conflicten tussen post-historische en historische wereld en tot twisten onderling in de historische wereld.

"Het einde van de geschiedenis wordt een zeer trieste tijd. De strijd om erkenning, de bereidheid om het eigen leven te riskeren voor een zuiver abstract doel, de wereldwijde ideologische strijd die een beroep deed op durf, moed, voorstellingsvermogen en idealisme, zal vervangen worden door economische berekening, het eindeloos oplossen van technische problemen en het bevredigen van de verfijnde gevoelens van de consument. In de post-historische periode zal sprake zijn van kunst noch filosofie en resteert slechts de eeuwige zorg voor het museum van de menselijke geschiedenis. Wat ik bij mijzelf kan voelen en bij anderen om mij heen kan zien, is een sterk verlangen naar de tijd dat de geschiedenis nog niet bestond."

Vergeet Francis Fukuyama hier niet, dat er nog voldoende problemen over zijn, die niet allemaal via een pragmatische weg hun oplossing vinden? Wat denkt hij bijvoorbeeld over de hele milieubeweging? Is de auteur van het essay niet te veel op het Westen georiënteerd en vergeet hij soms, dat zelfs de westerse liberale democratieën niet puur liberaal zijn, maar ook overheidsinterventie kennen? Kortom, er is voldoende kritiek op het door Fukuyama geschetste beeld te leveren. Aan het einde van zijn essay maakt hij echter nog een opmerking:

"Wellicht is het juist dit uitzicht op eeuwen van verveling, dat er op het einde van de geschiedenis voor zorgt dat de geschiedenis opnieuw begint" Hier

HONGARIJE'S MOEILIJKE WEG NAAR EEN MARKTECONOMIE

Van 13 tot en met 21 oktober bezoeken zo'n vijftig Jonge Democraten Slowenië en Hongarije. Aan de vooravond van deze buitenlandexcursie reisde Demoredacteur Rikco Pardoën naar Boedapest, waar hij ondermeer een zomerkamp van Fidesz, een Hongaarse zusterorganisatie van de JD, bezocht. Een reisverslag.

De eerste indruk van Hongarije bij het passeren van de grens is een naargeestige. De Bijlmerbajes is een paleiselijk lustoord vergeleken bij de drie woontorens waarin denk ik de douanebeambten wonen. Grauwgrijze, vermoedelijk tijdens het bestaan nog nimmer geschilderde muren in een setting die waarschijnlijk nooit een ontwerp heeft gekend. Het eerste station heeft veel sporen, maar niets dat herkenbaar is als een stationsgebouw en ook perrons ontbreken. Je kunt het dorp bereiken door over de railbanen te lopen in de hoop dat er geen andere trein komt.

Enkele kilometers verderop remt de trein opnieuw om met een slakkegangetje zijn weg voort te zetten. Nu rennen er aan de rechterkant van de trein militairen, ja: gewapend. Ik maak grappen dat ze hun eigen trein komen veroveren. De twee Zweden tegenover me in de coupé vragen zich af of dit land werkelijk democratisch is geworden. Welkom in de Tweede Wereld.

Een bed vinden is in Hongarije een koud kunstje. Op het station staan studenten die je uitnodigen naar een drietal jeugdherbergen. Ik kies die nabij het metrostation Batthyány Tér in Buda, centraal gelegen aan de Donau. Het wordt pas moeilijk als ik dat bed ook inderdaad wil hebben. Ik moet mijn paspoort afgeven en vervolgens wordt er urenlang moeilijk gedaan over de computer. Onderwijl zie ik de medewerkers van de jeugdherberg koffie drinken, een babbeltje maken, nog eens koffie drinken en nog eens koffie drinken. Ik raak aan de praat met een andere Amsterdamse jongen, die net als ik op zijn paspoort wacht. Menno heet hij; we zullen een paar dagen met elkaar optrekken. Vroeg in de avond krijg ik mijn paspoort terug en Menno niet. Hij besluit daar op z'n Amsterdams iets van te zeggen, loopt

naar het meisje achter de balie en vraagt haar of ze er in de tussentijd al in geslaagd is de hele KGB te informeren dat hij hier zit. Het meisje wordt wat bleek en plotseling blijken de zaken ook snel te kunnen.

Het is niet eenvoudig Boedapest te begrijpen. Een prachtige stad met een geschiedenis die teruggaat tot voor de jaartelling. Maar ook een gesloten stad, met over het algemeen ongestuvrijke en niet erg behulpzame bewoners, uitzonderingen gelukkig daargelaten. De meeste Hongaren spreken geen woord Engels of Duits. Zij die dat wel doen spreken je alleen aan omdat er geld aan je te verdienen is. Oké, helemaal onbegrijpelijk is dat natuurlijk niet. Wij lopen in een T-shirtje en een korte broek het terras van het Hilton Boedapest op, en bestellen achteloos de duurste koffie van de kaart: 310 forint, zo'n acht gulden, valt best mee toch? Een tafeltje verderop zit een Hongaars echtpaar, speciaal voor de gelegenheid aangekleed, om met een wat bedrukt gezicht van dezelfde kaart de goedkoopste koffie te bestellen. Voorts wordt er, alsof je als toerist zelf een soort toeristische attractie bent, voortdurend naar je gekeken. Maar contact wordt er uitdrukkelijk niet gezocht. Wat zijn we voor ze? Kort na aankomst schaam ik me voor mijn Westerse rijkdom. Ik besluit me zo sober mogelijk op te stellen.

Het is duidelijk te zien wie er Hongaar is en wie toerist. De Hongaar heeft doorgaans oude en slechte kleren. Veel Hongaren willen zich conformeren aan het Westen. Een korte broek met Nike erop, een T-shirtje met het vignet van Lacoste, het zijn statussymbolen waarvoor de Hongaren hun laatste filler uitsparen. Hetgeen je ziet aan de andere kleren van dezelfde persoon, die dan doorgaans nog havelozer zijn dan bij de andere Hongaren al gebruikelijk is.

Nu democratie en vrijheid van meningsuiting bereikt zijn is de levensstandaard het grootste probleem van de Hongaren. Het modale maandinkomen is 7000 forint, op de witte markt 200 en op de zwarte markt 175 gulden. Voor de hervormingen kon hiervan alles worden betaald, zij het dan op een in vergelijking met het Westen laag welstandsnivo. Maar: een Trabant, een flatje, kleding en voedsel; het kon. Natuurlijk, de Trabant is een onbetrouwbaar koekblik en de flats zijn slecht onderhouden en ontberen moderne voorzieningen, maar het

sloot aan op de levensstandaard en de mensen hadden tenminste een auto en een huis.

Nu de economie van Hongarije wordt hervormd, verandert dit. Als onderdeel van de sociale politiek had het communistische regime een uitgebreid subsidiestelsel opgebouwd. De flat werd onder de kostprijs verhuurd en het brood lag voor bijna niets in de winkel. Het zijn slechts enkele voorbeelden van de invloed die dit stelsel had op de prijzen en dientengevolge op de levensstandaard. In een kapitalistische economie past echter geen subsidieverlening op een zo grote schaal. De democratische regering van Hongarije heeft daarom besloten dit stelsel geleidelijk af te schaffen. Het gevolg hiervan is een prijsinflatie die alleen al in de eerste helft van dit jaar dertig procent bedroeg. Terwijl de Hongaar nog steeds dezelfde 7000 forint verdient. Verhoging van de lonen is geen reële optie. De economie moet winstgevend worden. Als besparingen uit de subsidies besteed worden aan het verhogen van de lonen blijft de zaak per saldo in het slop zitten. De kern van het probleem is de belabberde ar-

beidsproductiviteit van de Hongaren. Ook dit is het gevolg van het communistische systeem. Eén van de hoofdonderwerpen van de oude staatspropaganda was de volledige werkgelegenheid. In de praktijk was er wel degelijk een grote werkloosheid, maar deze werd verstopt in de bedrijven. Werk voor één persoon werd en wordt in veel gevallen door drie, vier personen verricht. Aan hard werken zijn de Hongaren dan ook absoluut niet gewend. Een mooi voorbeeld daarvan zie ik in het centrum van Boedapest. Voor één van de gebouwen staat een beeld dat typerend is voor het socialistisch realisme: een stoere gespierde arbeider met een werktuig, strenge blik. Twintig meter verderop staat een auto van de stadsreiniging met draaiende motor, het licht van de cabine aan en daarin een slapende arbeider met zijn voeten op het stuur - fictie en realiteit in het arbeidersparadijs.

Het systeem bevorderde de arbeidsmoraal niet. Harde werkers en luiwammessen kregen hetzelfde loon en tegelijkertijd dezelfde promotie. Een andere reden voor de lage arbeidsproductiviteit is het gebruik van inefficiënte produk-

tiemethoden. De fabrieken zijn ruim over het einde van hun economische levensduur en slurpen energie. De arbeidsomstandigheden in de fabrieken zijn belabberd. Alles is vervuild en verrot. Kapotte ramen vervangen? Het gebeurt niet. Het ziekteverzuim moet wel enorm zijn. "De regering zegt dat we over vijf jaar dezelfde levensstandaard hebben als in het Westen", vertelt een meisje me. Ik heb haar moeten teleurstellen met mijn mening. Hongarije heeft, ook al is het één van de meest veelbelovende landen van het Oostblok, een veel langere weg te gaan.

Mijn vakantie bestond uit vijf dagen Boedapest en acht dagen Fidesz-kamp in Agard, een plaatsje aan het meer van Valencei. Van die acht dagen ben ik er nog twee terug geweest in Boedapest. Een heerlijke vakantie. Ik zou een flink stuk kunnen schrijven over de Turkse baden, thermische baden, koffiehuisen, prachtige monumenten, de met Westerse producten gevulde winkelstraat Vaci Utca waar ik spotgoedkoop Nikes en een Kodakcameraatje kocht na eerst de meeste forinten voor mijn Hollandse gulden te hebben bedongen op de zwarte markt (mijn schaamte over mijn rijkdom had ik toen overwonnen), over mijn bezoek aan een heus bordeel, over het Parlementsgebouw, de Kettingbrug, de berg Gellért en daarop de Citadel, van waar je uitkijkt over de Donau en Pest, over de Burcht en het Vissersbastion, over homoseksueel cruisen in het oudste en beroemdste thermische bad dat ook Gellért heet, over Hongaarse jongeren die net de entree van de disco kunnen betalen en dan de hele avond zonder drankje met open mond kijken naar wat zij thuis niet hebben: een televisie met Super Channel erop. Of over de disco in Agard die Holland Disco heet en waarvoor ik middels een folder in het Nederlands werd uitgenodigd, over hoe heerlijk het

is Nederlanders in het buitenland tegen te komen (anders dan in eigen land de behulpzaamheid en vriendelijkheid zelve), over de gein die ik had met Menno, met twee Zweden, met een superpreutse Noor voor wie een bordeel nog vreemder was dan voor de Hongaren, met twee Fransen, twee Polen en tenslotte met de Hongaren zelf die op het Fideszcongres veel sympathieker bleken te zijn dan ik in Boedapest kon vermoeden.

Of over mijn ergernissen, zoals de slechte talenkennis van de Hongaren, hun luie werkt tempo, de steeds wisselende prijzen die je als toerist in dezelfde gelegenheden berekend krijgt (hetgeen mij ertoe bracht in een kroeg tegen een Duitser, maar zo hard dat iedereen het kon verstaan, het op een schelden te zetten op de Hongaren. Dat die gasten gezien hun luiheid nog verliesgevend zouden zijn als je ze één gulden per maand zou betalen, dat ze van geen kant deugen en dat iedere Westerse steun maar meteen moest worden ingetrokken, want die eikels verdienen het toch niet beter dan straatarm te zijn. Niet dat ik het meende, maar je hebt van die momenten waarop de frustraties er even uit moeten.) Of over het vele zuipen van de Hongaren, die al aan het bier zitten als jij 's ochtends aan je ontbijtje zit. Ook zou ik je graag vertellen over de lange geschiedenis van Boedapest, die gekenmerkt wordt door herhaaldelijke veroveringen door allerlei buitenlanden. Helaas, Demo is dun en de ruimte voor dit artikel is beperkt. Misschien kom ik in de toekomst nog eens toe aan een reisverslag, maar als je in die stijl meer wilt lezen over Oost-Europa kan ik je het boekje "Rode Peper" van Loesje aanraden. Daarin vind je een leuke reisbeschrijving, geïllustreerd door de bekende Loesje-affiches. De beste manier om meer te weten te komen is natuurlijk zelf gaan. De Slo-Ho-reis van het Internationaal Secretariaat biedt hiervoor een goede mogelijkheid. Ik weet >

De St. Stephansbasiliek

niet of er bij het uitkomen van deze Demo nog plaatsen vrij zijn, maar je kunt het altijd proberen door Elwin Lammers te bellen. Hongarije is absoluut de moeite waard.

Het zusje van de Jonge Democraten in Hongarije heet Fidesz. De club daar is wat speelser en radicaler dan die in Nederland en is bovendien zelf een heuse partij. Bij de parlementsverkiezingen haalde Fidesz 8,77% van de stemmen, hetgeen recht gaf op 22 zetels. De fractie bestaat, net als de partij, louter uit jongeren. En: het gaat goed met de Jonge Democraten (in Hongarije dus). Volgens de laatste opiniepeilingen zou Fidesz nu 19% van de stemmen halen. Het ledental is de 10.000 gepasseerd. Zijn er alleen jongeren lid, mensen uit alle leeftijdsgroepen stemmen op Fidesz. "Jongeren hebben de energie de wereld te veranderen", zegt Balázs Medgyesy. Hij is met zijn 19 jaar het jongste bestuurslid van Fidesz en belast met milieuvraagstukken. Hij zit namens de Groene vleugel van Fidesz in het bestuur. Zijn hippie-achtige uiterlijk komt overeen met zijn idealistische inslag. "Weet je dat ik graaf ben?", vraagt hij lachend, "Niet dat het enig verschil maakt natuurlijk."

Wat zijn de hoofdpunten van Fidesz?

Balázs: "In ons verkiezingsprogramma hebben we onze belangrijkste doeleinden in vijf punten samengevat. Die zijn:

1. Greep krijgen op de geldstroom naar het buitenland;
2. Het overheidstekort terugbrengen;
3. Verliesgevende fabrieken sluiten;
4. Monopolieposities doorbreken;
5. Privatiseren en het stimuleren van kleine, nieuwe bedrijven.

Fidesz staat erg kritisch tegenover de huidige conservatieve coalitie van het Hongaars Democratisch Forum, de Christen-Democratische Partij en de Partij van de Kleine Landeigenaren. De regering constateert allerlei problemen en heeft allerlei wensen, maar weet niet hoe zij de economie moet hervormen. Men wil veel en doet weinig. De regering zegt over een lange-termijnplanning te beschikken, maar wil dat plan aan niemand laten zien. Fidesz gelooft niet dat het er is."

Fidesz is voor snelle privatisering van bedrijven, maar zal dat geen massawerkloosheid veroorzaken?

Balázs: "Ja, dat zal niet te voorkomen zijn. Verliesgevende bedrijven worden nu kunstmatig in leven gehouden. Overheidsbedrijven zijn niet geïnteresseerd in winst maken. Die moet je privatiseren. Slechte bedrijven behoren failliet te gaan, dan blijven alleen de goede over. Privatisering is één van de cruciale punten waaraan veel sneller iets gedaan moet

worden dan nu gebeurt. Pijnlijke maatregelen kun je beter zo snel mogelijk doorvoeren, dan duurt de pijn het kortst. Je moet nu eenmaal de rotte appels uit de economische mand halen. Voor de werklozen zouden we dan een sociaal vangnet kunnen maken. Her-, om- en bijscholing is noodzakelijk, evenals een goed stelsel van sociale uitkeringen. Dat kan worden betaald uit privatiseringsgelden, belastinggeld van winstgevendende bedrijven en uit de kostenreductie die ontstaat uit het faillissement van niet-renderende bedrijven.

Een ander punt is het invoeren van prestatieloon in de bedrijven. Nu liggen de carrières van iedereen als automatisch vast, of je er voor werkt of niet. Prestatieloon zou de arbeidsmoraal een positieve impuls kunnen geven."

Wat verwacht Fidesz van het Westen?

"Het is erg belangrijk dat Hongaarse jongeren zich kunnen ontplooiën. Zij zullen in de toekomst de economie van Hongarije moeten gaan dragen. Het Westen zou dat kunnen ondersteunen door bijvoorbeeld studiebeurzen in het Westen. Verder is er veel geld nodig voor de reorganisatie van de economie."

Waarom is Hongarije interessant voor het Westen?

"Omdat het een nieuwe markt is voor westerse producten, omdat de prijzen van Hongaarse producten laag zijn en omdat de arbeid hier goedkoop is. Verder kan Hongarije een poort zijn tussen Oost en West."

Viktor Orban, de leider van de parlementsfractie van Fidesz, komt er even bij zitten. Hij stelt zich nogal uitdrukkelijk voor als "Doctor", dus dat weten jullie dan ook. Ook hij beklagt zich over de afwezigheid van visie bij de regering. "Telkens als ik de Minister van Economische Zaken iets vraag, kan hij geen antwoord geven", zegt hij. "En zijn plannen vertonen geen samenhang." Draagt hij wel eens alternatieven aan? "Nee, dat is mijn taak niet. Ik zit in de oppositie. De regering moet maar uitzoeken hoe het moet." Maar je kunt toch ook via het parlement initiatieven nemen? Orban is kennelijk niet gewend aan kritische vragen, want met enige stemverheffing maakt hij me duidelijk dat dat dus niet gebeurt. Na nog een stukje weinig zinvolle discussie besluit Orban zich die avond verder te wijden aan het voetbaltoernooi. Ik vervolg mijn interview met Balázs over zijn stokpaardje, het milieu.

Balázs: "Door het gebruik van oude technologieën is Hongarije sterk vervuild. Men heeft zich nooit gerealiseerd hoe gevaarlijk milieuvervuiling is. De Hongaren geven er nog steeds weinig om. De snelle

privatisering en de economische opbouw zijn een gevaar voor het milieu. De huidige overheid vraagt milieubeschermers niet om hun opinie. Om een voorbeeld te noemen: veel natuurgebieden zullen in cultuur gebracht worden voor agrarische doeleinden. Alleen de nationale parken zullen blijven. Verder heeft ook Hongarije een wegwerpmaatschappij. Ik ben een sterk voorstander van de drie R-en: recycle, re-use en repair. Hongarije moet een begin maken met gescheiden afvalophaal om de recycling mogelijk te maken. Verder ben ik voor de ecotax, het belasten van milieuschadelijke en het subsidiëren van milieuvriendelijke producten. Ook het autogebruik moet worden teruggebracht en het openbaar vervoer en de fietspadennet moeten sterk worden uitbreid. Het gebruik van Wartburgs en Trabants is niet alleen een milieuprobleem, maar ook een sociaal probleem. Het zijn de enige betaalbare auto's. Het lijkt mij het beste daar katalysatoren op te zetten.

Een groot probleem is de energiepolitiek. Die is belabberd. Hongarije heeft geen grondstoffen voor energie. Dus importeren we dat uit de Sowjet-Unie. De Hongaarse fabrieken verspillen enorm veel door de verouderde technieken. Hongarije moet nu wereldmarktprijzen betalen voor de olie uit de SU. Daardoor is er naast die van het milieu ook een economische noodzaak tot zuinigheid. Ik wil niet de herkomst van de energie veranderen, maar wel het gebruik ervan. Voor kernenergie voel ik niets. Misschien is zonne-energie in de toekomst wel een optie. Maar die staat op dit moment nog in de kinderschoenen."

Wil je nog iets zeggen tegen de Jonge Democraten in Nederland?

Balázs: "Ja, ik heb veel vrienden in Nederland. Ik hoop dat het milieubewust zijn in Hongarije net zo goed zal worden als in Nederland en dat ik hier net zoveel fietsen zal gaan zien als in Nederland. En mijn grootste wens is mijn Nederlandse vrienden te ontmoeten." ■

OCEAAN VAN WIJSHEID PRAAT MET PUBLIEK

TEKST: ERIK ZWIERS

Een jongeman van ongeveer vijftig jaar vertelt enthousiast aan zijn vrienden over zijn ervaringen tijdens een cursus analytische meditatie. Over hoe hij een persoon die hij vreselijk haat in gedachten moest nemen en zich moest afvragen waarom hij die ander nou zo'n rotzak vindt. En hoe hij daarna iemand in gedachten moest nemen die hij lief heeft en hoe hij die gevoelens moest transponeren naar die persoon die hij haat. "En", vragen zijn vrienden die aandachtig hebben staan luisteren, "haat je die persoon nu niet meer?" De jongeman antwoordt dat het een intensieve cursus was.

Overal in het congrescentrum van de RAI hoor ik mensen om mij heen praten over meditaties. In het Nederlands, in het Engels en in het Duits. Enthousiast worden oude beelden begroet, herinneringen opgehaald en gaan kleurige stukjes Tibetaanse katoen van hand tot hand. Anderen zijn wat afstandelijker, die bekijken vluchtig de in de standjes

uitgestalde boeken en nemen hier en daar een foldertje mee. Zij zijn louter uit belangstelling gekomen. Het gebeurt immers niet elke dag dat men Zijne Hoogheid de Dalai Lama in levende lijve mag zien spreken en er ook nog eens persoonlijk vragen aan mag stellen. Maar het gros van het publiek ziet in Tenzin Gyatso, de veertiende Dalai Lama, een geestelijk vader in de strijd naar de Wereldvrede, een vrede van non-violence and peace. Deze mensen kopen een nieuwe Katag en knopen die om de schouder of plakken de nieuwste sticker op hun tas.

Dalai Lama, die reeds op vierjarige leeftijd officieel de religieuze en politieke leider van Tibet werd, maar in 1959 is verbannen naar India, en zijn assistent nemen plaats in een gemakkelijke stoel op het podium. Het felle licht van de spots en de flitslampen van de fotografen verblinden hem even. Met een hand boven de ogen groet hij vriendelijk lachend het publiek en maakt hij grapjes met de fotografen. Hij schikt zijn kleren nog eens in en schenkt zich een glaasje water in. Zoals hij daar op het toneel zit creëert hij een huiselijke informele sfeer om bijna gezellig met zijn gehoor te gaan praten. Daar zit de Dalai Lama, in 1989 winnaar van de Nobelprijs voor de vrede, met al zijn eenvoud en straalt hij een enorme rust uit. Anders zou ook niet kunnen. De Dalai Lama, de Oceaan van Wijsheid, die werd onderwezen in alle aspecten van het Tibetaans Boeddhisme is een zeer vooruitstrevend geestelijk en politiek vader. Zo heeft hij bijzonder veel belangstelling voor techniek, de ontwikkelingen van de westerse samenlevingen en de Engelse taal. Dit is vanzelfsprekend niet zijn missie, maar het draagt er wellicht toe bij dat hij over de gehele wereld zo'n zeer gewaardeerde persoonlijkheid is, die zijn leven wijdt aan de totstandkoming van de wereldvrede.

Zijn boeddhistische opvoeding is van essentieel belang voor de wijze waarop hij aan de wereldvrede werkt, zonder zich echter op deze achtergrond te beroepen. Want Tenzin Gyatso poogt niet één wereldreligie te creëren of om het boeddhisme te preken. "Ik blijf erbij dat elke belangrijke wereldreligie overeenkomstige idealen heeft over liefde, hetzelfde doel heeft de mensheid van dienst te zijn door spirituele beoefening toe te passen, en hetzelfde resultaat nastreeft om van hun volgelingen betere mensen te maken. (...) Er zijn twee elementaire taken waarmee religieuze beoefenaars die zich bezighouden met wereldvrede te maken krijgen. Allereerst moeten we een beter interkerkelijk begrip bevorderen, zodat er een werkbaar graad van eenheid tussen alle religies geschapen wordt. Ten tweede moeten we een levensvatbare overeenstemming vinden in die essentiële geestelijke waarden die elk menselijk hart raken en het algemene menselijk geluk

vergroten. Dit houdt in dat we de grootste gemene deler van alle wereldreligies - de menslievende idealen - moeten benadrukken. De twee stappen zullen ons in staat stellen zowel individueel als gezamenlijk de noodzakelijke geestelijke voorwaarden voor wereldvrede te scheppen. Wij, beoefenaars van verschillende geloven, kunnen samenwerken voor wereldvrede wanneer we verschillende religies beschouwen als essentiële instrumenten om een goed hart - liefde en respect voor anderen en een werkelijk gevoel van gemeenschappelijkheid - te ontwikkelen."

De Dalai Lama is een man die over de wereldproblemen spreekt in opvallend eenvoudige bewoordingen. Zo zegt hij bijvoorbeeld dat de problemen waar wij allen voor staan voortkomen uit het feit dat de mensen "zich alleen maar concentreren op hun kortstondige, zelfzuchtige belangen, en niet denken aan de hele menselijke familie. Ze denken niet aan de aarde en de effecten op langere termijn op het universele leven in zijn geheel. Als wij, vertegenwoordigers van de huidige generatie, nu niet aan die dingen denken, zullen de komende generaties misschien niet meer in staat zijn de problemen het hoofd te bieden." Het zijn, de facto, woorden die door zoveel mensen gesproken zijn, maar het is juist de wijze waarop hij de oplossing voor deze problemen zoekt, die hem tot een unieke persoonlijkheid maakt. Uiteraard komt een deel van zijn overtuiging voort uit de boeddhistische filosofie, waarin gesteld wordt dat de meeste problemen van de mens voortkomen uit het harts-tochtelijk verlangen naar, en de gehechtheid aan allerlei zaken die geïnterpreteerd worden als duurzame bestaansvormen. Het najagen van objecten van het verlangen en de gehechtheid brengt het gebruik van agressie en wedijver met zich mee als ogenschijnlijk doeltreffende middelen. Deze mentale processen laten zich gemakkelijk vertalen in acties, en wekken strijd lust op als voor de hand liggend gevolg. Dergelijke processen hebben zich sedert onheuglijke tijden in de menselijke geest afgespeeld, maar het ten uitvoer brengen ervan is onder de moderne omstandigheden effectiever geworden.

Boosheid speelt volgens de Dalai Lama geen geringe rol bij de huidige conflicten, zoals die zich nu in het Midden-Oosten afspelen. Zij ontstaan uit het onvermogen om elkaars menselijkheid te begrijpen. Het antwoord daarop zou dan ook niet zijn het ontwikkelen en gebruiken van grotere militaire macht. Evenmin zou de oplossing zuiver politiek of technologisch zijn. Het antwoord is volgens hem in feite spiritueel, in die zin dat wat nodig is, een fijngevoelig begrip is voor de menselijke situatie. Geweld lijdt altijd tot ellende en werkt dus volstrekt tegengesteld. Het wordt, zo meent de Dalai Lama, tijd dat wereldlijders leren de verschillen in ras, cultuur en >

PROFESSOR HOEFNAGELS VERZORGT CONGRESREDE

Naar kort voor het ter perse gaan van deze Demo bekend werd, zal prof. dr G.P. Hoefnagels tijdens het JD-congres op zaterdag 10 november de congresrede houden. Hoefnagels is ondermeer D66-senator, emeritus-hoogleraar criminologie en kinderrecht, auteur van diverse romans en verzamelaar van opmerkelijke uitdrukkingen en gezegden (o.a. gebundeld in het boekje "Je zwam te grabbel gooien"). Wegens verblijf in het buitenland is niet bekend of de heer Hoefnagels 's middags of 's avonds zal spreken. Zijn redevoering heeft als intrigerende werktitel "De volstrekt heldere norm van de minister-president".

AFD. APELDOORN OPGERICHT

TEKST: RIKGO PARDOEN

Op vrijdag 14 september is in het buurtgebouw de Stolp te Apeldoorn de JD-champagne rijkelijk gevloeid bij de oprichting van de JD-afdeling in de stedendriehoek. Apeldoorn/Noord Gelderland is de naam van de jongste loot aan de JD-stam. Bij de door 25 JD-ers bezochte activiteit was het Roel van der Poort die de oprichtingshandeling verrichtte. Het verse bestuur kent vijf leden en daarnaast is er ook een hoofdredakteur gekozen voor het maken van een eigen nieuws-brief. De avond werd opgeluisterd door D66-Kamerlid Aad Nuis, die sprak over onderwijs. Wie meer wil weten over de JD Apeldoorn kan bellen met voorzitter Carlo Korf, tel. 055-428690.

MATIGE OPVANG NIEUWE LEDEN IN REGIO/AFDELING

TEKST: ADRIE VAN DER LUIJT

Het regent momenteel op het landelijk secretariaat klachten van nieuwe leden die - soms al maanden - niets van hun regio of afdeling hebben gehoord. Voor het terugdringen van het verloop onder de nieuwe leden is het beslist noodzakelijk dat contact met ze wordt opgenomen, bijvoorbeeld om ze uit te nodigen voor de maandelijkse borrel. In deze Demo staan op blz. 42 de telefoonnummers van contactpersonen in regio's en afdelingen, zo-dat de nieuwe leden eventueel ook zelf het voortouw kunnen nemen.

ideologie te boven te komen, en elkaar te bekijken door ogen die de gemeenschappelijke menselijke situatie zien. Dat zou individuen, gemeenschappen, naties en de wereld als geheel goddoen.

Om aan te geven hoe een menselijke benadering van de wereldvrede werkt wanneer iemand in de problemen verkeert gaf de Dalai Lama het volgende eenvoudige voorbeeld. "U bent ziek en ligt in uw bed. U denkt aan uw situatie en u voelt zich zeer oncomfortabel. Als er dan een dokter aan uw bed komt en hij lacht u vriendelijk toe en is aardig voor u, dan voelt u zich meteen al een beetje comfortabeler. Maar als er een dokter aan uw bed komt met een onvriendelijk chagrijnig gezicht, dan voelt u zich nog een stukje oncomfortabeler dan u zich al voelde. Toch?" Hij vertelt dit vanaf het puntje van zijn stoel, met één elleboog op de armleuning en de andere op zijn knie. Vriendelijk, amikaal, en zijn gehoor in de zaal hangt aan zijn lippen.

Met alles wat de Dalai Lama vertelt over hoe men tot de wereldvrede kan komen gaat hem om de mentaliteitsverandering. Dat men elkaar liefheeft vanuit het hart. Maar of het huidige conflict in de Golf op deze manier opgelost kan worden, zoals een man in de zaal vraagt, kan hij niet anders beantwoorden dan dat hij hoopt dat het niet tot een escalatie komt, dat de leiders zien dat geweld niets oplost en dat zij elkaar rationeel zullen benaderen.

Na ruim een uur met het publiek gesproken te hebben neemt hij afscheid en gaat hij nog even praten met de mensen die in de zaal ernaast het gesprek via de video hebben moeten volgen. Veel bezoekers voelen zich zichtbaar gesterkt, zijn vrolijk en praten enthousiast na over de woorden van deze hartverwarmende oceaan van wijsheid.

D66-Zwolle en JD in de clinch over Roze Zaterdag

TEKST: RIKCO PARDOEN

De eerste JD-campagne op de Roze Zaterdag is een groot succes geworden. De campagnevoerders Adrie van der Luyt, Sibrand Hofstra en Rikco Pardoën kwamen met zeventien ingevulde lidmaatschapskaartjes terug van de jaarlijkse homomanifestatie, die dit jaar in Zwolle werd gehouden. In de navolgende maanden meldden nog meer bezoekers zich aan als lid. Het landelijk bestuur heeft besloten de Roze Zaterdag als vaste activiteit op te nemen in de campagne.

Telt de JD traditioneel al veel homoseksuele leden, het worden er nu nog meer. Dat is een goede zaak voor de JD. Het betekent dat we er steeds beter in slagen ons vrijzinnige imago te presenteren. In dit geval zelfs ondanks de Zwolse afdeling van D66, die in de gemeenteraad tegen de subsidie-aanvraag van het Roze Front voor de organisatie van de Roze Zaterdag had gestemd. Op zichzelf nog niet zo'n ramp, maar dan moet je er wel goede redenen voor hebben, en in het uitleggen daarvan slaagde D66-Zwolle niet. Het gevolg: verontwaardiging bij het Roze Front, die ertoe leidde dat D66 dit jaar geen spreker mocht leveren. Op onze stand, waar wij een poster van D66 hadden opgehangen om verwarring met de CD te voorkomen, kregen wij dan ook regelmatig kritiek te verduren op het fractiebesluit van D66-Zwolle, een besluit waar ook wij niets van begrepen. De JD heeft dan ook middels een brief aan D66-Zwolle, waarvan wij een kopie stuurden aan de Gay Krant, geprotesteerd en tevens om opheldering gevraagd. De Gay Krant besteedde hieraan aandacht in haar uitgave van 14 juli. Pas op 29 augustus schreef de Zwolse D66-fractie een antwoord. Daarin stelt zij dat de kosten van organisatoren van manifestaties naar het beleid van D66-Zwolle altijd voor rekening van de organisatoren zelf zijn, tenzij zij deze onmogelijk kunnen betalen. En homofielen zijn niet per definitie armlastig, dus komen zij niet in aanmerking voor subsidie. Een nogal simplistische redenering, alsof er bij subsidieverlening geen andere criteria meespelen, emancipatie bijvoorbeeld. Het ging ook maar om een klein bedrag, 10.000 gulden, gevraagd van

JAARTHEMAWEEK OPENT MET ACTIE IN BINNENSTAD

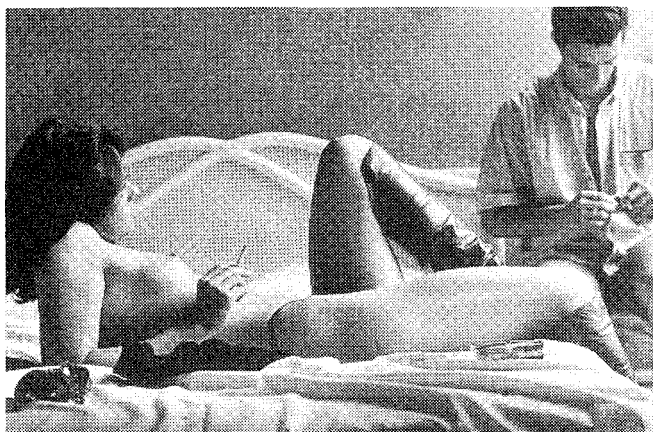

De jaarthemawEEK "Grenzen aan Groei" (19 t/m 27 oktober) wordt geopend met een symbolische afsluiting van de binnensteden in alle (grote) steden. Met het 'tegenhouden' van auto's door middel van een lint hopen we de aandacht te vestigen op zowel het milieu als de JD. Diverse regio's hebben reeds te kennen gegeven een activiteit te organiseren in het kader van "Grenzen aan groei". De regio Groningen wijdt een nummer van regioblad "Delta" aan het jaarthema, ook organiseren zij een forum over grenzen aan de medische wetenschap. De regio Friesland heeft te kennen gegeven mee te doen aan de binnenstadblokade. De afdeling Drachten wil op 2 november een jaarthema-activiteit houden. Een avond met Hans van Mierlo (o.v.), de historicus Van Rossum, de ambassadeur van Koeweit en NRC-redacteur Stein zal de gemoeieren in IJsselmond bezighouden. De discussie zal worden geleid door de heer Van der Kooij, presentator van het radioprogramma TROS Kamerbreed. De regio Gelderland heeft naast plannen voor een activiteit in de jaarthemawEEK, in ieder geval een spreekvaardigheidstraining op 27 oktober gepland. Twente zal zich bezighouden met grenzen aan economische groei (in relatie tot het milieu). Op 19 oktober organiseert de regio Utrecht/t Gooi een avond over grenzen aan de bevolkingsgroei, met D66-kamerlid Dick Tommel en een China-expert. Een bezoek aan het Binnenhof en een debat met prof. Oerlemans en dhr. drs Hoefnagels over o.a. het bestaansrecht van de Eerste Kamer en grenzen aan de democratie wordt door de regio Zuidelijk Holland georganiseerd. De afdeling Leiden organiseert in ieder geval iets over het jaarthema. De regio Groot-Amsterdam wil een Jaarthemamarkt houden op 3 november. Wil je meer weten over de activiteiten bij jou in de buurt tijdens de JaarthemawEEK, bel dan met de contactpersoon in de betreffende regio. Het telefoonnummer vind je op pagina 42 in deze Demo. ■

Zwolle, een steenrijke gemeente. Op onze brief reageert de Zwolse fractie niettemin boos: "oppervlakkigheid en voorbarige stellingnames (...) een brief die bol staat van vooroordeel." In welk opzicht wij bevooroordeeld zijn en waaruit dat in de brief blijkt werd er niet bij vermeld. Enfin, het is ook niet meer dan gewoon wat gebrul van een geschrokken fractie die niet had voorzien welke konsekwen-

ties haar stemgedrag in deze ogenschijnlijk kleine kwestie zou hebben. Gelukkig schrijft de fractie ook dat zij zich graag als eerste inzet voor de belangen van homofielen als het er echt om gaat, en dat zij hiervan ook voorbeelden kan geven. Laten we hopen dat D66 zich in de toekomst weer in die zin zal gaan onderscheiden. ■

"PROSTITUTIE IS HET DAK OP HET SAMENLEVING"

MARGOT A.: HOER EN POLITICA

Een van de meest curieuze vakbonden in Nederland is 'De Rode Draad', belangenorganisatie van en voor prostituées. In het kader van het thema 'Seksualiteit' (zie Demo 7.3) togen Rikco Pardoën en Adrie van der Luijt naar een klein kantoor in het hartje van Amsterdam, om een gesprek te hebben met de vaste woordvoerdster van 'De Rode Draad', Margot A. (32). "Mijn achternaam wil ik wel geven, maar ik doe het liever niet. Er zijn zoveel hoeren die zich dat niet kunnen veroorloven." Demo over het leven als je in het leven zit.

Zijn er veel verschillen tussen hoeren en politici? Margot A.: "Ik denk het niet, ik ben beide. Ik denk dat veel in de prostitutie verworven deskundigheden in de politiek uitstekend van pas komen. Je hebt geleerd alle talen te spreken, die van de man op de werkvloer, maar evenzogoed een half uur later die van de directeur van hetzelfde bedrijf. Dat maakt dat je flexibel bent en een breed inzicht hebt in de maatschappij. Prostitutie is een veilig contact, het is anoniem en daardoor durven mensen meer hun kwetsbaarheden te tonen. Ik heb mannen heel goed leren begrijpen en in de politiek bevinden zich veel mannen." In jullie brochure staat dat veel vrouwen juist door hun prostitutie-ervaring een baan in de politiek hebben gekregen. Vertel eens? "Dat weet ik niet. Je hebt natuurlijk wel dat Italiaanse parlementslid. Ik ken wel vrouwen die in de ad-

vocatuur zijn gegaan. Kijk, je bent prostituée, lager kun je niet zinken. Dus kun je je alles permitteren. Je gaat dingen door een andere bril zien.

Voordat je hoer werd heb je ontzettend je best gedaan om bij de madonna's te horen, om te voldoen aan het vrouwbeeld. Dat hoeft ineens niet meer, want je deugt toch niet. Dan kun je je gaan emanciperen. Dan durf je als Liesje in de prostitutie ineens veel meer dan als Margot die zich zo'n zorgen maakt over haar uiterlijk. Dat gaat ook in andere dingen zitten. Omdat je de maatschappij vanuit een andere hoek ziet."

Dat is in feite met homoseksualiteit ook zo. Je valt buiten een aantal normen, waardoor je vanaf de zijkant naar de maatschappij en zijn normen en waarden kunt kijken. Je ziet dan dingen die een ander niet ziet, omdat ze voor die ander vanzelfsprekend zijn.

"Ja, het accepteren van een opgelegd stigma, of dat nu als hoer of als homo is, maakt dat je jezelf vrijwillig zwart maakt. Het hangt van jezelf af of je het zegt of niet; doe je het niet, dan ga je zonder stigma door het leven, maar met een leugen. Dat is een moeilijke beslissing, die coming-out van: ga ik zeggen dat ik hoer ben met alle gevolgen van dien? Mensen gaan ineens zo anders doen. Maar juist dat maakt dat je de dingen gaat zien zoals ze zijn. Als je blijft liegen kom je daar nooit achter. Een verschil met homoseksualiteit is dat dat je identiteit is en prostitutie is je beroep. Je krijgt als hoer allerlei zaken opgelegd. Je kunt niet lesbisch zijn bijvoorbeeld, want hoe kun je dan je werk doen? In de praktijk zijn er uitstekende hoeren die lesbisch zijn. Of je bent frigide na je werk, of je bent een soort nymfomane. Het gebeurt nog wel eens dat mannen die op de versiertoe zijn aan me vragen of ik nog wel een seksualiteit heb en dan vind ik het altijd leuk om te antwoorden: "Een patatboer eet 's avonds toch ook geen patat meer". Maar dat zeg ik meer om ze weg te jagen dan dat ik het meen, want ik zit natuurlijk hartstikke vooroordelen te bevestigen. Ik heb privé ook wel een seksleven. Maar ik ben wel lui geworden. Ik vind het niet minder lekker als ik het professioneel doe. Dus privé heb ik iets van: dan kun je er net zo goed voor betaald krijgen."

Wat wil de Rode draad?

Margot A.: "De wetswijziging van artikel 250bis, waardoor het gelegenheid geven tot prostitutie niet meer strafbaar is en de exploitanten dus een legale status krijgen, is voor hoeren dubbelzinnig. Aan de ene kant betekent het erkenning en dat is heel belangrijk. Maar een beroep als het onze kun je niet zomaar erkennen. Dat moet maatschappelijk gedragen worden. Daar zetten wij onze vraagtekens bij. Als het volgend jaar een legaal vak is, moet je je bijvoorbeeld inschrijven bij de Kamer van Koophandel. Dan sta je echter geregistreerd in een bestand waarin iedereen inzage heeft. Ik denk dat daardoor 95% van de vrouwen in de illegaliteit zou willen werken. We verdenken de overheid ervan de prostitutie alleen maar beheersbaar te willen maken. Straks krijg je de staat als pooier, maar dat willen we niet, daar zijn hoeren te vrijheidslievend voor."

Vertegenwoordigen jullie ook hoerenjongens? "We zijn er voor alle hoeren, man, vrouw, homo, hetero. De mannelijke hoeren zijn nog pril in de organisatie. De Rode Draad mag wat dat betreft nog niet te hoog van de toren blazen. Er is nu een man bezig de jongens die achter het Centraal Station tippelen te

"redden". Hij ziet iets in dag- en nachtopvang en andere hulpverlenende ideeën. Hij past dus niet in de Rode Draad. Wij willen niemand "redden". Dan krijg je weer van die zielige verhalen over verkrachtingen en het zijn natuurlijk allemaal incestslachtoffers. Daar is mijn vader ook altijd erg blij mee. Het is erg gemakkelijk te zeggen dat zijn dochter prostituee is als hij zichzelf daarmee gelijk bekend maakt als verkrachter."

"Het is trouwens verdomd moeilijk een deeltijdraam te vinden."

Vertegenwoordig je als Rode Draad niet uitsluitend de kleine elite die het zich kan veroorloven ervoor uit te komen?

Margot A.: "Ja, dat is waar. Je bent elite omdat je jezelf een emancipatieproces toe hebt kunnen staan. Zolang je nog bezig bent te overleven, is er van zo'n proces geen sprake. De arbeidsomstandigheden zijn vaak heel slecht en het dubbelleven is moeilijk. Het zijn echt tropenjaren." Hoe weet je dan dat je de mening van hoeren uit?

"Omdat ik nog steeds hoer ben. Ik sta met één been in de prostitutie en met het andere daarbuiten. Van daaruit verval ik een soort brugfunctie. Kijk, als ik iets zou zeggen dat niet klopt, hoor ik dat snel genoeg. Dan kan ik echt niet meer achter mijn raam, hoor! De dames zouden me killen. Uit het feit dat ik nog steeds geaccepteerd wordt maak ik op dat ik namens een hele grote groep spreek. Als je een verantwoorde politiek bedrijft hoort daarbij dat je jezelf voortdurend toetst. Ben je bereid onder ogen te zien dat je de plank mislaat, wil je scoren voor jezelf of voor hen. Ik vind politiek enig, maar dat vind ik de prostitutie ook. Ik hoef geen sappig betaalde baan ten koste van mijn collega's, waaraan ik zoveel te danken heb. Ik zou de prostitutie nooit achter me willen laten. Dus moet ik voorzichtig zijn, want er wordt op me gelet. Ik fungeer ook als een soort voorbeeld; als andere vrouwen zien dat het me goed gaat zullen zij er eerder vertrouwen in hebben het te vertellen aan de omgeving. Ik hoop een beetje dat ze denken: die Margot heeft zo'n vrolijk leven, dat wil ik ook."

Kan de Rode Draad ook druk uitoefenen? Staken bijvoorbeeld zal niet lukken. Margot A.: "Nee, dat kan niet. Maar er zijn wel andere mogelijkheden. We zijn nu bezig met plannen voor collectieven. Dat zijn bedrijven die door groepjes hoeren

zelf worden gerund. We proberen via het vergunningenstelsel, dat er na de wetswijziging zal komen, af te dwingen dat zulke collectieven voorrang krijgen bij de toewijzing. In al die nota's staat met dikke koeletters dat men streeft naar de verbetering van de positie van prostituees, maar bij de uitvoering van het beleid zie je dat nergens terug. Dus reiken wij dit aan. Het is een goed systeem, omdat er geen sprake kan zijn van uitbuiting. In zo'n collectief is iedereen gezamenlijk eigenaar en daarom gelijkwaardig."

Hoe werk je zelf? Margot A.: "Ik ben zelfstandig. Ik zit part-time achter het raam. Het is trouwens verdomd moeilijk een deeltijdraam te vinden. Door mijn werk voor de Rode Draad kan het niet meer full-time. Maar ik kan er ook niet buiten. Achter het raam werken gaat als volgt: je huurt een raam voor een bepaalde tijd en verder heb je met niemand iets te maken. Ik kan me nu redelijk bedruipen. Ik hoef ook niet zoveel. Als ik af en toe mijn jointje kan roken en benzine kan tanken in mijn oude wagentje hoor je mij verder niet zeuren. Als ik eens wat extra's nodig heb omdat de wasmachine boem zegt of omdat de verzekeringen binnen komen, dan moet ik er weer tegen aan. Dat vind ik ideaal aan de prostitutie, je bent niet zo afhankelijk. Je kunt studies doen zonder dat je moet scoren. Deze winter ga ik een toneelstuk schrijven. Als het faalt, maakt niet uit, mijn toekomst hangt er niet vanaf. Als het succes heeft is het leuk: een toneelstuk dat door een hoer is geschreven, er is al zoveel over ons geschreven. Ook aantrekkelijk is het gegeven dat je je gereedschap altijd bij je hebt. Als ik aan de andere kant van de wereld zit en mijn rugzak wordt gejat, dan hoef ik niet even Apeldoorn te bellen. Dat probleem los ik ter plekke op."

Hoe denkt de Rode Draad over vrouwenhandel? Is die er veel?

Margot A.: "Bij het woord vrouwenhandel neig je te denken aan zielige vrouwen die hier een baan als secretaresse aangeboden krijgen en die eenmaal aangekomen een bordeel in worden getimmerd. Ik ben zelf in Thailand en op de Filippijnen geweest en heb daar veel contacten gelegd met hoeren. Heel veel vrouwen uit arme landen willen dolgraag hierheen. Het is natuurlijk helemaal niet logisch om een secretaresse hierheen te lokken als er honderden vrouwen aan je arm staan te rukken of ze als je blijft mee mogen. Veruit de meeste vrouwen weten precies wat ze hier gaan doen, maar wat wel gebeurt is dat hun paspoorten in beslag >

genomen worden, dat hun niets verteld wordt over hun rechten, over de gezondheidszorg, over wat alles hier mag kosten, enzovoort. Dan weet de portier van de club ergens een etagetje dat ineens 1200 gulden per maand kost, de taxi is drie keer zo duur en ze worden in klikjes bij elkaar gehouden om toch vooral te voorkomen dat ze met Hollandse vrouwen in contact komen, want dan worden ze veel te goochem."

**"Als gewone vrouw
ervaar ik dat mannen
nog steeds
verantwoordelijk
worden gehouden voor
het genot van de
vrouw. Dat stoort me
ontzettend."**

Er wordt beweerd dat hoeren veilig vrijen. Is dat zo? Margot A.: "Meestal wel. Het condoomgebruik is bij hoeren 85%, bij niet betaalde contacten is dat 15%. Ik weet nog dat ik, toen ik begon, net zo neukte als met mijn vriendjes. Gelukkig viel ik al snel door de mand voor mijn collega's en ben ik door hen heropgevoed. Na drie weken was het condoom voor mij een vanzelfsprekendheid. Ik heb één keer een vaginale infectie gehad, dat was van de 'monogame' relatie die ik privé had."

Je zegt dat je opgevoed wordt in de prostitutie. Hoe gaat dat? Wat doe je wel en wat doe je niet?

Margot A.: "Zoenen doe je niet. Dat is heel persoonlijk. Weet jij veel wanneer die man zijn tanden gepoetst heeft, haha, ja, ik vind dat onfris. En waar je in opgevoed moet worden, dat is tijd. Je hebt altijd voor je plezier geneukt. Je hebt er geen erg in dat het tijdgebonden moet zijn. In het begin heb je de neiging een joekel van een wekker naast je bed te zetten. Ik kan dat nu blindelings, op gegeven moment heb ik het gevoel van: voor dat geld is dit nu wel genoeg geweest, afmaken die hap, wegwezen. In het begin kon ik dat niet en ik wilde zo graag een goeie hoer zijn. Dan tikten mijn collega's me weer op mijn vingers van dit doe je verkeerd en dat moet anders. Het begint al met wie er voor je raam staat; wie je binnen laat. Je leven kan er vanaf hangen. En vooruit betalen natuurlijk. Wat ik in de prostitutie als geweld ervaar is het soort mannen dat alle soorten truuks met

je uitprobeert om het onderste uit de kan te halen. Bloedzuigers noem ik ze."

Is prostitutie vrouwonvriendelijk?

"Nee, ik voel me absoluut niet als vrouw uitgebuit. Ik word in dit beroep gewaardeerd. Ik zit elf jaar in de prostitutie en zie er beter uit dan menige vrouw die elf jaar getrouwd is. Natuurlijk ben ik een objekt. Ik accepteer dat ook. Mannen beleven seks meer visueel. Ze kunnen intimiteit en seks scheiden. Vaak kom ik seksueel het best tot mijn recht met iemand die ik absoluut niet mag. Seks is een hele goede manier om je te uiten, je kunt je agressie ook op een lulligere manier kwijt."

Volgens onderzoek door Masters en Johnson denken heteroseksuele mannen dat ze goed in bed zijn, maar zijn zij in feite dominant, fantasieloos en alleen gericht op het eigen genot. Wat is jouw ervaring?

Margot A.: "Ik bekijk het van twee kanten. Als gewone vrouw ervaar ik dat mannen nog steeds verantwoordelijk worden gehouden voor het genot van de vrouw. Als ik niet klaarkom is dat jouw schuld. Volgens de Viva zijn er drie methoden hoe een vrouw kan klaarkomen, dus ga maar vast oefenen. Het stoort me ontzettend dat die verantwoordelijkheid nog steeds bij mannen wordt gelegd, dat vrouwen niet kunnen zeggen: dit is wat ik wil, dit is wat ik lekker vind. En dan niet met een spiegeltje bij de NVSH naar je eigen klit kijken, daar zie ik geen brood in. Vrouwen moeten hun registers open trekken."

Als prostituée staat het genot van de klant centraal. Ik stel alleen grenzen aan wat er met mij gebeurt. Verder is mijn lichaam er om van te genieten. Ik vind het ook geweldig leuk om te zien wat voor een macht mijn lijf heeft. Ik trek iets uit en er gaat van alles steigeren. Dat is toch enig?"

In hoeverre is prostitutie nepseks?

Margot A.: "Voor een kwartiertje kopen ze zichzelf een prinses op een paard. Dat is het leuke ervan. Je kunt ook met een karretje door het spookhuis rijden. Je weet dat het nep is. Maar je schrikt je toch de tering. Je weet dat het geen liefde is wat je koopt. Maar dat maakt het niet minder lekker wat je doet. Ik denk dat de klanten wel weten hoe betrekkelijk de prostitutie is. Er zitten natuurlijk wel emoties bij, het moet wel klikken. Ik heb gewoon honderd echtgenoten of zo. Allemaal voor een kwartiertje. Dan maak je net het leukste van elkaar mee. Ik heb tenminste geen volle wasmand en zo'n ongeschoren kop erbij aan het ontbijt's ochtends."

Bestaat 'de gemiddelde hoerenloper'? Margot A.: "De meeste mannen zijn ge-

trouwd. En religie, ja, door het morele oordeel maakt de kerk onze klanten. Als het seksueel allemaal goed zou zitten in onze maatschappij zou er een klein, select groepje overblijven dat seksuele dienstverlening verkoopt. Maar dan niet aan probleemgevallen. Ik kan ook een dame of een heer bestellen via een escortservice. Spannend, een soort blind date, en het is fair. Je weet waarvoor je het doet, zij wordt ervoor betaald en dus hoef je niet die toer te bouwen van een hele avond investeren in populaire babbels om die wip er nog eens uit te krijgen. De kerk zegt: "Het gezin is de hoeksteen van de samenleving". Een vriendin van mij zegt altijd: "Als dat zo is, is de prostitutie het dak er op." De hoeren hebben ervoor gezorgd dat de zaak nooit in elkaar gedonderd is. De verplichte monogamiteit is tegen onze natuur.

De echte seksuele revolutie waar ik naar streef is het niet meer man- of vrouwgebonden zijn van relaties. Dat je niet meer aan traditionele opvattingen hoeft te voldoen om recht te hebben op seksualiteit. Neem nu gehandicapten, die mogen in hun rolstoel zitten en dan bedenken mensen allerlei leuke apparaatjes voor je om de krant te lezen en om je reet af te vegen, maar niemand denkt eraan dat die gehandicapte zich ook wil bevredigen, terwijl zijn handjes het misschien wel niet meer doen."

Jouw ideaal is een wereld waarin seks volstrekt vrij is?

"Ja, maar ook de vrijheid om te weigeren. Mensen die celibatair willen leven moeten dan niet bekeken worden als frigide vrouwen of impotente mannen. Maar als jij het met twaalf partners op een dag wil doen, waarom niet, dat is jouw keuze."

**"Door het morele
oordeel maakt de kerk
onze klanten."**

Dat herkennen we. Maar sta jij ook hetzelfde tegenover prostitutie als tegenover een baan met je hoofd?

"Ik heb een baan met mijn hoofd; het is een soort one-woman show. Je moet je eigen P.R. doen, je moet je bedenken: hoe ga ik me vanavond verkopen? Ga ik op stoer, als lief meisje, op SM, wat voor klanten wil ik vanavond binnen hebben, enzovoort."

Soms heb ik absoluut geen inspiratie. Laatst was ik waanzinnig verliefd op een jongen. Ik kon geen piek meer verdienen. Nee, ik hoop dat ik nooit meer verliefd word." ■

VUJO is de jongerenorganisatie van de Vlaamse politieke partij de Volksunie. De VUJO heeft een andere band met haar moederpartij dan de JD heeft met D66. Zij is veel meer ingecorporeerd in de partijstructuur. De Volksunie komt onder andere op voor het Vlaams zelfbestuur. In haar ogen zijn en worden staatsgrenzen van nationale staten steeds minder belangrijk en is het belangrijker om te kijken naar regio- en cultuurgrenzen (bijvoorbeeld zelfde taalgebied). Onlangs heeft de VUJO een jongerenmanifest ("Met bevrijde mensen en ontvoogde volkeren naar de wereldvrede") uitgegeven. Hierin geeft zij aan welke politieke koers de Volksunie zou moeten varen.

Volgens de VUJO zou de Volksunie de vierde politieke stroming in Vlaanderen moeten vertegenwoordigen: De radicale democratie. Op dit punt kent de VUJO veel raakvlakken met D66 en met de JD. De VUJO vindt dat de besluitvorming zo dicht mogelijk bij de burger moet plaatsvinden, zodat mogelijkheden tot participatie en controle optimaal zijn. Verder wil zij de invoering van een referendum en rechtstreekse verkiezing van de regeringscoalitie. Daarnaast vindt de VUJO dat de persoonlijke vrije zelfontplooiing van de burger gegarandeerd moet worden. Ook is de VUJO sterk tegen de verzuiling en kiest zij voor een pluriforme samenleving. Tenslotte moet onze samenleving gelijke kansen en gelijke rechten voor iedereen garanderen.

Niet alleen uit het jongerenmanifest blijkt dat de VUJO en de JD veel gemeenschappelijke ideeën hebben, maar ook tijdens het hele weekend bleek dat wij het op politiek vlak prima kunnen vinden met de VUJO.

Als rode draad door het weekend liep het thema "Nederlands Cultuurbeleid". Als eerste sprak de heer M. Mourik op vrijdagavond over het Nederlandse taalgebied binnen Europa. Jarenlang was hij ambassadeur culturele samenwerking. Momenteel is hij met pensioen. De heer Mourik begon met een verhaal over de problemen die een kleine culturele identiteit kent. Doordat Nederland maar een klein taalgebied is, zijn bijvoorbeeld Nederlandstalige boeken relatief duur. Hierna gaf hij zijn visie op Europa 1992

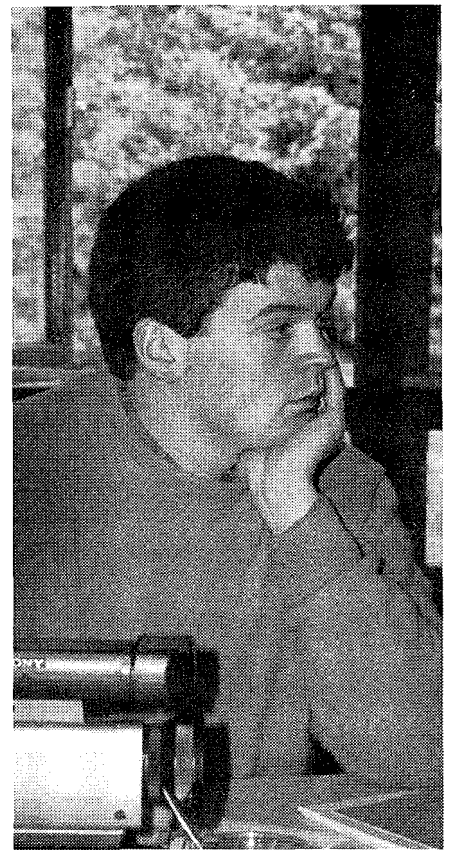
en cultuur: Europa moet op cultureel gebied een confederatie zijn. Wij moeten samenwerken op economisch gebied, maar ten alle tijde onze culturele identiteit zien te behouden. De heer Mourik bleek een interessante spreker te zijn en al spoedig werd de ene na de andere vraag op hem afgevuurd. Hij legde ons uit waarom Nederland geen buitenlands cultureel beleid heeft en vertelde ons over zijn bezigheden als ambassadeur. Voor we er erg in hadden was het laat in de avond en moest de heer Mourik weer naar huis toe. Na zijn vertrek werd er onder het genot van een biertje verder gediscussieerd. Zaterdagochtend werd het programma hervat met de vertoning van de Nederlandse video "De leeuw van Vlaanderen". Deze video ging over het rechts-extremisme in Vlaanderen. De vertoning had tot doel aan te tonen dat de politiek die de VUJO voorstaat en rechts-extremisme onverenigbaar zijn. Een deel van de Vlaamse Beweging (de Vlaamse emancipatiebeweging tegen de vroegere Franstalige overheersing) is ontspoord naar rechts-extremisme, de Volksunie en de VUJO hebben hier echter duidelijke stelling tegen genomen. De reactie van de VUJO na afloop van de video was duidelijk: "Dit is geen video over Vlaanderen, deze video gaat over hoe Nederlanders Vlaanderen zien". Volgens veel Nederlanders hebben alle Vlamingen wel een oom die gecollaboreerd heeft en is alles wat naar nationalisme ruikt per definitie "verdacht" en "eng". De video ging dan ook over een aantal kleine groepjes in extreem-rechts Vlaanderen, waarbij de suggestie werd gewekt dat dit een belangrijke factor in Vlaanderen zou zijn. Over-

TEKST: ARJAN BOS/FOTO:ELWIN LAMMERS

TWEEDE UITWISSELING JD-VUJO VRAAGT OM MEER

igens werd de VUJO nog genoemd in de video als een deel van de Vlaamse Beweging die stelling neemt tegen rechts-extremisme.

Om een beter beeld te krijgen van de VUJO werd er vervolgens een video gedraaid over de "Vredesfietseling". Jaarlijks fietsen honderden jongeren in augustus van Voeren naar Diksmuide. In ongeveer vijftien plaatsen kan men zich onderweg bij de groep aansluiten. Het einddoel van de Vredesfietseling is de IJzerbedevaart (een eerbetoon aan gevallen Vlaamse soldaten in de Eerste Wereldoorlog, dat is uitgroeid tot een "betoging voor onze eisen voor een zelfstandig, vredelievend en verdraagzaam >

^ Bart Somers (VUJO)

Binnen de JD schijnen nog altijd vooroordelen te bestaan tegen de Vlaamse Volks Unie Jongeren (VUJO). Tijdens het VUJO-weekend, dat van 18 t/m 20 mei in Elst plaatsvond, had iedere JD'er de kans zijn vooroordelen te toetsen aan de werkelijkheid.

Door de late toezegging van de WVC-subsidie kende de JD problemen met de aankondiging. Dit was ook een van de oorzaken dat er maar vijf vaste JD-ers (tegenover acht VUJO-leden) het hele weekend aanwezig waren. Vorig jaar vond in Voeren de eerste uitwisseling met de VUJO plaats. Deze keer was het de beurt aan de Jonge Democraten om het VUJO-weekend te organiseren.

Vlaanderen", zoals de VUJO het zelf zegt) in Diksmuide.

Hierna de vertoning van de video's vertelde Bart Somers ons uitvoerig over de VUJO en haar ideologische achtergrond. Tevens legde hij uit wat volksnationalisme is. Na zijn boeiende verhaal was het de beurt aan Roel van der Poort, die een enthousiast verhaal afstak over de JD.

Na de lunch kwam D66 Tweede Kamerlid Aad Nuis spreken. Hij sneed diverse onderwerpen aan. Zo stond hij o.a. stil bij de Taalunie en colleges in het Engels (hier was hij fel tegen). Een ander gespreksonderwerp was de taal Esperanto. Deze taal heeft zich volgens de heer Nuis niet bewezen. Hij pleitte daarentegen voor het gebruiken van een lopertaal. Iedereen zou naast zijn eigen taal een lopertaal moeten leren. Via zo'n lopertaal zou het gemakkelijker worden om een andere taal te leren. Een voorwaarde is echter wel dat er overal in Europa taalscholen opgericht zouden moeten worden. Ook de komst van Aad Nuis bleek een groot succes te zijn.

Zondagochtend zou oorspronkelijk iemand van de Taalunie komen spreken. De Taalunie heeft (o.a.) tot doel de Nederlands-Vlaamse betrekkingen op cultureel en taalkundig gebied te bevorderen. Op het laatste moment liet de Taalunie het afweten, wat natuurlijk erg jammer was. In plaats daarvan hebben de VUJO-leden en JD'ers met elkaar gediscussieerd over de cultuurverschillen tussen Nederland en Vlaanderen.

Tenslotte volgde een evaluatie van het hele weekend. Er werd de suggestie geopperd om een werkgroepje in te stellen, waarin ongeveer 5 VUJO-leden en 5 JD'ers zitten. Zij zouden zich bezig moeten houden met de positie van het Nederlandstalig cultuurgebied binnen Europa. Het is de bedoeling dat de werkgroep ongeveer eens per twee maanden bijeen komt. De werkgroepsleden zullen van alle besproken zaken verslag doen naar de achterban en op die manier ook meer informatie over de VUJO verschaffen. Verder werd afgesproken dat er JD'ers die daarin geïnteresseerd zijn, kunnen meefietsen met de vredesfietseling.

Zelf denk ik dat we kunnen terugkijken op een geslaagde JD-activiteit. Het was alleen jammer dat er niemand aanwezig was van de werkgroep Cultuur. Juist nu er voor hen een uitgelezen mogelijkheid was om zich met het thema Cultuur bezig te houden, lieten zij het afweten. Ik hoop dat dit een eenmalige misser was en dat zij bij een volgende activiteit over Cultuur wel van de partij zullen zijn.

Over de VUJO heb ik tenslotte het volgende te zeggen: Mijn eigen vooroordelen tegen de VUJO zijn na dit VUJO-weekend helemaal verdwenen. Ik denk dat de VUJO een organisatie is waar de JD prima mee kan samenwerken. En ik hoop dat ik volgend weekend (voorjaar 1991, Antwerpen, thema: radicale democratisering) weer erbij kan zijn. ■

Het Landelijk Bestuur heeft naar aanleiding van dit weekend besloten over te gaan tot het instellen van bovengenoemd werkgroepje. Vind je het interessant en ben je bereid er tijd in te steken, bel dan de Internationaal Secretaris (071-223607). Enthousiasme is belangrijker dan kennis!

Voor mensen die meer willen weten van de VUJO is er bij de Internationaal Secretaris of het landelijk secretariaat ook de VUJO-publicatie "Met bevrijde mensen en ontvoogde volkeren naar de wereldvrede" aan te vragen. Het telt acht pagina's. Voor het ministerie van WVC is een uitgebreider verslag van het VUJO-weekend geschreven (vier pagina's). Ook dit is op te vragen. ■

reageert Frits Bolkestein: "Fukuyama schrijft nu dat het einde van de geschiedenis eeuwen van verveling inluit. Wanneer iemand zegt zich te vervelen, weten we meteen welke positie hij bekleedt. De Koerd die vlucht voor het gifgas, de Cambodjaan die wacht op de terugkeer van de rode khmer, de Rus die in de rij staat, de zwarte bijstandsmoeder in Baltimore met twee junkiekinderen - die mensen vervelen zich niet.

Het wil maar gezegd zijn, dat het einde van de geschiedenis, en wel het einde van de ideologische evolutie van de mensheid geenszins is genaderd. Daarvoor resten ons te veel vraagstukken, die een fundamentele aanpak vereisen en mensen in beroering zullen brengen bij het zoeken naar die juiste aanpak. De geschiedenis zet zich voort. Zij die wars van ideologieën zijn dienen zich dit terdege te beseffen. ■

(advertentie)

RENT-A-DRIVER B.V.

**De belangrijkste leverancier van
privé-chauffeurs op afroepbasis
in de Benelux, zoekt
voor onmiddellijke indiensttreding:**

PART-TIME CHAUFFEURS (M/V)

door geheel Nederland en België

VEREISTEN:

- . beschikken over een grote rijervaring in div. auto's,
- . representatief voorkomen / goede manieren,
- . beschikbaarheid van gem. 8 dagen per maand of meer, gedurende een periode van min. 1 jaar,
- . bezit van een eigen auto is een pré

RENT-A-DRIVER B.V. BIEDT:

- . gevarieerd werk, goede verdiensten

Schriftelijke sollicitaties

voorzien van een c.v. + pasfoto zenden
aan

The Original Rent-A-Driver B.V.

t.a.v. mevrouw F.A.M. Dekkers.

Dr. Kuyperstraat 15

2514 BA 's-Gravenhage

tel. 06-0223839 of 070-3652533

LANDELIJK BESTUUR OPNIEUW DUIVENTIL

Roel v.d. Poort: weinig te verwijten...

Van de negen leden van het huidige Landelijke Bestuur (LB) blijven er na de zestiende Algemene Leden Vergadering (ALV) in november slechts twee over. Alleen voorzitter Roel van der Poort en Algemeen Secretaris (AS) Ruud van de Brink blijven op hun post. De andere zeven achten de werkdruk die een bestuursfunctie met zich meebrengt, te groot. De trieste LB-balans laat zien dat er in twee congressen tijd tien bestuurswisselingen zijn geweest in een LB met negen posten. Het gebrek aan continuïteit van bestuursleden is al geruime tijd een van de grootste problemen van het LB. Een jaar geleden kreeg scheidend voorzitter Erik Hordijk zware kritiek op zijn functioneren. Met name het al dan niet in conflictueuze situaties vroegtijdig opstappen van LB'ers werd hem scherp aangerekend. Roel van der Poort zette als opvolger van Erik Hordijk, zijn doelstellingen in Demo 6.6 uiteen: "Ik zal proberen het LB onder één noemer te krijgen. Zorgen dus dat het een goed team wordt". Helaas. Van het toen gekozen LB is er na de zestiende ALV nog slechts één over; Roel van der Poort zelf. Op de vijftiende ALV bleek al dat het duiventilprobleem niet was opgelost. Drie LB'ers stapten na minder dan een half jaar al op. Een bezorgde vijftiende ALV stelde derhalve een commissie in om te zoeken naar oorzaken van en oplossingen voor het duiventilprobleem. Als de commissie binnenkort met zijn rapport komt, kan in ieder geval dit geconstateerd worden: de zeven wisselingen in het LB vormen de evenaring van het record van november 1986, met dat verschil dat er toen een coup werd gepleegd. Toch valt voorzitter Roel van der Poort weinig te verwijten. De sfeer in het LB was het afgelopen jaar goed en de reden van het vertrek van de zeven klinkt legitiem: de grote werkdruk is over een langere periode niet te combineren met een studie of een full-time baan. Roel van der Poort hierover: "Ik denk dat je het als een gegeven moet accepteren dat mensen na een jaar opstappen. De JD bestaat voornamelijk uit studenten. De verzwarening van de studiedruk door de verkorting van de studieduur maakt dat er minder tijd overblijft voor andere dingen. Dus hebben mensen minder lang de tijd om bijvoorbeeld in het LB van de JD te zitten. Het is vervelend, maar onvermijdelijk.

Dezelfde tendens zie je in andere jongerenorganisaties. Om de werkdruk te verlichten probeert het LB momenteel een werker-ervaringsplaats te creëren. En mocht de JD extra subsidie krijgen, waar het wel naar uit ziet, dan wil het LB daar een

dienstweigeraar voor in dienst nemen. Dergelijke medewerkers kunnen veel organisatorische werkzaamheden overnemen van LB-leden. Een werkervaringsplaats voor met name licht administratieve werk, terwijl een dienstweigeraar ook bijvoorbeeld cursussen kan organiseren. In het rapport van de ALV-commissie zal ook het idee gelanceerd worden om taken van het LB te decentraliseren. De regio's moeten dichter bij het LB komen te staan door taken van het LB over te nemen op onder meer het gebied van scholings- en vormingsactiviteiten," aldus Roel van der Poort. Ondersteuningscommissies moeten oplossing bieden. Het LB heeft voor wat betreft de organisatiestructuur vaak naar de Demo-redactie

gekeken, waar wel een optimale continuïteit wordt bereikt. Deze is te danken aan de wisselende werkdruk in de redactie. Een oud-hoofdredacteur kan als redacteur in de redactie werkzaam blijven en de nieuwe hoofdredacteur assisteren als dat nodig is. Op deze wijze blijft er een optimale kennisoverdracht bestaan. Voor het LB is deze werkwijze echter niet haalbaar. Er bestaat niet zoiets als LB-lidmaatschap in de luwte. Roel van der Poort heeft er wel een variant op gevonden: "We proberen achter elke LB'er een kleine ondersteuningscommissie te plaatsen. Arjan Bos richt zo'n commissie op voor de nieuwe penningmeester en neemt daar zelf zitting in. Dergelijke commissies heb je ook voor de vice-voorzitter politiek (Commissie Politieke Zaken), de algemeen secretaris en de secretaris ledenwerving en materialen (Campagnecommissie). Daarnaast hebben we het handboek Besturen geschreven, dat ik aan alle vertrekkende LB'ers zal geven." - Zou je dat boek niet ook aan de nieuwkomende LB'ers geven, Roel? - "Om het rijtje oplossingen te completeren zal het LB ook een weekend organiseren waarin scheidende en nieuwe LB'ers ervaringen uitwisselen." Zouden we dan toch nog een krachtig, slagvaardig en ervaren LB krijgen? "Zo'n LB hebben we het afgelopen jaar gehad. Ondanks het gebrek aan ervaring hebben we de continuïteit verbeterd. Zeven nieuwe LB'ers in één klap werkt natuurlijk niet bevorderlijk, maar ik denk toch dat de kwaliteit geëvenaard kan worden. Zeven nieuwe LB'ers inwerken zal een hele klus zijn, maar ik vind het ook wel een mooie taak", aldus een verwachtingsvolle Roel van der Poort. LB'er zijn betekent een mooie tijd van je leven hebben", zegt de recordhouder zittingsduur in het LB bij wijze van oproep aan alle JD'ers om zich te kandideren. ■

ROEMENIE

Roemenië. Met een ietwat onbestemd gevoel ga je erheen. De kennis over dit land is voor het grootste gedeelte aan krantenartikelen ontleend. In december 1989 vond er - voor de buitenwereld geheel onverwacht - een revolutie plaats. Na een bloedige strijd moesten de gevreesde partijleider en president Nicolae Ceaucescu en zijn vrouw Elena uiteindelijk zelfs letterlijk het veld ruimen. Tijd voor een ander beleid: het Front voor Nationale Redding (FSN), waarvan aanvankelijk veel dissidenten deel uitmaakten, ging orde op zaken stellen. Er kwam een voorlopig parlement en er werden verkiezingen uitgeschreven: 20 mei 1990.

Al drie weken lang demonstreerden mensen op het Plein van de Universiteit. Sommigen (of velen?) verwachtten een tweede revolutie, die in de nacht van donderdag 17 mei op vrijdag 18 mei zou plaatsvinden. Het is niet geheel vreemd dat een onbestemd gevoel zich van je meester maakt wanneer je woensdag 16 mei om 01.00 naar Roemenië vertrekt. Naast die zekere spanning overheerste toch de nieuwsgierigheid, de interesse voor dit Oosteuropese land, dat zich tot voor kort niets aan de omringende wereld gelegen had laten liggen.

Zouden het staatkundig bestel en de economie ook in Roemenië aan hervormingen worden onderworpen? Uit kranten mocht je opmaken dat hier heus sprake van was. Aan de andere kant was het niet alles goud wat er blonk. Waarom werd er nu al wekenlang in alle grote steden gedemonstreerd? Waarom waren vele mensen van het eerste uur uit het Front weggelopen?

Samen met zes JOVD-ers zouden wij een poging doen te onderzoeken of, en zo ja, voor welke weg naar de democratie in Roemenië werd gekozen. Met dit doel voor ogen waren we als waarnemers naar de verkiezingen afgevaardigd.

Twee dagen waren uitgetrokken voor de reis naar Boekarest. Bij nader inzien bleek dat een iets te optimistische gedachte. Waren we donderdag binnen een uurtje de grens bij Nadlac gepasseerd, daarna begon het "echte" werk pas. De tocht naar Boekarest voert - als je tenminste de juiste route kiest - langs idyllische dorpjes, waar plattelanders hun

schattige huisdieren (varkens, ganzen, koeien en dergelijke) uitlaten, terwijl ze gebruik maken van de gehele wegbreedte. Je waant je in een land dat ademt naar voorgaande eeuwen. Een en ander impliceert wel dat de weg naar Boekarest een lange is, niet geheel zonder (val-)kuilen. 's Nachts om twee uur bereikten we de Roemeense hoofdstad. Een taxi-chauffeur bevond zich meteen in onze nabijheid (waar kwam hij zo snel vandaan?) en wees ons het kantoor van de Partidul National Liberal (PNL), de partij op wier verzoek wij als waarnemers naar de Roemeense verkiezingen waren gekomen. We werden bijzonder gastvrij ontvangen en kregen zelfs een tolk (eigenlijk meer een vriend) voor de komende drie dagen. Die dagen waren geheel volgepland. De activiteiten varieerden van een bezoek aan de Nederlandse ambassade via bijeenkomsten met leden van IFLRY (=International Federation of Liberal and Radical Youth) en PNL-mensen tot gesprekken met studentenleiders en Roemenen op het Plein, in de stad, op het platteland. Op de ambassade werd ons verteld dat de nieuwe situatie wel enige perspectieven bood. Het zou natuurlijk enige tijd in beslag nemen om alle hervormingen door te voeren. Dat was nu eenmaal onvermijdelijk. Toch ging Frans van Spronsen, de tweede man na ambas-

De partijen die na december als wortels uit de grond schoten, zeggen veelal voort te bouwen op de ideeën van de partijen van voor 1946. Van die laatste zijn dan ook dikwijls de namen overgenomen: PNL, Boeren (Christendemocratische) partij. Een duidelijk afgebakend programma is er nog niet. Eerst is het zaak zich tegen Ilescu te verweren, die hen daartoe overigens nauwelijks de middelen biedt. Vervolgens zal er voor de volgende verkiezingen (over 18 maanden) een gedegen uitwerking van de uitgangspunten verschijnen.

Op het universiteitsplein gaf men uiting aan de ontevredenheid over het optreden van de regering Ilescu. Overdag discussieerden studenten, maar ook anderen, op het plein, staand of zittend voor de tenten van hen die er permanent bivakkeerden. 's Avonds zwol de menigte weer aan. In de "enige vierkante kilometer die bevrijd was van het communisme" (er hingen spandoeken met de tekst "Prima zona libera de comunismu") werden de mensen toegesproken, onderbroken door gezang en kreten "Jos comunismul" (Weg met het communisme).

We spraken mensen aan om te informeren naar hun visie op de algemene gang van zaken in Roemenië. Wat de grote verandering was? Dat men nu vrijuit kon spreken. Eigenlijk was dat

ROEMEENSE VERKIEZINGEN: DE TWIJFELS BLIJVEN

TEKST: CAROLIEN BUDDINGH/CARIN TIGGELOVEN

Carolien Buddingh' en Carin Tiggeloven bevonden zich in een groep jongeren die in Roemenië aanwezig was, toen daar enkele maanden geleden voor het eerst sinds 1946 vrije verkiezingen werden gehouden. Dit is hun verhaal.

sadeur Stork, niet zover dat hij Ion Ilescu, leider van het FSN, direct het voordeel van de twijfel wilde geven.

Bij de PNL en de andere oppositiepartijen voerde een gedachte de boventoon: de strijd tegen de neo-communisten van Ilescu aan te binden. Was laatstgenoemde immers niet degene die door Ceaucescu was opgeleid en die hand in hand lachend naast de Conducator stond, getuige een oude foto?

meteen de enige vooruitgang. Bovendien waren daar nog vraagtekens bij te zetten. Want ook nu werd er meegeluisterd, bleef iemand steeds om ons heendralen, maar was weg zodra wij op hem af wilden stappen. Hoe veilig is het om je mening uit te spreken? Want "straks zijn jullie weer weg, ons vergeten, wint het Front en worden wij uit onze huizen gesleurd", zoals een meisje het heel treffend bracht.

Jaren van angst om te veel te zeggen, een verspreking te maken, niet juist te handelen, de verkeerde mensen te vertrouwen, de vrees om niet op de geoorloofde wijze naar de grillige pijpen van Nicolae Ceaucescu en de zijnen te dansen, zijn niet met een enkele draai van je af te schudden. De twijfel bij de mensen zat diep, heel diep. De wond was nog lang niet geheeld. Misschien had Ilescu een coup gepleegd, om aldus de partij van de Ceaucescu-clan te ontlasten, terwijl hij

gebruik maakte van de ontevredenheid onder het volk. Dit gerucht deed de ronde. Hoeveel waarheid schuilt er in zo'n gerucht? Feit is dat het Front voor Nationale Redding de reeds bestaand (partij)kanalen intensief benut. De Securitate heeft plaats gemaakt voor een nieuwe veiligheidsdienst, maar zijn zij in werkelijkheid niet een en dezelfde?

's Zondags was het zover: de eerste vrije verkiezingen sinds 1946 zouden plaats vinden. Nu konden we onze taak als waarnemers gaan uitoefenen. 's Ochtends vroeg vertrokken we van Boekarest naar Timisoara om onderweg stembureaus in de diverse dorpen en steden aan te doen. We vertrokken echter niet voordat Radu, onze tolk, zijn stem had kunnen uitbrengen. Er werd namelijk gezegd dat vele studenten niet ingeschreven stonden, noch in hun geboorteplaats, noch in hun studiestad. Manipulatie? Radu stond in ieder geval wel op de lijst en kon stemmen.

Een stembureau herkende je aan de lange rij mensen die zich ervoor verschansten. Ja, ze waren blij om te gaan stemmen. Nu voor het eerst (weer) in vrijheid. Veel veranderd was er daarentegen nog niet, aldus de mensen met wie wij spraken. Vaak durfden men echter niet in gesprek met ons te gaan, uit angst voor eventueel later te volgen represailles. Onder het mom de Engelse of Franse taal niet te beheersen, bedankten velen voor de eer, maar luisterden wel naar de gesprekken die we met andere hielden. Ook Front aanhangers (te herkennen aan een band om de mouw) waren hevig geïnteresseerd in onze "groep-sinterviews".

In de stembureaus heerste in het algemeen een vrij chaotische sfeer: mensen stonden met zijn tweeën in een stemhokje, of er werd hen nog even duidelijk gemaakt, waar ze het stempeltje neer dienden te zetten. Als "observator" dat de hele stemprocedure eigenlijk door een woord kon worden getypeerd: amateurisme. Men was niet bekend met de nieuwe democratische gang van zaken. Daarbij leek de grens tussen amateurisme en doelbewust corrupt handelen meer en meer te vervagen. Op een gegeven moment ving we het bericht op dat in een klein plaatsje de voorzitter van het stembureau stemadviezen gaf. Hoewel we het slechts "van horen zeggen" hadden, besloten we het toch te rapporteren aan de districtsjury. Daar aangekomen werden we met alle eards omringd, na een ontvangst in een kamer waar naast A4-tjes van de oppositiepartijen ook nog een grote poster van het FNS hing. Wij hadden slechts onze boodschap over te brengen: er werd gefraudeerd, en daar moest een eind aan worden gemaakt. De nervositeit bij de juryleden nam toe. Driftig gebarend beweerde de voorzitter dat van fraude geen sprake kon zijn. Wie had ons dat verteld? Op hem (een docent Frans, dhr Popiescu) richtte zich de aandacht. Zijn naam werd voortdurend genoemd. We maakten nogmaals duidelijk waar het ons om te doen was. Goed, er werden telefoontjes gepleegd. De gesprekken werden op opgewonden toon gevoerd. Ondertussen bleven de juryleden met elkaar en met ons discussieren. Dat ze niet blij waren met ons verzoek was ons meer dan duidelijk. Bovendien vreesden wij voor het lot van deze docent, die er bij ons op had aangedrongen dit toch vooral te melden. Nog eenmaal drukten we de voorzitter en ook de journalist van de Roemeense staatspers die zich inmiddels bij ons gezelschap had gevoegd (als infiltrant?) op het hart dat deze zaak uitgezocht diende te worden en dat wij niet schroomde pers en ambassade in te schakelen.

Met de schrik toch ietwat in de benen (naar ons idee waren we veel te lang binnengehouden) vervolgden we in een ijtempo de rit naar Timisoara. Twee witte Dacia's reden achter ons aan. Timisoara. Waar het begon sloten wij onze Roemeniëreis af. We bezochten stembureaus in de stad en in de omgeving. We waren

aanwezig bij het stemmen en tellen van de stemmen. Men had ons liever niet dan wel om zich heen.

Het Front voor Nationale Redding heeft gewonnen. De verkiezingsuitslag stond eigenlijk bij voorbaat al vast. Vooral op het platteland was de aanhang groot. Ion Iliescu was immers degene die Ceaucescu had verdreven? Hij was de enige die in Roemenië was gebleven, in tegenstelling tot Radu Campeanu (PNL) en Ion Ratiu (Boerenpartij), die beiden tijden in Frankrijk hadden gewoond. Iliescu kende Roemenië als geen ander. Op het platteland kende de bevolking geen ander dan Iliescu. Met een beetje (stem)advisering hadden de "onafhankelijke" stembureauvoorzitters daar voldoende zekerheid over.

Het Front heeft gewonnen. Roemenië nog steeds niet is opgeklaard. Donderwolken lijken zich samen te pakken. De geest van Nicolae Ceaucescu waart rond in de spookstad met als middelpunt het pompeuze, lompe, koude en kille volks-paleis. De Securitate bestaat en de mensen zijn bang. "December 1989" was een "revolt"; de "revolution" moet nog komen.

We zijn terug in Nederland, zij bleven daar, in Roemenië. Wat is het lot van de mensen met wie we hebben gesproken. We beloofden hen niet te vergeten. Daarvoor heeft het allemaal ook teveel indruk gemaakt. ■

NEDERLAND
✓ VOOR EEN
ZUID **vrij**
AFRIKA

GIRO 26655
BEVRIJDINGSFONDS
KOMITEE ZUIDELIJK AFRIKA
AMSTERDAM
020 270801

LITOUWEN

TEKST: JACK DE KRAAIJ/BERT DE VRIES

Afgelopen voorjaar werd door de media veel aandacht besteed aan de kwestie Litouwen. Om het geheugen op te frissen eerst even dit. Litouwen is een deelrepubliek van de USSR die naar onafhankelijkheid streeft. Ter rechtvaardiging van dit streven werd het zelfbeschikkingsrecht dat volkeren zouden hebben, aangevoerd. Veel Westerse volkeren steunen dit streven. Hoewel Nederland sympatiek staat ten opzichte van het streven van de Litouwers, menen wij toch dat de gronden waarop zij hun onafhankelijkheidsstreven baseren, niet juist zijn.

Bij het recht op zelfbeschikking van volkeren stuiten wij eerst op een praktische vraag, die al direct de kern van het principe raakt. Wat is een volk?

In de achttiende en negentiende eeuw werden alle inwoners van een nationale staat als een volk beschouwd. Wie binnen de grenzen van een nationale staat woonde, behoorde tot dat volk. Om te bepalen waar de grenzen lagen werden oorlogen gevoerd en verdragen gesloten. Dit had tot gevolg dat de grenzen nogal eens verschoven. Zo kon het dan ook gebeuren dat je als inwoner van een almaar veroverd gebied nu eens tot het ene en dan weer tot het andere volk behoorde.

Echter, het besef dat de term 'volk' anders gedefinieerd moet worden is gestaag gegroeid. De definitie van wat een volk is, die wij nu zullen hanteren luidt: Een groep mensen die zich onderling verbonden voelen door een gemeenschappelijke taal, cultuur of geschiedenis. Kortom, het wij-gevoel moet aanwezig zijn.

Terwijl de nationale staten zich langzamerhand vormden, hebben zij zich steeds meer bevoegdheden toegeëigend. Bijvoorbeeld ten aanzien van de wetgeving. Aan het eind van de negentiende eeuw en in de loop van de twintigste eeuw werden de rechten van de mens geformuleerd. Nu het einde van de twintigste eeuw ook alweer in zicht is, blijkt dat de volkeren steeds meer de behoefte voelen om zelf te beslissen over zaken die hen aangaan. Om die behoefte aan zelfbeschikkingsrecht te vervullen is het nodig om bepaalde bevoegdheden die nu nog bij de staat rusten, over te dragen aan het volk. Maar tot deze bevoegdheden hoort in ieder geval niet het recht jezelf onafhankelijk te verklaren. En wel om de volgende redenen:

- De volkeren in Europa behoren onderling solidair en

tolerant te zijn. Men moet in harmonie met elkaar leven. Daarin past het streven naar onafhankelijkheid niet.

- Vrijwel elk volk leeft in een gebied (dit is een nationale staat of een provincie) waar ook een of meer andere volkeren leven. De beslissing over de onafhankelijkheid van het ene volk heeft grote gevolgen voor de positie van andere volkeren in hetzelfde gebied, of zelfs voor volkeren in andere gebieden.
- Gezien het feit dat in Europa economische en politieke banden tussen nationale staten zeer verstengeld zijn, heeft de onafhankelijkheid van een der gebieden grote gevolgen voor het hele systeem. Zo'n systeem kan uit balans raken en economische achteruitgang of een (burger-)oorlog kan het gevolg zijn.

Eigenlijk lost de onafhankelijkheidsverklaring ook helemaal de problemen niet op. Want waarom verklaart een volk zich onafhankelijk? De roep naar onafhankelijkheid komt meestal voort uit het gevoel als volk onderdrukt te worden door en/of achtergesteld te worden op een ander volk. Als de onderdrukking/achterstelling opgeheven zou of voorkomen zou worden, zou een streven naar onafhankelijkheid overbodig worden. Het verklaren van de onafhankelijkheid zou de problemen dus niet oplossen, maar zal de situatie waarschijnlijk alleen maar doen verslechteren.

Als een volk geen recht heeft zich onafhankelijk te verklaren, welke rechten heeft het dan wel?

- Elk volk is gelijkwaardig aan andere volkeren.
- Een volk mag niet onderdrukt of achtergesteld worden.
- Elk volk mag haar cultuur op haar eigen wijze beleven.
- Elk volk mag haar eigen taal voeren.
- Ieder lid van het volk mag die namen dragen, die bij dat volk horen.
- Ieder lid van het volk mag zich kleden en tooien zoals de eigen cultuur dat voorschrijft.
- Elk volk mag haar kinderen opvoeden in de aard zoals dat volk dat wenst.
- Elk volk heeft het recht haar geschiedenis te kennen.

Wanneer de rechten van het volk internationaal erkend en gewaarborgd worden, zal de onderdrukking cq. achterstelling van volkeren afnemen. Dit zal tot gevolg hebben dat conflicten tussen volkeren minder snel ontstaan en minder snel escaleren. Daarmee zal de behoefte aan onafhankelijkheid vervallen en zal de stabiliteit en wereldvrede bevorderd worden. ■

BRIEVEN

Deze rubriek biedt plaats aan brieven van lezers, met een maximum van honderd woorden. Het mag hierbij niet gaan om persoonlijke aanvallen of reacties op buiten Demo gevoerde discussies. Waar nodig tracht de redactie zo spoedig mogelijk een reactie van betrokkenen te plaatsen. Plaatsing van ingezonden brieven die niet door de redactie geschreven zijn betekent niet dat de redactie instemt met de inhoud. Brieven dienen nadrukkelijk ter publicatie in deze rubriek te worden aangeboden.

Een joodse man komt bij zijn rabbijn en roept in wanhoop uit: "Rebbe, mijn dokter vertelt me net dat ik nog drie uur te leven heb. Vertel me, wat moet ik doen?" Hierop antwoordt de rabbijn: "Geen nood. Zoek een andere dokter."

Dit verhaal kwam bij mij op toen ik las, dat de redactie van Demo afraadt kringlooppapier te gebruiken, omdat de drukker kringlooppapier ongeschikt acht (!?) (zie Demo 7.4).

Mischa Schrijver

Uiteraard beslist de drukker noch de redactie over het gebruik van kringlooppapier. De redactie verstrekt de gevraagde informatie, waarna het congres (o.a. bij vaststelling van de begroting) een keus kan maken. Zowel de toeslag op het gebruik van bijzondere papiersoorten als de kwantumkorting op de nu gebruikte papiersoort is landelijk geregeld, en staat dus los van de gekozen drukker. Natuurlijk geldt dit laatste ook voor het al dan niet milieuvriendelijk zijn van kringlooppapier. Attent als altijd is Drukkerij Coene in Den Haag voor ons verder gaan zoeken naar milieuvriendelijke alternatieven. Na twee maanden(!) ontving onze drukker één proefvelletje van een nieuwe, nog zeer experimentele papiersoort die wél aan alle eisen (ook financieel) voldoet. Het kan echter nog een tijd duren voordat dit papier productiegereed (d.w.z. in voldoende mate bestelbaar) is.

Adrie van der Luijt, hoofdredacteur. ■

In de afgelopen maanden is in de vereniging op ongekend grote schaal gediscussieerd over de koers die de Jonge Democraten de komende tijd moeten gaan varen. Tijdens het najaarscongres in Elst zal als resultaat hiervan het beleidsplan 1991 definitief worden vastgesteld.

Voor het verenigingsblad Demo geldt, dat al langer gewerkt is aan het inventariseren van wensen en eisen en het formuleren van een beleid voor de toekomst. Direct na mijn verkiezing tot hoofdredacteur van Demo, in november vorig jaar, heb ik zoveel mogelijk regio's bezocht om een duidelijk beeld te krijgen van wat er bij de Jonge Democraten leeft ten aanzien van het blad. Dit contact duurt uiteraard nog voort en ook in de toekomst zal ik trachten zo goed mogelijk op de hoogte te blijven van de mening van de vereniging. Een eerste verkennende ronde maakte echter al duidelijk, dat herformulering van het redactiebeleid gewenst was. Een herformulering, die, behalve van de redactie, de medewerking van heel de vereniging en onderdelen van die vereniging zou vergen.

Door het vertrek van eindredacteur Michel Verschoor, begin dit jaar, heeft de concrete aanpak van deze maatregelen enige tijd op zich laten wachten. Nu echter, met Erik Zwiers als nieuwe 'tweede man', is dubbelhard gewerkt om de kritiek, de eisen en wensen, maar ook de positieve meningen ten aanzien van Demo te verwerken in een actieplan. Dit plan nu, waarvan de eerste resultaten al in deze Demo te zien zijn, zal in de komende maanden door de redactie ten uitvoer worden gebracht.

Na een korte aanlooperperiode is het de bedoeling dat de eerste 'Demo nieuwe stijl' begin volgend jaar van de persen rolt. Vanaf de tweede week van januari mag je zevenmaal per jaar rekenen op een Demo die afwis-

selender, actueler en interessanter is. Na intensief be- raad met ondermeer redactie en drukker is het gelukt de productietijd van Demo week terug te brengen tot een krappe drie weken. Zeer actuele en/of spoed- eisende informatie kan zonodig zelfs tien dagen voor verzending nog worden ingepast. Zo hopen we je steeds te kunnen voorzien van het laatste nieuws uit vereniging, landelijk bestuur en politiek. Door uit- breiding van de layoutredactie kan aan de vormgeving van Demo meer dan ooit aandacht worden besteed. Met behulp van de splinternieuwe personal computer op het landelijk secretariaat kan de stroom van infor- matie snel en overzichtelijk worden gepresenteerd. Die pc moet ook zorgen voor een vlekkeloze verzending van de nog steeds groeiende oplagen van Demo. Veel van de veranderingen hebben betrekking op taal- gebruik en vormgeving, maar ook inhoudelijk gaat er het een en ander veranderen. Behalve dat onderwerpen actueler zullen zijn, zullen ze ook met meer diepgang

worden behandeld. Naast gastschrij- vers van binnen en buiten de vere- niging, heeft Demo de beschikking over uitstekende journalisten. De meeste redactieleden kregen hun op- leiding aan een School voor de Jour- nalistiek en/of deden ruime ervaring op bij gerenommeerde landelijke media. Door de nieuwe, efficiëntere werkwijze moet van deze kennis meer nog dan in het verleden gebruik kunnen worden gemaakt. Daarbij vormt de Demoredactie al jaren het meest stabiele onderdeel van de vere- niging. Ook organisatorisch gaat er zodoende weinig kennis verloren. De Jonge Democraten hebben vrij- heid van meningsuiting en radicale democratisering hoog in het vaandel staan. Tijdens congressen hanteert de vereniging daarom bijv. het unieke 'one man one vote'-systeem, dat alle aanwezigen de mogelijkheid biedt persoonlijk en rechtstreeks voor hun mening uit te komen. Al- leen al daarom hoort het vereni- gingsblad van de Jonge Democraten

individuele leden de moge- lijkheid te bieden hun men- ing te geven over actuele en minder actuele zaken. Uiteraard staat het eenieder vrij dit te doen in de vorm van een artikel, maar lang niet iedereen heeft de moed, de kennis en de tijd om op een zo grootschalige wijze aan de slag te gaan. Daarom zal Demo in het vervolg plaats inruimen voor een brievenrubriek, waarin plaats is voor notities van maximaal honderd woorden. Vanzelfsprekend mag het hierbij niet gaan om per- soonlijke aanvallen, reacties op buiten de Demo gevoerde

discussies of om naar het oordeel van de redactie onevenredig schadelijke kritiek op de vereniging of onder- delen daarvan. Wat nu precies 'on- evenredig schadelijk' is, zal vooral de praktijk uit moeten wijzen. Ook het landelijk bestuur kan voortaan zijn ei kwijt in Demo: voor het laat- ste nieuws uit onze nationale ver- gaderclub wordt een vaste ruimte gereserveerd. Hiermee komt Demo tegemoet aan de bij herhaling geuite wens van de vereniging om regel- matig en vooral vroegtijdig op de hoogte gehouden te worden van het- geen zich in het landelijk bestuur afspeelt.

De 'nieuwe' Demo zal een stan- daarddikte hebben van slechts >

DEMO'S METAMORFOSE

TEKST: ADRIE VAN DER LUIJT

Een stapel getikte A4-tjes, met lijm en schaar vormgegeven en door de redactie zelf afgegeven bij de kleine groep JD-pioniers. Zó stellen we ons de begintijd van Demo voor.

Demo, als verenigingsblad van de Jonge Democraten nu eens verguisd, dan weer bejubeld. Maar altijd spraakmakend.

In zes jaar tijd zag Demo diverse redactionele beleidsopvattingen aan zich voorbijtrekken. Nu is het opnieuw tijd voor een grote opknopbeurt, wellicht de grootste. Demo wordt meer dan ooit het verenigingsblad van de Jonge Democraten.

twintig pagina's (ter vergelijking: de huidige standaarddikte is in praktijk achtentwintig pagina's). Hier gaan dan nog de vanaf deze maand te publiceren advertenties af. In een tijd van bezuinigingen enerzijds en een toenemende druk op niet alleen het Demobudget (stijgende druk- en verzendkosten, snelle groei oplagecijfers), maar ook op andere begrotingsposten, lijkt een verdere groei van het Demobudget niet reëel. Ondanks het feit dat Demo op dit moment op de goedkoopste mogelijke wijze wordt geproduceerd, zoals ook de secretaris ledenwerving en materialen na diepgaand onderzoek heeft geconstateerd, blijft het aandeel van Demo in de totale begroting aanzienlijk. Dat aandeel groeit zelfs nog iets: in tegenstelling tot andere onderdelen van de vereniging telt de Demoredactie een relatief groot aantal niet-studerende leden. Ook om optimaal verslag te kunnen doen van de vele verenigingsactiviteiten moeten nieuwe kosten gemaakt worden. Tot slot is het onontbeerlijk dat van deze activiteiten, waarbij zoveel JD'ers actief betrokken zijn, goede en actuele foto's gepubliceerd worden. Demo kan alleen een goed beeld geven van een bruisende vereniging als de middelen daartoe beschikbaar zijn. De kosten, de logische consequentie van het gekozen beleid, van de wensen en eisen van de vereniging zelf. Alleen als het congres, de leden, de lezers van Demo, die consequentie aanvaardt kan Demo het blad zijn van héél de vereniging, niet slechts van enkele aparte regio's, afdelingen en andere groepen.

Er verandert trouwens heel wat met name voor het regio- en afdelingsnieuws. De huidige opzet verdwijnt en in de plaats hiervan komt een meer journalistieke opzet: verslagen en aankondigingen gescheiden in aparte berichtjes, foto's met fotobijchriften etc. Per inzender (regio of afdeling) kan dit betekenen, dat niet één maar meerdere stukjes geplaatst worden. Alleen staat er dan niet de naam van je eigen regio of afdeling boven, maar een echte kop. Met hulp van de redactie moet een katern ontstaan waarin alle verenigingsactiviteiten gemeld worden: borrels, discussieavonden, forums, themadagen, feesten, excursies, bestuurswisselingen, lokaal-politieke issues etc. Je begrijpt dat, mede gezien het kleinere aantal pagina's, het van belang is vooraf duidelijk een paar afspraken te maken.

Stuur kopij alleen in als dat echt noodzakelijk is. Insturen uit plichtsbesef, zonder werkelijk inhoudelijke informatie, is zinloos. Bij de eindredactie zal kopij die niet voldoet aan de door de redactie gestelde kwaliteitseisen onverwijld worden

geretourneerd. Het is van het grootste belang, vooral voor de inzenders zelf, dat informatie over activiteiten kort en bondig en vooral zo vroeg mogelijk aan de redactie wordt toegezonden. Vergeet ook niet je regio- of afdelingsblad aan ons te sturen. Alleen bij tijdige en volledige toezending van informatie kan sprake zijn van een goede berichtgeving over verenigingsactiviteiten. En daar is het verenigingsblad tenslotte voor!

Aanleveren van kopij dient voortaan bij voorkeur op floppie te gebeuren (WP 5.0 of 4.2). Let op de gepubliceerde deadlines! Het nieuwe beleid betekent een aanzienlijke lastenverzwaring voor de redactie. Daarom worden leden die willen helpen met het intikken, verzenden etc. van Demo dringend verzocht zich bij de redactie te melden. Uiteraard bepaal je zelf wanneer je beschikbaar bent; alle kleine beetjes helpen! Verder zoeken we enthousiaste mensen die aankondigingen, verslagen e.d. van activiteiten in en rond hun eigen regio of afdeling willen schrijven. Dit zal in overleg met en onder de bezielende leiding van de redactie gebeuren. Eventuele onkosten kunnen in overleg met de redactie worden vergoed. Ditzelfde geldt voor Jonge Democraten die zich willen inzetten voor het maken van foto's van dergelijke activiteiten. Of misschien heb je een broer, zus of kennis die graag fotografeert. Hoe dan ook: schrijvers, helpers en fotografen, meld je!

"Nieuwe zaken worden vertrouwd gemaakt, vertrouwde zaken nieuw." Dat is zo ongeveer in het kort de opzet van de vernieuwde Demo. Voor geïnteresseerden is één telefoontje voldoende om de tekst van het Demo-beleidsplan thuis te ontvangen. Mocht je verder nog vragen hebben, dan kun je terecht op het kaderweekend, het congres of bellen naar:

Adrie van der Luijt,
hoofddirecteur Demo
tel. 01718-27015. ■

Conflict Leenards/ LB over HR-plan

TEKST: ADRIE VAN DER LUIJT

Paul Leenards, tot voor enkele maanden secretaris ledenwerving en materialen in het landelijk bestuur (LB), heeft bedreigd 'vreselijk moeilijk' te gaan doen tijdens het aankomend congres en bij de voorbereidingen daarvan. Aanleiding vormde de LB-vergadering van zondag 9 september, waarin het landelijk bestuur besloot de door Leenards ingediende voorstellen tot wijziging van het Huishoudelijk Reglement van de vereniging alsnog van de congresagenda te schrappen.

De voorstellen, conform de reglementen door vijf personen ondertekend, waren door vice-voorzitter Mark van Barschot in tweede instantie genoteerd voor behandeling op de tweede congresdag. Het vaststellen van het congresprogramma behoort tot de taken van het landelijk bestuur. Het LB besloot echter, mede gezien het feit dat de voorstellen niet vóór de uiterste inleverdatum waren ingezonden, van behandeling van de voorstellen af te zien.

LB-voorzitter Roel van der Poort deelde Leenards in een telefoongesprek het slechte nieuws mee, waarop deze in woede ontstak. Tenzij het LB zou besluiten de voorstellen toch nog op de agenda te plaatsen, dreigde Paul zijn oud-collega's het vuur aan de schenen te leggen. "Discussie over mijn voorstellen, waaraan ik lang gewerkt heb, vind ik van groot belang. Het wordt hoog tijd dat er gesproken wordt over bijvoorbeeld het redactiestatuut van Demo. Ik zal dan ook op alle mogelijke manieren trachten ze alsnog op het congres besproken te krijgen. Desnoods ga ik ongelooflijk moeilijk doen over het LB en de Demo-redactie op het congres en tijdens de voorbereidende vergaderingen in het land. Mijn voorstellen zullen besproken worden," aldus een boze Leenards.

Na koortsachtig overleg besloot voorzitter Van der Poort niet toe te geven aan deze vorm van chantage.

"Een deel van zijn voorstellen kan Leenards als organisatorische moties indienen. Afgezien van het feit dat hij zijn plannen te laat heeft ingediend, heeft het LB wijzigingsvoorstellen opzettelijk niet op de agenda gezet. Het wachten is namelijk op voorstellen van de speciale commissie voor herziening van het Huishoudelijk Reglement. Als hij zonnig het HR wil veranderen, laat Paul dan in die commissie plaatsnemen." ■

LB-NIEUWS

Tijdens het congres is er voor alle leden de mogelijkheid vragen te stellen aan het landelijk bestuur. Van een kritische vereniging als de Jonge Democraten zou je bij zo'n gelegenheid verwachten dat een stortvloed van kritische vragen zich op het landelijk bestuur werpt. vreemd genoeg is dit niet het geval. Meestal valt er in eerste instantie een oorverdovende stilte, waarna zich een aantal Jonge Democraten opwerpt als vragenstellers. Dit vindt het landelijk bestuur erg jammer. We denken echter dat met dit LB-nieuws genoeg vragen in de hoofden van de Jonge Democraten opkomen om een vragenuur te vullen. Hopende dat deze vragen inderdaad gesteld worden presenteert het landelijk bestuur in deze Demo het meest actuele nieuws, heet van de naald!

De werkervaringsplaats

In 1991 zal het secretariaat van de Jonge Democraten worden versterkt met een vaste kracht. De secretariaatsmedewerker zal zijn gerecruteerd uit het ruime aanbod van het arbeidsbureau. De bedoeling is dat zij of hij bij de Jonge Democraten een jaar lang werkervaring op doet, vandaar de kop 'werkervaringsplaats'.

ALV-commissie

Op het vorige congres is verzocht om een commissie die de continuïteit binnen het landelijk bestuur zou onderzoeken. Naar aanleiding van dit onderzoek zouden aanbevelingen aan het landelijk bestuur moeten worden gedaan om a) de werkdruk te verlagen en b) de continuïteit te vergroten. Op moment van schrijven is duidelijk dat in september de commissie met haar aanbevelingen zal komen. Het landelijk bestuur hoopt met het congres duidelijkheid te kunnen verschaffen over wat met de gedane raad wordt gedaan.

Handboek besturen

In 1991 zal het lang verwachte handboek besturen zijn uiteindelijke vorm krijgen. In dit boek is, op basis van ervaring, beschreven hoe aan de verschillende functies invulling kan worden gegeven. Het doel van het boek is dat voorkomen wordt dat ieder Jonge Democraat als zij bestuurslid wordt opnieuw het wiel gaat uitvinden. De opgedane wijsheid blijft zo behouden voor de vereniging, ook als deze wijsheid niet meer lijfelijk aanwezig is. Een must dus voor ieder bestuurslid van de JD.

Confrontatiebijeekomsten

Standpuntbepaling, dat is de interessante en weerbarstige kurk waarop de JD drijft. Vooral tijdens congressen worden zorgvuldig voorbereide standpunten vastgesteld. Wat doet de JD met die standpunten? Het verschijnt in een boekje (toepasselijk genoeg de standpuntenbundel genoemd), het wordt op fora en borrels verkondigd aan ieders willig oor en... Vanaf dit congres is er een goede aanvulling op dit rijtje. Vanaf dan zullen standpunten van de JD worden doorgesproken met mensen uit de politieke praktijk. We confronteren de politici met onze mening en zij confronteren de schrijvers van de resolutie met hun oordeel over het stuk. Vandaar de term confrontatiebijeekomsten.

Tenslotte

Tot slot hebben wij de heugelijke mededeling dat het zorgenkindje van de JD is vervangen door een wonderkind. We hebben het over de nieuwe computer die het secretariaat bevolkt. Om te voorkomen dat ook deze wolk van een baby verandert in een dreinende kleuter heeft de secretaris een commissie in het leven geroepen die het kind 'eronder moet houden'. Deze commissie heeft Ruud van den Brink gedoopt tot computercommissie. Ben jij (sorry, U) goed in het mennen van computers neem dan contact op met de trotse vader (de Algemeen Secretaris) en wordt meemoeder!

*Hopende op vragen waarop wij zo een, twee, drie ook geen antwoord hebben verblijven wij in een permanente gelukzaligheid,
Het landelijk bestuur.*

LB bezorgt over houding Utrecht

TEKST: DEMO-REDACTIE

De JD-regio Utrecht/'t Gooi heeft 'na overleg met' het landelijk bestuur besloten af te zien van naamswijziging. Tijdens een vorige maand gehouden Algemene Regiovergadering (ARV) nam de regio een voorstel aan om de term 'vrijzinnig-democratische jongerenorganisatie' als naam van de regio te vervangen door 'onafhankelijke D66-jongerenorganisatie'. Volgens bestuurslid Evert van Bolhuis zegt 'vrijzinnig-democratisch' jongeren weinig, terwijl bovendien de loyaliteit ten opzichte van D66 duidelijker tot uitdrukking zou komen in de nieuwe naam.

Naar aanleiding van een persbericht dat het regiobestuur Utrecht/'t Gooi over dit besluit aan Demo zond, besloot het landelijk bestuur in te grijpen. "De JD lijkt de Sovjet-Unie wel. De naam kan trouwens alleen landelijk, door het congres, gewijzigd worden, mits een bepaald percentage van de leden aanwezig is. En dus zeker niet als tussengeschoven puntje op de een of andere regiovergadering. Als men vindt dat de Jonge Democraten meer achter D66 aan moeten lopen, wellicht is het dan beter actief te worden in die partij. Maar niet op kosten van de vereniging een beetje een eigen clubje gaan oprichten," aldus Roel van der Poort.

Een telefoontje van de JD-voorzitter was voldoende om regiovoorzitter Erik Nijst ervan te overtuigen dat hij bakzeil moest halen. Kort daarop besloot de regio Utrecht/'t Gooi het eerder genomen besluit tot naamswijziging te vernietigen.

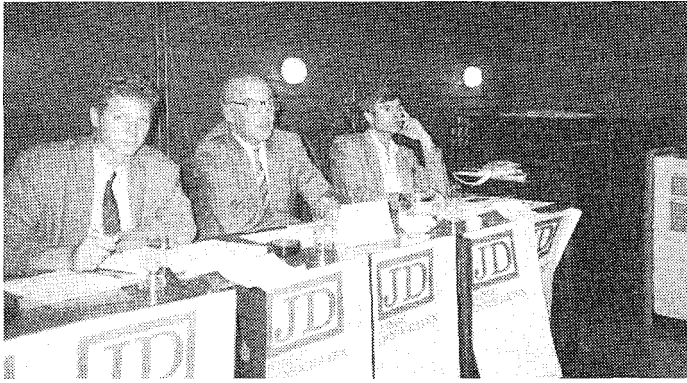
De regio Utrecht/'t Gooi kwam eerder deze maand ook al in aanvaring met de regio's Noord-Holland en Groot-Amsterdam. Tijdens het gezamenlijk te houden introductieweekend op 6 en 7 oktober wilden deze laatste twee regio's het homohuwelijk ter discussie stellen. Utrecht/'t Gooi wenste bij monde van voorzitter Erik Nijst en zijn medebestuurslid Evert van Bolhuis hieraan "geen minuut aan te verspillen". Bij het ter perse gaan van dit nummer was nog onduidelijk of de twee hun dreigement, om elders een weekend te organiseren, uit zouden voeren. ■

Nood-Demo

In Demo 7.4 heb ik uiteengezet met welke problemen redactie en landelijk bestuur werden geconfronteerd bij productie en verzending van deze en de vorige Demo. Met nadruk wil ik hierbij stellen dat het landelijk bestuur in deze de redactie uiterst behulpzaam is geweest.

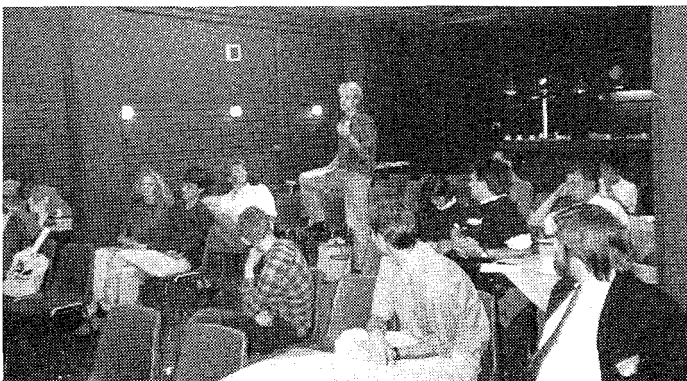
Adrie van der Luijt, hoofdredacteur. ■

FORUM SUCCES ONDANKS TEGENVALLENDE OPKOMST

TEKST: RIK ROLLEMAN. FOTO'S: RONALD VAN DER STOUWE

Dinsdag 4 september stond de grote zaal in het Trefcentrum te Delft in het teken van de sociale dienstplicht. De belangstelling van JD-leden viel tegen, maar er was een aantal genodigden van zowel politieke als maatschappelijke organisaties. Een van hen had er zelfs een reis vanuit Groningen voor over gehad om dit unieke forum bij te kunnen wonen. Als vertegenwoordiger vanuit de politiek zat de heer De Kok, lid van de CDA-fractie in de Tweede Kamer en ondermeer belast met het handicapenbeleid. De maatschappelijke organisaties werden vertegenwoordigd door de heer Welten, oud-voorzitter van de Vereniging van Verpleeghuizen. De dienstplichtigen werden vertegenwoordigd door de heer Woenzel, voorzitter van de VVDM, en de heer Versteeg, voorzitter van de AVNM. Marie Louise Tiesinga kon helaas vanwege familie-omstandigheden niet aanwezig zijn. De discussie was levendig, na een lange introductieronde en verdediging van een achttal stellingen. Duidelijk was dat de militaire organisaties niet zo voor een sociale dienstplicht waren. De heer Welten had het steeds over een 'solidariteitsverzekering', en wilde maar niet spreken van een plicht. De heer Kok vond, dat de vrouwen een groot struikelblok vormden bij de invoering van een sociale dienstplicht; zij wilden er, volgens hem, niet eens over nadenken! De VVDM wilde, dat, bij een nog groter wordende ongelijkheid in het percentage jongens dat in werkelijke dienst komt, de wedde naar beroepsniveau gaat. De AVNM zag dan toch meer in een volledige afschaffing van de militaire dienst. Na de pauze konden vragen vanuit de zaal worden beantwoord; om tien uur precies sloot het forum en ging een groot gedeelte van de groep op een wat gemakkelijker manier verder discussiëren met in één hand het glas en in de andere hand de nota 'Sociale Dienstplicht' van de Jonge Democraten, die overigens nog steeds op het secretariaat te verkrijgen is voor f6,50.

In de afgelopen maanden is op talloze plaatsen in de vereniging gediscussieerd over sociale dienstplicht. Op dinsdag 4 september vond in Delft een groot opgezette forumavond over dit onderwerp plaats en tijdens het congres zullen twee moties over sociale dienstplicht aan de orde komen. Aanleiding voor Erik-Jan Kleingeld van de werkgroep Defensie om alle argumenten nog eens op een rijtje te zetten.

Om de zoveel tijd wordt er weer een nieuwe discussie over dienstplicht gehouden. Elke keer komen weer de zelfde argumenten op tafel; zo komen we ook in de discussie die nu wordt gevoerd, weer veel van die bekende argumenten tegen. Het grote verschil is alleen dat de discussie nu niet gaat over het al dan niet afschaffen van de militaire dienstplicht, maar over de vraag hoe we de dienstplicht zouden moeten veranderen. Hij moet veranderd worden, daar zijn de meesten het over eens; anders ontstaat er binnenkort een onhoudbare situatie.

De huidige discussie is opgestart na geluiden uit de wereld van dienstplichtigen over verveling en het gevoel van nutteloosheid. In verband met het laatste is een bekend verhaal, dat over vier dienstplichtigen die met vier man, vier uur lang, elke dag dezelfde auto moesten wassen. Bij hen ontstond een gevoel van: "Geef je ruim een jaar van je leven aan het vaderland, doe je nog niets." Dit is nog tot daar aan toe als het voor iedereen zou gelden. In de praktijk hoeven echter maar drie van de tien jongens (dus drie van de twintig jongeren) daadwerkelijk de dienstplicht te vervullen. Zij lopen zo een achterstand van ruim een jaar op ten opzichte van die andere zeven van de tien jongens, omdat die laatsten in die tijd gewoon kun-

nen doorleren of een carrière kunnen opbouwen of vervolgen. Een grappig detail is dat van iedereen die goedgekeurd is, nog maar de helft in dienst moet. Als je niet echt in dienst wil, is het in dienst moeten dus echt een kwestie van pech hebben.

Het ziet er niet naar uit dat in de toekomst deze verhouding eerlijker komt te liggen, ondanks de afname van het aantal jongeren. De behoefte aan dienstplichtigen zal namelijk ook afnemen. Aan de ene kant doordat het wapenbeheersingsproces, dat op gang is gekomen door het eind van de Koude Oorlog, een forse troepenvermindering van tenminste vijftien procent tot gevolg zal hebben. Aan de andere kant doordat het leger steeds meer de vorm zal krijgen van een groep specialisten in het bedienen van high-techapparatuur. De behoefte aan een groep lager opgeleiden zal zo verdwijnen. Bovendien verandert de hele functie van het Nederlandse leger. Het zal niet meer hoeven te dienen om massaal met tanks, raketten en vliegtuigen een linie te vormen tegen een grote Sovjetaanval, maar het zal moeten kunnen worden ingezet bij 'peace-keeping'- (vrede handhaven) en 'enforcement'- (handhaven, afdwingen) operaties in VN- of NAVO-verband. Hierbij zal voor de marine een grote taak zijn weggelegd, maar voor de landmacht een relatief veel kleinere. Hierdoor is de kans, dat er op de landmacht flink gekort gaat worden des te groter, terwijl dit nu juist het onderdeel van defensie is waar ruim tachtig procent van de dienstplichtigen op dit moment zijn dienstplicht vervult. Door dit alles dreigt de situatie, dat steeds minder mensen hun dienstplicht hoeven te vervullen. Bekeken vanuit het oogpunt van emancipatie is dit natuurlijk ook een grote misstand. Juist nu er gepleit wordt voor gelijke rechten en plichten voor iedereen, onafhankelijk van geslacht of so-

ciale achtergrond, kun je het niet maken zo'n onrechtvaardige situatie te laten voortbestaan. Dit mag echter geen argument zijn om dan maar iedereen een dienstplicht te laten vervullen uit solidariteit met diegenen die wel in dienst moeten. Het is wel een argument om aan te geven dat het huidige systeem van dienstplicht veranderd moet worden.

Nu speelt er ook iets geheel anders. Terwijl op defensiegebied de vraag naar mensen afneemt, zijn er andere sectoren in de samenleving waar juist een enorme vraag ontstaat naar goedkope arbeidskrachten. Enerzijds door bezuinigingen en anderzijds door een groei van het te verrichten werk zijn er op gebieden als de gezondheidszorg en de milieuzorg enorme tekorten aan geld en aan arbeidskrachten. Op dit moment zijn hier vaak vrijwilligers aan het werk, maar nog steeds is er een enorm tekort aan mensen. Dit tekort zal alleen maar groeien. Zo wordt verwacht, dat door de bezuinigingen in de gezondheidszorg en door vergrijzing over enkele jaren één op de vier schoolverlaters in de bejaarden- en zwakzinnigenzorg moet gaan werken om deze zorg op het huidige peil te houden.

Een andere probleem is, dat op dit moment de betrokkenheid van de burger bij de maatschappij sterk afneemt. De samenleving wordt steeds individueler en egocentrischer. Dit uit zich onder andere in toenemende kleine criminaliteit en belastingontduiking. Om dit gedrag te beïnvloeden, zou het goed zijn als iedereen eens daadwerkelijk zag welke taken er in deze maatschappij moeten worden verricht, terwijl daar maar weinig geld voor beschikbaar is.

Nu gaan er stemmen op, die, vanwege deze laatste twee problemen pleiten voor invoering van een sociale dienstplicht. Hier wordt dan onder verstaan: een algemene dienstplicht, waarbij iedere jongere, ongeacht geslacht of sociale achtergrond, een bepaalde tijd verplicht werkt in één of meer van die gebieden waar zo'n behoefte is aan arbeidskrachten en die zo waardevol zijn voor de maatschappij (hierbij valt te denken aan gebieden als de gezondheidszorg, het milieuwerk en eventueel zelfs de politie). Bovendien zou dit een einde maken aan de onrechtvaardige situatie bij de uitvoering van de militaire dienstplicht op dit moment. Het enige verschil tussen dienstplichtigen zal het gebied zijn waarop zij hun dienstplicht vervullen. Maar de behoeftige sectoren krijgen nu de beschikking over een grote groep arbeidskrachten en de dienstplichtige wordt geconfronteerd met deze sectoren waardoor zijn maatschappelijke betrokkenheid kan groeien.

Er zijn echter ook argumenten tegen deze sociale dienstplicht aan te voeren. Ten eerste kan je je afvragen of het niet de taak van overheid is om er gewoon voor te zorgen, dat er genoeg geld beschikbaar is om deze taken voldoende te kunnen uitvoeren. Maar ja, als het geld er niet is, dan is dat er niet. Ten tweede is het de vraag of de overheid wel tegen een burger mag zeggen: "Jij gaat nu een jaar dat en dat doen". Nederland heeft een ILO-verdrag ondertekend welke 'forced labour' verbiedt, met als enige uitzondering de militaire dienstplicht. Een algemene dienstplicht begint wel erg op gedwongen arbeid te lijken, al bestaat die nu eigenlijk ook al door de vervangende dienstplicht, die mensen moeten vervullen die een militaire dienstplicht weigeren te vervullen. Ten derde zal een sociale dienstplicht waarschijnlijk ook duurder zijn dan de huidige dienstplicht. Het zal namelijk een ingewikkeld logistiek apparaat (d.w.z. een ingewikkelde organisatie, red.) vereisen, en de dienstplichtigen zullen toch ook een aanvaardbaar loon moeten ontvangen.

Maar andere, toch ook zwaar wegende argumenten, zijn bijvoorbeeld dat het gevaar bestaat dat er juist weer personeel ontslagen wordt om te worden vervangen door dienstplichtigen, die waarschijnlijk veel goedkoper zijn. Op dit moment gebeurt dit al bij het tewerkstellen van gewetensbezwaarde dienstplichtigen. Zo zijn er milieuorganisaties, die laaggeschoold personeel ontslaan, omdat hun werk eenvoudig kan worden verricht door de erg goedkope gewetensbezwaarden. Dit moet zeker voorkomen worden, en naar mijn idee is er gedeeltelijk rekening mee te houden.

Een ander moeilijk punt is dat de dienstplichtige goed gemotiveerd moet zijn. Door de relatief korte duur van dienstplicht (ik stel me voor een jaar of zo) is het onmogelijk om de dienstplichtige een lange opleiding te geven (anders zou het erg kostbaar worden en zou het rendement van de dienstplichtige erg laag liggen). Hierdoor zal het te verrichten werk laaggeschoold of ongeschoold werk zijn. Dit kan erg demotiverend werken voor mensen met een hoge opleiding, en voor mensen die totaal niet geïnteresseerd zijn in het werk dat ze moeten gaan doen. Hierdoor bestaat het gevaar dat bij de dienstplichtige een afkeer ontstaat van de sector waar hij gewerkt heeft, zoals er nu tegenover het leger ontstaat, terwijl deze sectoren juist veel goodwill nodig hebben.

Om dit te voorkomen moet er in hoge mate rekening worden gehouden met de interesses en de voorkeur van de dienstplichtige. Dit vereist een erg complex

toedelingsysteem, maar volgens mij is het dan wel mogelijk om voor iedereen iets te vinden wat hem interesseert. Het enige is dat als iemand ergens in geïnteresseerd is, hij met dat werk waarschijnlijk al een keer te maken heeft gehad, zodat het niet nodig is hem er mee in contact te brengen.

Het zal dus een afweging van voors en tegens zijn die tot een beslissing leidt hoe de dienstplicht veranderd moet worden. Creëren we geen sociale dienstplicht, hoe lossen we het probleem van die onrechtvaardigheid dan op? Waarom zouden we dan een dienstplicht handhaven, die zijn nut dreigt te verliezen? Want de behoefte aan militair-dienstplichtigen wordt erg klein, en in het kader van het betrokkenheidsargument hoeven we het ook niet te doen, want bij groepen dienstplichtigen ontstaat juist die afkeer waar ik het over had.

Verkorting is een mogelijke verandering. Maar de militaire opleidingen zullen alleen maar langer worden. Dan gaan we dus naar een systeem waarin men vrijwel louter een opleiding krijgt. De vraag is dan of de opleiding wel zin heeft gehad, of er wel genoeg van blijft hangen om in elk geval van nood goed te kunnen functioneren. Dit is dan waarschijnlijk zonde van het geld dat er ingestopt is en bovendien blijft de onrechtvaardigheid.

Afschaffing van de dienstplicht is ook een mogelijkheid. Onrechtvaardigheid en verveling zijn weg, maar ook het laatste beetje fysieke betrokkenheid van de burger bij het laten functioneren van de maatschappij. Er valt echter te twisten over de noodzaak van het laatste; "De burger betaalt toch belasting," is een veel gehoorde opmerking in dit verband. Ook is het maar de vraag of een vrijwilligersleger wel goedkoper is dan een dienstplichtigenleger.

Een ander argument tegen afschaffing van de militaire dienstplicht is, dat het ongewenst is om een zo groot geweldsmonopolie in de handen te leggen van louter vakspecialisten. Er bestaat een grote angst voor het ontstaan van een staat in een staat. Maar volgens mij is onze democratie volwassen genoeg om dit te voorkomen. Bovendien hebben de Verenigde Staten en Groot-Brittannië bewezen dat het hiermee wel meevalt. Ook de politie heeft in zekere zin een geweldsmonopolie; daar hoor je niemand over. Een laatste argument is, dat het leger een afspiegeling van de samenleving hoort te zijn. Bij een vrijwilligersleger bestaat de kans, dat alleen kansarmen het leger in gaan. Een blik over de Noordzee en de Atlantische Oceaan leert ons, dat ook dat meevalt. Al gaat het gedeeltelijk wel op,>

van een 'riool van de samenleving' is zeker geen sprake.

Discussies over verandering van de dienstplicht zijn al vaak gevoerd, zelfs al voordat het systeem in Nederland werd ingevoerd. zo stelde Adam Smith al in 1766 in zijn boek "Wealth of Nations", dat vanwege wapentechnische en tactische ontwikkelingen de militairen zulke specialisten waren geworden, dat militaire dienstplicht maar beter kon worden afgeschaft. Nu, ruim twee eeuwen later, roepen enkelen hetzelfde. Zij hebben het gevoel dat ze voorlopers zijn in een discussie die nog echt op gang moet komen. We zullen zien. ■

Regiobestuur Fryslân wordt afdelingsbestuur

Per 1 januari 1991 zal worden overgegaan tot oprichting van een nieuwe afdeling, nl. de afdeling Leeuwarden, die de naam 'Westergo' meekrijgt. Dit is op 2 juli jl. besloten door regio- en afdelingsbesturen in Friesland. De afdeling komt onder bestuur van het huidige regiobestuur van de regio Fryslân, terwijl een nieuw afdelingsbestuur wordt gevormd door bestuursleden van de nieuwe afdeling en de afdeling Drachten, die het initiatief nam tot de structuurwijziging. ■

Redt Erik Hordijk JOVD?

TEKST: ADRIE VAN DER LUIJT

Deze maand bracht de Jongeren Organisatie voor Vrijheid en Democratie (JOVD) een speciale editie uit van haar verenigingsblad 'Driemaster'. Jaargang 42, nr. 5 is een introductienummer voor nieuwe leden en mensen die dat wellicht in de nabije toekomst worden. Behalve overzichten van de organisatie en haar activiteiten ('méér dan alleen politiek wauwelen...', 'studentikoze gezelligheid...'), vindt de lezer er interviews met de weinige ex-JOVD'ers die hun gezicht nog in het openbaar mogen vertogen (Loek Hermans: "De JOVD heeft voor mij een grote rol gespeeld."). Geen gek idee, zo'n buitenmodel wervingsfolder. Zeker niet voor een organisatie die al jaren claimt de grootste van Nederland te zijn (4000 leden volgens WVC-opgave), maar op de begroting nog slechts 1000 betalende leden kan noteren. Geen gek idee, voor een club die nog slechts moeizaam nieuwe leden sprokkelt, op voorwaarde dat enig verband met de VVD met klem wordt ontkend. Maar hoe diep moet je gezonken zijn om, nu de JD fusieplannen heeft afgewezen, leden te werven met een foto van oud-JD-voorzitter Erik Hordijk op de omslag? ■

vierduizend gulden per maand gaan verdienen en het enige dat ze interesseert is het milieu. En ze gaan er altijd vanuit dat ze zelf een goede toekomst hebben. Ik krijg dan een beetje het beeld van: 'Met mezelf gaat het goed en wat er met mijn buurman gebeurt interesseert me niet'. Het egoïsme is groter geworden. Het is dan geen wonder dat de PvdA, die solidariteit hoog in het vaandel heeft staan en veel rept over mensen aan de onderkant van de samenleving, niet goed scoort onder jongeren. Het gaat de mensen om henzelf. Dat heeft volgens mij met de tijdsgeest te maken, die we hebben overgehouden aan tien jaar conservatisme. Dat zal ook wel weer veranderen.

Ik begrijp heel goed, dat D66 het goed doet onder jongeren. Ik denk dat dat een kwestie is van de aantrekkelijkheid van Van Mierlo. Hij doet het leuk, komt goed over, is duidelijk, maakt een grapje. Dat spreekt veel mensen aan, zeker al die studenten. Ik kom zoveel linkse mensen tegen die D66 stemmen vanwege Van Mierlo. Prima hoor, maar denk even verder na. Want D66 lijdt een beetje aan politieke ideëenarmoede. Het enige waar ze mee schermen is de bestuurlijke vernieuwing. Maar de PvdA loopt al jaren te roepen van schaf de Eerste Kamer en de monarchie af. Dat is dus allemaal echt niet nieuw. Het enige dat bij D66 nieuw is, is het referendum. Bij de PvdA ligt dat wat moeilijker. Er is een aantal voors en tegens. Soms slaat de wijzer in het voordeel uit en dan weer in het nadeel van het referendum binnen de PvdA. Veel meer dan wat ik noemde, zie ik bij D66 niet. En ik denk ook, dat als Van Mierlo weg is, jullie een klap krijgen.

(Fel:) Wat ik D66 in gemeenten heb zien flikken. Ongelooflijk! Ik zou ze zó afstraffen de volgende keer als kiezer. Principes verloochenen om maar wethoudersposten te krijgen. Daar zijn veel voorbeelden van. Ik geef er twee. Alkmaar: D66 is tegen een nieuwe afvalverwerkingsinstallatie (AVI) en voert rond dat onderwerp campagne. Andere partijen zeggen dat er wel een AVI moet komen, maar een goede, die aan een aantal milieuvorwaarden voldoet. D66 wint leuk bij de verkiezingen en krijgt een wethouder Deze zegt niet op te zullen stappen als de nieuwe AVI er komt.

Utrecht: de sneltram. Groen Links en D66 zijn tegen. Andere partijen zijn onder een aantal voorwaarden voor. D66 hangt overal in de stad posters met leuzen tegen de sneltram. Wint mede daardoor de verkiezingen. Ze krijgen twee wethouders, die nog geen dag in het college zitten en ze draaien honderdtachtig graden bij.

Dat krijg je op je bord als D66, en terecht. Dat is puur kiezersbedrog. Dat accepteer ik niet van D66, dat accepteer ik ook niet van de PvdA en van geen enkele partij. Want daarvoor is de democratie, en dat moet de JD aanspreken, me iets te veel waard.

Ik vind dat de JD niet datgene doet wat ze zou moeten doen. Ik denk dat veel jongeren D66 stemmen, maar nooit lid zullen worden van de JD. Ik denk dat D66 op zich al aantrekkingskracht op jongeren heeft om actief te worden, als ze dat willen. Ik denk dat je als JD een andere koers moet gaan varen. Zeker niet de koers van de JOVD. De JOVD is een gezellige club mensen. De politieke uitspraken die ze doen, komen altijd op dezelfde academische punten neer. Ik vind dat een politieke jongerenorganisatie de plicht heeft op te komen voor de belangen van jongeren. En dat moeten mensen weten. Dat betekent dat je je moet bemoeien met het verkiezingsprogramma. En ga in protest als er iets niet instaat wat je belangrijk vindt. Dat mis ik erg bij de JD en zeker bij de JOVD. Het CDJA doet het iets beter. Weliswaar erg intern, maar daar hoor ik dan nog het een en ander van. Bij ons is jongerenbelangen, zeker ten tijde van de verkiezingen, een ontzettend heikel punt. Jongeren moeten economisch en juridisch onafhankelijk zijn. Ze moeten mogelijkheden hebben om zichzelf te ontwikkelen. Daar moet je voor vechten.

(Weer fel:) Ik mis de actie bij de Jonge Democraten; jullie hebben geen duidelijke uitwerking van je principes. Jullie vinden het milieu zo belangrijk: waarom voert de JD dan geen actie voor een autovrije binnenstad? Waarom praten we er alleen maar over? Laat iets zien, doe wat. Aktie! Het is nodig, want de samenleving verrot. Langzaam. (N.B. In het kader van de Jaarthemaweek voert de JD volgende maand op een groot aantal plaatsen actie in het kader van autovrije binnensteden, red.)

Het valt allemaal wel mee hoor, in de zin van dat jij en ik het hartstikke goed hebben. Maar we zijn maar een heel klein deeltje, wij zijn ook maar een elite. Bij de JD zit een elite en bij de JS zit ook een elite.

Maar goed, dan zullen wij ook moeten opkomen voor de mensen die niet academisch gevormd zijn. Die niet dezelfde taal spreken als wij." ■

FOETUS POLITICUS IN OUD-BEIJERLAND:

"Jongeren moet je goed uitleggen hoe politiek werkt"

Afgelopen zomer heeft in Oud-Beijerland de eerste dag in het kader "Wegwijs op het Gemeentehuis" plaatsgevonden. Een project van de vereniging M50, waarin jongeren in contact komen met de lokale politiek. De gemeente Oud-Beijerland had in het kader van het lokale jeugdbeleid vijftienghonderd gulden beschikbaar gesteld. Vijfentwintig leerlingen van de Rijksscholengemeenschap moesten dit bedrag besteden aan een jongerenproject in de gemeente.

Tijdens deze dag werden de jongeren verdeeld in vier groepen, die ieder een project moesten bedenken. Overdag voerden de jongeren overleg met verschillende gemeenteraadsleden. Tijdens deze gesprekken werd duidelijk hoe verschillend sommige partijen denken over de door de jongeren ingebrachte projectvoorstellen. Niet elk raadslid steunde de voorstellen, terwijl andere raadsleden de jongeren goed op weg konden helpen met adviezen en wilden de voorstellen steunen.

Ook hebben de jongeren overleg gevoerd met twee belangenorganisaties. De ambtenaar van Welzijn werd niet ondervraagd over het lokale jeugdbeleid, maar werd vooral gevraagd naar de mogelijkheden om evenementen te organiseren. Dat betekende in de meeste gevallen dat hij de leerlingen naar andere gemeentelijke diensten moest verwijzen.

De geplande gesprekken bleken echter niet voldoende voor de leerlingen. Al snel trokken zij er zelf op uit om sponsors te vinden voor hun projecten, om de verschillende gemeentelijke diensten om medewerking te vragen en om toestemming te vragen van de politie. Het was verbazingwekkend hoe snel de leerlingen de voor hen noodzakelijke instanties wisten te vinden. 's Avonds sprak de burgemeester daarover zijn waardering uit omdat het zelfs de gemeente niet altijd lukt sponsorgelden van grote concerns los te krijgen.

Gedurende de dag gingen de verschillende groepen steeds meer argumenten verzamelen om hun voorstellen te verdedigen. 's Avonds vond er een bijzondere commissievergadering plaats onder voorzitterschap van de burgemeester. Al snel bleek dat men veel kritiek had op elkaars plannen, maar toen het op beslissen aankwam werd het zichtbaar moeilijker. Voor geen van de voorstellen was een meerderheid te vinden. Na druk beraad met de achterban is men er uiteindelijk, na verschillende "stemverklaringen", toch uitgekomen. In Oud-Beijerland wordt volgend jaar een popconcert voor beginnende popgroepen georganiseerd.

"Een dag als deze heeft ons geleerd dat door middel van een dergelijk programma en een 'vrij' besteedbaar bedrag voor het jeugdbeleid, jongeren zeer goed te motiveren zijn om zich bezig te houden met de lokale politiek. Wij denken dat op deze manier jongeren heel goed uit te leggen is hoe de dagelijkse politiek werkt, waarmee je allemaal te maken hebt en hoe de verschillende politieke besluitvormingsprocessen werken", aldus M50.

Beste Jonge Democraten,

Het gaat goed met onze vereniging. Tenminste daar lijkt het hard op. Diverse voorbeelden zijn te noemen om dat te bewijzen. Het politiek bureau is groter en actiever dan ooit. Er worden nog steeds nieuwe afdelingen opgericht en er loopt ook een succesvolle ledenwervingscampagne momenteel. Demo is hard op weg het beste politieke jongerenmagazine van ons land te worden. Tevens zijn we bezig met de voorbereidingen van ons komend congres op 10/11 november a.s.

Ik weet dat veel mensen op dat congres met belangstelling uitzien naar het moment van de bestuursverkiezingen. Dat is terecht. Het landelijk bestuur moet binnen onze vereniging een belangrijke rol vervullen. Op ons komend congres komen zeven portefeuilles vacant. Dat is veel en het bevordert de bestuurlijke continuïteit en slagvaardigheid niet. Daar kunnen we het met elkaar over eens zijn.

Maar er is meer. Ik ben er van overtuigd dat er op 13 november een goed LB zal zitten. Een jaar geleden begonnen we ook met de nodige nieuwe mensen en zonder te willen opscheppen is het mijn stellige mening dat het afgelopen jaar een van de beste JD-LB jaren is geweest. Samen met de regio's, afdelingen, Demo-redactie en de nieuwe LB'ers moet dat opnieuw lukken. De JD kan dat. Die verantwoordelijkheid voor een nieuw LB is niet alleen mijn verantwoordelijkheid of voor het huidige LB, neen. Ik denk dat we met elkaar als gehele vereniging daar verantwoordelijk voor zijn. Graag wil ik dan ook een ieder vragen hieraan mee te werken. Graag wil ik kort ingaan op de vraag waarom JD'ers relatief kort in het landelijk bestuur zitten. Twee duidelijke redenen zijn aanleiding. Ten eerste de verkorting van de studieduur en de daarmee samenhangende verzwaring van het studieprogramma. De tweede reden is denk ik de groeiende werkdruk die rust op de schouwers van het LB. Voor wat de betreft de eerste politieke reden is de JD niet voor niets een politieke jongerenorganisatie. Jongeren hebben recht op onderwijs met redelijke termijnen en haalbare studieprogramma's. Ook vinden wij het erg belangrijk dat jongeren de mogelijkheid krijgen zich maatschappelijk te vormen en te ontplooien. Middels politieke pressie proberen we ook iets te bereiken op dit vlak (contacten D66-fracties, LSVB, Jongerenplatform etc.).

Als het gaat om werkdruk gaan we ook een aantal acties starten om die te verminderen. Allereerst in het inhuren van professionele ondersteuning. Elders in dit blad vind je een advertentie voor een administratief medewerker. Ten tweede hopen wij in 1991 extra subsidie te krijgen van WVC om een 'dienstweigeraar' in te huren. Beiden kunnen het LB heel wat werk uit handen nemen. Verder willen we meer dan ooit samen met de regio's en afdelingen activiteiten gaan ontplooien. Dat is gewoon noodzaak. We kunnen met elkaar niet langer van mensen verlangen dat ze onmogelijke hoeveelheden tijd in de JD steken. Ook dit aspect eist veel inzet en betrokkenheid van de vereniging. Dat moet lukken.

Ik wil niemand het LB-schap tegen haar/zijn zin aansmeren, maar na 13 november gaan het mooie tijden worden.

Ik zou het niet willen missen.

Met vriendelijke groet,

Roel van der Poort,
landelijk voorzitter

Congres

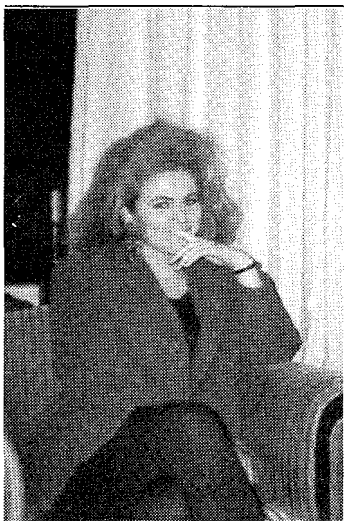
De datum

Zaterdag 10 en zondag 11 november 1990

De ALV

Twee maal per jaar komen leden van de JD uit het hele land bij elkaar voor een Algemene Leden Vergadering (ALV). De ALV is het hoogste orgaan van de vereniging. Hier neemt de JD politiek-inhoudelijke standpunten in, maar ook bepalen de leden het verenigingsbeleid. Ieder lid dat contributie betaald heeft, heeft het recht de ALV bij te wonen, aldaar het woord te voeren en een stem uit te brengen.

Op dit congres zal het thema 'MILIEU' centraal staan. Twee resoluties die met dit onderwerp te maken hebben staan op het programma. Verder zullen beide congresredes met dit onderwerp in verband staan. Daarnaast wordt door middel van het beleidsplan en de begroting de koers van de JD voor het komende jaar vastgesteld. Maar het is niet alleen de sterke inhoudelijke kant van het congres die elke keer weer meer dan honderd

JD-leden naar één bepaalde plaats in Nederland lokt. De speciale sfeer op het congres draagt ertoe bij, dat vele nieuwe mensen de vereniging goed leren kennen en het congres is voor veel mensen dan ook een eerste stap in de richting van een betrokken JD-

leven. Voor mensen die al jaren lid zijn, is het congres niet alleen een uitgelezen kans om oude bekenden tegen het lijf te lopen, ook kunnen zij hier kennis maken met verfrissende nieuwe ideeën van verfrissende nieuwe leden. Zorg dus dat je erbij bent.

Het secretariaat

Bij het congressecretariaat kun je je inschrijven voor het congres; je krijgt daar ook je stemkaart en je stembriefjes. Je kunt dus niet stemmen als je niet bent ingeschreven. Het congressecretariaat is zaterdag geopend van 10.00 uur tot tien minuten na opening van het congres. Daarna is inschrijven pas weer mogelijk tijdens de koffiepauze.

De materialenstand zal tijdens de plenaire zitting gesloten zijn.

De voorstellen

Op dit congres zullen de resoluties 'Ontwikkelings-samenwerking en ecologie' en 'Ecotax' en enkele voorstellen van de ALV-commissie behandeld worden. Wanneer je, na bestudering van deze voorstellen, er iets in wilt veranderen kun je een wijzigingsvoorstel (amendement) formuleren.

Dit amendement kun je voorleggen aan de Algemene Regio Vergadering (ARV) of de Algemene Afdelings Vergadering (AAV) (voor zover aanwezig), die in het hele land ter voorbereiding van de ALV georganiseerd worden. Wanneer het amendement door de ARV of AAV wordt aangenomen, zorgt de regio- of afdelingssecretaris dat het wordt ingediend.

Kun je de ARV of AAV niet overtuigen, maar heb je wel minstens vier medestanders, dan kun je het voorstel ook met vijf handtekeningen eronder rechtstreeks bij het landelijk bestuur indienen. Doe dit laatste liefst op een speciaal daarvoor bestemd formulier, verkrijgbaar bij de vice-voorzitter organisatie. Op dezelfde manier kun je ook moties, organisatorische moties en actueel politieke moties (APM's) indienen.

De vacatures

Op dit congres komen zeven landelijk bestuursfuncties vacant. Eenieder kan zich hiervoor kandidaat stellen.

Kandidaten voor landelijk bestuursfuncties kunnen hun kandidatuur tot 19 oktober doorgeven aan het landelijk bestuur. Ook voor de kandidaatstelling zijn speciale formulieren verkrijgbaar bij de vice-voorzitter organisatie. De volgende posten zullen vrij komen op de ALV: vice-voorzitter politiek vice-voorzitter organisatie secr. scholing & vorming secr. public relations secr. ledenwerving en materialen internationaal secretaris penningmeester.

Een functieomschrijving vind je elders in deze congresbijlage. Als je verder nog vragen hebt over bepaalde functies kun je je wenden tot de huidige landelijk bestuursleden. Natuurlijk kun je ook met al je vragen bij de VVO terecht.

De termijnen

Moties en amendementen kunnen tot uiterlijk 26 oktober 14.00 uur bij het landelijk bestuur worden ingediend (op het landelijk secretariaat). Actueel politieke moties kunnen tot de aanvang van de ALV worden ingediend.

Paul Leenards' voorstellen tot wijziging van het Huishoudelijk Reglement werden door het LB niet op de agenda gezet. >

Van lente in Twente naar het bronsgroen eikehout: Limburgs regiovoorzitter Rick Rudzik.

< Niet alleen een verlies voor de emancipatie: Ellen Kieverlaan verlaat het LB.

Gebeurt dit echter na 26 oktober, dan dienen de indieners zelf voor vermenigvuldiging zorg te dragen. Het LB beslist of een motie politiek actueel genoeg is. Alle voorstellen, moties en amendementen worden gebundeld in het congresboek, dat op 2 november zal verschijnen. Hierin staan ook de ALV-agenda en gegevens van kandidaten voor het landelijk bestuur. Het congresboek wordt toegestuurd aan alle leden die zich op tijd hebben opgegeven voor het congres en aan die leden die te kennen hebben gegeven het boek te willen ontvangen.

Zoals al eerder gezegd valt de deadline voor kandidaatstelling voor het landelijk bestuur op 19 oktober.

De locatie

De zestiende ALV zal worden gehouden op dezelfde locatie als waar de Jonge Democraten hun vijftiende ALV hebben georganiseerd:
Jeugdherberg 'Elst'
Veenendaalsestraatweg 65
3921 EB Elst (nabij Utrecht)
08384-1219

Hoe kun je de jeugdherberg bereiken?

Per openbaar vervoer:

Vanaf Utrecht de stoptrein naar Rhenen. Bij Veenendaal-Centrum uitstappen. Bus CN 51 nemen. Deze stopt voor de ingang van de herberg. Lijn 51 vertrekt in ieder geval om negen minuten over elk heel uur. Daarnaast zal voor aanvullend vervoer gezorgd worden. Meer informatie hierover volgt in het congresboek.

Met eigen vervoer:

Vanaf Utrecht de A12 richting Arnhem. Bij de afslag Veenendaal de N233 richting Veenendaal. De borden Rhenen volgen. Bij de afslag Elst/Amerongen rechtsaf. Na circa 2 km. ligt de NJHC herberg aan de rechterkant.

De kosten

De kosten voor een heel weekend inclusief een overnachting, diner, ontbijt en lunch bedragen slechts f35,-. Blijf je maar één dag, dan betaal je f20,00. In deze bedragen zit f5,- voor de reiskostenpot. Deelnemers met de hoogste reiskosten komen in aanmerking voor een gedeeltelijke vergoeding uit die pot.

De aanmelding

Je kunt je opgeven voor het congres op het landelijk secretariaat, liefst zo snel mogelijk, maar uiterlijk 30 oktober als je het congresboek wilt ontvangen. Als je je op hebt gegeven, maar je komt niet opdagen, worden annuleringskosten tot een maximum van de congresprijs in rekening gebracht.

Tot slot

Let op!!! Er zijn in Nederland twee plaatsjes die Elst heten; die twee plaatsjes liggen ongelukkigerwijs ook nog relatief dicht bij elkaar. Stap dus niet in de trein naar Elst, want die gaat naar het 'verkeerde' Elst. Het 'goede' Elst is dus Elst bij Utrecht!!!

De rest

Hierna volgen de voorstellen die op het congres behandeld zullen worden, zodat je er alvast even op kunt zitten, eraan kunt ruiken en snuffelen. Mochten er na het lezen van deze congresbijlage nog onduidelijkheden zijn over allerlei zaken, die in verband staan met dit congres, wees niet bevreesd maar bel:

Mark van Barschot (VVO)
tel. 020-11 71 38.

Internationaal
secretaris El-
win Lammers

Het programma:

Zaterdag 10 november:

10.00 uur opening congressecretariaat
12.00 uur opening van het congres
12.05 uur openingstoespraak
13.30 uur verkiezingen landelijk bestuur
14.45 uur koffiepauze en gelijktijdig congreswerkgroep 'Ecotax'
15.30 uur resolutie 'Ecotax'
16.30 uur Actueel Politieke Moties
17.15 uur borrel en gelijktijdig congreswerkgroep 'Ontwikkelingssamenwerking en ecologie'
18.00 uur diner
19.30 uur organisatorische moties
20.30 uur congresrede
22.00 uur S, D en R&R (oftewel: traditioneel gezellige JD-avond)

Zondag 11 november:

8.30 uur ontbijt
9.30 uur heropening congres
9.35 uur jaarrekening, beleidsplan, begroting en verslag ALV-commissie
12.30 uur lunch
13.30 uur schriftelijk vragenrondje LB
14.15 uur resolutie 'Ontwikkelingssamenwerking en ecologie'
15.15 uur koffiepauze
15.30 uur afscheid van ons verlatende landelijk bestuursleden
16.00 uur voorzitterstoespraak
16.30 uur sluiting van het congres

< Alsof al je vriendjes wél overgaan: algemeen secretaris Ruud van den Brink blijft (met Roel van der Poort) in het landelijk bestuur.

De JD is voor een duurzame ontwikkeling. Dit betekent dat de activiteiten van de samenleving zo moeten worden ingericht dat toekomstige generaties in hun behoeften kunnen blijven voorzien.

Wil er van een duurzame ontwikkeling werkelijk sprake zijn, dan is het nodig dat ondermeer de milieuverontreiniging met zo'n 70 tot 90% moet worden teruggedrongen. Wanneer dit nu niet gebeurt zal ons later een extra hoge rekening worden gepresenteerd. Om deze reductie te realiseren moet de overheid gebruik maken van wet- en regelgeving, voorlichting en financiële regulering. Voorbeelden van financiële regulering zijn subsidies, statiegeld, eco-tax en tariefsverhoging. Deze laatste twee financiële instrumenten moeten volgens de JD zo snel mogelijk worden ingevoerd ter aanvulling van het huidige milieubeleid.

Momenteel wordt de prijs van een produkt hoofdzakelijk bepaald door de produktiefactoren arbeid en kapitaal. De derde productiefactor, de factor natuur, wordt vaak buiten beschouwing gelaten. Dit is onjuist, aangezien de natuur ook een schaars goed is geworden.

Eco-tax en tariefsverhoging zijn beide heffingen die de milieukosten in de prijs van een produkt tot uiting laten komen.

Eco-tax

Het invoeren van een doorberekening van de werkelijke milieukosten zorgt ervoor dat milieu-onvriendelijke produkten duurder worden. Hierdoor zal de vraag naar deze produkten afnemen en zal de consument kiezen voor de goedkopere milieu-vriendelijke produkten. De eco-tax is dus een sterk regulerende heffing. Het is gericht op veranderen van het koopgedrag van de consument.

Bij de beoordeling van de hoogte van de eco-tax wordt gelet op een aantal milieu-beïnvloedende factoren. Hierbij valt te denken aan:

- De hoeveelheid energie en grondstoffen die voor de totstandkoming van een produkt nodig zijn.
- De in binnen- en buitenland veroorzaakte milieu-hygiënische hinder die de productie met zich meebrengt (zoals het vrijkomen van schadelijke stoffen, het ontstaan van geluidshinder of landschapsbederving).
- De schade die het produkt veroorzaakt tijdens het gebruik en het afval wat het produkt veroorzaakt.

Voor het bepalen van de hoogte van eco-tax zijn veel gegevens nodig. De overheid zal de keuring van de produkten op zich moeten nemen. Ter vereenvoudiging kunnen de tarieven door middel van een schalenstelsel gestandariseerd kunnen worden, bijvoorbeeld 20, 40 of 60% eco-tax. Een bedrijf moet het produkt voor een lager tarief kunnen laten herwaarderen wanneer het kan aantonen dat zijn product goed scoort bij de beoordelingscriteria.

De opbrengst van de eco-tax kan aan twee zaken worden besteed. Allereerst aan een radicaal milieubeleid (waaronder de kosten van de invoering van eco-tax vallen). Ten tweede aan prijscompensatie door middel van het verlagen van de BTW, loonbelasting en premies.

Deze bestedingen bieden een aantal voordelen. De verlaging van het BTW-tarief sluit aan bij de harmonisatie op EG-

niveau. De verlaging van loonbelasting en sociale premies vermindert de arbeidskosten van een product, zodat duurzame, arbeidsintensieve goederen relatief goedkoop worden. Reparatiekosten zullen verminderen, waardoor niet zo snel nieuwe producten gekocht behoeven te worden. De werkloosheid zal dalen en door het lager brutoloon zal het zwartwerken minder voorkomen. Bovendien zal afname van de vervuiling leiden tot minder milieukosten voor de overheid.

Eco-tax biedt genoeg mogelijkheden voor een voorzichtige, gefaseerde invoering. Om de minimuminkomens te sparen kunnen eerst de luxe produkten belast worden. Naast een geleidelijke invoering per productcategorie kan ook het tarief van de heffing langzaam toenemen. Tenslotte kunnen de criteria voor de heffing steeds verder worden aangescherpt.

Tariefsverhoging

Met tariefsverhoging wordt het verrekenen van milieukosten bedoeld voor produkten waar - in tegenstelling tot eco-tax - geen vervangend product bestaat.

Door het verrekenen van deze kosten bij o.a. benzine, water, gas en electriciteit, zal het gebruik daarvan afnemen. Het duurder maken van het drinkwater betekent dat de effecten van grondwateronttrekking en de steeds intensievere zuiveringsactiviteiten worden verrekend in de prijs van water. De toeslag op brandstoffen, zoals benzine en diesel, is gebaseerd op de milieukosten die ondermeer de uitlaatgassen veroorzaken.

De toeslag moet dermate hoog worden, dat het gedrag van de gebruikers daardoor wordt beïnvloed. Het geld van de toeslag dient op speciale rekeningen bij de energieleveranciers te komen staan en staat ter beschikking van de energiegebruiker. De verbruikers mogen hun geld alleen van de rekening halen voor het doen van energie- of waterbesparende investeringen. De regeling dient zeer ruim te zijn. De aanschaf van een nieuwe cv-ketel, wasmachine of koelkast zijn als zo'n investering aan te merken, mits het nieuwe apparaat duidelijk zuiniger is dan het oude. Andere voorbeelden van energiebesparende investeringen zijn warmte-kracht-eenheden voor kantoren en isolatie.

De voorgestelde regeling roept een aantal problemen op, die door versoepeling en uitzonderingsbepalingen kunnen worden verholpen. Zo geldt voor mensen met een minimuminkomen dat zij van het nutsbedrijf een voorschot kunnen krijgen voor het doen van energiebesparende investeringen.

Gevolgen van eco-tax en tariefsverhoging

Zonder tegenmaatregelen zullen eco-tax en tariefsverhoging, zeker in de periode direct na de invoering, leiden tot forse prijsstijgingen. De opbrengst van de heffingen zal slechts geleidelijk afnemen. Dit komt doordat de mensen langzaam zullen overschakelen op alternatieve energie en op produkten die minder milieu-schadelijk zijn. Daarnaast zullen de producenten steeds meer aandacht gaan schenken aan een verantwoord productieproces. In het begin zal daarom zeker een prijscompensatie moeten worden geboden. Volledig dekkend moet deze compensatie niet zijn. De

hoogte behoort ondermeer gebaseerd te worden op de kosten van het vaak duurder milieu-vriendelijke alternatief. De gedeeltelijke prijscompensatie behoort in het sociaal economisch beleid te worden ingepast en moet de inkomensverdeling zo min mogelijk beïnvloeden. Dat de kosten van levensonderhoud zullen stijgen kan echter niet voorkomen worden. Voor een werkelijk duurzame ontwikkeling zal de consumptie noodgedwongen moeten dalen. Het is belangrijk dat eco-tax en de tariefsverhoging zo snel

- 5-
-10-

mogelijk op Europees niveau worden ingevoerd. Dit houdt niet in dat Nederland zich achter het buitenland mag verschuilen; ons land moet op milieugebied bewust een voortrekkersrol vervullen. Hier is alle reden toe. Nederland is één van de meest vervuilde landen ter wereld en daarnaast een land dat meer vervuiling 'exporteert' dan 'importeert'. Bovendien heeft elk land, zeker een rijk land als Nederland, een eigen verantwoordelijkheid voor de toekomst. ■

ECOLOGIE EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Uitgangspunt:

Behoud en bescherming van het milieu is een voorwaarde voor een menswaardig bestaan van huidige en toekomstige generaties.

Overwegingen t.a.v. milieu en ontwikkeling in de Verenigde Naties:

1. Internationale samenwerking op het gebied van milieu-problemen vindt vooral in het kader van de Verenigde Naties (VN) plaats.
2. Het Milieuprogramma van de VN, het UNEP (United Nations Environmental Programme), houdt zich sinds 1972 voornamelijk bezig met het milieubeheer en scholing en vorming.
3. Momenteel is er weinig waarborg voor toegang van Derde-Wereldlanden tot de resultaten van (Westerse) milieu-onderzoeken.
4. Een bundeling van financiële middelen kan zorg dragen voor een krachtiger en meer gecoördineerde aanpak van milieuproblemen in de Derde Wereld.

Uitspraken:

1. Regeringen en NGO's (non-gouvernementele organisaties zoals private milieu-instituten) moeten hun onderzoeksresultaten over het milieu bijeenbrengen in het kader van UNEP, als basis voor de aanpak van milieu-problemen, met name in ontwikkelingslanden.
2. Er dient een overdracht van (kennis over) milieuvriendelijke technieken plaats te vinden naar Oostblok- en ontwikkelingslanden, zodat deze niet hun toevlucht hoeven te nemen tot schadelijker productieprocessen. Deze overdracht kan goed plaatsvinden in het kader van UNEP.
3. Er dient een milieufonds te komen om schade aan het milieu in ontwikkelingslanden te herstellen en te voorkomen. Landen, behalve de allerarmste, moeten aan dit fonds 0,1 procent van hun Bruto Nationaal Produkt bijdragen. Het geld dient in het kader van UNEP op basis van (eventueel met behulp van UNEP opgestelde) milieu-plannen aan ontwikkelingslanden verstrekt te worden.
4. Er dient een "Milieuraad" te worden opgericht. Een door de VN verkozen groep landen dient bindende regels en minimumnormen voor het milieu op te stellen en erop toe te zien dat deze nageleefd worden. Ieder land zal zijn beleid moeten aanpassen aan de wensen van de Raad. Uiteraard staat het landen geheel vrij om scherpere normen aan te nemen.

- 5-
-10-
-15-
-20-
-25-
-30-
-35-
-40-
-45-

Overwegingen t.a.v. EG-beleid en milieu:

1. Het huidige EG-landbouwbeleid wordt gekenmerkt door subsidies en een gemeenschappelijk importtarief. Dit leidt tot concurrentievervalsing t.o.v. boeren in de Derde Wereld en derhalve tot een daling van hun inkomens.
2. Een en ander leidt tot een verhoging van de exploitatiedruk met als gevolg een grotere aantasting van het milieu.
3. Met name als gevolg van de chemielobby wordt de besluitvorming binnen de Europese Raad inzake de export van pesticiden vertraagd.
4. De Milieu Effect Rapportage is een zinvol milieu-instrument. T.a.v. ontwikkelingssamenwerkingsprojecten in EG-verband staat dit echter nog in de kinderschoenen.
5. Het Europees Parlement heeft van alle EG-organen de meest vergaande milieu-standpunten ingenomen.
6. Het Europees Parlement draagt echter een geringe beleidsverantwoordelijkheid en beschikt slechts over weinig beleidsinstrumenten.

Uitspraken:

1. De EG-landen moeten d.m.v. een drastische verlaging van subsidies en importtarieven de mogelijkheden van Derde Wereldlanden om landbouwproducten naar de EG te exporteren substantieel vergroten en daarmee de exploitatiedruk in de Derde wereld doen verminderen.
2. Er dient snel een eenduidige en effectieve EG-wetgeving inzake een verbod op export van schadelijke pesticiden te komen. Pesticiden waarvan gebruik binnen de EG verboden is mogen in geen geval geëxporteerd worden naar Derde Wereldlanden. De EG moet weerstand bieden aan de druk van de chemielobby.
3. De Milieu Effect Rapportage t.a.v. ontwikkelingssamenwerkingsprojecten in EG-verband dient op korte termijn integraal ingevoerd te worden.
4. Een uitbreiding van de bevoegdheden van het Europees Parlement zal een positieve invloed hebben op het milieu-beleid van de EG ten opzichte van de Derde wereld. Deze uitbreiding dient dan ook snel verwezenlijkt te worden.

Overwegingen t.a.v. ecologie en bevolkingsgroei:

1. Een sterke bevolkingsgroei ondermijnt de economische groei door negatieve effecten op de inkomensverdeling en op de ontwikkeling van de werkgelegenheid. Het economisch surplus wordt namelijk volledig tenietgedaan als men naar de groei van het inkomen per hoofd van de bevolking>

kijkt. Bovendien tast een sterke bevolkingsgroei de draagkracht van het milieu aan.

2. Zodoende versterkt een grote bevolkingsgroei de neerwaartse spiraal van armoede en onderontwikkeling.

3. Family planning, dat wil zeggen bewust een klein aantal kinderen nemen, heeft positieve gevolgen, zoals grotere levens- en opleidingskansen voor de kinderen en een minder zware belasting van het milieu, zoals minder houtkap. Een hoger opleidingsniveau leidt tot een beter ecologisch bewustzijn en tot een kleiner kindertal.

4. Door slechte medische omstandigheden is de fysieke gesteldheid van vrouwen in de Derde Wereld veelal slecht, mede door onhygiënische bevallings- en abortustechnieken en door onvoldoende voedsel voor vrouwen tijdens hun zwangerschap.

5. Kindermoord komt helaas nog steeds voor als geboortebepermiddel in de Derde Wereld.

6. Bilaterale projecten leveren betere resultaten op dan multilaterale, omdat daar de geldstromen beter gecontroleerd worden.

7. Projecten in samenwerking met plaatselijke ngo's (nongouvernementele organisaties) leveren betere resultaten op door hun kennis van zaken van bijvoorbeeld cultuurpatronen, dan projecten in samenwerking met overheden. Kleinschalige projecten hebben bovendien meer succes.

Uitspraken:

1. Voor een behoud van het milieu in zowel de westerse als de Derde Wereldlanden is een drastische beperking van de bevolkingsgroei een absolute voorwaarde. Dit dient in de ontwikkelingshulp geïntegreerd te worden.

2. Grootschalige (landelijke) geboortebepermingscampagnes moeten opgesplitst zijn in vele kleinschalige (lokale) projecten en bij voorkeur georganiseerd worden door plaatselijke ngo's; dit het liefst gerealiseerd in projecten met een bilateraal karakter.

3. Voorlichting over geboortebeperming moet vooral gericht zijn op de gezondheidspositie van vrouwen.

4. EG-landen moeten bij het verlenen van ontwikkelingshulp wijzen op het belang van het realiseren van family planning.

5. Vrijwilligheid is de enige basis voor medewerking aan geboortebeperming. Dwang dient ten alle tijde te worden afgewezen.

Overwegingen t.a.v. milieu, energie en landbouw:

1. De huidige consumptie van fossiele energie put de wereldvoorraad uit. Bovendien is het gebruik van fossiele brandstof milieuvervuulend.

2. In het algemeen verdienen alternatieve, vernieuwbare energiebronnen uit milieu-overwegingen de voorkeur (zie resolutie milieuvriendelijk energiebeleid, ALV 10).

3. Het gebruik van brandhout valt hier slechts onder als de bosaanplant gelijke tred houdt met de houtkap.

4. Grootschalige energieprojecten zijn vaak slechts voor een klein deel van de bevolking voordelig. Voor de aanleg van bijv. een stuwmeer moet een groot stuk land worden onteigend, terwijl slechts een kleine groep mensen er profijt van heeft.

5. Vrouwen zijn in de Derde Wereld meestal verantwoordelijk voor het huishoudelijk energiegebruik.

6. Het huidige import- en exportbeleid van landbouwproducten kent nauwelijks restricties met betrekking tot milieu-eisen.

7. Afwenteling van milieuproblemen en schaarste, gemeten in ruimte en tijd, is onrechtvaardig tegenover respectievelijk ontwikkelingslanden en toekomstige generaties.

- 5- Uitspraken t.a.v. ontwikkelingslanden:

1. Herbebossing en aanleg van dorpsbrandhoutplantages in samenwerking met de lokale bevolking dienen gestimuleerd te worden.

-10- 2. Ecologisch verantwoorde landbouwmethode, zonder gebruik van milieu-onvriendelijke bestrijdingsmiddelen en kunstmest, moeten verder onderzocht en gestimuleerd worden.

-15- 3. Toepassingen van alternatieve, vernieuwbare energiebronnen dienen verder onderzocht en gestimuleerd te worden, in het bijzonder kleinschalige toepassingen.

4. Bij al deze punten moet expliciet aandacht uit gaan naar de positie van vrouwen.

Uitspraken t.a.v. ontwikkelde landen:

-20- 5. Het import- en exportbeleid van landbouwproducten dient een groentax-heffing en mogelijk zelfs een verbod te kennen op landbouwproducten die op een milieu-onvriendelijke wijze geproduceerd worden.

-25- 6. Er dient op grote schaal energiebesparende technologie ontwikkeld en toegepast te worden. Deze moet ook overgedragen worden aan de Oostblok- en ontwikkelingslanden.

Uitspraken t.a.v. de wereld:

-30- 7. Er dient een verschuiving op te treden van milieu-belastende energiebronnen naar niet milieubelastende energiebronnen. ■

-35-

-40- Jongerenvertegenwoordiger bij UNESCO

Om de twee jaar vindt in Parijs de Algemene Conferentie van UNESCO plaats. In de Nederlandse delegatie is er ook plaats voor een vertegenwoordiger uit de jongerenwereld. Deze wordt geacht zelf een speech te schrijven en op de vergadering uit te spreken.

De selectiecriteria zijn:

- 45- • in het kalenderjaar van uitzending (1991) maximaal 26 jaar oud zijn;
- 50- • de Nederlandse nationaliteit hebben en in Nederland wonen;
- part-time beschikbaar zijn in de periode november '90-november '92;
- 55- • goede beheersing van de Engelse taal. Tot aanbeveling strekt beheersing van één of meerdere werktalen binnen de UNESCO (Frans, Spaans, Russisch, Chinees of Arabisch).

Verder dien je te beschikken over schriftelijke vaardigheden in verband met de rapportage. Deze vaardigheden zullen getest worden door middel van twee schrijfoverdrachten (één in het Nederlands en één in het Engels). Voor inlichtingen over het jongerenvertegenwoordigerschap kun je terecht bij de internationaal secretaris van de JD, Elwin Lammers (071-223607) of bij Will de Jager (tel. 070-3252921). ■

-65-

BELEIDSPLAN 1991

0. Inleiding.

Voor jullie ligt het beleidsplan voor 1991. Dit plan is het resultaat van een grondige discussie met het gehele kader. Niet voor niets heeft het landelijk bestuur zo veel mogelijk jonge Democraten bij de discussie betrokken. Immers, het beleid wordt door de hele vereniging gemaakt.

Dit beleidsplan heeft ten doel te bepalen welke richting de J.D. in 1991 inslaat. Om te weten welke kant je op wil, moet je eerst weten waar je staat. Daarom bestaat het stuk uit de volgende drie delen:

1. De J.D. anno nu
2. De doelstellingen in 1991
3. De wijze waarop.

1. De J.D. anno nu.

De J.D. is een politieke jongerenorganisatie op vrijzinnig-democratische leest geschoeid. Vrijzinnig-democratie staat voor de uitgangspunten van onze discussies. De steeds weer veranderende samenleving vereist een voortdurende invulling en uitwerking van deze uitgangspunten. Het nalaten van die onvermijdelijke concretisering van vrijzinnig-democratie zal het failliet van de vereniging betekenen.

Een Vrijzinnig-democratische houding en het zijn van een jongerenorganisatie betekent dat wij politieke vorming van en voor zoveel mogelijk jongeren nastreven. De J.D. in 1990 heeft ruim 1000 leden. Leden zijn o.a. actief in 12 werkgroepen, 13 regiobesturen, een groeiend aantal afdelingen, de Demo en het internationaal secretariaat. Bovendien worden zowel regionale als landelijke activiteiten steeds drukker bezocht. De ruim 300 actieve leden bestaan voornamelijk uit studenten, studenten in wording en oud-studenten. (...)

Voor 1991 stelt de J.D. zich de volgende doelstellingen...

2. De J.D. in 1991.

a. "Verscheidenheid is een positief te waarderen goed" 1)

De J.D. stelt zich de radicale democratisering van de samenleving ten doel. Dit betekent dat wij vinden dat zoveel mogelijk verschillende mensen de mogelijkheid moeten hebben deel te nemen aan het politieke proces. Binnen de J.D. zijn echter weinig verschillende groepen vertegenwoordigd. Gezien de bovengenoemde doelstelling is dit gegeven volstrekt onaanvaardbaar.

Daarom is voor 1991 doelstelling nummer 1: Het aantrekkelijker maken van de J.D. voor een bredere groep jongeren.

b. "Het perpetuum mobile van de liefde" 2)

De hartstocht die Jonge Democraten voor de vereniging hebben is vaak groot maar helaas van kortstondige duur. Jaarlijks keert zo'n 25% van de leden die vereniging de rug toe. Bovendien is er een sterk verloop van het kader binnen de J.D.. Dit gegeven dwingt ieder jaar tot grote inspanningen op het gebied van ledenwerving terwijl de nettowinst te wensen overlaat. De vereniging functioneert pas echt goed als we erin slagen (nieuwe) leden aan ons te binden door middel van politieke vormingsactiviteiten. Met het oog hierop moeten de activiteiten zo dicht mogelijk bij de leden georganiseerd worden. Hierdoor zou het verloop binnen de vereniging geremd worden.

Doelstelling nummer 2 luidt: het vergroten van de betrokkenheid van de (nieuwe) leden.

3. De wijze waarop.

- ledenwerving.

De J.D. werft voornamelijk onder H.B.O.- en W.O. studenten. Bij het verbreden van onze doelgroep moeten we ook op andere plaatsen leden werven. Hierbij moet gedacht worden aan het werven op scholen, jongerenmarkten en op bijeenkomsten van andere organisaties.

Daarnaast kunnen we door samenwerking met andere organisaties meer jongeren bereiken. Het ondernemen van actie gericht op ontwikkelingen in de politiek, bv. met de vakbondsjongeren op het gebied van (minimum) jeugdlonen, betekent aandachtverplaatsing naar andere onderwerpen waardoor we voor een ander publiek aantrekkelijk worden.

Behalve aktiegericht activiteiten kan de betrokkenheid van leden vergroot worden door:

- Het organiseren van activiteiten zo dicht mogelijk bij de leden.

Het verlagen van de drempel om een activiteit te bezoeken betekent dat deze activiteit in zoveel mogelijk opzichten dicht bij huis moet plaatsvinden. De afdeling is hiervoor een heel geschikt kader. Om als afdeling goed te kunnen functioneren heb je een aantal zekerheden nodig. Zo is het nodig te weten hoeveel leden een afdeling heeft en welke financiële middelen ter beschikking staan. Daarom zal aan de afdelingen in 1991 een financiële afdracht per lid worden verstrekt. Daarnaast krijgt iedere afdeling (net als de regio's) een aparte ledenlijst. Naast het letterlijk dicht bij huis organiseren van activiteiten is het ook nodig de activiteiten dicht bij de (verschillende) interesses van de leden te brengen. Op die manier moet de vereniging Jonge Democraten worden tot een organisatie die de verscheidenheid van activiteiten afstemd op haar verscheidenheid aan mensen.

- Het goed informeren van de leden.

Alleen een lid dat weet wat er te doen is binnen de J.D. kan betrokken worden bij de vereniging. Daarom is het van groot belang dat ieder lid goed geïnformeerd wordt. De middelen hiervoor zijn o.a. de regionale bladen en Demo. Om die informatie te kunnen geven moet de Demo een aantal functies vervullen. Behalve redactionele bijdragen dient het de discussie binnen de vereniging weer te geven en ruimte te bieden aan landelijk, regionaal en afdelingsnieuws alsmede de opinie van het individuele lid.

- Het jaarthema "democratie dichterbij".

Door middel van een jaarthema wordt het nadenken over en het werken met een belangrijk politiek item binnen de vereniging bevorderd. Zowel afdelings, regionaal, landelijk niveau als bij de internationale activiteiten stelt men een thema centraal. Dit gegeven kan de betrokkenheid vergroten. Voor 1991 kiest de J.D. voor het thema "Democratie Dichterbij". Dit is de vlag waaronder de J.D. zich zal bezighouden met de radicale democratisering van de samenleving. De keuze voor dit thema is niet toevallig. Het is de reden van bestaan van onze moederpartij D66 die dan 25 jaar bestaat. Daarnaast is het het belangrijkste uitgangspunt op basis waarvan vrijzinnig-democratische politiek bedreven wordt.

Dit jaarthema maakt het ons mogelijk om beleid, zoals hierboven beschreven, en politiek-inhoudelijke discussie aan elkaar te koppelen. ■

Noten:

- 1) beginselverklaring Jonge Democraten
- 2) titel van een boek van Renate Dorrestein

BEGROTING 1991

Baten	1991	1990
Bijdrage D66	25.000	25.000
Opbrengsten Demo	1.000	1.500
Acceptgiro-actie	500	1.000
Opbrengsten congressen/cursussen	7.000	4.500
Contributies (1000 x f 15,-)	15.000	15.000
Diverse opbrengsten	1.500	1.000
Subsidie WVC	115.000	92.000
	+	+
Totaal baten	165.000	140.000

Lasten	1991	1990
Accomodatie		
Huur kantoorruimte	10.000	10.000
Afschrijvingen	1.000	1.650
Rente en bankkosten	1.000	750
	+	+
	12.000	12.400

Organisatie		
Onderhouds-/schoonmaakkosten	2.000	2.000
Verzekeringen	250	250
Druk- en stencilwerk	8.500	5.500
Porti en telefoon	14.500	9.500
Commissies	1.000	1.000
Reis- en verblijfkosten	4.000	10.000
Contributies intern. org.	1.500	1.450
Inventaris	1.000	500
Bijdrage D66 personeel	5.000	5.000
Overige organisatiekosten	1.000	800
	+	+
	38.750	36.000

Financiële administratie		
Administratiekosten	8.000	8.000
Accountantskosten	3.500	2.200
	+	+
	11.500	10.200

Scholing en vorming		
Introductieweekenden	2.000	1.500
Jaarthemafonds	2.000	1.500
S & V-fonds	2.000	1.550
	+	+
Regionale scholing en vorming	6.000	4.550
Kaderbijeenkomsten	2.000	1.700
Binnenhofexcursies	100	100
Landelijke scholing en vorming	2.000	2.600 ¹
Cursusmateriaal	750	600
S & V-commissie	500	600
	+	+
Landelijke scholing en vorming	5.350	5.600

	1991	1990
Ledenblad Demo		
Druk- en verzendkosten	21.000	14.500
Lay-out	500	2.200
Redactiebudget	2.550	1.500
	+	+
	4.050	18.200

Kaderblad ORGI		
Druk- en verzendkosten	2.500	2.500
	+	+
	2.500	2.500

Congressen		
Accomodatie	16.500	10.500
Congresboeken	2.000	1.500
Congresbijlagen Demo	2.000	1.500
Omlijsting	1.000	1.500
	+	+
	21.500	15.000

Politiek Bureau		
Werkgroepen	3.000	3.500
Commissie Politieke Zaken	500	---
Documentatie en nota's	1.500	1.500
	+	+
	5.000	5.000

Bijdrage aan regio's		
1000 betalende leden x f13,-	13.000	13.000
Garantiefonds bodembedrag f500,-	600	1.250
	+	+
	13.600	14.250

Ledenwerving en materialen		
Folders en promotiemateriaal	7.000	4.000
Ledenwerfcampagne	5.000	4.000
	+	+
	12.000	8.000

Internationale contacten		
Seminars/buitenlandse contacten	2.000	1.300
Internationaal secretariaat	1.500	1.000
Buitenlandexcursie	1.000	1.000
	+	+
	4.500	3.300

Reservering lustrumfonds	P.M.	P.M.
---------------------------------	------	------

Onvoorzien	8.250	5.000
	+	+
	8.250	5.000

Totaal lasten	165.000	140.000
---------------	---------	---------

¹ In 1990 als twee posten in de begroting opgenomen (vaardigheidstrainingen en themabijeenkomsten)

² De CPZ staat dit jaar voor het eerst apart op de begroting vermeld.

BEGROTING

Opmerkingen:

- Bij het opstellen van de begroting 1991 is rekening gehouden met de invoering van de OV-jaarkaart voor studenten.
- Eventuele extra WVC-subsidie in 1991 zal aangewend worden voor de financiering van een vaste arbeidskracht op het landelijk secretariaat.

Toelichting op de begroting 1991

- De begrotingspost "Opbrengsten congressen/cursussen" is behoorlijk verhoogd. Hierin is een verhoging van de congresprijs verwerkt. In 1991 zal de toegang voor een congres f25,- (weekend) of f15,- (1 dag) exclusief reiskostenpot bedragen. Vanwege deze verhoging is besloten om de contributie niet te verhogen. De toegangsprijs van de kaderdag blijft ook hetzelfde.
- Op 1 oktober 1990 zal de JD meer dan 2000 "WVC"-leden hebben. Hierdoor neemt de WVC subsidie ook toe.
- In 1991 zal onze Tulip-PC voor f1.000,- worden afgeschreven.
- De posten "Druk- en stencilwerk" en "Porti en telefoon" zijn sinds eind 1988 explosief gestegen. Door het

groeïend aantal leden neemt ook de behoefte aan informatie toe. Het is daarom onvermijdelijk dat we hier veel geld aan kwijt zijn.

- Het is absoluut niet mogelijk dat de accountant de jaarrekening controleert voor f2.200,-. f3.500,- is een veel reëlere inschatting.
- In 1991 kunnen ook afdelingen aanspraak maken op het jaarthemafonds en het scholings- en vormingsfonds. Daarom zijn beide fondsen met f500,- verhoogd.
- Een afdeling dient minimaal 15 betalende leden te hebben, waarvan 3 bestuursleden. Regio's en afdelingen kunnen vóór 1 juli 1991 hun subsidieverzoek indienen bij de penningmeester van het landelijk bestuur.
- In de begroting voor 1991 is meer geld opgenomen voor cursusmateriaal en minder voor landelijke scholing en vorming. Het is de bedoeling dat er een gestandaardiseerd cursuspakket komt. Hierdoor zullen er meer scholings- en vormingsactiviteiten in de regio's en afdelingen plaatsvinden. Landelijke S & V-activiteiten zullen in 1991 minder plaatsvinden.
- De f14.500,- waar Demo de afgelopen jaren van gedrukt en verzonden moest worden, is alleen maar toereikend voor de drukkosten (dit komt vooral door de ledenwinst en

de daaraan verbonden hogere oplage). Voor verzendkosten is in de huidige begroting extra ruimte ingeruimd. Verder zal Demo in 1991 zeven keer verschijnen om de JD-leden van actuelere informatie te kunnen voorzien.

De Demo-redactie profiteert relatief weinig van de invoering van de OV-jaarkaart. Verder brengt de uitwerking van de gevoerde beleidsdiscussie een aantal nieuwe kostenposten met zich mee (bijvoorbeeld fotomateriaal en het verslaan van verenigingsactiviteiten).

- Het aantal congresgangers is sinds 1989 sterk gestegen. Hierdoor zijn ook de kosten evenredig toegenomen.
- De post "Ledenwerving en materialen" is sterk verhoogd. Hierbij is rekening gehouden met de mogelijke invoering van een nieuwe huisstijl. Verder zullen de kennismakingspakketten en de nieuwlid-pakketten vanaf begin 1991 een andere opzet kennen. Dit brengt initiële kosten met zich mee.
- De post "Onvoorzien" dient minimaal 5% van je begroting te zijn. Het afgelopen jaar was dit minder. Om een goede financiële reserve te hebben is de post "Onvoorzien" dit jaar gesteld op f8.250,-. ■

Congresprijsverhoging

Op de landelijk bestuursvergadering van 2 juni 1990 heeft het landelijk bestuur besloten om de congresprijs voor ALV 16 te verhogen. Jonge Democraten die het hele weekend blijven betalen nu f35,- (inclusief f5,- reiskostenpot). JD'ers die één dag blijven zullen f20,- moeten betalen (ook inclusief reiskostenpot). Aan deze verhoging liggen enkele redenen ten grondslag. Ten eerste is de prijs van de jeugdherberg in 1990 gestegen ten opzichte van vorig jaar. Ten tweede is het aantal congresgangers de afgelopen tijd sterk toegenomen. Hoewel dit zeer positief te noemen is, brengt dit extra kosten met zich mee. Op iedere congresganger méér dan 105 legt de JD f 30,- persoon toe. Bij 165 JD'ers is dit toch eep onbegroot bedrag van f 1.500,- per congres. De kosten voor de jeugdherberg bedragen ongeveer f 50,- per persoon per weekend. In het verleden droegen de leden 40% van dit bedrag bij door middel van de toegangsprijs. De JD legde de overige 60% bij. Met de congresprijsverhoging op ALV 16 zullen deze percentages omgedraaid zijn. ■

Oprichting FiCo

Op zaterdag 27 oktober om 14.00 uur zal op het landelijk secretariaat de FiCo (Financiële Commissie) worden opgericht. Deze commissie zal zich vooral gaan bezighouden met fondswerving. Daarnaast heeft zij een adviserende en ondersteunende functie voor de penningmeester. Eenieder die zich met deze boeiende zaken wil gaan bezighouden, is van harte welkom op de oprichtingsvergadering. Voor informatie over de FiCo kun je Arjan Bos bellen (02209-4083 of 02209-2849). ■

Contributie

Wie zijn of haar contributie nog niet heeft overgemaakt, wordt verzocht dit zo spoedig mogelijk te doen. De contributie bedraagt f15,- (tot 18 jaar f10,-), over te maken op girorekening 3461482 t.n.v. Contributierekening Jonge Democraten, Den Haag.

Arjan Bos,
penningmeester ■

Vertalers gezocht

Steeds vaker wordt de JD ermee geconfronteerd dat buitenlandse (zuster-)organisaties, Oost-Europeanen, ambassades etc. graag informatie over de Jonge Democraten willen hebben in een taal die ze kunnen lezen. Ook voor het werk binnen de internationale organisaties (m.n. IFLRY) kan dit enorm belangrijk zijn. Op dit moment wordt gewerkt aan een Engelstalige introductiefolder, maar dat is niet genoeg. Diezelfde folder zouden we graag in het Frans, Duits en Spaans (of wat je ook maar kent) willen hebben. Ook willen we in staat zijn iets meer politiek-inhoudelijk over de JD naar buiten te brengen. Te denken valt aan het politiek programma, de basiscursus, de standpuntenfolder e.d. Uiteraard kan dit werk verdeeld worden, zodat je niet alles in je eentje hoeft te doen. Gezocht worden JD'ers die de taal (in de eerste plaats Engels) goed spreken, of kunnen vertalen met controle door iemand die het vloeiend spreekt. Ben je geïnteresseerd of wil je meer informatie, bel dan Elwin Lammers (071-223607) of Frank van Kreveld (01715-1207). ■

VACATURES

LB-vacatures

Het vervullen van een LB-post betekent een forse aanslag op je (vrije) tijd. Veelal is een inspanning van ongeveer twaalf uur per week het minimum. Vaak is het veel meer (soms twaalf uur per dag).

Verder betekent het zijn van LB'er niet alleen functiegebonden activiteiten; je moet ook veel algemene taken vervullen, zoals:

- secretariatsdiensten
- invulling geven aan JD-beleid
- contactpersoon zijn voor een regio

Tot slot zijn de kandidaten gebonden aan het op de ALV 16 aangenomen beleidsplan.

Het LB zal een aantal keren van gedachten wisselen met de kandidaten.

Specifieke toelichting

Vice-voorzitter Politiek (VVP)

De VVP begeleidt en stimuleert de politiek-inhoudelijke discussie in de vereniging. Hij stimuleert en coördineert het Politiek Bureau (werkgroepen en commissie Politieke Zaken). Tevens is hij verantwoordelijk voor de politiek-inhoudelijke stellingname van het LB.

Vice-voorzitter Organisatie (VVO)

De VVO heeft tot taak de organisatorische coördinatie van de vereniging, het verzorgen van de interne communicatie en de begeleiding van het verenigingskader. Verder is de VVO verantwoor-

delijk voor het kaderblad ORGI en de organisatie van ALV's en kaderbijeenkomsten.

Secretaris Ledenwerving en Materialen (SLWM)

De SLWM is verantwoordelijk voor het uitdenken en opzetten van JD-wervingsacties. Verder dient de SLWM de aanmaak van alle (promotie-)materialen te coördineren.

Secretaris Public Relations (SPR)

De SPR verzorgt het JD-voorlichtingsbeleid, d.w.z. het opbouwen en onderhouden van relaties met de media, het uitdenken en uitwerken van voorlichtingsacties.

Internationaal secretaris (IS)

In het landelijk bestuur is de IS verantwoordelijk voor het blijvend ontwikkelen van de internationale component van de politieke activiteiten van de JD. Dat wil zeggen dat de IS verantwoordelijk is voor het organiseren en mogelijk maken van internationale uitwisselingen, het onderhouden van internationale contacten in binnen- en buitenland, en het volgen van de ontwikkelingen rond het subsidiebeleid van de Nederlandse en andere overheden. De IS is verantwoordelijk voor de vertegenwoordiging van de JD in het buitenland. De IS dient geïnspireerd leiding te geven aan zijn/haar ondersteuningscommissie, het Internationaal Secretariaat.

Penningmeester (Pm)

De Pm is verantwoordelijk voor het financieel beheer, het voeren van budgetbeheer en het formuleren van het

financiële beleid. Het is van groot belang dat de penningmeester daarnaast op financieel vlak goed contact onderhoudt met diverse personen en instanties. Een zeer belangrijke en interessante taak is fondswerving. Hier zal de penningmeester zich nadrukkelijk op moeten toelagen. Het bezit van een PC betekent een enorme lastenverlichting. (Financiële) ervaring elders in de vereniging of een goed inzicht in financiële processen vormen een prima basis voor het penningmeesterschap.

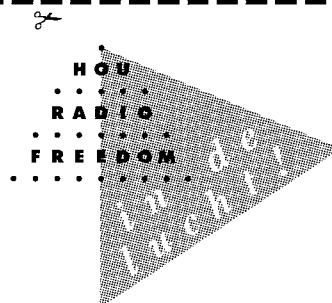
Secr. Scholing en Vorming (SSV)

De SSV draagt zorg voor de organisatie van kwalitatieve S&V-activiteiten. Dit doet zij/hij door het scheppen van mogelijkheden voor regio- en afdelingsbesturen om zowel politiek-inhoudelijke als vaardigheidstrainingen te organiseren. Haar/zijn takenpakket bevat ondermeer het contact houden met relevante D66-organen, het coördineren van de scholings- en vormingscommissie en de jaarthema-commissie, het bijhouden van het trainersbestand, het documenteren van trainingen/activiteiten, het inhoudelijk overleg met de VVP en IS en daar waar nodig het organiseren/initiëren van activiteiten (op landelijk niveau).

Informatie en aanmelding

Informatie over alle functies en aanmelding (d.w.z. het aanvragen van een kandidaatstellingsformulier) dient te gebeuren bij de VVO, Mark van Barschot, Jan Voermanstraat 29-hs, 1061 XA Amsterdam, tel. 020-11 71 38). ■

**Word tientjeslid van
Radio Freedom, omdat
gekleurd nieuws van
het verzet beter klinkt
dan geen nieuws van
wit Zuid-Afrika.**

**Ja, ik word tientjeslid
van Radio Freedom;**

naam: _____

adres: _____

postcode: _____

plaats: _____

handtekening: _____

Ik geef f 10,- per jaar / half jaar / kwartaal / maand

**In enveloppe naar Antwoordnr. 11019
1000 PB Amsterdam**

(5 F 1)

Analyse van de problematiek

De commissie constateert dat de huidige positie van het LB met de volgende 5 punten kan worden omschreven:

- 1) hoge werkdruk
- 2) onervarenheid van LB-leden
- 3) geïsoleerde positie van het LB in de vereniging
- 4) slecht imago van het LB
- 5) weinig bereidheid om kandidaat te zijn voor het LB

Bovenstaande punten grijpen als een kluwen in elkaar, waardoor zij elkaar versterken en het LB in een verstengeling houden. De punten zullen nu achtereenvolgens kort worden toegelicht.

1) hoge werkdruk

Het LB staat onder een grote werkdruk. Dit heeft een aantal oorzaken:

- a) De verwachtingen ten aanzien van het LB zijn hoog, zowel vanuit de vereniging als van LB-leden zelf. Er wordt erg veel van het LB verwacht, vaak meer dan realistisch is gezien de aard van de vereniging: draaiend op goedwillende maar onervaren vrijwilligers, voor wie de JD-werkzaamheden een nevenactiviteit zijn naast studie en werk en die verkeren in een levensfase waarin erg veel verandert, zowel privé als in studie of werk.
- b) Het LB blijkt moeilijk in staat te zijn bepaalde zaken te delegeren aan bijvoorbeeld een commissie of regio.
- c) Er blijkt in het LB weinig ruimte gegeven te worden aan portefeuillehouders om zelfstandig invulling te geven aan zijn/haar functie. Iedereen bemoeit zich met alles.

2) Onervarenheid

Het LB is weinig ervaren. Indien leden toetreden tot het LB ontbreekt over het algemeen zowel kennis omtrent het functioneren van de JD als bestuurlijke ervaring. Door de grote doorstroming wordt dit niet gecompenseerd door zittende LB-leden. Hierdoor is, zeker bij het aantreden, maar

zeer globaal bekend hoe zaken binnen de JD functioneren en moeten worden aangepakt.

3) Geïsoleerde positie van LB in de vereniging

Het LB verkeert op een eiland. In de vereniging is weinig bekend wat het LB doet en laat, en in het LB is weinig bekend wat de rest van de vereniging doet en laat. De regio's en het LB wachten op elkaar om geïnformeerd te worden omtrent andermans doen en laten. Het instituut van regiocontactpersoon functioneert onvoldoende, daar er te weinig informatieoverdracht is van LB naar regio en omgekeerd, en er te weinig terugkoppeling is binnen de besturen van de contacten met de regiocontactpersoon.

4) Slecht imago van het LB

Het imago van het LB in de vereniging is slecht: het beeld bestaat dat het niet leuk is om LB-lid te zijn. De werkdruk is hoog, het werk niet altijd even leuk, de saamhorigheid wordt gemist en het is nooit goed. Het leukste is om ex-LB lid te zijn.

5) Weinig bereidheid om kandidaat te zijn voor het LB

Na het bovenstaande behoeft het weinig toelichting dat de bereidheid om kandidaat te zijn voor het LB gering is. Dit geldt met name voor mensen met veel ervaring in regio's, werkgroepen e.d., omdat vooral zij een negatief beeld van het LB hebben. Helaas is dit juist de groep waarbinnen veel geschikte LB-kandidaten gevonden zouden moeten kunnen worden. Omdat er dus weinig kandidaten zijn is een goede selectie niet meer mogelijk. De enige kandidaat is immers altijd de beste. Hierdoor worden de eerder genoemde problemen nog verergerd.

Aanbevelingen

Achtereenvolgens zullen bovenstaande punten worden besproken en zullen aanbevelingen worden gedaan om situatie te verbeteren, zodat het LB beter kan gaan functioneren. Het uitvoeren van één aanbeveling leidt niet direct, waarschijnlijk in het geheel niet tot een verbeterd functioneren van het LB. De problemen vormen een kluwen die moet worden ontward. De aanbevelingen vormen één geheel en versterken elkaar. Alleen als alle problemen tegelijkertijd worden aangepakt bestaat een reële mogelijkheid dat het LB zich uit de kluwen ontworstelt.

1) hoge werkdruk

Om de hoge werkdruk te verminderen staat een aantal mogelijkheden open:

- a) delegatie
- b) grotere kennisoverdracht
- c) definiëren van taken en verwachtingen t.a.v. elkaars activiteiten
- d) vaste medewerker

ad a) Delegatie

Het delegeren van zaken is nog steeds de beste methode om de werkdruk te verminderen. Uit gesprekken bleek dat er best bereidheid is bij regio's (graag zelfs!) en ongetwijfeld ook bij veel individuele leden om dingen voor het LB te organiseren. Vanuit het LB wordt echter opgemerkt dat delegatie veel tijd kost (begeleiding) en dat het risico bestaat dat het LB de gedelegeerde taak uiteindelijk toch zelf moet doen. Delegeren is meer dan mensen inschakelen bij een bepaalde klus. Bij delegeren laat je de ruimte dat het anders gaat, met een risico dat het mis gaat. Delegeren is uit handen geven en verantwoordelijk stellen. Indien het gevoel bestaat bij anderen dat zij ook echt verantwoordelijk zijn voor bepaalde zaken is de inzet en motivatie groter, de kans dat iets niet gebeurt kleiner en is behoefte aan begeleiding minder. Indien de >

Verslag ALV-commissie landelijke organisatie JD

Inleiding

In het vragenronde aan het LB op ALV 15, april jl., zijn aan het LB vragen gesteld omtrent het eigen functioneren. De aanleiding tot het stellen van de vragen was de korte en steeds korter wordende zittingsduur van leden van het LB.

Geconstateerd werd dat dit een ongewenste ontwikkeling is. Echter, oplossingen voor dit probleem waren niet meteen voorhanden. Het LB heeft toen aan de ALV toegezegd een commissie te benoemen met als opdracht deze problematiek te onderzoeken en met aanbevelingen te komen om het functioneren van het LB te verbeteren en het verloop in het LB te verminderen.

Werkwijze van de commissie

De commissie heeft in eerste instantie op basis van eigen ervaring en waarneming een inventarisatie gemaakt van de problemen met betrekking tot het functioneren van het LB. Vervolgens heeft zij gesproken met een bonte schakering van (voormalige) landelijk bestuursleden en regiobestuurders. Op basis van deze informatie is zij gekomen tot onderstaande analyse en aanbevelingen.

indruk bestaat dat men niet echt verantwoordelijk is, de mogelijkheid om eigen ideeën te realiseren kleiner, de taken beperkter en minder leuk zijn (=mensen inschakelen bij een bepaalde klus), dan gaat wel het mechanisme werken zoals het LB datervaart.

Dit betekent niet dat het LB niet verantwoordelijk is voor door de hem gedelegeerde taken. Zijn rol is echter bij delegatie beperkt tot het zijn van contactpersoon, het zorgen dat de doelstellingen duidelijk zijn en terugkoppeling naar het LB van de stand van zaken. Uitdrukkelijk niet zijn taak is de activiteit zelf te organiseren.

Delegatie is geschikt voor diverse zaken, zoals bijvoorbeeld congres, ORGI, kaderdag, introductieweekenden, handboek besturen en themadag. Bij deze activiteiten wordt een vast stramen gehanteerd. Door het juist kiezen van commissieleden en het hanteren van draiboeken kan zeer snel kennisoverdracht plaatsvinden.

Bij incidentele zaken kunnen mensen betrokken worden die bereid zijn een korte tijd intensief bezig te zijn met een onderwerp, en daarna niet meer. Juist deze bereidheid is steeds meer aanwezig, daar vele leden niet bereid zijn zich voor langere tijd vast te leggen.

Overwogen kan worden om voor sommige taken een commissie te benoemen door de ALV, waardoor de verantwoordelijkheid van een commissie nog eens te meer kan worden benadrukt.

b) grotere kennisoverdracht

De kennisoverdracht blijkt binnen de JD zeer moeizaam tot stand te komen. Om de kennis omtrent het functioneren van de JD te verhogen is naast mondelinge overdracht (door meer mensen bij de organisatie te betrekken, zie boven) ook schriftelijke overdracht zeer nuttig. Dit hoeft niet gelijk een dik boekwerk te zijn, maar het beschikbaar zijn van draiboeken en brochures met tips over "hoe or-

ganiseer ik een activiteit, hoe werv ik leden etc." beperkt het aantal malen dat het wiel opnieuw wordt uitgevonden en stimuleert het organiseren van activiteiten. Op het secretariaat moet materiaal beschikbaar zijn voor enthousiaste leden die iets in de eigen woonplaats willen ondernemen.

c) definiëren van taken en verwachtingen t.a.v. elkaars activiteiten

Met name tussen LB en regio's bestaan er zeer hoge verwachtingen. Echter, nooit is precies uitgesproken wat van elkaar verwacht wordt. Wat wordt van het LB verwacht, wat wordt van de regio's verwacht, welke zaken kunnen worden georganiseerd door anderen (werkgroepen, commissies, etc.)? Door een discussie aan te gaan over de onderlinge verwachtingen, weet je wat de ander van je verwacht en kunnen onrealistisch hoge verwachtingen worden bijgesteld. Op die manier kunnen de verhoudingen weer naar het normale worden getrokken, en ieders verantwoordelijkheden en mogelijkheden weer duidelijk worden. Het is en mag niet normaal zijn dat een vrijwilligersorganisatie van haar LB-ers vraagt fulltime beschikbaar te zijn.

d) vaste medewerker

Het is zeer gewenst om een secretariaatsmedewerker aan te trekken die organisatorische, ondersteunende en administratieve zaken uit handen neemt van het LB. De commissie pleit dan ook om alles in het werk te stellen om dit te realiseren. Werk is er in overvloed, zoals:

- leden- / contributieadministratie
- begeleiden organisatie congressen/kaderdagen/ activiteiten
- begeleiden productie Demo / ORGI
- beantwoorden telefoon / bereikbaarheid JD
- versturen kennis- makingspakketten etc.

- begeleiden productie materiaal etc.

2) onervarenheid LB-leden

Het onervaren zijn van LB-leden is gedeeltelijk inherent aan de soort van organisatie die de JD is. Op zich is dit niet zo erg. De JD is immers bedoeld om mensen politieke en bestuurlijke ervaring op te laten doen. Echter, dit betekent niet dat dit gelijk hoeft te leiden tot een slecht functioneren.

Om het functioneren van LB-leden te verbeteren staat een aantal mogelijkheden open:

- a) mentor
- b) training/scholing
- c) betere mengeling beginnende en meer ervaren LB-leden

a)mentor

Indien individuele LB-leden kunnen terugvallen op een mentor, en dit ook normaal wordt gevonden, kan het aantal valkuilen waar LB-leden in vallen worden verminderd. Bovendien bestaat dan niet het gevoel dat men er alleen voor staat om de klus te klaren. Ook voor meer ervaren LB-leden kan het nuttig zijn een praatpaal te hebben om bepaalde problemen mee door te praten. Daarom stelt de commissie voor dat iedere LB-er een mentor zoekt. De mentor moet in ieder geval het volste vertrouwen hebben van de betreffende LB-er en dient ook voor de rest van het LB acceptabel te zijn.

b)training/scholing

Veel actieve leden van de JD zijn bestuurslid, maar hebben weinig tot geen bestuurlijke ervaring. Maar er wordt geen training gegeven wat besturen inhoudt! Dit leidt ertoe dat weinig kennis aanwezig is over de eisen die besluitvorming stelt aan de opstelling van de deelnemers, ook binnen het LB. Het is zinvol om hieraan meer aandacht te besteden, en bijvoorbeeld een ervaren iemand een aantal LB-vergaderingen te laten bijwonen en opmerkingen te laten

maken (zowel collectief als individueel).

c)betere mengeling beginnende en meer ervaren LB-leden

De ervarenheid binnen het LB neemt toe als er een betere mengeling komt van beginnende en meer ervaren LB-leden. Snel terugtreden indien de beschikbare tijd afneemt is vaak niet de oplossing. Een LB-lid is veel productiever indien hij één jaar 20 uur per week beschikbaar is, dan een half jaar 40 uur per week.

3) geïsoleerde positie van het LB in de vereniging

Er moeten meer contacten zijn tussen LB en de vereniging om de wederzijdse kennis en begrip te verbeteren. Een hogere en meer gestructureerde frequentie van de contacten leidt tot een grotere betrokkenheid van leden bij en verantwoordelijkheidsgevoel voor de JD, een betere communicatie, een grotere kennisoverdracht en een betere afstemming binnen de JD. Een minder geïsoleerde positie vergemakkelijkt het functioneren van alle geledingen en geeft meer mogelijkheden om zaken te delegeren.

De slechte communicatie die mede oorzaak is van de geïsoleerde positie van het LB is niet te wijten aan één partij. Er wordt op elkaar gewacht, er is weinig eigen initiatief en er wordt weinig in de vereniging meegedacht met de problemen waarmee de JD en in het bijzonder het LB worstelt.

Om deze geïsoleerde positie te doorbreken is het gewenst dat er een structuur wordt geschapen waarin de frequentie en regelmatigheid van de contacten tussen LB en de rest van de vereniging stijgt. Indien er geen structuur wordt gecreëerd waarin dit kan plaatsvinden zijn de contacten als op dit moment: te ad hoc, onregelmatig en niet structureel gepland, waardoor bovenstaande doelstellingen niet worden bereikt.

Een mogelijkheid om de geïsoleerde positie te doorbreken is dat de regiovoorzitters en LB gestructureerd

bijeenkomen (5 maal per jaar). Op deze bijeenkomsten worden de problemen van de JD-organisatie besproken, wordt verslag gedaan van verrichte werkzaamheden en vindt afstemming plaats tussen LB en regio's met betrekking tot de (organisatie) van activiteiten. Zowel het LB als de regio's hebben een eigen inbreng en worden wederzijds geïnformeerd, ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid.

Een nadeel van deze constructie is dat zij nergens toe dwingt. Indien de bijeenkomsten niet serieus worden voorbereid verzanden zij, waardoor alleen maar wederzijds meer irritatie ontstaat en het doel voorbij wordt geschoten.

Om dit gevaar te ondervangen kan ook gekozen voor een Dagelijks Bestuur / Hoofdbestuur (DB/HB) constructie, waarbij het DB dan wordt gevormd door het huidige LB en het HB door het LB en regiovoorzitters. Het HB zet dan de grote beleidslijnen uit, terwijl het DB verantwoordelijk is voor de dagelijkse gang van zaken.

Het voordeel van deze constructie is dat het regioniveau verantwoordelijk wordt voor het landelijk reilen en zeilen, waaraan zij zich niet kunnen onttrekken. Een nadeel is dat de besluitvorming erg moeizaam tot stand kan gaan komen, waardoor aan het organiseren van activiteiten niet meer wordt toegekomen. Daarnaast kan het zo zijn dat gegeven het grote aantal regio's en de verschillen daartussen het HB onevenwichtig van samenstelling wordt.

De keuze van de constructie moet naar het idee van de commissie tot stand komen na discussie in de vereniging, waarbij een breed draagvlak aanwezig moet zijn om de kans op succes zo groot mogelijk te maken. Daarbij moet worden gerealiseerd dat geen enkele organisatiestructuur een betere communicatie of beter functioneren kan afdwingen. Of die verbeteringen ook daadwerkelijk

gerealiseerd worden is afhankelijk van de wijze waarop men de structuur gebruikt.

4) slecht imago van het LB

Om het slechte imago te verbeteren moet het functioneren in het LB leuker worden en minder tijd kosten. Wij hopen dat met uitvoering van bovenstaande aanbevelingen dat bereikt wordt. Maar daarnaast is meer nodig. Het cynisme t.a.v. het LB moet verdwijnen. Er gaat ook zeer veel goed. Activiteiten komen van de grond, de JD groeit zeer sterk, er zijn meer actieve leden dan ooit te voren. Alleen wordt hierover nooit gepraat.

Er is sterk in sterke mate een cultuur dat alles slecht gaat, alles veel tijd kost en niet leuk is. Waarom zijn dan nog zo veel leden actief?!

Een positievere houding, minder cynisme en minder cultivering van wat er mis gaat is een houding die je bij JD-leden zou mogen verwachten.

5) weinig bereidheid om kandidaat te zijn voor het LB

Bovenstaande aanbevelingen zijn bedoeld om het functioneren in het LB aantrekkelijker te maken. Je moet ook uitstekend in het LB kunnen functioneren, naast een volledige studie of baan. Die houding moet bestaan binnen de vereniging, en ook binnen het LB.

De leeftijd van de kandidaten is de laatste jaren gedaald. Naast dat dit veroorzaakt wordt door de eisen die worden gesteld aan de studieduur, lijkt het dat het bijna 'not done' is om met 25 jaar nog kandidaat te zijn voor het LB. Het aantal kandidaten dat beschikbaar is voor een LB-functie daalt. Naar ons idee zal het aantal kandidaten na realisatie van bovenstaande aanbevelingen stijgen. Echter, ook het LB zal zelf actiever en gestructureerder moeten uitkijken naar potentiële LB-leden. Daarom stelt de commissie voor dat het LB de opdracht krijgt minstens 2 kandidaten per vacante functie

aan te zoeken. Dit laat natuurlijk onverlet dat iedereen zich kan kandideren voor een functie in het LB.

Binnen het LB moet een grotere discipline gehanteerd worden t.a.v. het bekend maken van het terugtrekken van LB-leden. Het is zeer ongewenst dat veel personen ad interim functioneren. Ten eerste wordt dan in allerijl uit een beperkt circuit geworven. Ten tweede krijgen kandidaten niet genoeg tijd om alle consequenties te overwegen. Verder vindt door het plotselinge vertrek de overdracht slecht plaats.

Tot besluit

Wij hebben geprobeerd aan te tonen dat het minder goed functioneren van het LB niet te wijten is aan individueel falen van LB-leden, maar aan structurele, algemene oorzaken. Het bovenstaande is (dus) niet bedoeld als kritiek op het persoonlijk functioneren van individuele LB-leden. Zij die ondanks de gesignaleerde problemen bereid waren in het LB zitting te nemen verdienen alle waardering.

3 september 1990,
Radboud van Delft
Linze Schaap
Steven van Schilfgaarde ■

Regioborrels

Utrecht/'t Gooi

eerste maandag van de maand, 21.00

Café de Postillion,
Lijnmarkt 50, Utrecht

Groot-Amsterdam

eerste maandag van de maand, 21.00

P96, Prinsengracht 96,
Amsterdam

Noord-Holland

eerste donderdag van de maand, 20.00

oneven maanden: Café
Het Moddermannetje,
Alkmaar; even maanden:

Café du Théâtre, Haarlem

Zuidelijk-Holland

tweede maandag van de maand, 21.00

Eetcafé Streetlife, hoek
Goudsesingel/Jonker
Fransstraat, Rotterdam

Twente

tweede maandag van de maand

Café La Conga, Enschede

Midden-Holland en

Leiden

tweede woensdag van de maand, 17.00

Café Het Gerecht, Lokhorststraat 19, Leiden

Nijmegen

tweede donderdag van de maand, 21.00

Café De Buren, Achter de
Carmel 8, Nijmegen

Groningen

bel Bert de Vries, 050-
776250

IJsselmond

bel Ib Waterreus,
038-57527

Drenthe

bel Willem Kreulen,
05223-1720

Groot-Den Haag

bel Thiemen Remmers,
070-3839184

Gelderland

bel Jos van der Wijst, 080-
224270

Limburg

bel Rick Rudzik,
043-638664

Noord-Brabant

bel Marc van den Broek,
01653-4642

Drachten

bel Richard van Kampen,
05120-19973

Landelijk Bestuur

voorzitter

Roel van der Poort
Onnemaheerd 44
9736 AP Groningen
050-424409

vice-voorzitter politiek

Marc Roza
Morra 50
8446 LP Heerenveen
05130-23130

vice-voorz. organisatie

Mark van Barschot
Jan Voermanstraat 29-hs
1061 XA Amsterdam
020-117138

algemeen secretaris

Ruud van den Brink
James Wattstraat 75-441
1097 DL Amsterdam
020-6657181 (vraag naar
kamer 441)

penningmeester

Arjan Bos
Vuurdoornweg 39
1870 AB Schoorl
02209-2849

internationaal secretaris

Elwin Lammers
Ravenhorst 57a
2317 AG Leiden
071-223607

secretaris scholing en vorming

Ellen Kleverlaan
Wilhelminastraat 9-II
1054 VT Amsterdam
020-161365

secr. public relations

Henk Gossink
Mercuriusstraat 20
7521 WS Enschede
053-339027

secretaris ledenwerving en materialen a.i.

Joren Bijvoet
Reguliersgracht 17b
1017 CJ Amsterdam
020-225170 / 235586

Landelijk secretariaat

Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag
070-3858109

Demo

hoofdredacteur

Adrie van der Luijt
Boerslaan 29
2221 TL Katwijk
01718-27015

Contactpersonen:

Regio's:

Groot-Amsterdam:

Hans Huysmans
020-6657227

Midden Holland:

Digna van Herwaarden
071-220421

Zuidelijk Holland:

Paul Rotering
010-4135753

Noord Holland:

Frank Zurlohe
023-271867

Groningen:

Bert de Vries
050-776250

Friesland:

Michel Klont
058-157378

Drenthe:

Willem Kreulen
05223-1720

IJsselmond:

Ib Waterreus
038-657527

Twente:

Heleen Bakker
053-359636

Gelderland:

Jos van der Wijst
080-224270

Utrecht/'t Gooi:

Eric Nijst
030-367087

Brabant:

Marc van den Broek
01653-4642

Limburg:

Rick Rudzik
043-638664

Afdelingen/kernen

Groot Den Haag:

Thiemen Remmers
070-3839184

Leiden:

Frans Nederstigt
071-175911

Zoetermeer:

Marjon Spekman
Veldkruidstraat 47, 2724
VN

Nwe Waterweg-Noord:

Jasper de Wit
010-4747582

Drachten:

Bart Streumer
05120-17089

Nijmegen:

Annelies Uijen
080-220686

Apeldoorn:

Carlo Korf
055-428690

Agenda

Oktober

- 1 politiek café regio Groot-Amsterdam, P96, Prinsengracht 96, Amsterdam, aanvang 21.00 uur
- 6 & 7 introductieweekenden, bel de contactpersoon in je regio of afdeling voor meer informatie
- 13-21 SloHo-excursie, jaarlijkse JD-reis, ditmaal naar Ljubljana en Boedapest, meer informatie blz. 8 of bij Elwin Lammers (IS), tel. 071-223607
- 19 thema-avond Grenzen aan bevolkingsgroei, met Dick Tommel (D66) en een Chinakenner, Café Jansdam, Jansdam 5, Utrecht, aanvang 19.30
- 20 deadline kandidaatstelling LB
- 23 ARV Midden-Holland, met spreker en discussie over de rol van de grote mogendheden in het Midden-Oosten, Provinciehuis, Koningskade 1, Den Haag, aanvang 19.30
- 21-26 Jaarthemaweek, meer informatie zie blz. 13
- 26 deadline congresboek
- 27 werkgroep Oost-Europa, lezing door ambasademedewerkers, bel Erik Nijst voor meer informatie, tel. 030-367087
- 27 spreekvaardigheidstraining in Nijmegen / forum debattraining in Amsterdam, meer informatie op blz. 44
- 28 LB-vergadering (openbaar) op het landelijk secretariaat te Den Haag, aanvang 11.15 uur

November

- 1 verschijnen congresboek
- 2 AAV Drachten, met forum 'Grenzen aan groei van kennis', voor meer informatie bel Richard van Kampen, tel. 05120-19973
- 3 Jaarthemadag, o.a. PH31, Prins Hendrikstraat Amsterdam, voor meer informatie bel Ellen Kleverlaan, tel. 020-161365
- 31, 5 politiek café regio Groot-Amsterdam, P96, Prinsengracht 96, Amsterdam, aanvang 21.00 uur
- 8 deadline Demo 7.6
- 9 LB-vergadering (openbaar) in jeugdherberg 'Elst' 10&11 ALV 16 te Elst, meer informatie zie blz. 30
- 18 LB-vergadering (openbaar) op het landelijk secretariaat te Den Haag, aanvang 11.15 uur
- 23 Forumavond Drachten, 'Positieve Actie', met o.a. Ellen Kleverlaan, voor meer informatie bel Richard van Kampen, tel. 05120-19973
- 26 discussieavond met Hans van Mierlo, bel Erik Nijst voor meer informatie, tel. 030-367087

December

- 1 politieke stromingendag, PH31, Prins Hendrikstraat 31, Amsterdam, meer informatie bel Ellen Kleverlaan, tel. 020-161365
- 13 verschijnen Demo 7.6

De regioborrels staan op blz. 41

VACATURE JD/D66

De verenigingen D66 en de Jonge Democraten zijn op zoek naar een:

Administratief / receptioneel medewerker

In samenwerking met het arbeidsbureau Den Haag hebben de JD/D66 toestemming gekregen om in het kader van de regeling "werkervaringsplaats" een **medewerker (v/m) voor 32 uur per week**, voor de duur van een jaar aan te trekken. Betrokken functionaris zal werkzaam zijn op het landelijk secretariaat van de JD/D66 in Den Haag.

Het **takenpakket** van deze functie bevat uit de volgende elementen:

- receptionele taken
- archivering
- tekstverwerking
- postverwerking
- ondersteuning bestuur

Betrokkene zal zowel voor de JD (16 uur) alsook voor D66 (16 uur) werkzaam zijn. De werkbegeleiding zal voornamelijk via een D66-medewerker plaatsvinden.

De volgende groepen mensen kunnen in aanmerking komen om te werk gesteld te worden in het kader van het werkervaringsplaatsproject. Zij die:

- langer dan drie jaar ingeschreven staan bij het arbeidsbureau Den Haag of
- herintredende vrouw zijn of
- politiek vluchteling zijn.

Als opleidingsachtergrond kan men globaal denken aan MAVO/HAVO/MULO/ULO niveau.

Middels een jaar werkervaring hoopt men de kansen op de arbeidsmarkt voor de betrokkene te vergroten. Behalve werkervaring willen JD/D66 de betrokkene ook de mogelijkheid bieden om in goed overleg een aantal gerichte cursussen te volgen (bijvoorbeeld een cursus tekstverwerking).

JD/D66 willen bij beloning de regelingen volgen zoals die gehanteerd worden voor Rijksambtenaren.

Nadere inlichtingen kunt u inwinnen bij Tineke Knaap (070-385 83 03) of bij Roel van der Poort (050-42 44 09).

U kunt uw sollicitatiebrieven schrijven tot **uiterlijk 14 oktober** aan:

D66/JD
t.a.v. Tineke Knaap/Roel van der Poort
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag.

JONGE DEMOCRATEN

vrijzinnig-democratische jongerenorganisatie

16e ALGEMENE LEDENVERGADERING

Zaterdag 10 en zondag 11 november 1991
Jeugdherberg 'Elst' te Elst

JA! Natuurlijk kom ik naar het congres en wel op

- zaterdag èn zondag (f35,- incl. overnachting, maaltijden en reiskostenpot)
 zaterdag (f20,- incl. diner en reiskostenpot)
 zondag (f20,- incl. lunch en reiskostenpot)

Ik eet wel / niet vegetarisch (doorhalen wat niet van toepassing is)
Andere bijzonderheden:

Het congresboek ontvang ik t.z.t. thuis.

Naam: _____
Adres: _____
Woonplaats: _____
Telefoonnummer: _____

Vóór 30 oktober sturen aan: Landelijk secretariaat Jonge Democraten
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag

S&V

De Secretaris Scholing en Vorming organiseert:

Spreekvaardigheidstraining

Plaats: Nijmegen

Datum: zaterdag 27 oktober

Max. aantal deelnemers: 10

Kosten: f10,-

Inhoud: deze training oefent je in het spreken in het openbaar, helpt je over je drempelvrees heen en geeft je weer zelfvertrouwen om voor een (groot) publiek je mening te verkondigen.

Bijzonderheden: deze training verlangt een voorbereiding van je als deelnemer.

Informatie en aanmelding: bel Jos van der Wijst (080-224270)

Forumdebattraining

Plaats: Amsterdam

Datum: zaterdag 27 oktober

Max. aantal deelnemers: 10

Kosten: f10,- waarvan f5,- bestemd is voor een reiskostenpot.

Inhoud: idem, waarbij het naast het beargumenteren van je mening de bedoeling is dat je deze kunt verdedigen in debat met anderen. Enige ervaring in het spreken in het openbaar is daarom wel prettig.

Bijzonderheden: deze training verlangt een voorbereiding van je als deelnemer.

Informatie en aanmelding: bel Ellen Kleverlaan (020-161365)

JONGE DEMOCRATEN

DEMO - CAMPAGNEKRANT 1990

Dit is een uitgave van de vrijzinnig-democratische jongerenorganisatie JONGE DEMOCRATEN

Vrij, vrijzinnig en veelzijdig

De Jonge Democraten zijn vrij van dogma's, vrijzinnig in hun kijk op de politiek en veelzijdig door de verscheidenheid aan mensen en activiteiten.

INTRODUCTIE

De politieke jongerenorganisatie Jonge Democraten is in 1984 opgericht. Sinds de oprichting hebben al ruim 1600 jongeren zich opgegeven als lid van de JD. Zo'n zes maal per jaar valt de Demo, ons ledenblad, bij al die leden op de deurmat. Over het gehele land is de JD vertegenwoordigd. Ze organiseren allerlei activiteiten variërend van huiskamerbijeenkomsten tot themadagen en van politiek café tot diverse trainingen. Er zijn een groot aantal landelijke en regionale werkgroepen die onderwerpen als milieu, emancipatie, ethiek en cultuur behandelen.

VRIJ

Als vrijzinnig-democratische jongerenorganisatie bekijken we de wereld niet door een gekleurde bril. We staan open voor iedereen, en iedere stem telt even zwaar. Politieke standpunten worden pas na een goede afweging van voor's en tegen's ingenomen. Daarom voelen wij ons ook verbonden met D66, ook zij bekijken de politiek pragmatisch en realistisch.

VRIJZINNIG

Door de vrijheid die we hebben bij het bepalen van onze politieke agenda kunnen we ook onderwerpen onder de loep nemen waar de politiek niet aan wil. We kunnen originele en creatieve oplossingen aanbrengen. Als jongerenorganisatie zien we ook de maatschappelijke interesses niet over het hoofd.

VEELZIJDIG

Bij de JD lopen veel verschillende mensen rond, die allemaal hun eigen ideeën hebben. We zijn geen eenheidsworst maar een veelkleurig circus. Ook in onze activiteiten zijn we veelzijdig, er zijn veel manieren om met politiek om te gaan.

Reden genoeg dus om meer informatie aan te vragen over de JD. Misschien wil je direct al lid worden? Dat kan door de bon aan de achterzijde in te vullen en op te sturen.

In de rest van de krant vind je overigens een verhaal van D66-voorman Hans van Mierlo, een inleiding over vrijzinnig-democratie en een boeiend interview met twee JD-leden.

"Politici zijn er niet om jullie voor te liegen"

zei Vaclav Havèl bij zijn aantreden als president van Tsjechoslovakije.

Leugens zijn in een democratie moeilijk te verkopen, maar het beeld dat de politiek schetst van de dagelijkse gang van zaken strookt niet altijd met de realiteit. Politiek vertekent vaak, dan moet de werkelijkheid zich voegen naar denkbeelden en ideologiën. Zo belicht iedere politieke partij vaak slechts één kant van de zaak, de kant die past binnen het imago van de partij. Het zo ontleden van problemen in een rechts-links analyse is vaak fruikend voor de kwaliteit van de oplossingen. Dat is voor D66 de reden zich niet aan ideologiën te willen binden. Wij treden de samenleving onbevraagd tegemoet. Zonder vastomlijnd denkkader, maar wel met idealen. Want zonder idealen en creativiteit groeien we vast. Daarom ook is het van zo groot belang, dat jongeren actief bij de politiek betrokken zijn. Want jongeren zijn in staat om over de grenzen van ons verstand heen te kijken. Vooral waar het ontwikkelingen betreft die zich nu inzetten en die bepalend zijn voor de komende decennia: De Europese integratie, de samenwerking tussen Oost-, Midden- en West Europa. De Noord-Zuid relatie, die we te lang hebben ondergeschoven. De informatisering van de samenleving en de toenemende individualisering. Op al die terreinen moeten jongeren de lijnen uitzetten naar de volgende eeuw. Daar ook is ruimte om nieuwe idealen gestalte te geven. Reden genoeg om je te bemoeien met de politiek. Zonder leugens, maar met de waarheid voor eigen bestwil.

Hans van Mierlo.

Lees
't interview
op
pagina 2/3

OP NAAR EEN WARM INDIVIDUALISME

In deze Demo-campagnekrant willen we je niet alleen mooie inhoudelijke verhalen bieden. Ook willen we graag twee JD'ers aan het woord laten om te laten zien hoe het er nu echt aan toe gaat. Op een Amsterdams bovenkamertje werden Roel van der Poort en Ellen Kleverlaan door uw verslaggever aan de tand gevoeld.

Wereldverbeteraars is spé? Misschien wel. Bij kaarslicht werden de problemen en de oplossingen niet geschuwd. Een verslag hiervan.

Eerst willen we ze graag even aan je voorstellen. Allereerst Roel van der Poort, 24 jaar en landelijk voorzitter van de JD. In het dagelijks leven actief als personeelwerker in een Gronings ziekenhuis. Ellen Kleverlaan is binnen de JD actief als secretaris scholing en vorming, 21 lentes jong en verder studeert zij politicologie in Amsterdam.

De hoofdpersonen

Wat is er zo bijzonder aan de JD dat je lid geworden bent?

Roel - Voor mijzelf is het belangrijk dat je individuele ontplooiing koppelt aan solidariteit. Door die koppeling ontstaat er een mooie vorm van individualisme, een warm individualisme. Dit is de essentie van vrijzinnig-democratie. Je probeert je leven in te richten vanuit je eigen inzichten maar ook met een verantwoordelijkheid naar je mede-individen toe. Er is geen groep die boven je staat en zegt hoe jij moet leven, maar je leeft met elkaar.

Niet apart, maar samen.

Gelukkig ziet de JD het ook zo. En als je het over zo'n belangrijk punt eens bent, waarom dan geen lid worden.

Ellen - Wat mij opviel toen ik voor het eerst activiteiten van de JD bezocht, was de manier van standpuntbepaling. Doordat er zoveel verschillende mensen rondlopen zijn er ook zoveel verschillende meningen. Pas na veel discussie, waarin iedereen zijn zegje kan doen en waarbij ook naar iedereen geluisterd wordt, komt er een stand-

punt te voorschijn. Dat openstaan voor verschillende meningen, afwegen van voor- en nadelen, dat sprak me zeer aan.

Vrouwen hebben nog steeds een achterstandpositie in de Nederlandse maatschappij. Hoe kunnen we dat oplossen.

Ellen - Een groot pakket aan maatregelen is noodzakelijk. Te denken valt aan uitbreiding van kinderopvang, het verlengen van bevallingsverlof en meer van dit soort belangrijke zaken; een zogenaamd positief actie beleid. Maar voorop staat dat een mentaliteitsverandering nodig is. De JD moet daar een rol in spelen.

Over het milieu is al veel gepraat en geschreven, het lijkt haast bedolven te worden onder allerlei nota's en plannen. Zijn we wel daadwerkelijk op de goede weg?

Roel - Er zijn natuurlijk twee kanten aan de medaille. In de eerste plaats hoort de overheid te zorgen voor een goed milieubeleid. Dat is op dit moment volgens de JD veel te mager. Er moeten veel betere en verdergaande maatregelen genomen worden.

Aan de andere kant staan de mensen. Bewustwording is een belangrijk thema in deze. Mensen moeten zich realiseren, dat solidariteit met de medemens ook solidariteit met het milieu betekent.

Ellen - De JD speelt zeker een rol in die bewustwording. Een van de deelt thema's van ons jaarthema "Grenzen aan groei" handelt over de milieuproblematiek. In onze activiteiten dit jaar krijgt het milieu zeker de nodige aandacht.

Internationaal zijn er de nodige ontwikkelingen. Het hedendaagse wereldbeeld wordt volledig op de kop gezet. Staat de JD aan de kant met open mond te staren of zijn ze bewust bezig met de wereld?

Roel - Natuurlijk is de JD bezig met wat ons om ons heen gebeurt. We moeten goed nadenken over ons eigen wereldbeeld.

Door al deze ontwikkelingen zijn een aantal

verouderde en verstarde instituten zinloos geworden. Ik denk bijvoorbeeld, dat er minder reden is om de NAVO te handhaven. In Europa zouden de beide kanten van het "IJzeren gordijn" hun positie ten opzichte van elkaar goed moeten onderzoeken. Het zou een goede zaak zijn als we op den duur komen tot één "Europees huis".

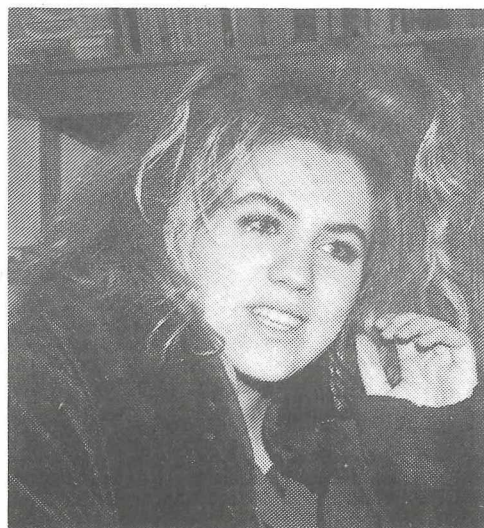
Ellen - Ondanks al die terechte belangstelling moeten we ook de Noord-Zuid problematiek niet vergeten. Het is namelijk ieders belang dat er een wereld komt waar geen onrechtvaardige economische en sociale achterstand heerst.

De JD staat voor radicale democratisering van de maatschappij; dat klinkt heel mooi maar wat betekent het eigenlijk?

Roel - Radicale democratisering betekent, dat mensen mogelijkheden hebben om invloed uit te oefenen op hun eigen situatie. De JD is bijvoorbeeld voorstander om leerlingen meer mogelijkheden te geven om invloed uit te oefenen op het beleid van de school. Als je gaat kijken naar de bedrijfsdemocratie, dan is de JD voorstander van versterking van de ondernemingsraad.

En referenda, gekozen burgemeesters e.d.?

Roel - Ook hier geldt, dat de individuele

Ellen in betoog

burger een zo groot mogelijke invloed moet krijgen.

De burgemeester bijvoorbeeld neemt nog altijd een belangrijke plaats in binnen de gemeenteraad. Het is daarom belangrijk, dat de mensen die "onder de burgemeester vallen" ook hun zegje doen over welke burgemeester het wordt en van welke signatuur. Het wordt nu op zo'n vreselijk, indirecte vriendjespolitiekachtige manier geregeld. Hier moet dus snel iets veranderen.

Op landelijk niveau zien wij het liefst ook het een en ander veranderen. Een belangrijke eerste stap zou, volgens de JD, kunnen zijn een zogenaamde "purperen coalitie" met D66, PVDA, VVD en wellicht Groen Links. Dan zou het CDA, dat al 70 jaar onafgebroken in de regering zit eindelijk in de oppositie terecht komen. Dan zou haar ondemocratische machtsmonopolie eindelijk doorbroken worden.

Afgelopen jaren is het onderwijs stevig geplukt. Valt er nog te leven met dit onderwijs of moet er daadwerkelijk iets veranderen?

Ellen - Investeren in jongeren, in je eigen toekomst dus, schijnt in Nederland niet meer belangrijk gevonden te worden. Daarmee snij je natuurlijk jezelf in de vingers, want kennis is in ons land belangrijk.

Ontwikkelingen als de Harmonisatiewet, de slechte aansluiting van het beroepsonderwijs op het bedrijfsleven en de malaise rond de basisbeurs zijn niet bepaald bevorderlijk voor de kwaliteit van het onderwijs. We begrijpen natuurlijk ook wel, dat er veel geld om gaat in het onderwijs, en dat je dan niet ontkomt aan het stellen van doelmatigheidsvragen. Maar als de kwaliteitsvraag niet meer van belang is, dan is de grens natuurlijk overschreden. De individuele ontplooiing, die wij zo belangrijk vinden, krijgt op deze manier weinig kans.

In de politieke wereld wil iedereen gelijk hebben, hoe zit dat met jullie?

Roel - De JD is natuurlijk een politiek scholings- en vormingsorganisatie. Ons doel is mensen bewust maken welke processen er spelen en welke rol ze daar zelf in hebben. Vervolgens is van belang, wat zij zelf van de gang van zaken vinden en hoe zij daar invloed op kunnen hebben. Onze rol is niet direct om gelijk te hebben of gelijk te krijgen.

Ellen - Natuurlijk als je met politiek bezig bent, heb je bepaalde idealen, die je graag in realiteit ziet omgezet.

Roel - Dat is zo, de JD bekijkt de politiek vanuit bepaalde uitgangspunten, die wij vrijzinnig-democratisch noemen. Maar dat wil niet zeggen, dat we altijd gelijk willen hebben. Het Gelijk bestaat namelijk niet. Er zijn wel bepaalde groepen, die steeds hun zin kunnen doordrijven. Niet omdat ze gelijk hebben maar door hun machtsmonopolie. Ik denk, dat we een halt toe moeten roepen. Lid worden van de JD kan een belangrijke eerste stap hiertoe zijn.

Vrijzinnig-Democraten

POLITIEK VAN MORGEN

De Jonge Democraten noemen zich "vrijzinnig-democraten".

Wat betekent dat begrip nu precies?

Is dat weer iets nieuws van politici of is dit iets waar we rekening mee moeten houden?

Geschiedenis

Vrijzinnig-democratie is zeker geen modegril. Aan het begin van deze eeuw duikt de term voor het eerst op. Van 1901 tot 1946 bestond er namelijk de Vrijzinnig Democratische Bond (VDB) in Nederland. Een partij met een aantal, zelfs nu nog, bekende politici, zoals bv. Aletta Jacobs.

Zaken als Algemeen Kiesrecht (1917) alsmede Vrouwen Kiesrecht (1919) kwamen voor een belangrijk deel tot stand door initiatieven van de VDB in het parlement.

1990

Vrijzinnig-democratie is eerder een houding dan een politieke stroming. De JD wil zich niet baseren op dogma's, zoals bijvoorbeeld Liberalen, Christen-democraten dat wel doen. Die "vrijzinnig-democratische houding" wordt het best geschetst middels de volgende kenmerken, te weten:

1. Onze politiek moet gebaseerd zijn op **individuele zelfbeschikking en ontplooiing**. Mensen moeten zelf keuzes kunnen maken hoe zij hun leven willen inrichten. Eventueel moet de overheid voorwaarden scheppen voor bepaalde groepen mensen om ook daadwerkelijk inhoud te kunnen geven aan die individuele-zelfbeschikking en ontplooiing.

2. **De kwaliteit van de democratie** moet zoveel mogelijk verbeterd en gedecentraliseerd worden. JD vindt dat mensen zoveel mogelijk zelf invloed moeten kunnen uitoefenen op de eigen situatie. Niet alleen in persoonlijke zin maar ook op staatsrechtelijk niveau. Ook de versterking van democratie op scholen en in arbeidsorganisaties is voor de JD een belangrijk punt.

3. **Pragmatische politiek**. Andere partijen hebben vaak een blauwdruk voor de toekomst. De JD wil daar niet mee werken. De JD vindt dat je voor maatschappelijke problemen op basis van discussie en argumentatie tot oplossingen moet komen. De JD wil dus niet werken met zo'n blauwdruk omdat de verscheidenheid van mensen en dus ook van meningen groot is. Bovendien is de maatschappij in beweging en is zo'n blauwdruk dus snel verouderd.

Bovenstaande betekent niet dat vrijzinnig-democratische politiek opportunistisch zou zijn. In ons politiek handelen stellen wij namelijk een aantal beginselen centraal, te weten: individuele ontplooiing, solidariteit, non-discriminatie, vrijheid en rechtvaardigheid.

De JD wil dus op een andere manier met politiek bezig zijn. Spreekt dit je aan, wordt dan lid van deze snel groeiende organisatie.

Allemaal: vrij, vrijzinnig en veelzijdig

WAT VALT ER TE DOEN BIJ DE JD?

De JD is een vereniging waarin iedereen actief kan worden! Je kunt bijvoorbeeld lid worden van een politieke werkgroep. Of je kunt iets gaan schrijven voor een regionaal blad.

Veel regio's organiseren eens in de maand een politiek café of een huiskamerbijeenkomst.

Kom er eens kijken!

Mocht je meer willen weten, bel dan eens met het landelijk secretariaat. Ze kunnen je van alles vertellen over de mogelijkheden bij jou in de buurt.

Landelijk Secretariaat Jonge Democraten

Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag

070-385 81 09

020-22 12 65

COLOFON

Coördinatie: Paul Leenards

Teksten en redactie: Roel van der Poort en Paul Leenards

Foto's: Hein Jaarsma, Frank Jassies en Paul Leenards

Dank aan: Ernst Bakker, Kees Dietz, Ellen Kleverlaan, Petra Nypels en Hein Jaarsma

Druk en vormgeving:

Twist Productions, Haarle

DEMO CAMPAGNEKRANT is een uitgave van de JONGE DEMOCRATEN

ACTIVITEITEN AGENDA

CONGRES

Op 21 en 22 april in Elst bij Utrecht.

Behandeld worden de thema's:

- Europees Huis

- Genetische informatie en Gentherapie

Meer informatie bij Petra Nypels.

Telefoon 050-12 91 11.

BINNENHOFEXCURSIE

Een bezoek aan de 1e en 2e Kamer op 8 mei en 4 december. Ellen Kleverlaan kan je er meer over vertellen.

Telefoon 020-16 13 65.

BUITENLANDEXCURSIE

In de najaarsvakantie gaan de Jonge Democraten naar het oosten. Het reisdoel is Slowenie (Joegoslavië) en Hongarije.

Bel Elwin Lammers voor meer informatie.

Telefoon 071-17 06 66.

CONGRES

Het 16e congres wordt gehouden op 10 en 11 november.

Meer hierover bij Petra Nypels.

Telefoon 050-12 91 11.

De JD op reis

GENETISCHE ETHIEK

Het jaarthema van de JD is dit jaar; "Grenzen aan groei". Een deelthema behandelt de ethische problemen, die zich voordoen bij een toenemende groei van kennis. Als we meer weten over bijvoorbeeld de menselijke genen, dan zou dat voor de mensheid een zegen kunnen zijn; ernstige ziektes en afwijkingen zouden dan voorkomen kunnen worden. Maar zo eenvoudig is het niet!

Het kennen van je eigen genen kan een zware psychische belasting leggen op een persoon, tenminste als blijkt dat je een ernstige afwijking hebt.

Maar er liggen meer gevaren op de loer, die het individu kunnen bedreigen. Werkgevers en verzekeringsmaatschappijen kunnen niet genoeg gegevens over iemand te pakken krijgen. Hoe meer ze over je weten des te beter ze er zelf van worden.

Werkgevers roepen: "de juiste man op de juiste plek", een goede smoes die ernstige discriminatie in de hand werkt. Verzekeraars kunnen met behulp van genetische gegevens hun eigen risico's verkleinen. De gedupeerden zijn zij, die een niet zo'n mooi genenportret bezitten, zij betalen gigantische bedragen aan premie's of worden zelfs helemaal niet verzekerd.

Een kwalijke zaak waar de JD, die opkomt voor de rechten van het individu, geen genoeg mee kan nemen. Groei van de wetenschap is zeker niet slecht, maar er zijn grenzen, ethische grenzen.

JONGE DEMOCRATEN

- JA! Ik wil lid worden van de JD voor 15 gulden per jaar
- Ik wil een gratis kennismakingspakket

Stuur deze bon in open envelop als drukwerk aan:
Jonge Democraten, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag.

NAAM _____ M/V _____
VOORNAAM _____
STRAAT _____
POSTCODE _____ WOONPLAATS _____
TELEFOON 0 _____
GEBORTE DATUM _____
HANDTEKENING: _____

BON

WORDT LID VAN DE JONGE DEMOCRATEN

Wil je meer weten over de Jonge Democraten en hun ideeën: bel dan met de JD (070-385 81 09), of gebruik de bon in deze krant. Je krijgt dan zo snel mogelijk een gratis kennismakingspakket thuis gestuurd. Je kunt natuurlijk ook meteen lid worden. Het lidmaatschap kost slechts 15 gulden. (Er zijn uitzonderingen, wanneer je bijvoorbeeld jonger bent dan 18 dan betaal je slechts een tientje.) Je ontvangt dan het ledenblad Demo zes maal per jaar en je kunt ook meteen alle JD-activiteiten bijwonen. Wat minstens zo belangrijk is: Je kunt je eigen ideeën inbrengen.

Ook jouw mening telt mee.

Reden genoeg dus om deze bon meteen in te vullen.